

Tartu Ülikool

Sotsiaal- ja haridusteaduskond

Ühiskonnateaduste instituut

Kommunikatsioonijuhtimise õppekava

Evelin Trink

Noorte meeste pidutsemispraktikate ümberkujundamine veeohutusest lähtuvalt

Magistritöö

Juhendaja: Triin Vihalemm, PhD

Tartu 2015

SISUKORD

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS.....	5
1. EMPIIRILISED JA TEOREETRIILISED LÄHTEKOHAD.....	7
1.1. Probleemipüstitus: uppumised kui sotsiaalne probleem Eestis	7
1.2. Uppumiste seos veeäärsete puhkusetgevustega.....	9
1.3. Sihtrühma riskiteadlikkus ja seirsesuutlikkus vee ääres puhates.....	11
1.4. Teoreetilised lähtekohad.....	14
1.4.1. Sotsiaalse praktika kontseptsiooni alused.....	14
1.4.2. Sotsiaalsete praktikate mõiste ja selle kasutamine ühiskonna analüüsimisel	16
1.4.3. Praktika elemendid.....	17
1.4.4. Praktikate muutmise ja asendamise võimalused.....	19
2. UURIMISPROBLEEM JA -KÜSIMUSED.....	23
3. VALIM JA METOOD	24
3.1. Valim	24
3.2. Meetod.....	26
3.2.1. Fookusgrupp	28
3.2.2. Blogid.....	29
3.2.3. Ankeetküsitlus.....	29
3.2.4. Kodeerimine.....	30
4. TULEMUSED.....	31
4.1. Vee- jm õnnetusi soodustavad, alkoholiga seotud peo- ja lõõgastuspraktikad	31
4.1.1. Alkoholiga seotud peo- ja puhkusesepraktikate tähendused, oskused, protseduurid	31
4.1.2. Alkoholitarbimist pehmendavad tähendused	35
4.1.3. Alkoholiga seotud peo- ja puhkusepraktikate keskkonnad: veeäärsed peokohad ..	37
4.1.4. Vahekokkuvõte	40

4.2. Pidudega kaasnevate ohtlike olukordade mõtestamine, nendest teistele rääkimine	42
4.2.1. Ohuolukorra kogemuse mõtestamine ja selle teistega jagamine	42
4.2.2. Kahetsemine.....	44
4.2.3. Kiitlemine, õigustamine, vahendatud kommunikatsioon sotsiaalmeedias	45
4.2.4. Vahekokkuvõte	47
4.3. Ohtude ennetamine alkoholiga seotud puhkamis- ja pidutsemispraktikates	49
4.3.1. Kaine rühmaliige.....	50
4.3.2. Ohutusvarustus ja insitutsionaliseeritud ohutusprotseduurid.....	51
4.3.3. Jälgimine	53
4.3.4. Sekkumine: riskeerija korralekutsumine, läbirääkimised, takistamine.....	55
4.3.5. Päästmine ja abi kutsumine.....	58
4.3.6. Vahekokkuvõte	60
5. JÄRELDUSED.....	62
6. SOOVITUSED.....	68
6.1. Ohtude märkamine	68
6.2. Alkoholiteemaline teavitustöö	69
6.3. Kaine rool veeohutuses.....	69
6.4. Seadusandlikud sekkumisvõimalused	70
7. DISKUSSIOON	72
8. KOKKUVÕTE.....	74
9. SUMMARY	76
KASUTATUD KIRJANDUS	79
LISAD	82
Lisa 1. Ankeetküsitluse tulemused juuni 2014.....	82
Lisa 2. Ankeetküsitluse tulemused september 2014.....	87
Lisa 3. Kodeerimistabel fookusgrupp.....	90
Lisa 4. Kodeerimistabel blogid.....	133

Lisa 5. Fookusgrupi küsitluskava	191
Lisa 6. Blogide tekstid	193
Lisa 7. Fookusgrupi transkriptsioon	241
Lisa 8. Blogipidaja juhend.....	276
Lisa 9. Uppunute statistika 2013.-2014.	279
Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks	281

SISSEJUHATUS

Kuigi uppumine on maailmas üks sagedasemaid hukkamise põhjuseid, mida oleks võimalik suures osas ära hoida, toob iga aasta paraku uppumiste statistikasse järjepidevalt täiendusi.

Veeohutusest ja vee ääres vaba aja veetmise võimalikest ohtudest rääkides joonistub sõltumata riigist välja kaks olulist joont – uppumised on väga sageli seotud veeäärse peopidamise ja alkoholitarbimise koosmõjuga ning vees kaotab elu märgatavalt rohkem mehi kui naisi.

Eestis on uppumissurmade ennetamisega aktiivselt tegeletud viimased viis aastat, just niikaua on see ülesanne lasunud Päästeameti õlgadel. Numbrid näitasid esimestel aastatel tugevamat langustrendi, kuid viimastel aastatel on numbrid jäänud püsima üsna samasse suurusjärku, 50-60 hukkunu piirimaile. Arvude sisu pole muutunud, endiselt võtab vesi elu meestelt ja endiselt on nad veeõnnetusse sattunud alkoholi tarvitanult (Lisa 9.).

Kuigi see ei ole töö otseses fookuses, on viimaste aastate murettekitav probleem on alla 18-aastaste laste uppumiste arvu kasv (2014 6 last ning 2013 4, sealt kahel eelneval aastal 3). Kurb on tõdeda, et enamik aastate jooksul uppunud lastest leiti kodusest tiigist ning lapsed olid mitmel juhul jäetud järelvalveta (Päästeameti uppunute analüüs 2014, 2015).

Paraku ei saa uppumissurmasid sarnaselt tuleõnnetustele ennetada eseme ehk suitsuanduri abil, vaid inimeste jälgimise ja takistamise töö peavad ära tegema teised inimesed – need, kellega vee äärde pidu pidama ja puhkama minnakse.

Selleks, et mõista, kuidas noorte meeste veeäärsed peo- ja puhkamispraktikad veeõnnetuseni viivad, tuleb aru saada, kuidas on need praktikad omavahel seotud ning milline on selles alkoholi roll. Käesolevas magistritöös uurin, kuidas noored mehed pidusid peavad, mil viisil alkoholi suhtutakse ning millised on võimalused luua veeäärsed peopidamised ohutumaks.

Nimetatud teema uurimiseks olen läbi viinud fookusgrupi uuringu, kaks ankeetküsitlust ning kümme noort meest pidasid juhendi järgi eelmise aasta suvepuhkuse ajal temaatilist blogi.

Magistritöö esimene osa räägib empiirilistest lähtekohtadest, mis raamistavad töö probleematika. Teooria osas annan ülevaate praktika mõistest, selle elementidest ning praktikate ümberkujundamise võimalustest.

Teises peatükis kirjeldan uurimisprobleemi ja sellega seotud küsimusi. Kolmas peatükk kirjeldab uuringus kasutatud erinevad kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid meetodeid ning valimit. Neljas peatükk on uuringute tulemuste päralt, millele järgnevad vastused uurimisküsimustele järelduste näol. Töö lõpeb uurimistulemustele tuginevate soovitusetega, mida oleks võimalik ennetustegevuste ja/või ennetuskampaaniat loomisel arvestada või kasutada.

Suur aitäh magistritöö juhendajale Triin Vihalemmale, kelle head soovituset töid uuringumaterjali paljususse selge fookuse ning kes on palju abiks olnud sisuliste nõuannetega.

Samuti tänan oma kahte väikest poega, kes näitasid mitu kuud kestnud magistritöö kirjutamise ajal üles suurt iseseisvust.

1. EMPIIRILISED JA TEOREETRIILISED LÄHTEKOHAD

1.1. Probleemipüstitus: uppumised kui sotsiaalne probleem Eestis

Statistika näitab selgelt, et mehed upuvad sagedamini kui naised, mistõttu kuuluvad nad veeõnnetustesse sattujate peamisse riskigruppi. 2013. aastal uppus Eestis kokku 56 inimest, kellest 75% olid meesterahvad. Eelmisel aastal kaotas vees elu 67 inimest, neist 88% olid mehed (Lisa 9.).

Suur osa uppunuist on suveperioodil läinud vette teadlikult, sellele viitab, et uppunud leiti ujumisriietes, pesus või riieteta. Väga sageli on uppunu tarvitanud enne vetteminekut alkoholi (Päästeamet 2014, 2015).

Problemaatiline on, et näiteks 2014. aastal leiti kuus vees elukaotanud inimest ametlikust ujumiskohast, 11 juhul mitteametlikust, kuid ujumiseks kasutatavast veekogust ning 7 korral ujumiseks mitteettenähtud kohast. See näitab selgelt, et uppumisest ei päästa sageli ka teiste inimeste kohalolu, sest purjuspäi vetteminekut peetakse normaalsuseks ja sellist inimest ei takistata või vetteminejat ei märgata muude tegevustega ametis olles üldse (Päästeamet 2015).

Eestis tegeleb veeohutuse ning ohtude ennetamisega Päästeamet, kus kogutakse ning analüüsitakse uppumisega seotud põhjuseid.

Päästeameti strateegia aastateks 2015-2025 viitab samuti ennetustegevuse sõltuvust alkoholi- ja tervishoiupoliitika tulemuslikkusest, sest alkoholiga seotud ennetustegevusega Päästeamet otseselt ei tegele ega peagi. Samas, väga suur osa õnnetustest juhtuvad inimestega, kes on tarvitanud kas alkoholi või mõnuaineid, mis nende käitumist mõjutavad (Päästeameti strateegia 2014: 10).

Just alkoholi ja muude meelemürkidega seotud temaatikas näeb Päästeamet oma lähiaastate suurimat väljakutset ning lahendusena erinevate organisatsioonide omavahelist tihedat koostööd sõltuvusprobleemidega inimeste aitamisel (Päästeameti strateegia 2014: 14). Veeõnnetuses hukkunute arv võiks aastal 2025 olla Päästeameti strateegia järgi vähem kui 20, mis tähendaks praegusega võrreldes vähemalt kolmekordset langust. Selleks soovitakse tõsta

lepinguliste organisatsioonide arvu, kes aitavad koostöös Päästeametiga teha ühiskonnas vee- ja tuleõnnetustega seotud ennetustööd (Päästeameti strateegia 2014: 29).

Alkoholi kättesaadavuse piiramine ning järgnevate aastate poliitilised suunad on suuresti Sotsiaalministeeriumi käes, kus koostöös erinevate huvigruppidega koostati 2014. aastal järjekordne alkoholipoliitika roheline raamat.

Alkoholipoliitika roheline raamat kinnitab sama, mis ka magistritöö uurimustest selgus – suuri koguseid tarbitakse korraga, mistõttu joove on ürituse lõpuks suurem ning seltskonnas ei pruugi olla enam kaineid inimesi (Alkoholipoliitika roheline raamat 2014). Paljud õnnetused on seotud joobes olekuga ning Eestis on suured nii regulaarsest tarbimisest kui joobest põhjustatud kahjud. Kui riiklik alkoholipoliitika tegeleb alkoholi kättesaadavuse probleemiga (müügipiirangud, reklaamimisvõimaluste piiramine, trahvid), siis Päästeameti tegevuste hulka kuulub alkoholi mõjul tekkida võivate õnnetuste vähendamine. Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) ennetada olevad liiklusõnnetused on raamatus kirjeldatud eraldi peatükis „Joobes juhtimise ennetamine“. Päästeameti ennetusvaldkonda kuuluvate uppumis- ning tulesurmad tegevuste eraldi peatükki alkoholiga seotud hukkumiste ennetamise kohta loodud ei ole (on vaid lühiviited statistikale), mis kõneleb omamoodi. Kas Päästeamet ei saaks siin samuti abiks olla?

Seega joobes juhtimise kohta on PPA-l kohustus teha ennetuskampaaniaid. Samas on enamike veega seotud tegevustes hukkumisvõimaluse kasv põhjustatud samuti alkoholist. PPA tuli 2014. aastal meediakampaanias kaasa Päästeameti algatatud purjus sõprade takistamise teemaatikaga, mistõttu on põhjust kahel asutusel sotsiaalkampaania vaates ühiselt tegutseda rohkem kui küll.

Uppumine on maailmas jätkuvalt ebaloomulike surmade peamiste põhjuste seas, kuid uppumissurmad on väga suures osas ärahoitavad. Selleks tuleb aga mõista, kuidas veeõnnetuse võimalikud ohvrid mõtlevad ja käituvad, millised on nende veeohutusosalased teadmised ja kuidas suhestub neisse teemadesse alkohol.

1.2. Uppumiste seos veeäärsete puhkusetevustega

Erinevate veeohutusest ja vee ääres vaba aja veetmise riskidest rääkivates artiklites joonistub sõltumata uurimise all olnud riigist välja kaks Eestile väga sarnast ning olulist joont – uppumised on seotud veeäärse alkoholitarbimisega ning mehi upub märgatavalt rohkem kui naisi.

Uppumine on õnnetussurmades küll üks peamistest, kuid sageli unarusse jäetud probleem, ja kuigi juba 1990. aastate lõpus teadvustasid Maailmapank ja Maailma Tervishoiuorganisatsioon (WHO) fakti, et üle maailma on uppumine üks oluline surmade põhjustaja liikluses hukkumiste järel, oli see paljudele ikkagi veel ootamatu tulemus (Beeck et al 2005).

Uppumistes on oluline näha globaalset terviseriski, mille ennetamiseks on siiski väga palju võimalusi. Seega, uppumisi saab ja tuleb ära hoida. Tulemuse saavutamiseks peavad ennetusprogrammid ning -poliitika arvestama üldteada ja uuritud riskifaktoreid, mida aitavad täpsustada kohalikku eripära arvestavad uuringud (*ibid*).

Rootsis läbi viidud 18 aasta pikkune uuring (1992-2009) jälgis, kuidas alkoholi ning muude meelemürkide kasutamine uppumissurmades seostub, samuti vaadati uppunute soolist jaotumist ning pilt on Eestile väga sarnane. Aastate jooksul ettekavatsematult uppunud 2585 inimesest 84% olid mehed (Ahlm et al 2014). Meeste suuremat osakaalu uppumissurmades põhjendab seegi uuring sellega, et mehed on altimad veega seotud tegevustes osalema ning võtavad riske rohkem kui naised. Eriti, kui on tarvitatud alkoholi (*ibid*). Artiklis esitatud riikide uppunute arvu võrdlus näitas, et kui Rootsis leiti uppunute verest alkoholi 44%, siis näiteks Soomes 51% ja Iirimaa 62%, samas Austraalias oli see näitaja 22%. Autorid viitavad, et põhjus võib olla riikide erinevas alkoholipoliitikas, alkoholi kättesaadavuses ja tarbimisharjumustes (*ibid*).

Alkohol muudab inimese käitumist, otsustusvõimet, see mõjutab koordinatsiooni ja muudab inimese vastuvõtlikumaks alajahtumisele, seetõttu suudaks ainuüksi alkoholi joomise vähendamine veega seotud tegevustes ära hoida mitmeid hukkumisi (*ibid*). Ennetustegevustena nähakse siin ohutuslaste teadmiste tõstmist läbi erinevate programmide,

ujumisõpetuste, jääohutusvahendite kasutamise ning elektrooniliste vahendite, mis tuletavad meelde näiteks vees oldud aega (*ibid*).

Alkoholi tarvitatakse ka Ameerika Ühendriikides veega seotud rekreatiivsete tegevuste juures laialdaselt ning alkohol on veeõnnetuste tekkimise üks peamisi riskifaktoreid, mida tõestavad ka mitmed uuringud (Driscoll et al 2004). Samas ei ole alkoholiga seotud kõrgendatud riskide ulatus veeõnnetustes piisavalt hästi kirjeldatud. Mitmed uuringud on tõestanud, et juba väike alkoholikogus veres võib tõsta näiteks paadiõnnetuse puhul hukkamise riski kümnekordseks (*ibid*).

Moran (2011) ütleb, et kuigi üldiselt nähakse veeäärseid tegevusi positiivses võtmes ning osana tervislikust eluviisist, on sellel ka kurvad tagajärjed, eriti meeste jaoks. Uppumisrisk on lahutamatult seotud sellega, mida noored mehed nii enda kui ennast ümbritsevate inimeste veeohutusest teavad, mõtlevad ja sellega seoses teevad. Oluline on, kuidas noored mehed vee ääres vaba aega veedavad, millised tegurid nende uppumisriski tõstavad (Moran 2011).

Veeäärsed puhkustegevused on seotud riskide võtmisega, kaaslaste ees oma julguse demonstreerimisega (Moran 2011). Noormeestel on antipaatia reeglite ja sotsiaalse kontrolli suhtes, näiteks ujuvad nad sagedamini väljaspool valvega alasid, ignoreerides ohutusjuhiseid (*ibid*). Seega uute piirangute ja juhiste seadmisega eemärgini ei jõuta. Meeste veeohutuslased teadmised enamasti pärit nende kaaslastelt, samas on kaaslaste teadmised samuti vähesed ning sihtrühmas üldiselt omistatakse riskeerivale käitumisele pigem positiivseid tähendusi (*ibid*).

Moran (2011) väga uuenduslikke lahendusi probleemile ei leia, ta teeb ettepaneku, et arvestades, kuidas noored mehed veeohutuslaseid teadmisi omandavad (sõpradelt), tuleks sellele mõelda ka koolis veeohutuslaseid tarkusi jagades.

Kui Moran (2011) ja Ahlm et al (2014) nägid veega seotud riskikäitumise muutjana vastavat teadlikkust tõstvat õpet koolides, ujumisõpet ja ohutust meeldetuletavate või luua aitavate vahendite kaasamist, siis Driscoll et al (2004) leiab, et ennetustegevuste loomiseks on vaja paremini mõista alkoholi kasutamise praktikaid ning suhtumist sellesse veeäärsete puhkamistegevustega seoses (*ibid*).

Käesolevas magistritöös just seda tehakse, eesmärgiga leida muuhulgas probleemile ka uudseid lahendusi või võimalusi, kuidas riskeerivaid praktikaid muuta.

Driscoll et al (2004) peab uppumistega seotud uurimistegevust takistavaks asjaoluks õnnetusjuhtumitele eelnenud tegevuste kirjapanekut, sest alati ei ole kedagi juhtunud nägemas ning sageli pole ka hilisem uppumissurma põhjuste uurimine väga põhjalik (*ibid*). Ka Päästeamet on samade teemadega silmitsi ja kuigi uppumiste põhjuste analüüsi on aastate jooksul üha täiendatud ning kirja pannakse väga erinevaid näitajaid, ei ole neid alati võimalik saada just ülalnimetatud põhjustel – alati pole kedagi pealt nägemas. Seega on peaaegu ainuke kättesaadav võimalus uurida sihtrühma veeäärse puhkuse praktikaid ja muid alkoholi tarbimisega seotud praktikaid niiöelda tavaolukorras, kui õnnetust pole veel juhtunud.

Koostöös Päästeametiga on Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi sotsiaalsete praktikate ja kommunikatsiooni uurimiserühm eesotsas professor Triin Vihalemma ning vanemteadur Margit Kelleriga otsinud uusi kommunikatiivseid lahendusi, kuidas vähendada lõhet inimeste kõrge teadlikkuse ja reaalse riskikäitumise vahel. Uurimis- ja arendusprojekt koosnes kahest osast: sihtrühma küsitlusuuringust ning kvalitatiivsest uuringust. Käesoleva magistritöö empiiriline materjal pärineb kvalitatiivuuringutest ning samal teemal läbi viidud fookusgrupi uuringust. Ankeetküsitluse tulemused annavad empiirilised lähtekohad kvalitatiivse materjali tõlgendamiseks (vt järgnev alapeatükk) ja pole liidetud tulemuste peatükki.

1.3. Sihtrühma riskiteadlikkus ja seiresuutlikkus vee ääres puhates

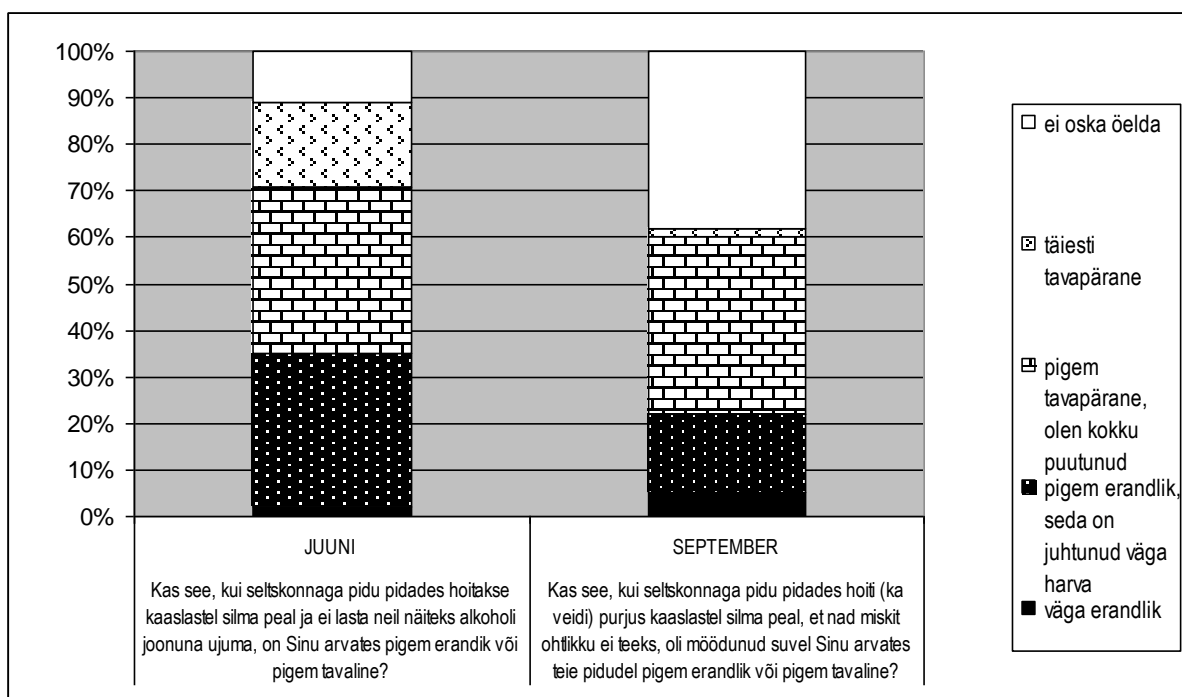
Selleks, et jälgida sõbra takistamiseks ja jälgimiseks valmisoleku muutust, arendasid Triin Vihalemm, Margit Keller ja Maie Kiisel välja sotsiaalsete praktikate teooria põhise küsitlusankeedi. Uurimisgrupp kasutas peamiselt etteantud vastusevariantidega ankeetküsitlust, milles olid ka mõned vabavastuse väljad, kus vastajate poole pöörduiti teatud mõttes kui oma ala ekspertide poole. Kahe küsitluse võrdlusena sooviti välja selgitada, kas toimimisharjumused ja noormeeste poolt tunnetatud normaalsused suve jooksul muutuvad või mitte (Vihalemm 2015: 70).

2014. aasta suvel viisin läbi ankeetküsitluse, millele vastasid 135 meesterahvast vanuses 16-36. Sama valimi liikmed vastasid küsimustele mõni kuu hiljem septembris ja vastuste arv oli 123.

Juunis vastasid osalejad, et soojal suveõhtul, kui on juba parasjagu alkoholi tarvitatud ning osa seltskonnast tahab ujuma minna, vaatab enamik vastanutest 54% kriitilise silmaga sõbrad üle ning väga joobunud ujuma ei lasta. Seega üle poole vastanutest pidasid purjus sõprade jälgimist ujumaminemise ajal tavapäraseks ja olid valmis väga purjus inimesi ujumaminekul takistama. 36% meestest arvasid, et keegi ei tohiksi ujuma minna, sest sel juhul on vähem probleeme. Vabatekstina pandi kirja, et enamik inimesi sõpruskonnas nagunii ei uju, kuna vesi on külm ning osadel vastanutel oleks päris palju võimalik kaotada, juhul kui purjuspäi ujudes peaks õnnetus juhtuma.

Seega on sihtrühmas olemas üldine teadmine purjuspäi ujumise ohtlikkuse kohta, kui küsimus on, kuidas seda üldist teadmist reaalses olukorras rakendatakse ja kas vastavate kavatsustega kaaslast üldse märgatakse.

Joonis 1. Sõprade jälgimine juunis ja septembris

Allikas: Vihalemm, T. (2014b). Projekti aruande käsikiri. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

Juunikuises küsitlusvoorus pidas peo ajal kaaslastel silma peal hoidmist oma seltskonnas **pigem** tavapäraseks 35% vastajaid (väites ka, et on seltskonnas pidutsedes sellise käitumisega kokku puutunud). **Täiesti** tavapäraseks käitumiseks hindas seda 19% vastanutest, seega üle poole vastanutest pidas juunis sõbra jälgimist pigem või täiesti tavapäraseks tegevuseks. 34% vastajate sõpruskonnas kaaslaste seiramise praktikat ei harrasta.

Juunis, kui rannaperiood oli alles ees, küsiti pigem üldiste harjumuste kohta, septembri kordusküsitluses küsiti konkreetselt möödunud suve kohta (kas jälgis pidu pidades kaaslast ja märkas, et teised teevad sama).

Nagu jooniselt 1. nähtub, on sügisesed vastused kõhklevamad. Kahanes kindlate vastuse – nii sõprade valvamises veendunute kui ka selle praktika haruldaseks pidajate – osakaal ning suurenes ebakindlate vastuste osakaal (Vihalemm 2015: 71).

Uuringus küsiti ka, kas (Päästeameti) soovitus – mitte lasta alkoholi joonud kaaslast ujuma – peetakse oma sõpruskonnas järgitavaks. Vastused juunis ja septembris ei erinenud oluliselt. Kui juunis arvati, et see soovitus on kindlasti või tõenäoliselt järgitav vastavalt 24% ja 50% vastanutest, siis septembris olid vastavad näitajad 21% ja 51%. Siit saab järeldada, et suvisel rannaperioodil toimunud kampaania norme ei muutnud. Samas on üldised arusaamad ja normid niigi sõprade valvamist ja takistamist soosivad.

Seega, küsitlusuuring näitas, et üks asi on üldine valmisolek sõpra ohtliku tegevuse juures takistada, kuid selle eelduseks on riskeerivate sõprade märkamine. Sõprade valvamise praktika ei ole väljakujunenud ja vajab arvestades veeohtude hooajalisust pidevat meeldetuletamist ka hooajavälisel ajal viisil, et see kujuneks rutiiniks. Samuti tuleks seltskondi julgustada oma sõpru ohtudest tulenevalt jälgima (Vihalemm 2015: 72).

Esimese ankeetküsitluse järel tekkisid mitmed küsimused, näiteks kuidas jälgimispraktikaid seltskondades harrastatakse, kas need on eelnevalt kokku lepitud või kujunevad juhuslikult. Oluline oli ka mõista, millistel hetkedel jälgimise või takistamisega tegeletakse ja kes võivad olla need potentsiaalsed seltskonnaliikmed, kes selle rolli võiksid endale võtta. See ajendas uurima temaatikat kvalitatiivseid meetodeid kasutades, mis võimaldasid paremini süveneda sihtgrupi pidude- ja puhkusetraditsioonidesse ning mõttemaailma.

Käesoleva magistritöö eesmärk ongi leida viise, kuidas noormeeste vaba aja veetmise ja alkoholi tarbimisega seotud praktikad muuta riske märkavamaks ja kaaslaste ohtlikesse tegevustesse sekkuvamaks. Süvaanalüüsi võimaldab kvalitatiivse materjali analüüs, mida olen teinud tuginedes sotsiaalsete praktikate teooriale.

1.4. Teoreetilised lähtekohad

Käesolev töö lähtub praktikateoreetilisest käsitlusviisist. Järgnevalt annan ülevaate sotsiaalse praktika kontseptsiooni alustest, sotsiaalsete praktikate mõistest ja selle kasutamisevõimalustest ühiskonna analüüsimisel, praktika elementidest ning praktikate muutmise ja asendamise võimalustest.

1.4.1. Sotsiaalse praktika kontseptsiooni alused

Sotsiaalse praktika kui ühiskonnaelu ja selle muutuse kirjeldamise mõiste juured ulatuvad Wittgensteini ja Heideggerini. Kuigi Wittgenstein ei kirjuta otseselt praktikatest, viib tema töö edasi mitmeid praktikateooria võtmelise tähtsusega tunnusjooni (Shove et al 2012: 4). Heidegger defineeris praktikat kui keelt, mis oli tema jaoks peamine tähenduste allikas (*ibid*).

Praktika mõiste tõi ühiskonnateaduslikku diskussiooni Bourdieu oma teosega "*Outline of a Theory of Practice*", kus ta vastandab praktikat kui sotsiaalsete toimijate kehalises, osalt teadvustamata käitumises väljenduvat sotsiaalset oskust ja oskusteavet ratsionaalsele, läbikaalutud otsusele. Bourdieu väidab, et sotsiaalsete toimijate tegevusi saab mõista ja analüüsida, lähtudes nende praktilisest loogikast, "mängutunnetusest" (Bourdieu 1977).

Bourdieu (1977, 1990) ei arendanud oma töödes praktika käsitlust välja, vaid lõi oma ratsionaalsele valikule vastanduva teooria habituse ja välja kontseptsioonide abil, kuid sisuliselt haakuvad need tugevasti praktikateooriaga ning on selle üheks sotsioloogiliseks lähtealuseks (Shove et al 2012: 5).

Praktikateoorias palju kirjeldatud habitus (tõeline olu, entiteet) jõustab praktika ja on alati orienteeritud praktiliste funktsioonide poole (Bourdieu 1990: 52).

Sotsiaalsete praktikate muutmise ja muutumise seisukohalt on oluline Giddensi struktuuriteooria, mille kohaselt ühiskonnaelu analüüsi instrument ei ole indiviidi kogemus ega ühegi sotsiaalse vormi kogum, vaid sotsiaalsed praktikad, mis liiguvad läbi aja ja ruumi (Giddens 1984 Shove et al 2012: 3 kaudu).

Giddens vaatleb ühiskonda kui struktuuri, mis piiritleb ja võimaldab samal ajal indiviidil tegutseda ning läbi selle toimub ka pidev ühiskonna struktuuri taasloomine (Vihalemm et al 2013: 2.1). „Indiviidi võimet ühiskonna struktuuris toimida: 1. järgida või luua reegleid, 2. kasutada või kujundada ressursse, nimetab Giddens **agentsuseks**“ (*ibid*). „Tähendused tekivad korduvate soorituste kaudu, mis kinnistavad indiviidi teadmisi soorituse kordamineku ja sotsiaalse sobilikkuse kohta. Interaktsiooni näeb Giddens kui suhtlust inimese ja keskkonna vahel“ (*ibid*).

Sotsiaalsete praktikate **kontseptsiooni** pakkus välja Schatzki, kelle vaates moodustavad kõik omavahel ühendatud ütlemised ja tegemised praktika ning praktikate sooritamine aktualiseerib ja hoiab praktikaid alal (Schatzki 1996: 90).

Praktiseerimine on Schatzki (1996: 89) käsitluses õppimine või millegi tegemine läbi korduvate soorituste enese võimekuse parendamiseks. Sellises mõttes on praktika ajaliselt kujunev ning ruumiliselt hajutatud tegemiste ja ütlemiste võrgustik (originaalis *nexus*) (*ibid*).

Võrgustikuks ühendavad ajaliselt ja ruumiliselt lahtirulluvaid sooritusi:

1. arusaamad, mida öelda või teha;
2. reeglid, põhimõtted, eeldused ja instruksioonid;
3. nn teleoafektiivsed struktuurid (*ibid*).

Võrgustikud haaravad Schatzki käsitluses projekte, ülesandeid, põhjuseid, uskumusi ning emotsioone (*ibid*). See viimane kontseptsioon on võrdlemisi segane ning on edasistes käsitlustes vähe rakendamist leidnud. Ütlemised ja tegemisest on omavahel põhjuslikus seoses, mistõttu nende õnnestunud tegemine vastab eelmisele tegevusele, seega paljud tegemised ja ütlemised, mis moodustavadki praktika, on omavahel põhjuslikus seoses (*ibid*).

1.4.2. Sotsiaalsete praktikate mõiste ja selle kasutamine ühiskonna analüüsimisel

Schatzki filosoofilist käsitlust on sotsioloogia ja kultuuriuuringute kontekstis mõtestanud Reckwitz, kelle praktika tähenduse lahtimõtestamine on üks levinumaid.

Reckwitz definitsioonis on **praktika rutiinne viis**, kuidas kehad liiguvad, objekte kasutatakse, subjekte koheldakse, asju kirjeldatakse ja kuidas maailma mõistetakse (2002: 250). Vihalemm et al ütleb veelgi lihtsamalt – praktika tähendabki asjade praktilist läbitegemist (2013: 2.1).

Reckwitz peab oluliseks teha vahet praktilisel ja sooritustel (*practice and practices*) (Reckwitz 2002: 249). Praktika kui entiteet (olemus) on teatav sotsio-kultuuriline muster, mis sisaldab endas mitmeid omavahel seotud elemente: kehalise tegevuse viise, vaimse tegevuse vorme, „asju“ ja nende kasutusviise, taustateadmisi, emotsionaalset seisundit ning motiveeritud teadmisi (*ibid*).

Praktikat kui entiteeti saab täita paljude ühekordsete ja sageli unikaalsete sooritustega, mis taastoodavad praktikat kui mustrit (Reckwitz 2002: 250). Üksikisik on selles vaates vaimne ja füüsiline toimija, kes käitub praktika kandjana nii kehalises mõttes kui ka läbi arusaamise, teadmise, kuidas midagi teha ja mil viisil seda soovitakse (*ibid*).

Praktikat võib seega vaadelda kui ühikut või praktikat kui sooritust (Spurling et al 2013: 20-21). Sõltumata sellest, kas me ise sooritame praktikat või ei, oskame me sellest rääkida, näiteks autosõitu suudab iga autot juhtinud inimene kirjeldada ka siis, kui ta hetkel autot ei juhi, seetõttu saame rääkida praktikast kui olemusvormist.

Praktika **kui soorituse** all mõeldakse enamasti käitumist. **Praktika kui olemus** näitab, et selle asemel, et see on individuaalse valiku tulemus, on sellised tegevused sotsiaalsed. Praktika kui sooritus on jäämäe tipp, mille all on praktika kui olemus/ühik, seega selle asemel, et muuta praktikat kui käitumist, tuleks selle muutmiseks mõista konkreetset praktikat kui olemust/ühikut (*ibid*).

Kui sooritaja kannab praktikat, siis peab ta samal ajal kasutama nii kehalisi kui ka vaimseid mustreid, mis praktikaid moodustavad, sest vaimsed rutiinid ja nende teadmine on samuti lahutamatu praktika osa (Reckwitz 2002: 252). Praktika sooritamine tähendab väga sageli

teatud asjade kindlal viisil kasutamist (Reckwitz 2002: 252). Enamik sotsiaalsetest praktikatest sisaldab mitmete agentide (keha ja vaim) rutiinseid suhteid ning objekte/asju (Reckwitz 2002: 253).

Schatzki ütleb, et praktika kui tegevuste ja ütleliste kogum (Reckwitz 2002: 250 kaudu) pole mõistetav mitte ainult toimijatele (Giddensi mõistes), kes seda kannavad, vaid see on mõistetav ka võimalikele jälgijatele, kes eksisteerivad samas kultuuris. Seetõttu on võimalik teisi jälgides mõista ja ka osaliselt ette arvata, mida järgmiseks tegema hakatakse. Näiteks kui veekogu ääres võtab keegi end riidest lahti ning sammub vee poole, saame eeldada, et inimene läheb ujuma, teades seda ilma, et me teda veel reaalselt ujumas näeksime.

Sotsiaalsete praktikate põhise käsitlemise on filosoofiast poliitikate valdkonda toonud Elizabeth Shove, kes on kriitiline indiviidi käitumist muuta püüdvate kampaaniate suhtes, väites, et sotsiaalset muutust taotlevate programmide eesmärgiks peaks olema muuta üldisemaid kollektiivseid, kultuuris asuvaid toimimismustreid (praktikaid), kujundades uusi normaalsusi inimeste jaoks, kes neid sooritavad (Shove 2010). Kui peopidamine on kollektiivne tegevus, mis sisaldab erinevaid omavahel segunenud toimimismustreid, siis ainult purjuspäi vettemineku osas ohutumaks muutmine üksi ei saa olla sotsiaalkampaania fookuses. Selleks, et praktikat ohutumaks luua, tuleb tegeleda terve toimimismustri jälgimise ja mõistmisega ning luua ohtlike peopidamispraktikate asemele võimalus sooritada ohutumaid tegevusi.

Spurling et al'i käsitlemises on praktika sooritus indiviidi vaadeldav käitumine (Spurling et al 2013: 8), sest empiiriliselts saabki sageli uurida just individide käitumist. Analüüsi eesmärgiks on nende üksikute soorituste taga näha mustreid ehk praktikaid kui entiteete. Üks võimalus analüüsiks on eristada praktika elemente, mida paljud autorid on teinud.

1.4.3. Praktika elemendid

Sotsiaalsed praktikad koosnevad erinevatest elementidest, Shove'1 (2012 Spurling et al 2013: 9 kaudu) on nendeks:

1. materjalid (objektid, vahendid, infrastruktuur);
2. kompetentsid (teadmised ja oskused);

3. tähendused (kultuurilised kokkulepped, ootused ja sotsiaalselt jagatud tähendused).

Iga kord, kui praktikat sooritatakse, osalevad need elemendid praktikas ning praktikat ei ole võimalik sooritada, kui need elemendid ei ole kaasatud (*ibid*).

Ühe lihtsaima ja samas intrigeerivaima praktikate koostisosade analüüsi on välja pakkunud Elizabeth Shove ning tema kaasautorid Mika Pantzar ja Tim Watson (2005, 2012), nendeks on tähendused, materjalid ja asjad, oskused ja kompetentsid. Sellele on täiendusena Vihalemm et al'i poolt lisatud sotsiaalne interaktsioon (2013: 2.3).

Antud töös on kvalitatiivse materjali kodeerimisel kasutatud praktika elemente, mida on nimetanud ka Shove et al. Ka teised autorid, näiteks Warde (2005) on praktika elemente sõnastanud aga veidi erinevate väljenditega, tema jaoks on praktika elemendid:

1. Infrastruktuur/asjad (vahendid) – esemed ja keskkond, mida praktika sooritamisel kasutatakse. Pidade puhul alkohol, veeäärsed peopidamiskohad.
2. Tähendused – kuidas oma tegemisi tõlgendatakse ja mõistetakse. Näiteks, kuidas nähakse purjus sõbra takistamist, kas aitamise või lapsehoidmisena.
3. Oskused (teadmised) – mida on praktika sooritamiseks vaja. Näiteks ujumise puhul ujumisoskus.

Vahendid ning ressursid on samuti praktikas vajalikud. Praktika nõuab, et kompetentne praktika harrastaja mõistab nõutavaid teenuseid, omadusi ja nõudmisi, mis kehtivad võimekusele käsitseda sobivaid tööriistu ja pühendada praktikakäitumisele sobival määral tähelepanu (Warde 2005 Shove et al 2007: 13 kaudu).

Spetsiifiline sotsiaalne praktika sisaldab spetsiifilist teadmist. Praktikateoorias on teadmine keerukas, sest see sisaldab arusaamisviise, soovimisviise ning tundeid, mis omavahel lingitud praktikas. See on omal erilisel viisil maailma mõistmine, mis sisaldab arusaamist objektidest, inimestest ja iseendast (Reckwitz 2002: 253).

Praktikateooriate tuumas on erinevaid viise, kuidas nähakse selles keha. Praktikad on rutiinsed kehalised tegevused, samas on sotsiaalne praktika keha teatud viisil treenimise tulemus (Reckwitz 2002: 251). Praktikat on võimalik mõista kui regulaarset oskuslikku

inimkeha toimimist, seega keha pole pelgalt instrument, mida agent tegutsemiseks kasutab, vaid rutiinsed tegevused ise on kehaliselt teostatavad (*ibid*). Näiteks hommikul kodust lahkudes ust lukku keerates me ei analüüsi, miks seda vaja teha on vaid tegevus toimub automaatselt, kehaliselt.

Seega on võimalik Reckwitz'i põhjal järeldada, et uut sotsiaalset praktikat on võimalik läbi uue treeningu muuta või selgeks õppida. Kui sõprade jälgimine ei ole sageli ja tihti teadlikult ning eesmärgipäraselt harrastatav praktika, kuid selle olulisust endale teadvustades on võimalik seda siiski läbi viia, on küsimus põhjuses, miks inimene seda tegema peaks?

Praktikate kompleksis on omavahel sõltuvad ja mõtestatult kokkuseotud praktikad ning mõjutada tahame sageli eri praktikate ristumispunkti, mis teeb praktikatepõhise analüüsi keerukaks (Shove et al 2012, Vihalemm et al 2013 2.2). Seega oluline on mõista, millised praktikad ja kuidas koos toimivad, ehk antud töö puhul, millised erinevad ristuvad ja koos toimivad praktikad loovad veeõnnetuse juhtumiseks soodsa pinnase.

1.4.4. Praktikate muutmise ja asendamise võimalused

Sotsiaalsete muutuste saavutamine on väljakutse ja tavaliselt soovitakse muutusi saavutada seaduste karmistamise abil, seda nimetatakse kõva käe poliitikaks (Vihalemm et al 2013: 1.2). Pehme käe poliitika alus on vabatahtlik muutus, iseregulatsioon, mis pole küll odavam, aga reeglina on jätkusuutlikum kui seadusega sunnitud lahendus (*ibid*). Just jätkusuutlikus peaks Vihalemm et al'i hinnangul olema iga muutusi sooviva programmi eesmärk, kus soovitud toimimisviis muutub ajapikku iseseisvalt üha uuenevaks tegevusmustriks.

Sotsiaalse muutuse toimumine võtab tavaliselt aega, eriti, kui selle saavutamiseks kasutatakse just pehmemat lähenemist. Saab öelda, et sotsiaalne muutus on toimunud siis, kui uus või asendatud praktika on muutunud praktika kandjate jaoks normaalseks, seega praktikate perspektiiv julgustab meid ette kujutama, milline uus normaalsus on ja soovitab selles suunas võimalikud trajektoolid (Spurling et al 2013: 12). Magistritöö tekstianalüüsis selgus, et veeäärsete peo- ja puhkusepidamise praktikate puhul võiksid olla uueks normaalseks näiteks sõprade teadlik jälgimine, takistamine ning lahja alkoholi tarbimisena mõistmine.

Sotsiaalse käitumise muutuse mõistmise aluseks on arusaam, kuidas praktikad arenevad, kuidas nad meid, nende kandjaid, püüavad ja kaotavad ning kuidas praktika süsteemid ja kompleksid kujunevad ja killustuvad. Teisitiõelduna, praktikad nagu söömine, mängimine, jalutamine ja magamine, ei saa olla uurimise all üksinda, vaid tegevused kokku moodustavad uurimisüksuse (Shove 2010: 1279).

Praktikate puhul ei saa lihtsalt vähendada seda, mida inimesed juba teevad, kuna pole olemas asja, mida inimesed lihtsalt „teevad“. Selle asemel on „tegemine“ sooritus, mida kujundavad piiratud mahuga kompleksed suhted nagu materjalid, teadmised, normid, tähendused ja nii edasi, mis loovad omavahelise kompromissi praktikas kui ühikus (Shove et al 2007: 13).

Seega tuleb sotsiaalse muutuse saavutamiseks väga täpselt mõista, mida muuta soovitakse ning millised on need viisid ja võimalused, kuidas muutuse eelduseks olevat praktikat harrastatakse ning kuidas soovimatu praktika asendada soovitavaga või teha selle edasine elu võimatuks. Antud töö puhul uuriti, millised on meeste suvised veeäärsed puhkuse- ja peopraktikad, mis võivad veeõnnetuseni viia ning kuidas neid praktikaid asendada, elimineerida või ohutumaks teisendada.

Sotsiaalsete muutuste läbiviijad püüavad reeglina asendada soovimatut käitumist soovituga või leida soovimatule käitumisele sobiv asendus, samas on neil ka hulk võimsaid vastaseid.

Kui tugevneb alkoholiennetuslik kommunikatsioon, siis võivad tootjad püüda kahjulikke tooteid normaliseerida. Näiteks õlletootjad näitavad õlle- ja siidrijoomist (vastandina viinajoomisele) kui kahjutut alkoholi tarbimise viisi (Vihalemm et al 2013: peatükk 1.3). See eesmärk on osaliselt ka reaalses elus saavutatud, sest õlle joomist nähakse noorte meeste seas pigem kui osa meelelahutusest, suvisest grillimisest ja rannaskäigust, kus alkohol muutub muude tegevuste kõrval nähtamatuks ning sellest rääkimisel kasutatakse pehmendusstrateegiaid, millest räägib pikemalt peatükk 4.1.2.

Seadusandlusega võib kujundada hinda või piirata alkoholi kättesaadavust, kuid ei saa kujundada viise, kuidas ja kus alkoholi traagiliste tagajärgedeta tarbitakse.

Praktikate asendamine julgustab mittesoovitud praktika asemel sooritama olemasolevat või uut soovitud praktikat, kusjuures soovitud praktika peab täitma samu vajadusi ja soove, mida mittesoovitud praktika (Spurling et al 2013: 11). Praktikate ümberkujundamisel on oluline teada, et kõik praktikad konkureerivad sarnasele ressursile – aeg, ruum ja infrastruktuur.

Praktikatel on seega valikuvariandid, mõned rohkem peavoolu omad kui teised (Spurling et al 2013: 11).

Shove väidab, et inimeste keskkonnasõbraliku käitumise ulatus sõltub positiivsete motivaatorite ja negatiivsete tõkete vahekorra (Shove 2010: 1275). Positiivsete motivaatorite praktiline mõju nagu „hea tunde faktor“, sotsiaalne norm, individuaalne kasu, kuuluvustunne on sageli konfliktis samavõrd tavaliste piirangutega, mis tulenevad infrastruktuurist, asjade ja teenuste maksumusest, tööpraktikatest (*ibid*).

Teise inimese aitamine, tema valvamine või purjus peaga üksi mittejätmise või vetteminekul takistamise puhul on oluline küsida, mis on need motivaatorid, mis võiks teist inimest neid tegevusi tegema ajendada? Üheks võimalikuks põhjuseks võiks siinkohal olla Shove kirjeldatud hea tunde faktor ja teadmine, et ka õnnetuse ennetamine on sisuliselt võrdne päästmisega. Tõketeks võivad olla soov peol paljudega rääkida, süüa-juua, mängida jne, seega peol tehtavad tegevused ise sisaldab paljusid tegevusi, mis ei soosi kaaslaste pidevat seiramist.

Probleem on ka inimeste väärtuste ja tegevuste omavahelises lõhes. Näiteks vaatamata roheliste väärtuste hindamisele ei pruugi inimene nende väärtuste kohaselt käituda, seega ei tähenda väärtused seda, et neid oleks võimalik otse tõlkida käitumisse (Shove 2010: 1276) ning neid analüüsimata muutusteni ei jõua. Ka uuringutest tuli välja, et kuigi päästevarustuse kandmist peeti ülioluliseks, siis reaalselt veekogule minnes seda sageli ei kasutatud. Ka sõprade jälgimist pidasid väga paljud loogiliseks, kuid tegelikkuses kadusid inimesed seltskonnast nii ära või käisid ujumas, et keegi seda ei märganudki.

Käitumine ei ole ainult indiviidi jälgitav väärtuste ja suhtumiste väljendus, oluline on teada, et iniviidid teevad otsuseid oma käitumise kohta baseerudes oma väärtustel ja suhtumisel (Spurling et al 2013: 17). Seega väljendavad inimeste poolt oma käitumise kohta antud vastused ja hinnangud näiteks ankeetküsitluses pigem nende soove ja arvamusi kui reaalset käitumist. Seetõttu põhinevad ka käesoleva töö tulemused kvalitatiivsel uurimisviisil, kus inimeste enese käitumise kirjeldus toimub erinevate stiimulite kaudu, pikemat aega ja vabamas vormis. Valisin üheks meetodiks fookusgrupi uuringu, kuna seal on inimesed omavahelises vastastikmõjus. Lisaks päevikute/blogide pidamise, kuhu noored mehed tegid

pidevalt kandeid. Eeldan, et selline uurimisviis soodustab eneseväljendust, mis on lähemal konkreetsete soorituste kirjeldusele kui hoiakute põhine küsitlemine.

2. UURIMISPROBLEEM JA -KÜSIMUSED

Empiiriliste ja teoreetiliste lähtealuste peatükis on pikemalt lahti kirjutatud viimasel kahel aastal Eestis uppunute statistika, kus selgub, et jätkuvat suur osakaal vees hukkunute seas on meestel.

Seetõttu on oluline keskenduda noorte suviste veekogude äärsetele lõõgastus- ja alkoholiga seotud tegevustele, mis võivad neid purjus peaga vette ning seega eluga riskima viia.

Et mehed upuvad sagedamini kui naised, kuuluvad nad riskigruppi. Kaks aastat tagasi uppus Eestis 56 inimest, kellest 75% olid mehed ning eelmisel aastal kaotas vees elu 67 inimest, neist mehi oli 88%. Suur osa inimestest upub just suvekuudel ning enamik neist läheb vette teadlikult – kas ujuma või ennast värskendama ning on enne tarvitanud alkoholi.

Uppumiste statistika ning meeste osakaal selles ei näita langustendentsi, endiselt kaotab suvekuudel ujudes või veega seotud tegevusi harrastades elu enamikel juhtudel meesterahvad. Sageli ollakse enne vettaminekut tarvitanud alkoholi.

Tagajärjed on mustvalgel kirjas, kuid lahendusi olukorra muutmiseks endiselt otsitakse. Seetõttu on magistritöö eesmärk uurida, kuidas mehed vanuses 16-36 suviseid ja veega seotud pidusid peavad, kuidas osaleb pidudes alkohol, kas ja millised on meeste sõprade takistamise ning jälgimise praktikad. Uurimuse tulemusel tehakse mitu ettepanekut, kuidas ohtlike pidutsemispraktikaid ringi disainida ning mil viisil teha ohtlike praktikate elu keerukamaks, kui mitte võimatuks.

Ettepanekute loomiseks on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

- 5.1. Millised on veeõnnetuste põhjuseks olevad keskkonnad, asjad ja tegevused?
- 5.2. Kas ja kuidas oleks võimalik veeõnnetuseni viivaid praktikaid modifitseerida ohutumaks?
- 5.3. Kas on võimalik määratleda uus praktika, mis muudaks õnnetused harvemaks?
- 5.4. Millised veeõnnetusteni viivad praktikad tuleks võimalusel ära kaotada?

3. VALIM JA METOOD

Antud peatükis on kirjeldatud uurimistöö valimit ning valimi uurimiseks kasutatud meetodeid. Uurimisküsimustele vastuste saamiseks on kasutatud eelkõige kvalitatiivseid meetodeid nagu fookusgrupi intervjuu ja juhendi abil kirjutatud päevikud/blogid.

Kvantitatiivsetest meetoditest on kasutatud osaliselt standardiseeritud ankeetküsitlust, millele antud vastused täiendavad kvalitatiivset materjali.

3.1 Valim

Nagu töö empiirilises osas kirjeldatud, oli valimi moodustamise aluseks TÜ ühiskonnateaduste instituudi sotsiaalsete praktikate ja kommunikatsiooni uurimisrühma ettepanekud. Kuna uuriti, kuidas vähendada lõhet just noorte meeste veeohutusosalase kõrge teadlikkuse ja tegeliku käitumise vahel, sai see ka valimi puhul määravaks (Vihalemm 2015: 68).

Valimite moodustamisel on üks lähenemine on kasutada suunatud valikut, mis tähendab, et vastajaid leitakse teatud kindlate tunnuste järgi (*Reliance on Available Subjects*); eesmärgipärane või hinnanguline valim (*Purposive or Judgmental Sampling*); lumepalli valim (*Snowball Sampling*); kvootvalim (*Quota Sampling*) (Babbie (2004: 182-184).

Neist eesmärgipärane või hinnanguline valim moodustatakse, arvestades uurija teadmisi populatsioonist, selle tunnustest või uurimiseesmärgist. Sel viisil koostatud valimi alusel ei saa reeglina teha üldistavaid järeldusi, vaid sellel meetodil koostatud valim annab hea ülevaate uurimisküsimustiku töökindlusest, mistõttu sobib eesmärgipärane valim pilootuuringute läbiviimiseks (Babbie 2004: 183).

Kõikide töös kasutatud uurimismeetodite valimi puhul oli tähtis nende vanuseline ning sooline kuulumine veeäärseid puhkuse- ja peopidamispraktikaid harrastada võivate noorte meeste hulka. Fookusgrupis vastajad pidid omama eelnevat kokkupuudet vee ääres pidutsemisega ning alkoholi tarbimisega. Gruppi kuulusid seitse meest: üks 27-aastane, kaks 28-aastast, kaks 29-aastast, üks 30-aastane ning üks 34-aastane.

Fookusgrupi uuringus olid peamised uurimisküsimused (Lisa 5.) seotud alkoholi tarbimise ning peo pidamise seosega veekogu ääres, kuidas hindavad mehed ise alkoholi mõju ujumioskusele ning kuidas nad ohte hindavad. Uurisin ka kanalite kohta, millest nad saavad ohutusala infot ning milliste vahenditega või kuidas luua ohutu veeäärsete pidude pidamise traditsioon.

Antud teema on enamikele sihtgruppi kuuluvatele meestele arusaadav ning suurel osal neist on alkoholi tarbimise ning ujumise koostoimel tekkida võivate õnnetustega isiklik kogemus.

Fookusgrupi küsimuste kava võimaldas uurida meeste kogemusi seoses veeõnnetustega, nende veeäärsete pidude pidamise praktikaid, oskusi ja arusaamu ohuolukorrast ning selles käitumisest ja sõprade valvamise- jälgimise valmisolekust.

Blogipidajate valimi kirjeldamine oli mõnevõrra keerukam ning kui fookusgrupis olid peale soo ning vanuse muud näitajad vähem olulised, arvestas blogipidajate valik täpsemalt vastajate tausta. Valimi hulka kuulus kuus pidutseda eelistavat noormeest, sest soovisime teada, millised on just pidusid vaba aja veetmise võimalusena kõrgelt hindavate noorte meeste puhkuse- ja peopidamise praktikad. Neli vastajat kümnest tarbisid alkoholi mõõdukalt või üldse mitte ning nemad ei käinud ka väga sageli pidudel. Blogipidajate vanus jäi vahemikku 20-35 aastat.

Blogipidajatega tegin eelnevad kokkulepped suvepuhkuseaegsete sündmuste kirjapanekuks, pärast kokkuleppe saavutamist sai iga blogipidaja kirjaliku juhise (Lisa 8), milliseid näitajaid oma tegemistest üles tähendada. Juhend palus puhkuseaegsed vaba aja veetmise tegevused üles tähendada ning eriti pöörata tähelepanu sellele, milliseid lõbusaid või ka ebameeldivaid hetki peol või üritusel ette tuli, milliseid lugusid seltskonnas räägiti, kas tekkis ohtlikke olukordi, kus pidu peeti, ning milliseid alkohoolseid jooke tarvitati. Paluti kord nädalas meenutada ka reklaame või uudisklippe, mis erinevatest kanalitest meelde jäid.

Blogitajal oli võimalus ka rääkida ning hiljem salvestus üle anda, kuid seda võimalust ükski mees ei kasutanud.

Kõige problemaatilisem oli meestelt blogi pidamiseks nõusoleku saamine ning samuti tuli jälgida, et blogi realselt kirjutatakse, sest paar esialgu nõusoleku andnud meest loobusid ning

tuli paluda uusi vastajaid. Seetõttu täitsid 8 meest blogi juulis ning 2 blogi jäi osaliselt ka augustisse. Blogifailid kogusin kokku ning salvestasin failidena saabumisjärjekorra alusel.

Standardiseeritud ankeetküsitlusi viisin läbi kahel korral, juunis ja septembris ning valimi hulka kuulusid mehed vanuses 16-36 aastat ning muid tingimusi ankeetküsitluses osalemiseks ei olnud. Vastajad värvati Facebookis mitteformaalselt nii enda kui sõprade sõprade seast ning nende poole pöörduiti ühekaupa isikliku palvega osaleda ohutusalasest küsitluses. Vastajatel oli ette teada, et sügisel järgneb teine küsitlus ning siis soovitakse taas neid vastama.

Juunis ja osaliselt juuli alguses läbi viidud esimeses küsitluses, kus enamik vastusevariante olid etteantud valikvastused ning mõned üksikud vabatekstiväljad, uurisime meeste suhtumist ja valmisolekut purjus sõbra vettemineku takistamisel. Samuti oli oluline teada saada purjus peaga alkoholi järgi mineku tõenäosus ning pidude pidamiseks eelistatud kohad. Vastajaid oli 135.

Septembri ankeetküsitlus oli mõneti lühem ning selle abil otsisime vastuseid peamistele küsimustele, kas suve jooksul takistati vastajat purjuspäi ohtlikult käitumast ning kui tavaliseks peetakse sügisel sõprade jälgimise ning takistamise praktikat. Septembri vastajate puhul pöörduiti nende poole juunikuus kogutud andmete alusel ning paluti vastata. Valmisolek oli selleks ajaks üllatavalt madal ning meeldetuletusi tuli teha korduvalt. Vastajaid kogunes 123.

Vanuselisel kuulused juunis-juulis vastanutest 47 vanusevahemikku 31-36 aastat, septembris oli selles vanuses vastanuid 54. 26-30 aastaseid vastanuid oli vastavalt juulis 30 ja septembris 26, 22-25 aastaseid oli esimeses küsitlusvoorus 14 ning nende arv oli sama ka septembris. Kõige nooremisse vanusegruppi kuulus juulis 9 ja septembris 7 vastanut.

Ankeetküsitluse viisin läbi kasutades *LimeSurvey* uuringukeskkonda, millest eksportisin tulemused Exceli andmefaili ning võtsin tabelitesse kokku (Lisa 1. ja 2.).

3.2. Meetod

Kvalitatiivne uurimisviis sisaldab endas interpreteeritavat, materiaalistest praktikatest koosnevat komplekti, mis muudab maailma nähtavaks ning haarab endas interpreteeritavat, naturalistlikku maailmale lähenemisviisi. See tähendab, et uurijad vaatlevad asju nende

loomulikus olekus, proovides mõtestada või interpreteerida tähenduste fenomene, mida inimesed neile annavad (Denzin, Lincoln 2011: 3).

Kvalitatiivseid meetodeid kasutavad uurijad juurutavad laia omavahel ühendatud interpretatsioonipraktikate spektrit, lootes veelgi paremini mõista teemat nii nagu see on objekti vaatevinklist (Denzin, Lincoln 2011: 4).

Kvalitatiivsed uuringud hõlmavad väga laia uuringutüüpide kogumit ning uuringute defineerimine on keerukas. Eelkõige püütakse kvalitatiivsete uuringute kaudu mõista inimeste kogemusi, arusaamu ja tõlgendusi ning kvalitatiivsed uuringud viiakse läbi uuritavatele loomulikus keskkonnas (Laherand 2010: 24).

Andmete kogumisel kasutatakse neid meetodeid, mis aitavad säilitada uuritavate keelekasutust ja annavad detailse tervikpildi inimestest, sündmusest või ilmingutest. Kuigi kvalitatiivset uuringumeetodit on kaua peetud kvantitatiivse meetodi vastandiks, on üha rohkem neid uurimistöid, mis neid kahte meetodit kombineerivad (Laherand 2010: 24).

Seda on tehtud ka käesolevas magistritöös, kusjuures ankeetküsitluse loomisel on arvestatud teemadega, mida kvalitatiivsetes meetodites uuritakse. Seega täiendab kvantitatiivne meetod kvalitatiivseid uurimisviise.

Sotsiaaluuringutes on kvantitatiivne lähenemine seotud nii ankeetide kui eksperimentidega, see tähendab eelstandardiseeritud, uurija poolt konstrueeritud indikaatoritega andmete kogumist ning andmete hilisemat statistilist töötlust (Vihalemm 2013: 1).

Kvantitatiivsetes uuringutes on olulised andmete kogumine, kus on peamine, et kogutavad andmed oleksid sobilikud arvudes mõõtmiseks. Kvantitatiivseid uuringuid iseloomustab ka uuritavate inimeste väga täpne valik ja küsitluste kavandid, samuti andmete korrastamine tabeliteks ning statistiliselt töödeldavaks. Järeldusi tehakse kvantitatiivsetes uuringutes tuginedes saadud andmete statistilisele analüüsile (Hirsjärv et al 2005: 131).

Kvantitatiivse uurimuse puhul on oluline ka teada, mida analüüsi tulemusel saadud number tähendab (Hirsjärv et al 2005: 148).

Kvalitatiivseid uurimismeetodite puhul on kõige teravamad kriitikat tehtud nende reliaabluse kohta, küsitud on, kuidas on tagatud uuringute järjepidevus ning kriitikat on saanud ka transkriptsioonide subjektiivsed kirjeldused (Laherand 2010: 47-48).

Samuti on kvalitatiivsetele meetodite põhjal saadud tulemusele ette heidetud seletuste tõesust, kus liiga lühikeste lausekatkete põhjal on tehtud üldistusi ning osa, ka ehk olulist materjali, on jäetud tulemustest välja (Laherand 2010: 48).

Ka Denzin ja Lincoln toovad välja, et just kvalitatiivsete uuringute mõõtmise teemaatika, kvalitatiivsete uuringute üksused, protsessid ja tähendused ei ole eksperimentaalselt kontrollitavad ega ka mõõdetavad, kui üldse. Kvantitatiivne uurimisviis rõhutab mõõtmise ja analüüsi tähtsust, mis on põhjuslikus seoses mitte protsessis vaid muutujate vahel, (Denzin, Lincoln 2011: 8).

Järgnevalt kirjutan magistritöös kasutatud meetoditest lähemalt.

3.2.1. Fookusgrupp

Peopidamise- ja puhkuse ning alkoholi tarbimisega seotud praktikaid ei harrasta inimene üksi, vaid teeb seda koos seltskonnaga, seetõttu on ka selle teemaatika uurimiseks sobilik fookusgrupi meetod, kus osaleb korraga mitu informanti.

Fookusgrupp kuulub rühmaintervjuude alla, kus luuakse võimalikult vaba ja igapäevane olukord, mis erineb oluliselt neljasilma intervjuudest (Laherand 2010: 2019). Fookusgrupis on ka oluline osaliste vastastikune interaktsioon, mis aitab meenutada teemasid, mille kohta küsitakse ning seeläbi saab uurija põhjalikumalt infot (Flick 2006: 190-191 Laherand 2010: 221 kaudu).

Just sünergia ja grupidünaamika genereerivad kollektiivides liigendamata norme ja normatiivseid eelduseid. Samuti võimaldab grupis vestlemine ületada isiklikke mäletamise piire ja kaevata ajalooliselt settinud kollektiivses mälus ja soovides (Denzil, Lincoln 2011: 559).

Fookusgrupi intervjuus kasutatakse eelnevalt koostatud struktureeritud küsitluskava, kus võib olla sees loovülesandeid vastajate omavaheliseks stimuleerimiseks (Vihalemm 2014a).

Fookusgrupi läbiviijana pean selle meetodi eelisteks võimalust vestelda mitme inimesega korraga, mis aitab kokku hoida teema uurimiseks olulist aega, samuti juba eelpoolnimetatud

laiaspektrilist materjali, mille põhjal on võimalik kirjutada mitme erineva teravikuga uurimustööd. Keerukaks teeb meetodi kasutamise võimalus libiseda temaatikast kõrval, mille vältimine eeldab häid modereerimisoskuseid, samuti kulub transkribeerimisele ning andmete tõlgendamisele rohkelt aega.

3.2.2 Blogid

Suvisel puhkuste ja pidude ajal kirjutasid kümme eri vanuses noormeest oma tegemised päeviku/blogi vormis üles. Eesti keele seletav sõnaraamat defineerib blogi kui „ajaveebi, veebipäevikut“. Kirjutajad kaasati kui oma valdkonna teatud eksperte või grupi esindajaid ning erinevalt ekspertintervjuust panid informandid oma mõtted kirja ise, võttes aluseks etteantud pidepunktid.

Probleemid on siin samad nagu ekspertintervjuu puhul, näiteks keskendub informant muudele teemadele, kui see, millest rääkida tuleks. Samuti võib ekspert pidada olulistele küsimustele vastamise asemel loengut oma tugevamatest teadmistest ja võib olulisel teemal vähe peatuda (Flick 2006: 165 Laherand 2010: 200 kaudu).

See ka mõnes blogis juhtus, kus liiga detailselt kirjeldati teemaga mitteseotud aspekte. Samas olid olemas olulisemad suhtumise ja tegevus näitajad. Seetõttu suurenes juhul, kui blogipidaja libises teemast kõrvale, kokkuvõttes ainult läbitöötatud materjali maht, kuid samas ei vähenenud kirjutatu väärtus tervikuna.

3.2.3. Ankeetküsitlus

Kvantitatiivsetest meetoditest on magistritöös kasutatud osaliselt standardiseeritud ankeetküsitlust, uurimisviis kuulub kvantitatiivse lähenemise alla. Nagu eelnevalt kirjutatud, iseloomustab kvantitatiivset uurimismeetodit tema eelnev põhjalik ettevalmistus küsitlevate ja küsimuste osas ning väljundiks on andmete statistilise töötlemise võimalus. Magistritöös kasutati kahte ankeetküsitlust, üks neist viidi läbi juunis ja osaliselt juulis ning teine septembris. Ankeetküsitluse keskkonnana kasutasin *LimeSurveyd*, kuhu sisestasin küsimused, lõin lingi ning edastasid vastajatele.

3.2.4. Kodeerimine

Kvalitatiivse materjali süstematiseerimiseks koondasin materjali koodide ehk tekstilõike tähistavate märksõnade alla, mis on kvalitatiivse analüüsi üks põhilisemaid võtteid (Kalmus et al 2015).

Kodeerimist võib eristada kolme liiki: induktiivne, deduktiivne ja induktiivselt deduktiivne kodeerimine, millest esimene tähendab avatud ja teksti autori mõttemaailma süvenemist, teine sobib teooria testimiseks ning koodid luuakse varem vastavalt teoreetilistele materjalidele (*ibid*). Kolmas kodeerimise viis ühendab kahte eelmist, kus esmalt luuakse mõned esialgsed koodid, ning edasi otsitakse andmetest koodidele vastavaid tekstilõike (*ibid*). Suunatud kodeerimine tähendab uurimisküsimuste põhjal kodeerimist, kus muud teemad jäetakse andmestikus kõrvale (*ibid*).

Eritatakse avatud ja etteantud koode, millest esimeses sõnastatakse tekstiosi tähistavaid märksõnu väga täpselt ja koodid tuletatakse tekstist (*ibid*). Etteantud koodide puhul on eelnevalt loodud kodeerimisjuhised või kodeeritakse etteantud koodide alusel, kuid praktikas kasutatakse mõlemat kodeerimisel võtet sageli koos (*ibid*).

Antud töös on kodeeritud kõik kvalitatiivsete uurimismeetodite abil kogutud tekstid, aluseks on võetud Nõmmiku (2013) töö, kes kasutas koodide loomiseks praktikaelementide kontseptsiooni, mille põhinäitajateks on oskused, tähendused, infrastruktuurid/asjad (Shove ja Pantzar 2005), kelle mudelist on omakorda lähtunud Vihalemm et al (2013) ning lisanud praktikaelementide hulka ka interaktsiooni. See adaptatsioon oligi eeskujuks koodisüsteemi väljaarendamisel (Lisa 3. ja 4.).

4. TULEMUSED

4.1. Vee- jm õnnetusi soodustavad, alkoholiga seotud peo- ja lõõgastuspraktikad

Selleks, et aru saada, kuidas veeõnnetused juhtuvad, tuleb mõista noorte meeste peo- ja lõõgastuspraktikaid, mida alkoholi tarbides harrastatakse. Praktikaid uurides selgub, millised seosed, tähendused, oskused ja tegevused on need, mis alkoholiga seotult võivad veeõnnetusteni viia. Peatükk kirjeldab, mil viisil alkoholi peolukordades ning lõõgastussituatsioonides tajutakse, kuidas selle tarbimist pisendatakse või pehmendatakse.

4.1.1. Alkoholiga seotud peo- ja puhkusepraktikate tähendused, oskused, protseduurid

Suviste puhkuse- ja peopraktikate juurde kuulub toidu valmistamine vabas õhus, näiteks grillimine või väliköögis toidu valmistamine. Selle tegevuse kõrvale tarvitatakse toidu valmistamise ajal alkoholi, reeglina lahjemat õlut või siidrit. Sellises tarbimises ei näe praktika sooritajad alkoholi joomist ning võimalikku purju jäämist, sest paari klaasi õlut peetakse osaks suvisest õhtusöögist või õhtusöögi kõrvale tarvitavast vedelikust, mis suurendab maitseelamust.

Mõningatel juhtudel tarvitatakse toidu kõrvale ka alkoholivaba õlut, sel juhul on jooja üritusele või õhtusöögile tulnud autoga, teised kaaslased tarbivad samal ajal alkoholiga õlut. Probleemaatiline on, et õhtu edenedes lõpetatakse lahjema alkoholi tarbimine või tehakse seda vähem ning alustatakse kangemate jookide tarbimist. Samas kergitab just alkoholi tarbimine näiteks paadiõnnetuste puhul uppumisrisi mitmekordseks (Driscoll et al 2004). Segatakse kokku erinevaid kokteile või võetakse kangemaid napse puhtalt. Õlu võib olla sel juhul päästikuks, millest juuakse end kergelt purju ning suurema joobe saavutamiseks tehakse hilisematel õhtutundidel kokteile.

Grillisime liha, kõrvale tarbiti õlut. Hiljem toodi välja ka kangemat alkoholi, millest kokteilide tegemine alguse sai (Blogi 1).

Kui kodusematel ja toiduvalmistamisele keskendunud õhtutel tarbitakse rohkem õlut ja vähem kangemaid jooke, siis kodust väljas peetud õhututel alustatakse alkoholi tarbimist peo esimestel tundidel läbiseigi. Kord juuakse siidrit, siis kohe peale õlut ja seejärel kokteile ning seda mõne tunni jooksul. Selline tarbimispraktika on omane ööklubides, suurematel sünnipäevadel, kokkutulekutel, suveüritustel.

Aga siis sai mindud klubisse, seal sai küll ohtralt igasuguseid jooke tarbitud, enamasti läbiseigi, viinakokse oli kõige enam (Blogi 10).

Alkoholi tarbimise ja pidutsemise põhjused ei ole enamasti seotud ainult puhkusega, sest puhkamise ajal eksisteerib alkoholivabu praktikaid, näiteks niisama rannas palli mängimine, ujumine.

Suvised peo põhjused on samad nagu muulgi aastaajal, kuid suvisele ajale kohaselt peetakse neid üritusi vabas õhus ning nagu peopidamise kohta punktis 4.1.3. kirjeldan, eelistatakse suvel pidu pidada veeäärses kohas.

Suvised pidusid võib tekkeviisi ja põhjuse abil põhjal liigitada kas **etteplaneerituteks** või **spontaanseteks**. Spontaansete ürituste kirjelduse annan peatükis 4.1.3. sest spontaansed üritused on paljuski seotud peo asukoha valikuga.

Suurem osa pidusid on etteplaneeritud, sest seda eeldab vajadus külalistele peost ette teatada või ürituse korraldaja poolt paika pandud kuupäev ning nende pidamiseks on väga erinevad põhjused. Üks peamisi neist on sõbra või sugulase sünnipäev, pulm, kuid tähistada võib ka töökohavahetust, eriti, kui asjaosaline ise peab seda enda jaoks väga oluliseks sündmuseks.

Kõikvõimalikud festivalid ning suveüritused moodustavad suure osa planeeritud peopidamise põhjustest. Samas ei tähenda kontserti või vabaõhuürituse väisamine koheselt alkoholi tarvitamist, seda võidakse mitte teha põhjusel, et ollakse roolis ja enne ning peale üritust on vaja sõita. Kainest rühmaliikmest tuleb pikemalt juttu peatükis 4.3.1.

Koos sõbrannaga Läti suurimal muusikafestivalil. See oli alkoholivaba pidu, sest ööbisime Eestis (Blogi 8).

Puhkusel olemine võib soodustada tavapärasest rohkemat alkoholi tarbimist, sest teatakse, et mitu päeva ei ole vaja tööalaseid kohustusi täita. Pidutsemist võetakse vabamalt, sest sõltumata järgmise päeva enesetundest või promillidest, ei ole vaja kainust nõudvaid tegevusi teha.

Vaba aja olemasolul võib peost kujuneda mitmepäevane jätkuüritus, millelt võib läbi käia mitmeid inimesi, isegi kui tuumikseltskond on sama. Sel põhjusel puudub peol osalejatel tihti ülevaade, kes millal tuli või lahkus ning õigel ajal võib jääda märkamata, et keegi on läinud purjus peaga vette. Sinnani välja, et inimesega on juhtunud õnnetus ja kuna keegi sündmusest ei tea, ei saa abivajaja õigel ajal abi.

Ka õhtul alustatud üritus võib jätkuda varahommikuni nii, et alkoholi tarbivad osalejad aja kulgu ise ei märkagi ning juuakse puhkuse ajal seni, kuni kohustused algavad.

Kõik päevad olime rannas, täielik joomalaager, puhkus ühesõnaga (Blogi 5).

Suviseid pidusid iseloomustab ka see, et peo algusaeg on vaba ning üritust võib alustada varakult. Koduste sündmuste puhul sõltub peo algus külaliste saabumise ajast, suvistel vabaõhuüritustel või suvepäevadel alustatakse alkoholi tarbimist saabumise järgselt, sest kohustustevaba aega on puhkuse ajal tavapärasest enam käes.

Kui pidu hakkab keskpäeval või varaõhtul peale, jõutakse õhtuks alkoholi tarvitada suuremas koguses ning erinevaid tooteid läbisegi. Seega, mida varem algab pidu, seda tõenäolisemalt on peopidajad õhtuks purjus.

/.../ pidu algas kell neli päeval, jõin ma 12 tunni jooksul peamiselt õlut, kuid sekka ka mõned rummikokteilid, mojito'd ja shot'id (Blogi 6).

Külaliste vastuvõtmise praktikad on suuresti traditsioonilist laadi, kus alkoholil on viisakuse ja kommetest kinnipidamise tähendus. Näiteks vahuveini pakkumine annab üritusele piduliku tooni ning rõhutab selle olulisust. Samas võivad mehed reaalselt juua ka kangemaid jooke, lüües ka sellega täidetud klaase kokku ning pidades seda sümboli mõttes samuti pokaalide kokkulöömiseks.

Et alkohol on oluline osa peost, on oluline, mil viisil ja kes alkoholi varub ning kuidas seda peo ajal juurde hangitakse. Sotsiaalsete muutuste saavutamiseks lähenetakse probleemidele sageli nii-öelda kõva käe poliitikaga, mis tähendab piirangute seadmist näiteks alkoholimüügile (Vihalemm et al 2013: 1.2). Alkoholi otsmise puhul on range poliitika ka mõistetav ja õigustatud sellest vaatest, et juhul kui peol saab alkohol otsa, siis enamik vastanuid jätkab pidu ilma jookideta, mistõttu on kaine liikme olemasolu peoseltskonnas tõenäolisem.

Juunikuu ankeetküsitluses uurisime, kas vastajatel on ürituse ajal saanud õlu või muud joogid otsa, aga autoga jõuab veel poodi minna, kuigi kõik on vähemalt õlut joonud.

48% vastanutest oli selline olukord ette tulnud ning nende käest uurisime omakorda, kuidas selles olukorras edasi käituti. Enamik vastanuist ehk 60% jätkas olengut ilma jookideta. 19% vastasid, et poodi õlle järgi sõitis kõige kainem inimene. 15% kinnitas, et pidutsejate seast läks poodi vabatahtlik.

Alkoholi lõppemine peo ajal on täiendav ohukoht, sest kuigi enamik sellises olukorras olnud jätkas pidu ilma alkoholita, kinnitas 34 % vastanuist, et alkoholi järgi siiski sõidetakse vaatamata kindlale teadmisele, et minejad ei ole kained.

Samas ollakse alkoholi ostmiseks nõus jalutama ka pikemaid vahemaid või järgmisel hommikul peale pidu poodi sõites riskida jääknähtude olemasoluga.

Joodi õlut, siidrit, rummi. /.../ kell 5 hommikul sain magama. /.../ kell 12 läksime tsikliga lähedalasuvasse poodi siidrit juurde tooma, kuigi seljakotti ei mahu palju just (Blogi 5).

See näitab, et alkoholi varumise eesmärgil on siiski osad pidutsejad nõus end teadlikult ohtu panema.

4.1.2. Alkoholi tarbimist pehmendavad tähendused

Teatav enesekontroll ja soov alkoholi tarbimist piirata on mõneski mõttes normolek, kuhu poole püüeldakse ja mida omavahelistes vestlustes levitatakse. Erinevad metafoorid, mida alkoholi joomisest rääkimisel tarvitatakse, püüavad pisendada nii joodavaid koguseid kui ka seda, et tegemist on üldse alkoholiga.

Kui alkoholiga peetakse teatud piiri ja soovitakse hoiduda liiga purju jäämisest, juuakse ainult tavapärane kogus õlut, sest teatakse, et üle selle piiri tarvitamisel võidakse siiski liiga purju jääda. Samas on kuus õlut arvestatav kogus alkoholi, mille sõnaline võrdlemine kainusega viitab soovile nimetatud kogust pisendada.

/.../ olin taas täiesti adekvaatne, kuue õlle kaugusel täielikust kainusest (Blogi 6).

Joomispraktika juurde kuuluvad kogust pisendavad tähendused annavad alkoholi tarbijale ning kaaspidulistele, kellega koguseid arutatakse, sisendi, et tegu on süütu asjaga, ning olukord on kogusele vaatamata jätkuvalt jooja kontrolli all.

Pidude kirjeldustes kasutati alkoholi puhul teisigi pehmendavaid või õigustavaid mõttekäike ning sõnu.

Õlut peetakse, nagu ka peatükis 4.1.2. välja tõin, sobivaks toidu valmistamise kui tegevuse kõrvale. Samuti eristus õlle puhul selgelt selle sobilikkus sportmängude või muude telesaadete vaatamise juurde. Sellist tarbimist nähakse kõrvaltegevusena, mis muudab näiteks spordivaatamise nauditavamaks ning käib selle tegevusega kaasas. Õlle joomine käib samuti pesemise ning saunatraditsioonide juurde ehk suvine grill, saun, õlu ning võimalusel ujumas käimine kuuluvad noorte meeste jaoks koos eksisteerivate suvise ürituse pidamise praktikate hulka.

Lisaks hinnatakse õlle joomist kui naudingut, mida annavad selle joogi maitse ja jahedus. Esimene õlu on janukustutamiseks, sealt edasi on tegemist naudinguga. Samas, õlle suurtes kogustes joomise takistuseks ei pea olema joobeaste vaid materiaalne kaotus ning maitseelamusest ilma jäämine, sest kvaliteetne õlu on reeglina kallim ning kui sellest naudingut ei saada, võib see takistada edasist joomist.

Tagasiteel koju pidin tõdema, et ehkki joobeaste ei olnud ennast ega teisi häiriv, pole edaspidi mõistlik nii heade maitseomadustega õlut sedavõrd palju juua /.../ Nüride meeltega juues on see võrreldav õlle ja raha raiskamisega (Blogi 9).

Õlle tarbimine sobib suurepäraselt põhjuseks, miks kokku tulla ning omavahel juttu ajada, kusjuures vestlust ei nimetata kui kokkusaamise eesmärki. Põhjus võib siin olla selles, et jutuajamiseks saavad kokku pigem naised ning niisama jutlemist ei peeta meeste endi poolt mehelikuks tegevuseks.

Omavahelisi kokkusaamisi sportmängude vaatamiseks või pubisse minekuks iseloomustab hästi nii koguseid kui alkoholi tarbimise tähtsust pisendav lause: „Võtame mõned õlled“. Mis nagu ülal kirjeldatud, võib olla ka ettekääne omavaheliseks vestluseks. Selge seos on jutuajamise huvitavuse ning tarbimise vahel –, mida huvitavam on jutt, seda kauem räägitakse ja rohkem õlut tarbitakse.

Paari õlle võtmises ei nähta alkoholi tarbimist, sest kokkusaamine näib meeste jaoks vajavat sisukamat ja selgele mehelikule tegevusele orienteeritud sõnastust. Seega on jutuajamiseks kokkusaamine ja sportmängude vaatamine alkoholiga seotud praktikate tugevdajateks. Kui vaadelda Schatzki definitsiooni, siis moodustavad praktika kõik omavahel ühendatud ütlemised ja tegemised praktika ning praktikate sooritamine aktualiseerib ja hoiab praktikaid alal (Schatzki 1996: 90). Õlut jooma minemine, joomine ja sinna juurde kuuluvad vestlused moodustavad ühe praktika, mis ennast läbi tegevuse taastoodab.

Alkohol on järelikult mitmete tegevuste ajal poolnähtavalt „kohal“ ning aitab tegevustele kaasa.

/.../ jalgpalli finaali kõrvale sai veel mõned õlled joodud (Blogi 3).

Lahja alkoholi nägemist positiivses valguses toetavad ka alkoholireklaamid, kus alkoholi näidatakse lõbusate lõkkeõhtute, veeäärsete pidusöökidest või sportmängude lahutamatu osana.

Õlut juuakse palava ilmaga enese jahutuseks, seda ei nähta taas kui alkoholi, vaid pigem kui vedeliku tarbimist. Sellist tarbimist iseloomustavad mitmed pehmed sõnakasutused näiteks

õlut „timmitakse“, õlu võetakse „palava päeva kõrvale“, seega jooja jaoks ei ole rõhk alkoholil, vaid põhjusel, miks seda juua vaja on. Seda võib võtta ka mõnetise ette vabandamisena, et tegemist ei ole päris tarbimise, vaid millegi muuga.

Vahepeal midagi põrutavat ei juhtunud, õlut sai palavaga ikka timmitud, aga otsesest pidu kui sellist polnud (Blogi 2).

Pärast paari õlut peetakse ennast piisavalt kaineks, et alkoholi tarbinuna vette minna, sest jooja hinnangul ei olegi alkoholi tarbitud.

Samamoodi nagu pisendatakse alkoholi joomist, tehakse seda ka alkoholi tarbinuna vetteminekuga, näiteks ei nimetatud veesolekut purjuspäi ujumiseks vaid „sulberdamiseks“, enese värskendamiseks või jahutamiseks.

Päeval jõin neli õlut, siis käisin purjus peaga küll vees, lihtsalt end jahutamaks, ujumas nagu ei käinud, niisama sulberdasime (Blogi 5).

Sellest seltskonnast 4kesti otsustasime ujuma minna, seejuures olime joonud 2 õlut. Sellel hetkel tundusime ju täiesti korras (ehk siis mitte purjus) /.../ (Blogi 1).

Joodud koguste mittemärkamine ja alkoholi tarbimise märkamatult sidumine muude tegevustega viib tavapärasest rohkema tarbimiseni, mistõttu inimesel ei ole joodud kogustest ülevaadet ja alkohol on inimeses nähtamatu nii tema enda kui teiste jaoks. Lisaks koguste ja joomise pisendamisega on ka oluline, millises keskkonnas seda tehakse, mida kirjeldatakse pikemalt järgmises peatükis.

4.1.3. Alkoholiga seotud peo- ja puhkusepraktikate keskkonnad: veeäärsed pekohad

Peo pidamiseks eelistatakse neid kohti, mis asuvad mõne veekogu vahetus läheduses.

Keskkond on Shove´l (2012 Spurling et al 2013: 9 kaudu) üheks praktika elemendiks, mis on osa praktikast kui tervikust. Ka veeõnnetuste puhul on praktika kui terviku mõistmiseks oluline aru saada, miks just veeäärsed kohti peo- ja puhkusepidamise juures hinnatakse.

Erinevaid veekogusid peetakse ligitõmbavaks, selle ääres veedetud aeg seostub rekreatsiooni ning lõõgastusega. Vett ning selle voolamist seostatakse samuti vabadustunde ning värskusega, mida alkoholi tarbimise ajal või järgselt saab kasutada enese kainestamiseks.

Vesi ja veekogud seostuvad lisaks romantilise aspektiga, vee äärde minnakse kahekesi eraldatust otsima, paadiga sõitma või jalutama, tarvitades samal ajal alkoholi edasi. Ohtu kõrgendatud meeleolus veekogu äärde minekus ei nähta, sest vett peetakse osaks loodusest, mida omakorda hinnatakse läbi värskuse ja vabadusetunde.

Vee äärde ei minda tingimata sooviga ujuma minna, soovitakse lihtsalt peol või peojärgsel ajal olla vee kui keskkonna läheduses, sest vesi lihtsalt iseenesest ligitõmbav, seal „tehakse romantikat“.

/.../ mingit romantikat tegime aga miks me sinna läksime, kui järele mõtlema hakata, siis väga nagu otsesest põhjust ei olnud. Kiikuma või? Minuarust oligi midagi a la kiikuma (Mees 27a).

Juunis läbiviidud ankeetküsitlusest tuli välja, et soojal suveõhtul eelistas enamik vastanuist seda veetma minna kellegi aeda, rõdule või terrassile 42% vastanutest ning 22% vastanutest eelistas veekogu äärde minekut. Kolmandana nimetati kõige enam sauna, kuid kuna sauna puhul eelistatakse veekogu olemasolu, saab väita, et ka saunaõhtul ollakse tegelikult vee ääres, kuigi see ei ole otsene peopidamise koht ning eesmärgiks ei ole end ka täis juua. Vabavastustes toodi samuti ära veekogu olulisus ning samuti nimetati saunaminekut.

Seega, peopidamise puhul eelistatakse võimalusel neid kohti, kus on olemas vee lähedus ning sõltumata peo pidamise põhjustest valitakse kämping, lõkkeplats, saun või turismitalu.

Pidusid saab liigitada etteplaneerituteks ning spontaanseteks. Spontaanse tekkega peo pidamiseks sobivad kõige enam kohad, mille kasutamist ei pea kas üldse või pikalt ette reserveerima, näiteks puhkealad, rand või jõekäärus asuv lõkkeplats, kus saab palli mängida või vette minna.

Neis kohtades viibides on seltskondadel erinevad eesmärgid. Alati pole selleks soov pidu pidada, vaid koos sõpradega aega veeta, ujuda, sealjuures seguneb lahja alkoholi tarbimine muude tegevustega, lahustub neis tegevustes omasoodu.

Läksime randa, olin seal kokku kümme tundi, niisama vedelesin, jõin õlut (Blogi 5).

Osa seltskondi läheb randa küll spontaanselt, kuid tehes seda kindla eesmärgiga alkoholi tarbida. Rendikoha hankimist võib takistada eelarve ja/või ei soovita suvel sisetingimustes alkoholi juua. Veeäärsete piirkondades on veekogu äärne ala spontaansete pidude ja lõõgastusolengute tõmbepunkt, sest peetakse ebamõistlikuks suvisel ajal ööbimiskohas katuse all aega veeta ning alkoholi tarbida.

Aga oled Saaremaal või Hiiumaal, siis kindlasti ei passi enda hostelis või midagi. Lähed ikka randa, mängitakse vollet, juuakse siidrit-õlut (Mees 28a).

Eksisteerivad seega praktikad, kus vee ääres ei jooda päevitamise ja ujumise ajal üldse ning vastukaaluks teised praktikad, kus tegeletakse vee ääres nii joomise kui ujumas käimisega. Kolmandana võib eristada seltskondi, kes lähevad küll vee äärde alkoholi tarbima, kuid vette enda sõnul ei tiku. Neljandaks eristusid on seltskonnad, kus tarbiti alkoholi ja käidi ka ujumas või püüti purjus peaga kala.

Küllastasin ka randa, kuna seal on tihti alkoholijoobes isikuid. Nad lallasid seal ringi küll kuid vette väga keegi ei roninud (Blogi 7).

Pidu võib vee ääres lõppeda ka juhul kui pidu peeti mujal. Põhjuseid on selleks mitmeid – üritusel viibimisest tüdinetakse, soovitakse napsitamist jätkata, jagunetakse seltskondadega erinevatesse kampadesse või otsitakse privaatsust.

Alkoholi tarvitamine ei ole iseenesest takistus ka mitmete veega seotud puhkusepraktikate harrastamisel. Kanuu, paadi või purjehiga minnakse sõitma ka siis, kui alkoholi on juba tarbitud ning sageli jätkatakse tarvitamist sõidu ajal. Veealustega sõit seostub rohkem vaba aja veetmise võimaluse kui võimaliku juhtuda võiva õnnetusega, seetõttu ei nähta alkoholi tarbimises ja purjetamises ohtu.

Mis seal salata, kuna et purjetame, siis ka seal võtame teinekord napsu... (Mees 29a.)

Lisaks suvisele paelub peopidajaid ka talvine veekogu. Ohtlikuks veeäärseks praktikaks on talvel jäässe aukude tegemine ja seal enese purjuspäi jahutamine või karastamine. Tegemist

võib olla omamoodi enese proovilepanekuga, sest külmadel talvedel ei ole paksu jäässe augu tegemine kõige lihtsam, seda enam, kui puuduvad vajalikud oskused ja vahendid.

Kui vahendid olemas, lõigatakse jäässe auk ja käiakse seal ära. Kui vahenditeks on esimene kättejuhtuv kirves, võib ka jäässe augu raiuja enne ära väsida, kui auk valmis saab.

Ohtlikuks teeb olukorra alkohol, kus esiteks võib lõikevahenditega töötav inimene ennast vigastada, teiseks on inimest jää alt päästa väga keerukas, kui mitte võimatu.

No mis sa teed, pool meetrit jääd oli peal. Leidis kuskilt kuuri alt kirve ja sae ja asus seda auku tegema (Mees 29a).

Veeäärsed kohad on eelistatuimad peo- ja puhkusepidamise kohad, mistõttu väga paljudesse suvistesse pidudesse on veeõnnetuse juhtumise võimalus osaliselt sisse kirjutatud.

4.1.4. Vahekokkuvõte

Suvistele puhkuseaegsetele pidudele on omased mitmed iseloomulikud lõõgastumise- ja tähistamispraktikad, mis võivad potentsiaalselt seotud olla vee- või muu õnnetuse juhtumisega.

Lahja alkoholi tarvitamine on osa toidu valmistamisest ning söömisest, seda ei peeta otseselt joomiseks, samuti pole toidu kõrvale tarbitav alkohol tarbijas nii selgelt näha. Probleemaatiline on, et pärast lahjemate jookidega alustamist liigutakse edasi kangemale alkoholile, mis tekitab suurema joobe kiiremini ning ettearvamatult/kontrollimatult.

Puhkamise puhul ei kuulu alkohol suvel alati vaba aja sisustamise juurde, sest aias grillida või külla minna võib ka niisama. Seega on ka suvepuhkuse ajal vaja kas etteplaneeritud või spontaanset sündmust, mis võimaldaksid alkoholiga seotud pidutsemispraktikatel avalduda, olles seeläbi alkoholiga seotud praktikate taganttõukajaks ning tugevdajaks.

Kuigi suviste pidude pidamise põhjused on suuresti samad, mis muul aastaajal, tuuakse tähistamine vähegi sobiva ilma puhul õue, võimalusel valitakse peopidamise kohaks veekogu lähedus.

Heaks peopidamise kohaks on kellegi aed, aga ka kõikvõimalikud veekogu ääres asuvad saunad, grillimisplatsid ja kämpingud. Kui tegemist on võõra kohaga, võivad pidutsejad abi

kutsumise vajaduse korral jääda hätta enda asukoha kirjeldamisega, sest ise ei pruugitud roolis olla.

Erinevates kohtades peetud pidusid võib jagada planeerituteks – näiteks sünnipäevad, pulmad, suvepäevad, ning spontaanseteks, kus seltskond ja asukoht kujunevad sageli õhtu käigus.

Puhkuseaegseid pidusid iseloomustab võimalus kauem, soovi korral ka mitu päeva, pidu pidada, sest ees ei oota tavapärased kohustused või varajane ärkamine. Samuti võib puhkuse ajal pidu alata ka pärastlõunal koos alkoholi tarbimisega, mistõttu on pidutsejatel kauem aega alkoholi tarbida, mis tõenäoliselt lõpeb suurema joobega.

Alkoholi tarbinuna käiakse tegemas erinevaid lõbusõite, sest seda tegevust ei peeta ohtlikuks ning ei tajuta, mil viisil näiteks purjejahiga õnnetus juhtuda võiks ning seeläbi on tekkinud praktiline arusaam, mille kohaselt ei olegi vaja muretseda. Kuigi alkoholi tarbimine on üks vee ääre minemise põhjuseid aga samas evitakse praktikaid, kus vee ääres mängitakse palli ja puhatakse, kuid samal ajal tarbitakse alkoholi, mis tundub kõrvaltegevusena.

Vee ääres käitumise ja pidutsemise viisid on järgmised:

1. Vee äärde mineku põhjus on pallimäng, ujumine või muu tegevus, alkohol on teisejärguline, kuigi seda tarbitakse.
2. Veekogu äärne kui peopidamise koht, kuhu kogunetakse eesmärgiga ainult pidutseda, muu tegevus ei ole oluline.
3. Veekogu äärne eelnevalt reserveeritud koht, kus peetakse pidu koos alkoholi tarbimisega, ürituse põhjus on tähtpäev
4. Kogunetakse vee äärde päevitama, puhkama, palli mängima, kuid alkoholi ei tarvitata.
5. Vee äärde jõutakse teiselt ürituselt, mis polnud veekoguga seotud.

Pidu võib lõppeda vee ääres ka siis, kui see sai alguse kuskil mujal, sest veekogu lähedus ja loodus tõmbavad inimesi mitmel põhjusel, otsitakse privaatsust, minnakse ennast kainenemise eesmärgil värskendama.

4.2. Pidudega kaasnevate ohtlike olukordade mõtestamine, nendest teistele rääkimine

Erinevates sotsiaalkampaaniates on võetud sihiks hoiatada inimesi võimalike ohtude või tagajärgede eest, näiteks mida teeb suitsetamine sinu kopsudega, kuidas alkoholi tarbimine rikub tervist, kuidas turvavöö kinnitamata jättes suureneb risk liiklusõnnetuses surma saada. Leitakse, et ohu eest hoiatamine aitab inimestel olla valvsam ning kutsub neid õigesti käituma. Järgnev peatükk uurib, kuidas noored mehed ohte ja õnnetusi tajuvad, mäletavad ning ka kuivõrd saab ohuolukorra meenutamine ning sellest rääkimine ennetussõnumite loomisele kaasa aidata.

4.2.1. Ohuolukorra kogemuse mõtestamine ja selle teistega jagamine

Antud töö seisukohalt on olulisim, et inimese enda ohuolukorra kogemus on vaatamata emotsionaalsele läbielamisele raskesti verbaliseeritav, eriline ning seda on keerukas igapäevastesse harjumuslikesse tegevustesse üle kanda. Põhjuseks on see, et sageli ei seostu harjumuslikud tegevused ohu kui millegi erakordsega, pigem meenub ohtu kirjeldades minevik ja ohuhetkes olnud piiratud tegutsemisvõime või –oskus.

Ohu tervikuna tajumine on oluline, sest kui inimene ohtu endale või oma lähedastele ei taju või ta pole ise sellega seotud, siis ohtu ei ole inimese jaoks olemas ja pole ajendit, mille najal kas ennast säästvalt või teisi päästvalt tegutseda.

Oht, kui on, siis kindlasti pean mina olema sellega kuidagi seotud. Kui mina ei tunneta ohtu või ei näe seda ohtu, siis seda ohtu ei ole olemas (Mees 34a).

Ohtudega seotud olukordi võidakse pidada ka pigem noorusaja rumaluste hulka kuuluvate tegevuste tagajärjeks, millega tänasel päeval enam suurt seost ei ole.

Ujumise ja värkidega on rohkem nagu meenutused ikka sellest ajast, kui sai keskkoolis tattnökk oldud (Mees 29a).

Pigem käitatakse ohu korral instinktiivselt kui teadlikult, sageli mõeldakse alles pärast sündmust, kuidas ja miks nii käituti nagu seda tehti, sest paljud tegevused olid ohu korral kehalised ja poolautomaatsed ning neid endale otseselt ei teadvustata.

Järgnev mõttevahetus kirjeldab olukorda, kus üks informant kirjeldab teistele fookusgrupi uuringus, kuidas ta autoga sõites metsseakarjast elusalt ja tervelt läbi sai.

R28: Jah. Ma isegi ei võtnud väga palju hoogu maha, sest panin vahelt läbi. Tulid padapadapat ja hoog veits maha ja esimese teise vahelt läbi ja pedalit juurde ja...

S30: Mina julgeks öelda seda, et see on kogemus ja teadlikus juba, mis sind selles olukorras juhib.

R28: Kui oli see koht möödas, siis ma ei saanud arugi, jäin seisma, tõmbasin kõrvale ja vaatasin, et joppas.

A29: Joppamise asi see vaevalt oli, kes ikka sigadega nii palju saab tee peal, et oleks juba kogemus sees.

Paraku salvestuvad riskiolukorrad pigem kehalisse mällu, mistõttu ei loo ohtliku olukorra läbielamine selget eeldust, et tulevikus nähakse ohte paremini ette või käitatakse vähem riskeerivalt.

Ohtlikku olukorda nähes või selles olles on ajataju igapäevasest aja tajumise viisist erinev, mistõttu on ratsionaalsus raskemini kättesaadav. Sekundid venivad minutiteks ning loetud hetkede jooksul suudetakse mõelda väga erinevaid ja mitmekihilisi mõtteid, mida tavaolukorras ei osata. Selle juurde on keerukas kasutada olemasolevaid praktilisi ja õpitud teadmisi.

Ohus olles suudetakse ühekorraga hinnata vahemaad ja õnnetuse nii füüsilisi, emotsionaalseid kui ka materiaalseid tagajärgi. See takistab ohuolukorras ühelt poolt adekvaatset käitumist, enese aitamist või vajadusel abi kutsumist. Teisalt saab ohuolukorras olnute kirjeldustest järeldada, et inimene on võimeline ohuolukorras mõtlema mitmekihiliselt ning tegutsema instinktiivselt, mistõttu on ohtlikust olukorrast välja pääsemise soov ja selleks vajalikud alateadlikud oskused meisse osaliselt sisse kodeeritud.

/.../ siis kui on ikka must jää ja auto läheb ikka täiega lappama kätte ära, siis teinekord instinktid, puhtad instinktid ainult. /.../ ise olen mitu korda mõelnud, et mismoodi ma niimoodi käitusin. (Mees 34a).

Kuna õnnetus on ettehoiatamise vaates abstraktne ning seda olukorda ei paranda ka õnnetuse läbielamine, sest ootamatus õnnetuses tegutsetakse instinktiivselt ja neid kogemusi on tavaellu keerukas tuua, siis on oluline osa ka tõlgendustel, mida tehakse peale pidu tagasivaatena.

4.2.2. Kahetsemine

Septembris läbi viidud ankeetküsitluses uurisime, kas vastajad mõtlevad peojärgsel hommikul sellele, kui halvasti oleks võinud üritus lolluste tõttu lõppeda. Selgus, et enamik ehk 76% selle pärast ei muretse ja seda teeb 24% vastanutest.

Õnnetuse juhtumise võimalust võib lisaks eneserefleksioonile aidata tagantjärgi mõista lähedane või sõber, kellele olukorrast räägitakse ning teine peegeldab, et tehtud tegu ei olnud sugugi mõistlik.

/.../ kuid kui hiljem naisele rääkisin, siis ta panin mõtlema küll. Et tegelikkuses ju on alkoholi tarvitamine ikka sellest kui oled lonksu-kaks võtnud. See, et sellel hetkel ei tundud, et olid purjus, et tähenda veel, et nii ka oli (Blogi 1).

Kui sobimatu tegevuse või katkise asja puhul võidakse seda mõista kohe, siis alkoholijoobes rumaluste tegemine võib ka nädalaid hiljem meenuda ning tunda võidakse süümepiinu, mille ajal mõeldakse, kuidas tehtud rumalus hüvitada.

Siis hakkasime pidu panema. Olime kellegi kodus, lõpuks 10-15 inimesega, ikka viinakoksi jõime. /.../ Siis läksime kõrvalpubisse, sealt eest virutasime jalgratta, proovisime sellega kolmekesi sõita /.../ Kuu aega olid hiljem süümekad, et nii tegime. Olen mõelnud, et kui peaksin ratast linnas nägema, maksan omanikule ära (Blogi 10).

Samas ei tähenda kahetsemine, et tulevikus rumalad teod tegemata jäetakse ehk tegemist võib olla omamoodi peojärgse meenutamise rituaaliga, mis ei hoia ära uusi potentsiaalselt ohtlikke sooritusi.

Sageli mõistetakse kas enda või teiste poolt tehtava tegevuse ohtlikkust juba selle teo tegemise ajal, kuid isegi, kui sel hetkel tagajärgedele mõeldakse, jätkatakse ohtlikku käitumist. Ohtlik tegevus lihtsalt voolab omasoodu edasi ning vahe on hilisemas refleksioonis, kui ohtu tagasi vaadates nähakse. Katuse all grillimine on kahtlemata ohtlik tegevus, kuigi ettevalmistatud söed otseselt ei põle suure leegiga, võib säde siiski puitkonstruktsioonidesse lennata ning need süüdata.

Pärast mõne õlle tarbimist sõidetakse jalgrattaga ning sellele, kas tegevus on seaduslik ja teiseks ohutu, mõeldakse alles hiljem kainenedes. Oht on ka elektritarbimisel, kui olemasolev elektrisüsteem ei kannata sellele pandud koormust.

Kokkuvõtvalt valet protseduuri, katkist asja või tegevuseks sobimatut keskkonda küll mõistetakse ja saadakse aru, et tegevus on ohtlik, aga ürituse ajal lepitakse sellega ning lastakse asjadel omasoodu minna, eeldades, et risk ei realiseeru.

4.2.3. Kiitlemine, õigustamine, vahendatud kommunikatsioon sotsiaalmeedias

Kõik ohtlikud olukorrad ei juhtu ootamatult, sest ohtlike harrastuste või riskipiiril ettevõtmistega võidakse tegelda ka täiesti teadlikult. Näiteks, kui on pealt vaatamas piisavalt publikut ning tegude eesmärgiks on soov saada tähelepanu, näidata oma oskusi või üleolekut. Riske võetakse ka olukordades, kus ei ole osatud võistluses kaotada ning minnakse ennast tagantjärgi tõestama.

Alati ei tekita ohtlik või vale käitumine süümepiinu, pigem õigustatakse käitumise järgselt fakti, et olukord vajab just sellist käitumist ja toimiti parima arusaama järgi. Näiteks katusealuse all grillides olid olemas nii järelevalve kui grilli kaas, mis oleks aidanud sädemete levikut tõkestada. Kuigi alkoholi tarbimise järel kajakiga merelkäimist ei peetud õigeks teoks, tõdeti sellise teo olemasolu ning sellele ei järgnenud arutlust, kas see oli ohtlik või õige.

Peojärgsed meenutused võivad olla pigem positiivset laadi, mis kompenseerivad halva enesetunde ja annavad tarbitud alkoholile hoopis teise põhjenduse – arusaama, et halba olekut tasub kannatada, kuna see käib paratamatult kaasas eelmisel õhtul tehtud ägedate rumalustega.

Hommiikul ärgates pea küll veidi tuikas, kuid tragikoomilise intsidendi meenumine tõi minu näole naeratuse (Blogi 6).

Pärast pidu koju jõudmine võib olla halva enesetunde puhul väga tähtis, sest siis ei näe teised pidulist näiteks pohmelli kannatamas. Teistele soovitakse jätta reeglina head muljet ning arusaama, et joodud kogusele vaatama ei ole tagajärjed väga hullud ning sarnast pidu võib julgelt ka tulevikus pidada.

Peo halbade kõrvalmõjude varjamise põhjuseks võib olla peopidamispraktikate jätkamise soov, sest tegelikkusest rääkimine võib vähendada soovi järgmisel korral samal viisil tähistada.

Ohtliku ja vahel ka ebaseadusliku käitumise põhjendamiseks võidakse tuua ka olemasolevast teost hullem. Kui jalgrattaga sõideti purjus peaga, selle asemel, et seda mootorrattaga teha, siis leiti, et jalgrattaga sõidu puhul ei saa politsei juhilube ära võtta. Siin on oluline koht teadmisel kontrolli puudumisest ja mõnetine karistamatuse tunne. Mõistetakse, et jalgratturitel kontrollitakse joovet tunduvalt harvemini kui mootorratturitel, kes on reeglina politsei teravdatud tähelepanu all. Teisalt aga ei soovita jala käia ning harrastatakse kahest võimalikust purjuspäi ohtlikust käitumisest ohutumat.

Liikusin jalgrattaga kõik päevad, nii kaine kui täis peaga, jala ei viitsi kooserdada, jalgrattaga on hea täis peaga sõita, keegi ei kontrolli ju. Tsikliga ei sõida purjus peaga, siis võtavad load ära (Blogi 5).

Hilisem olukorra hindamine ei pruugi seega viia tegevuste muutmiseni juhul kui ohtlikule tegevusele leitakse põhjendus või õigustus. Ka võib seda pidada omamoodi pehmendusstrateegiaks, sest purjuspäi jalgrattaga sõit tundub käitumise harrastajale purjuspäi autorooli istumisega võrreldes selgelt ohutum.

Purjus peaga võib ohtlik või keelatud tegevus tunduda naljakas, sest alkoholi tarbides ei osata riske õigesti hinnata. Nii-öelda lollitada võidakse nii tunnisaunas kui jalgrattaga sõites, pidades seda väga lahedaks tegevuseks. Kui see õnnetult ei lõppe, ei pruugi tekkida hilisemat mõttekäiku tegevuse ohtlikkuse teemal, vaid ohtliku tegu võetakse osana peost või meelelahutusena.

Meist eemal kuskil 200m oli tunnisaun, kus noored naised pidu panid ning alkoholi tarbisid suures koguses ning tunnisaunas lollitasid (Blogi 7).

Purjuspäi võetud riskide põhjus ei pea alati olema vahetu publik, kes reaalses elus toimuvat jälgib ning kelle soosingu või tähelepanu saamiseks ennast ohustavalt käitutakse. Sotsiaalmeedias on võimalik väga lihtsate vahenditega riskeerivaid tegevusi esitleda, laiendades nii teo nägijate ning võimalike „laikijate“ auditooriumi. Kuigi tehtud tegusid näevad ja jagavad hetkega mitmed inimesed, on pilti siiski võimlaik kainenedes eemaldada, olles hetkelise tähelepanu ikkagi kätte saanud.

Esimesena ronisime purjus peaga silla kaarele. Kui olime üle kõik selfid ära teinud ja fesarisse üles laadinud, kolistasime edasi raekoja platsi, päike juba tõusis, läksime riietega koos, jalanõud jalas külma purskkaevu. Kui olime jälle pilte teinud, Fbsse üle laadinud, siis istusime maha, kuivatasime trepi peal jalgu (Blogi 10).

Ohtlike tegevusi või rumalusi võidakse parema enesetunde eesmärgil pehmendada sarnaselt alkoholi tarvitamisele ning sellest rääkimisele, leides sellele mitmeid õigustusi, mis ei muuda inimese käitumist siiski tuleviku vaates.

4.2.4. Vahekokkuvõte

Antud töös on üks olulisemaid aspekte, et ohuolukorrad on oma olemuselt erandlikud ja jäävad eredatena ka meelde. Samas praktikad on aga paljuski kehalised, korduvad ja rutiinsed samamoodi nagu peodki, mis kätkevad endas traditsioone ning tavaid.

Õnnetuse läbielaja jaoks on tegemist unikaalse ja ühekordse sündmusega, seda kogemust on keerukas kokku sobitada traditsioonide ja rutiinidega, mistõttu nende kahe vaate kokkusobitamine ei pruugi ennetustöös olla tulemuslik.

Sellest saab järeldada, et õnnetusriski eest ette hoiatamine ei tööta, sest võimalikku õnnetust on ohtliku praktika sooritajal keerukas rutiinselt kulgevasse ja juba harjumuspärasesse tegevusse paigutada.

Seetõttu meenutatakse ohtlikke olukordi tagantjäreli erakorralistena, sellega kaasuvad tunded nagu kahetsus ja tehtud teo õigustamine. Meenutustega ei kaasne ennetavaid iseendale või lähedasele antud lubadusi edaspidi potentsiaalseid õnnetuseni viivaid tegevusi mitte teha.

Lähedased võivad olla abiks ohtliku teo lahtimõtestamisel, kuid ka see ei loo kindlat viisi, kuidas tulevikus õnnetusse sattumist ära hoida.

Ohtliku tegevuse õigustusena võidakse kasutada teadmist, kuidas tehtud tegevusest ohtlikum oleks veelgi raskemate füüsiliste või materiaalsete tagajärgedega. Seega õigustab ohtlikku käitumist selle kehva alternatiivi kasutamine iseenesest.

Kui enamik õnnetusi juhtub mitme asjaolu kokkulangemisel ning inimene ei tee teadlikult valikut riskida, soodustab just teadliku riski võtmist võimalus näidata publikule oma võimeid. Teadliku riskivõtmise üheks päästikuks on vahendatud kommunikatsioon sotsiaalmeedias, mille abil on võimalik pealtvaatajate arvu mitmekordistada.

Eelpoolkirjeldatud tulemuste põhjal ei saa ennetustegevusse soovitada neid hoobasid, mis ei kipu praktikasooritajat kõnetama ning mis on tema jaoks suuresti hoomamatud.

Hoiatamine ja õnnetuse juhtumise tõenäosusega hirmutamise ei asetu sõnumisaaja jaoks tema igapäevaellu, mis on suuresti seotud tavade ja kehaliste rutiinidega. Võimalik kunagi-kusagil-kellegagi-toimuda võiv õnnetus on inimese jaoks liiga ebarealistlik, mille võiks kokku võtta väljendiga „minuga seda nagunii ei juhtu“. Samuti ei seostu hoiatused reaalse eluga, hoiatused pruugi aidata ära tunda reaalelus toimuvat ohtlikku olukorda, kuna hoiatus on abstraktsioon.

Seega peaksid ennetussõnumid ja -tegevused olema seotud lisaks verbaalsele poolele kehaliste tegevustega, osalema neis viisil, mis ei ole võõristav ja ebareaalne. Üks võimalus on simulatsiooniharjutus, mis sarnaselt Päästeameti poolt lasteaedades kasutatavate evakuaatsiooniharjutustega või esmaabikursustel õpetatava elustamisharjutustega, aitaks läbi

rolli mängu kaudu läbi mängida ohtlikku olukorra tekkimist ning viise, kuidas neid ära hoida. Selliseid rolliharjutusi oleks näiteks võimalik teha vanemate klasside õpilaste hulgas.

4.3. Ohtude ennetamine alkoholiga seotud puhkamis- ja pidutsemispraktikates

Peatükk annab ülevaate noorte meeste seas levinud toimimise ja mõtlemisviisidest pidude ohutuse kohta ning nende poolt kasutatavatest õnnetuste vältimise ja riskide maandamise praktikatest.

Alkoholi tarbimine on tugevalt juurdunud erinevatesse puhkuse- ja lõõgastuspraktikatesse. Neis praktikates ringlevad tähendused ning sõnakasutus soodustavad alkoholi tarbimise kui tegevuse ja joodavate koguste pisendamist ning kohati mittemärkamist. Seetõttu on oluline just turvaliste peopraktikate juurutamine, mistõttu on vaja mõista juba juurdunud ning kehtivaid ennetus- ja ohutusprotseduure, arusaamu riskidest ning noorte meeste suhtumist neisse.

Noored mehed võtavad riske kahel viisil, esiteks alateadlikult, kätitudes sõprade tähelepanu saamiseks või enese proovilepanekuks ohtlikult. Teiseks võetakse riske ka teadlikult, neid eelnevalt keskkonnale ja tegevusele vastavalt maandades.

Ma käisin langevarjuga hüppamas, siis olid teatud ettevalmistused kõik selleks (Mees 34a).

Siinkohal on oluline oskus enne õnnetusega lõppeda võiva tegevuse alustamist olukord läbi analüüsida ja end ette valmistada ka võimalikuks abi kutsumiseks. Näiteks rallikrossi sõitjatel on selleks võimalik soetada turvaistmed, turvapuure ning mida professionaalsem on tegevus, seda põhjalikum peab olema ette valmistus, mis sageli tuleb ka korraldajatepoolsetest nõuetest.

Seega lisaks ettevalmistusele aitavad ohte maandada ka kehtestatud ohutusnõuded, mille täitmiseta ohtlikku tegevust harrastada ei ole võimalik.

4.3.1. Kaine rühmaliige

Potentsiaalselt ohuni viivate pidutsemispraktikate seas eksisteerib kollektiivselt ohutult pidutseda võimaldavaid praktikaid, neist kõige tuntuima saab kokku võtta nimetusega „kaine rool“.

Sõnal „kaine“ on eesti keeles mitmeid tähendusi, levinuim neist tähendab eesti keele seletava sõnaraamatu järgi mittejoobunud või mitte purjus inimest. „Kaine“ tähendab eesti keeles ka selgelt, praktiliselt ning mõistuspäraselt inimest, kes tegutseb ja kalkuleerib kainelt, millest võib järeldada, et „kaine“ olek sisaldab endas kaheksugust tähendust ka autojuhtimise mõistes – nii seda, kes pole alkoholi tarvitanud kui seda, kes tegutseb mõistuspäraselt ning keda võib rooli usaldada.

Kuna sääsed ja mõned rohkem purjus inimesed hakkasid muutuma tüütuks siis lahkusime. Kaine rool oli olemas (Blogi 3).

Kaine roolina tegutsemise põhjused on erinevad, peamiseks neist on mõni eesootav kohustus, näiteks õppimine, spordivõistlus. Samuti on peotuju puudumine või peoaja sobimatus inimese nädalarütmis nii pidulise enda kui kaaslaste jaoks alkoholist keeldumise aktsepteeritav põhjus. Seetõttu ei teki vabatahtlikult alkoholist keeldujale lisapingeid võrreldes pealesurutud kohustusega kaineks jääda. Neid eristab inimese motivatsioon kaine olla, üks on sisemine ja endale ning teistele antav aktsepteeritud selgitus, teine pealesurutud ja selge põhjendusega.

Kaineks rooliks olemise pealesurumine võib värvata kaineid rühmaliikmeid alkoholi tarbima, sest neil puudub isiklik sisemine motivatsioon kainenena seltskonnas olla ning vabatahtlikult teistele autojuhiks hakkamine ei pruugi olla seetõttu nii atraktiivne kui alkoholi tarbimine ning teistega võrdvärselt pidutsemine.

Reeglina tekivad kained roolid vahetult enne üritust, kus omavahelises suhtluses selgitatakse välja, kas on keegi, kes on nõus kohustuse sõita vabatahtlikult enda peale võtma. Tavaliselt toimuvad sellised kokkulepped vabas, sundimatus olukorras, eeldusel, et alati on keegi, kes vabatahtlikult rooli läheb.

Samal ajal on karsketel pidulistel vaikumisi eeldus, et teised seltskonnaliikmed käituvad peo ajal mõistlikult ning peale roolimineku pole kainel liikmel muid kohustusi.

Mina kui karsklane alkoholi ei tarbinud, kuid teised tarbisid. Õnneks on minu seltskond arukas ja rooli ei kipu ega ujuma ei lähe (Blogi 7).

Teised pidutsejad suhtuvad kaineks rooliks olijatesse positiivselt, sest see tagab neile kindla peolt kojusaamise.

Kui kõik soovivad alkoholi tarbida, siis reguleerivad „kainekaks“ olemist vaikumisi protseduurid ja seltskonna kirjutamata reeglid, et sõidab see, kes eelnevalt pole kaineks rooliks olnud või kelle käes on tema kord vastuteene teha. Lisaks ei pea alati sõitma, on võimalus jääda peokohta ööbima, mis ühest küljest annab kõigile võimaluse alkoholi tarbida ning teisest pikendab selgelt peopidamise aega, läbi mille pikeneb ka alkoholi joomise kestvus, mis loob aluse uuteks võimalikeks ohtlikeks olukordadeks.

Kel juhti pole, siis tervituspokaalist kaugemale ei minna või siis teine võimalus ööbitakse külapeal (Blogi 1).

Kaine peaga peol viibijad võivad olla üks potentsiaalne sihtrühm, kes võtavad teiste pidutsejate järgi valvamise enda ülesandeks. Teisalt, kui kained teavad, et nemad peavad teisi peo ajal jälgima, paneb see neile kohustuse, mistõttu võivad nad sellest loobumiseks alustada alkoholi tarbimist. Ehk peopidamise praktika, kus osad pidulised tarbivad alkoholi ning kainetel on vaikiv kohustus teisi kas valvata või neid ohutult koju toimetada, võib värvata kained kohustustest pääsemiseks alkoholi tarvitama.

Tegemist on huvitava vastuoluga, kus kained, kes võiksid olla seltskonnas potentsiaalsed ohutuse tagajad, võivad lisakohustusi tajudes alustada ka ise alkoholi tarvitamist.

4.3.2. Ohutusvarustus ja insitutsionaliseeritud ohutusprotseduurid

Oluline koht on veeõnnetustes sellel, kas päästevarustust kasutatakse või ei. Kui tegemist on ohuteadlikemate inimestega, siis kasutatakse päästevarustust tõenäolisemalt ning selle olemasolu jälgitakse ning puudumist märgatakse.

Teine põhjus, miks päästevarustust kantakse, on vastav nõue, sest korraldatud üritustel, kuhu on palgatud või kutsutud juhendaja, varustuseta veesõidukisse minna reeglina ei lubata.

Kui tegemist on institutsionaliseeritud üritusega, kus päästevarutuse nõue on esitatud korraldaja poolt, pööratakse paraku peo arenedes järjest vähem tähelepanu ohutusvarustuse kasutamisele või unustatakse selle kasutamine üldse. Kuigi kõik peol olijad ei pea varustuseta vee peale minekut vastuvõetavaks, on küllalt neid inimesi, kes seda päästeveste kasutamata siiski tegid. Samas väärib märkimist see, et pidulistele polnud vastuvõetav tõsiasi, et kui nende käest nõutakse päästevarustuse kasutamist, siis nõudjad ise seda kanuuga vee peale minnes ei kannu.

Küll tekitas seltskonnas pahameelt kus ühel korral kajaki omanikud ise tiirule minnes päästeveste selga ei pannud (Blogi 3).

Sügisel läbi viidud ankeetküsitluses oli üks väide samuti päästevarustuse kasutamise kohta: „Vees lõbusõite tehes pole päästeveste vaja ei juhendajatel ega sõitjatel, mis seal ikka juhtuda saab?“, sellele küsimusele vastasid 98% vastanutest, et nad ei ole väitega nõus ning ainult 2% leidsid, et tõesti ei juhtu lõbusõidu ajal midagi ning veste polegi vaja. Samas, reaalses elus veste ilma vastava nõudmiseta üldjuhul ei kanta ning selle küsimuse tulemuses võib peegelduda vastajate soov anda eelkõige õigeid, mitte tegelikku elu kajastavaid vastuseid. Lisaks mängib rolli arusaam, et üldistatud tasandil peetakse päästevesti tõepoolest vajalikuks aga vastaja ei leia, et see nõue tema kohta käiks ja tema seda kandma peaks. See viitab selgelt väärtushinnangute ja reaalsete tegude omavahelisele lahknemisele, millele on viidanud ka Shove (Shove 2010: 1276), mistõttu teadlikkus ei tähenda veel, et inimene realselt oma käitumist soovitud suunas muudaks.

Laste puhul kasutatakse laialdaselt täispuhutavaid kätiseid, mida saab lastele ümber käte panna. Vanemate hinnangul tagab see lapsele piisava ohutuse, sest täispuhutud esemed hoiavad last vähemalt esialgu vee peal või ei lase lapsel kukkudes vee alla vajuda, luues vanematele nii näilise tunde ohutusega tegelemisest, märkamata foonil asuvaid ohte.

/.../ laialt levinud on igasuguste täispuhutavate asjade kasutamine eriti väikeste laste puhul – ujumisrõngad, kätised, täispuhutavad päästevestid jm. kujutised, vanemad ostavad järjest enam, justkui ise teadmata mis ohtu need endast kujutavad (Blogi 1).

Kui üritusele on tellitud rannavalve või tagatud ohutuse eest vastutaja, ei pruugi selline inimene olla kohal või valvel terve ürituse aja. See tekitab taas näilise turvatunde, teatakse, et valve on tagatud ka endale või kaaspidutsejatele. Tegelikuses võib valvesse pandud inimene oma kohutused unustada, eriti kui ta ei ole palgaline töötaja või on valitud piduliste seast, omades soovi ka ise pidutseda. Sarnaselt kainele roolimisejale, võib kohustus teiste ohutuse eest vastutata, värvata vastutama pandu alkoholi tarbima, sest see annab võimaluse kohustus üles öelda.

Kui ka valve on üritusel tagatud ja vetteminek on pimedal ajal keelatud, võib see tekitada pigem vastupidise soovi panna rannavalvurid proovile ning just proovimise mõttes vette hiilida.

Rannavalvurid rääkisid, et igal ööl võtab politsei kinni purjus ujujaid, kes alasti vette silkavad. Festivali alal on öösel ujumine keelatud (Blogi 8).

Tegemist on keelatud tegevusega, kus katsetatakse piire ning teo keelatus tõttu on tegevus noorte jaoks sellevõrra põnevam.

Enamik veeäärseid üritusi siiski ei ole korraldatud nagu ka peatükis 4.1.3. on selgitatud ja suur osa veeäärseid puhkamisüritusi või pidusid kujuneb suvisel ajal spontaanselt ning sel juhul valvet tagatud ei ole. Ka ei märgitud blogides/fookusgrupis kordagi seda, et isetekkeliste või enda poolt korraldatud üritustel oleks teadlikult veeohutuse tagaja kokku lepitud või tellitud. Teadlikku ja kokkuleppelist valvet kasutati ainult laste puhul.

4.3.3. Jälgimine

Teiste pidutsejate jälgimise osas eristus selgelt laste valvamise temaatika. Seltskondades, kus veesolevate laste jälgimine on norm, tehakse seda kordades hoolsamalt kui valvet täiskasvanute üle ja normist tulenevalt teevad seda kõik vanemad.

Eksisteerivad ka valved, kus üks vanem vaatab mitme lapse järgi, samal ajal kui teised vanemad tegelevad üritusel osalemise või ka alkoholi tarbimisega.

Kaks täiskasvanut jälgivad kolme last. Üldine tendents meile lähedal olevate perede puhul oli see, et vähemalt üks lapsevanem läks lapse (lastega) koos vette ning jälgisid lapsi hoolikalt (Blogi 1).

Kõikides seltskondades ei ole laste valvamine iseenesest mõistetav, lapsi jäetakse omapäi ujuma või lastakse nad järelvalveta batuudile hüppama. Kui vanemlikku järelevalvet ei ole, võib seda kohaldada keegi teine, näiteks mõni kõrvalseisev täiskasvanu.

Mina kui tubli kodanik, võtsin selle mure enda peale ja jälgisin, et kõik oleks korras, kuni nad ujumast ära tulid (Blogi 7).

Samas tunnistatakse, et vaidlemine ei meeldi aga kui muud üle ei jää, siis lastakse ka soovija vette, jäädes ise teda valvama.

Fookusgrupis osalenud jälgivad purjus sõbra tegemisi mõnikord siis, kui on näha, et ta on liiga palju tarvitanud. Eriti tehakse seda siis, kui purjus sõber on avaldanud ujuma minemiseks soovi. Mõnel juhul võib jälgimist soodustada ka eriala, mida on õpitud või millel töötatakse ning kus ohutuse tagamine on esmatähtis. Kui inimese ohutunne on kõrgemalt arenenud, näiteks seetõttu, et ise tegeletakse mõni riskantse hobiga ning on harjutud riske maandama, siis jälgitakse selliseid asju alati ning purjuspäi vette tikkujad sinna ei lubata.

Ja seal klassivend jõi ennast nii täis, et noh teda tuli jälgida, noh ta tahtis ujuma minna (Mees 27a).

Kui tegemist on ohtliku olukorraga, siis purjus olekus ei pruugi seda ära tunda ka kõrvalseisjad, ohtu ei peeta oluliseks või ei nähta võimalikke tagajärgi. Jälgimise võtmekohaks on jälgija reaktsioonikiirus ja arusaam sekkumisvajadusest. Kui jälgija või ohu märkaja on alkoholi tarbinud, väheneb nii arusaam ohust kui ka sekkumiskiirus.

Kuna alkoholi tarbimine vähenda reageerimisvõimekust ning seltskonnas ei ole keegi kaine, võib see tähendada, et ohtlik olukord võib jääda märkamata ning seega on ohus kõik pidutsejad.

Ka tema sõber otsustas, et võtab riided seljast ja läheb mängib lastega mudasõda. Ta siis lubas minna kuna olid nende mõistes vähe joonud, ehk siis üle poole liitri oli otsas (Blogi 7).

Seega muutub purjuspäi pidutsedes õnnetuse juhtudes väga oluliseks küsimus, kuidas suudetakse õnnetusse sattunut päästa või kas ja kui kiiresti talle abi kutsuda.

4.3.4. Sekkumine: riskeerija korralekutsumine, läbirääkimised, takistamine

Sekkuvad praktikad eksisteerivad pidude pidamises osaliselt ning suuremalt jaolt läbi ohtliku tegevuse tegija korralekutsumise, temaga läbirääkimise või viimase võimalusena füüsilise takistamisena. Neil sekkumisviisidel ei ole kindlat toimemudelit ja arusaama, millal sekkumine on vajalik või kuidas sekkuda tuleks. Tegemist on kaootilise ja ürituse käigus kujuneva tegevusega, mis sõltub nii sekkuja julgusest ja isiklikust vastutustundest kui teise osapoole joobeastmest ning allumissoovist.

Oluline koht sekkumisel on omavahelisel interaktsioonil või selle puudumisel. Purjus inimese poolt ei eelne enne ujumaminekut pikemat vestlust, kui üldse juttu tehakse, siis annab mineja lühidalt oma kavatsusest märku. Ohutuselast juttu seega ei aeta, seda võidakse teha pärast, aga sel juhul peab olema sel ka põhjus, mõni sündmus, teine osaleja, kes teema tõstatab.

Teema võib tõusta muu jutu hulgas, kus keegi võib avaldada soovi end värskendada või kainemaks saada, viidates ujumaminemise plaanile kaudselt. Samas ei pruugita üldse midagi öelda, keegi jookseb saunast lihtsalt välja ja hüppab vette ilma, et keegi tema plaane eelnevalt teaks või teda takistada saaks.

Kui keegi tahab järjepidevalt õhtu jooksul purjuspäi ujuma minna ja samas ei ole ta väga purjus, võib tema korrale kutsumine muutuda teiste pidutsejate jaoks koormaks ning tüütust

teemast vabanemiseks võib järjepidev ujumamineku soovi omav purjutaja ka seetõttu vette jõuda.

Alkoholi tarbimisest või tarbitud kogusest enne ujumaminekut samuti pikalt ei kõneleta, tema joobeastet on võimalik käitumisest järeldada ning lühidalt täpsustatakse arusaam sõbra käest üle.

Küsid ära, et kas sa oled kindel endas? (Mees 34a).

Seltskondades võib olla inimesi, kes ohtlikule tegevusele viitavad, kuid sageli ei võeta neid kuulda. Keerukas on võõras keskkonnas, näiteks külas, teha omanikule ohtliku käitumise kohta märkust, sest see läheb vastuollu tavaga, kuidas külaline end külas ülal pidama peaks.

Oluline on ka korralekutsuja vanus, kui korralekutsumisega tegeleb noortest mitu generatsiooni vanem inimene, võivad tema õpetussõnad tunduda ajast ja arust jutuna, mida ei ole vajagi tõsiselt võtta ega antud juhiste järgi toimida. Seega on väga oluline, kes ja millises vanuses õpetussõnu jagub, aktsepteeringu saamiseks peaks korralekutsuja või „õpetaja“ olema korralekutsutavatega võimalikult samavanune, muul juhul võetakse seda loengupidamise või moraalilugemisena.

/.../ ülejäänud pakiti ühe bussiga peale, mis sihtpunkti jõudmise ajaks noorte poolt parasjagu ära roojati – alkoholiaurused noored ei pidanud millekski kiirteel turvavöö kasutamise kohustust, lallasid ja läbustasid. Kasu polnud ka ühe bussijuhiga kaasas olnud elukaaslasest, kes staažika õpetajana oli siiski väga vale inimene noori korrale kutsuma (Blogi 9).

Palvel sõbra järgi vaadata ajal, kui ise koju minnakse, on üks võimalus, kuidas potentsiaalselt ohtlikult käitujale valve tagada, kuigi tegemist on taas moraalse kohustuse sõbrale asetamisega, mis ei pruugi tagada lubaduse täitmist. Lubaduse täitmist võib takistada siiski asjaolu, et lubadus antakse tulenevalt normikohasest viisakusest ning tegelikkuses täiskasvanule kohaldatavat järelvalvet ei aktsepteerita.

Inimestele on alati keeruline ei öelda aga mmm... ongi see, et mis mõttes ma tal silma peal hoian, ma pole ka lasteaiakasvataja (Mees 34a).

Purjus inimesega võib ohtliku tegevuse lõpetamise ka kokku leppida, näiteks seada piiravad tingimused. Oht on, et kui kaine inimesega sellised kokkulepped veel kehtivad, siis purjus inimese puhul sageli mitte. Purjus inimene on pigem nõus tegema kokkuleppe teades, et ta ei proovigi seda täita, kui olema nõus oma palvest loobuma. Purjus inimene ei adu, et kokkulepped ohtliku käitumise lõpetamiseks tehakse tema enda elu ja tervise huvides.

Küsin kas juht on kaine. Olevat natukene joonud. Peale kurjustamist ja politseiga ähvardamist lähen vaatama. Autojuhiks omal tuttav mees. Lõhnad juures. /.../ Lepime kokku, et tõmban nad teele tagasi, kuid auto jääb tee äärde ja vihategijad kõnnivad jala edasi. Tagasi tulevad kui on kained. Kõik on nõus. Tõmban auto teele. Roolis olev härra kihutab sõnagi lausumata otsejoones mööda metsateed kodu poole. /.../ (Blogi 3).

Kui eelnevat interaktsiooni ei toimu, käib inimene omaette ujumas ära, kui seda märgatakse, kehtivad eelnevatest kogemustest tekkinud eeldused, et inimene tuleb elusalt tagasi.

Keelamisest võidakse loobuda eelkõige soovist pidu mitte vaidlusega rikkuda või teiste silmis moraalilugejaks saada. Tegemist on mõneti lihtsama vastupanu teed minemisega, kus kehtib vaikimisi eeldus, et õnnetust tõenäoliselt ei juhtu.

R28: /.../ enamasti lastakse lihtsama vastupanu teed, ju taga ei juhtu... et las ta käib seal põlvist saadik vees ära.

Moderator: Et mis ma ikka õiendan?

R28: Keegi ei taha näägutaja olla.

Moderator: Tujurikkuja?

R28: Jah.

Juunikuises ankeetküsimuses uurisime samuti, kuidas suhtuvad sõbrad peale alkoholi tarbimist ujumaminekusse. Kõige normaalsemaks pidasid 54% vastanutest, et purjus sõbrad vaadatakse kriitilise pilguga üle ning väga joobnuid ei lasta ujuma. 36% vastanutest pidas normaalsuseks, kui keegi ei lähe ujuma, siis on hiljem vähem jama.

Mingil viisil toimub pidutsejates ka eneseregulatsioon ehk enese teadlik takistamine, sest ollakse mures vee sügavuse või joodud alkoholikoguse pärast. Lisaks võib purjuspäi ohtlike tegude tegemisel olla takistajaks viisakas keskkond, kus inimene ei pea sobivaks riskantselt käituda või end liiga purju juua.

Vettemineja takistamiseks on lisaks verbaalsetele võtetele ka füüsilisi. Kui esmalt proovitakse purjus vetteminejaga rääkida, näiteks hajutada tema tähelepanu, pakkudes asendustegevusi või täiesti uue teema, mis paneks teda vettemineku soovi unustama. Vajadusel ollakse nõus ujumaminejaga vaidlema, tülitsema.

Kui sõnad ei aita, võib takistamine viia omavahelise käsikähmluseni või kui keegi on ennast liiga purju joonud, viiakse ta magama, isegi siis, kui ta ise ei pea end selleks piisavalt purjus olevaks.

Väga purjus ja nii endale kui teistele ohtliku inimese puhul ollakse nõus teda ka kinni siduma, mille tulemusena lõpuks alkoholi tarbinu uinub ning võib kainenedes paari tunni pärast tunda oma käitumise pärast ka piinlikkust.

/.../ hoiad kinni, närvitseb, rabeleb sinuga, teed väikese kakluse ka aga ta unustab ära, et ta pidi üldse vee peale minema (Mees 28a).

Sõbra takistamisel ei soovita siiski ennast ohtu seada, see tähendab, et takistamine ja päästmine on senikaua vastanutele vastuvõetav, kui läbi selle ei tunnetata ohtu oma elule.

Juunis uurisime ka seda, kui sageli on vastajat ennast ohtliku teo tegemisel takistatud. 68% vastanuist pole kunagi takistatud, 21% oli selline kogemus olemas.

4.3.5. Päästmine ja abi kutsumine

Oluline on seos ohu märkamise ja reageerimise vahel, sest muidu ei ole võimalik õnnetuse tekkimist ära hoida või vähendada sellest tulenevaid tagajärgi. Ohu märkamine ja äratundmine ning arusaam riskantsest olukorrast on seotud nii tähenduste kui oskustega. Sellele eelneb olukorra mõistmine, kas vajab reageerimist või ei.

/.../ kasvataja muidugi vees ei olnud, ta oli väljas ja tüdruk hakkas 2-3 meetrit minust eemal uppuma, oli näha, et ta ei saa enam ujuda (Mees 27a) .

Teist inimest päästma minnes ei olda selleks tavaliselt valmis ning tegutsetakse tavaliselt instinktide toel ning parima olemasoleva teadmise kohaselt. Veesolijat võidakse lihtsalt riietest välja tõmmata või lohistada, kuigi uppuja päästmisel on oluline jätta uppuja ja enda vahele mõni ese, ratsionaalsus ei ole ohuolukorras sageli kättesaadav ning õpitud teadmised ei pruugi seega päästmaminejat aidata.

Valikud on rasked, sest päästmise alternatiiviks on mittepäästmine, mis reeglina ei kuulu ohtlikku olukorda nähes kaalumisele.

Ja siis ma mingeid võtteid midagi ei teadnud, võtsingi kratist kinni ja tõmbasin ta kalda peale (Mees 27a).

Määrava tähtsusega on õnnetuse puhul lisaks päästmisele ka abi andmine ja kutsumine. Kui riske võetakse teadlikult, võidakse ka kokku leppida, kes läheb õnnetuse korral abi järgi. Samas on see pigem erandlik, sest tavaliselt ei teata ette ei õnnetuse juhtumise võimalust ega valmistuta selleks. Keerukaks teeb õnnetused see, kui kõik osalejad on purjus ning ei suuda adekvaatselt reageerida ning abi kutsuda. Hädaabinumbril helistades peab helistaja olema võimeline ütleva, mis juhtus ja kuigi tänasel päeval positioneeritakse hädaabikõne tegijat paarisaja meetri täpsusega, tagab kiirema abi ikkagi oma täpne asukohta juhatus. Selleks peab helistaja olema adekvaatne.

/.../ kiirabi tuli alles kohale siis, kui mina helistasin, sest tema ise suutnud ja teised ei suutnud kiirabile selgeks teha, et on vaja kiirabi. Siis ma nii palju lõi kaineks ehmatusega, et sai selgeks tehtud /.../ (Mees 27a).

Seetõttu on eriti ohtlikud sellised peopaigad, kuhu sõites enda täpset asukohta ei teata. Samuti ei pruugi paljude ja seltskonnas vahetuvate piduliste puhul ka peoperemees omada külaliste arvust ülevaadet, mistõttu võib keegi ka märkamatuks kaduma jääda.

Teistpidi ei pruugita juhuslikult peole sattudes teada peokoha omanikku, mistõttu on alkoholijoobes keerukas välja selgitada, kes oskaks vajadusel abi kutsuda.

4.3.6. Vahekokkuvõte

Puhkamis- ja pidutsemispraktikatesse seotud alkoholitarbimine ning interaktsioonis kasutatavate väljendite sisu vähendab nii joomist kui joodavaid koguseid. Vaatamata sellele eksisteerivad meeste pidutsemispraktikates mitmed ennetustegevused ja praktikad, mis aitavad potentsiaalseid õnnetusi kas ära hoida või tagavad adekvaatse abi.

Levinuim ennetuspraktika võib kokku võtta mõistega „kaine rool“, mis sisustab ohutut liikluskäitumist, kuid mille tekkimise praktikaid oleks võimalik laiendada ka muudele ohtlikele situatsioonidele. Kuigi kainele roolile ei laiene pealtnäha teisi kohustusi seltskonnas ohutust tagada ning „kainekaks“ olemine on reeglina vabatahtlik ning ajendatud juhi isiklikest põhjustest, võib kainele pidutsejale lisakohustusi pannes kohustus ise värvata teda alkoholi tarbima, mis annaks võimaluse tüütust või peol osalemist takistav kohustus hüljata.

Seega võiks just üksikisiku vastutus *versus* seltskondliku ohutuse eest vastutamise lahendamine ning selle juurutamine kuuluda ohutute peopraktikate loomise tuuma, sest teiste valvamise praktika ei ole selgekujuline ning kokkulepped sünnivad juhuslikult. Purjuspäi rooliminek on peopidajate jaoks siiski arusaadavalt ohtlikum kui purjuspäi vetteminek ning seetõttu eksisteerib ennetuskäitumine kaine rooli näol efektiivsemalt.

Pidude pidamise juures peetakse ohutusvarustust oluliseks ning selle kasutamise tähtsust hinnatakse kõrgeks, kuid praktikas jäetakse peo edenedes varustus kasutamata või tehakse seda ainult korraldaja nõudel. Vastuolu on huvitav, ohutusvarustus on tähtis aga mitte kasutajale endale. Seega ei suudeta omavahel seostada varustuse vajalikkust ohtu sattumisel vaid püütakse anda õigeid vastuseid küsimusele, mis justkui vaikimisi eeldab „viielist“ vastust. Selline mõtteviis ei soodusta ohutusvarustuse kasutamist, vaid pigem tekitab normi, kus varustust peaksid kandma kõik teised, kuid ise mitte.

Nii ohutusvarustuse kasutamisel kui potentsiaalselt ohtliku olukorra mõistmiseks kasutatav jälgimispraktika kehtib paremini laste kui nõrgemate ja enda eest mittevastutavate ühiskonnaliikmete puhul, kus ühtede vanemate eeskuju värbab seda tegema ka teisi vanemaid. Paraku ei kehti sel viisil jälgimine täiskasvanute puhul, sest kainet jälgijat ei pruugi seltskonnas olla, mis tähendab, et ohus on kõik pidulised.

Kui olukord muutub peol ohtlikuks, kasutatakse potentsiaalselt ohtliku käitumise harrastaja puhul nii verbaalset kui füüsilist korralekutsumist, tehakse läbirääkimisi ning sekkutakse vajadusel füüsiliselt. Korralekutsujaid peetakse pigem peorikkujateks ning moraallugejateks ning mida suurem on vanuseline erinevus korralooja ja ekslikult käituja vahel, seda vähetõenäoliselt tema arvamus loeb. Kui verbaalne takistaja võib muutuda moraallugejaoks, siis füüsilise takistamise puhul on oht omavaheliseks konfliktiks, mida ei pruugita alati vastuvõetavaks pidada.

Potentsiaalse õnnetuse või juba juhtunud sündmuse puhul on oluline nii olukorra äratundmine, kiire reageerimine kui oskus abi kutsuda. See eeldab juba peopaika sõites teadvustamist enese asukohast ja mitte liiga purjusolekut.

5. JÄRELDUSED

5.1. Millised on veeõnnetuste põhjuseks olevad keskkonnad, asjad ja tegevused?

Suviseid pidusid iseloomustab võimalus alustada peopidamist varakult, sest ees ei oota tavapärased kohustused, mistõttu suureneb nii joodud alkoholikogus kui selleks kuluv aeg. Suviste pidude juurde kuulub traditsiooniliselt alkoholi tarvitamine ja kuigi paljudel üritustel alustatakse vestlusi või toidu grillimist lahjat alkoholi tarbides, siis sageli liigutakse peo edenedes kangemate jookide peale, mistõttu joove saabub kiiremini, inimene on ohtude tajumiseks ning abi kutsumiseks vähem adekvaatne.

Suviseid pidusid kavandades või lastes neil spontaanselt kujuneda, eelistatakse selgelt neid kohti, mis asuvad vee ääres või lähedal, näiteks kämpinguid, suvilaid, saunu või puhkekeskusi. Seetõttu saab öelda, et paljudesse suveüritustesse on sisse kodeeritud risk, kus osa peoseltskonnast varem või hiljem vee äärde või vette jõuab.

Vee ääres peopidamise puhul eksisteerib mitmesuguseid praktikaid. Vee äärde minnakse algselt ainult alkoholi tarvitama, eesmärk ei ole ujuma minna vaid kasutada randa kui peopidamise kohta. Teine eristuv viis on minna päevitama, ujuma ja sportmänge harrastama, samal ajal tarbitakse alkoholi, kusjuures sellist tegevust ei peeta joomiseks, vaid alkohol on läbipõimunud muude tegevustega, mistõttu nii joodud kogus kui joove on tarbijas nähtamatu. Lisaks joobe mittetajumisele nii jooja enda kui kaaslaste poolt pehmendatakse joomist erinevate väljenditega, mis suurendab alkoholi nähtamatust. Samamoodi pisendatakse ka purjuspäi vees käimist, seda nimetatakse sulberdamiseks, enese jahutamiseks-värskendamiseks. Ohtlik on vetteminek enese kainestamiseks.

Paatide või kanuude kasutamisel peetakse päästevarustust küll oluliseks, kuid alkoholi tarbides ja peo edenedes kipub selle tähtsus ununema.

Purjus sõbra tegevust võidakse peol jälgida, kuid see on pigem juhuslik ning sellega tegeletakse enese peopidamise kõrvalt, mistõttu tähelepanu on hajus ja juhuslik. Hämaral suveõhtul ei pruugita inimese ujumaminekut märgatagi, inimene käib nii-öelda vaikselt ära ning on pidutsejate kogemust mööda alati tagasi tulnud. Purjus ujujat seega ei takistata kahel

põhjusel, esiteks sageli ei nähtagi, kui ta ujuma läheb – on pime või pidu on juba ruumi sisse kolinud, teiseks on inimene alati ära käinud ja tagasi tulnud, mis annab teistele pidutsejatele petliku kindlustunde, et järelkult tuleb ka seekord tagasi. Uue praktikana koorus välja purjuspäi jääaukude tegemine ning seal suplemine, mis on ohtlik esiteks kasutatavate terariistade ning teiseks jää alt päästmise keerukuse tõttu.

Alkoholi tarbides väheneb võimekus ohtliku olukorda ära tunda, sellele koheselt reageerida ja oskus vajaduse korral abi anda või abi kutsuda. Pidudel võib juhtuda, et ei teata oma asukohta ning vajadusel ei osata ka abistajaid kohaletulekuks juhendada. Täna on see lahendatud häirekeskuse võimekusega hädaabikõne tegijat positsioneerida, kui selge teejuhatuse aitab tagada kiiremat abi.

Samuti ei ole enamikul õnnetuses päästjana osalenud inimestel aimu, kuidas veest kannatanut päästa või kaldal abistada ning mitmel korral pandi läbi selle enda elu ohtu.

Seega on suviste pidude veeõnnetusi tootvaks põhjuseks esiteks soov pidada võimalusel pidu alati vee ääres, tarvitades samal ajal ja vähemalt peo alguses lahjat alkoholi, mida ei peeta traditsiooniliselt joomiseks ja milles ei nähta ohtu enda reageerimisvõimele. Teiseks kaaslaste võimekus ära tunda ohtlik olukord, keelata ja takistada õigeaegselt ohtlikku tegevust ning vajadusel ka oskus nii ennast mitte ohtu pannes päästa kui adekvaatselt abi kutsuda.

5.2. Kas ja kuidas oleks võimalik veeõnnetuseni viivaid praktikaid modifitseerida ohutumaks?

Purjus sõpru jälgitakse samuti, kuid üldiselt ainult juhul, kui nende vettemineku soov või tugev joobeaste on teistele nähtav. Ujumamineku soovi püütakse meelest ära viia nii tähelepanu kõrvalejuhtimise, asendustegevuse pakkumise kui ka lihtsalt veenmisega. Takistatakse vajadusel ka füüsiliselt, näiteks viiakse purjus sõber magama või tõsisematel juhtumitel seotakse ka füüsiliselt kinni. Kuid need tegevused on pigem juhuslikud, kui teadlikud ja normina praktiseeritavad. Jälgimist ja takistamist on võimalik modifitseerida, tuues neid selgelt pidudesse läbi erinevate teadmiste ja esemete sisse.

Alkoholi võidakse minna varuma ka purjuspäi, mistõttu on kellaajaline alkoholimüügipiirang positiivne, sest õhtul või varahommikul ei ole mõtet purjuspäi poodi sõita ja suurem tõenäosusega on pidulised hommikuks kained.

Suvisel suurüritusel tagatud veeäärne valve on väga positiivne praktika, mis oleks üks võimalus, kuidas suvised ja sageli vee ääres peetavad üritused ohutumaks muuta.

Praktikat, kus vee äärde minnakse lihtsalt aega veetma ja päevitama ning palli mängima alkoholita, eksisteeris samuti, kuid vähemuses. Oluline on seetõttu tähtsustada, et sportimine ja päevitamine ei pea olema tingimata seotud alkoholi tarvitamisega ning siider või õlu ei ole keha vedelikutasakaalu taastamiseks õige jook.

Ennast ei panda alati ohtu pooljuhuslikult, riske võidakse võtta teadlikult, kusjuures kõige olulisem on riskide maandamine ja teadmine, kuidas õnnestuse korral abi kutsuda. Riskide teadlik maandamine, korraldatud järelevalve veekogu ääres, kokkulepitud jälgijad ja takistajad oleks üks viis potentsiaalselt ohtlikke praktikaid ohutumaks muuta.

Nimetatud veeõnnetust takistavad praktikad seostuvad väga tugevalt nende praktikatega, mis õnnetusi toodavad. Kui lapsi valvatakse või võtab selle rolli üle kõrvalseisja, väheneb õnnetuse juhtumise tõenäosus miinimumini. Oluline on kõrvalseisjal endale teadvustada, et anonüümne jälgimine ei õpeta lapsevanematele midagi, vaid neis tekib arvamus, et lastega ei juhtugi õnnetusi ja nende järelevalveta jätmine on õigustatud. Siin on tähtis vanematele teada anda võimalikest ohtudest, mis lapsi vees tabada võivad elik kõrvalseisjana lihtsalt valvata.

Sõprade jälgimine ja vajadusel korralekutsumine ning takistamine peaks olema aktsepteeritud norm, sest õnnetuseni viivate praktikate hulgas toodi selgelt välja tegevus, kus keegi käis purjuspäi ära, aga on siiani alati elusalt veest välja tulnud. Ka suhtumine, kus üks täiskasvanu ei ole teisele lapsehoidja, ei õigusta ennast olukorras, kus mitteadekvaatne inimene end vees ohtu paneb ning teised seda aktsepteerivad. Vahel ei viitsita purjus sõpru ja nende tegevust jälgida, sest see takistab pidutsemist.

Liigse alkoholitarbimise ja ohtlike tegevuste takistajatena nimetati ka viisakat keskkonda, kus ei julgeta end tavapäraselt purju juua, samuti naisterahvaste osalust seltskonnas, kus üritatakse õrnema soo esindajatele viisakat muljet jätta.

5.3. Kas on võimalik määratleda uus praktika, mis muudaks õnnetused harvemaks?

Ohutuspraktikad eksisteerivad pidutsejate seltskondades, kuid need on hajusad ning suuresti omavahel kokkuleppimata, seega täiesti uut ja senikirjeldamata praktikat ei saa määratleda. Seetõttu on peamine hajusalt, kuid siiski olemas olevate tegevuste teadvustamine ning nende peopraktikasse juurutamine.

Olemasolevatest praktikatest levinuim on „kaine rool“, kus üks seltskonnaliige tagab teiste kaassõitjate ohutu kojutoimetamise, olles ise peol kaine. Kaine rooliga seotud temaatikast saab lugeda peatükis 4.3.1. Kainele lisakohustusi pannes tekib risk, et kohustused ise värbavad teda jooma, mistõttu juba vabatahtlikult teiste ohutuse nimel kaine olijat on keerukas muude ohutust tagavate ülesannetega koormata. Kui rooliohutuse puhul on tähtis tagada, et purjus inimene ei saaks võtmeid kätte, siis veeohutuse puhul on kõige olulisem inimeste veeäärse tegevuse jälgimine.

Seetõttu on ikkagi kõige olulisem pidutsejate jälgimine. Üks võimalus on enne pidu leppida kokku kaine valvaja, kes isiklikel põhjustel on otsustanud peoõhtul mitte juua. Selliseks inimeseks võib olla keegi, kel on järgmisel päeval ees kohustused ja kes enesemotivatsioonist tulenevalt nageni alkoholi ei tarbiks. Sarnaselt kaine grupijuhiga on võimalik luua kained rannavalvurid, kes vabatahtlikult võtavad seltskondades teiste valvamise enda peale, võimalusel on neile antud teadmisi päästmisest ja esmaabist. See eeldab suuremahulist ja pikemaajalist tööd, kui kõrge märgatavusega kampaania, kus märgatavusele vaatamata inimeste reaalsed veeäärsed peopidamise praktikad ei muutu.

Purjus sõbra vetteminemise takistamist eksisteerib peoseltskondades aeg-ajalt nii verbaalsel kui füüsilisel tasemel. Pidades pidades võiks olla norm lisaks purjusujuja jälgimisele ka tema keelamine ja vajadusel takistamine. Selleks peaks olema teistel pidulistel selged võtted ja vahendid, sest hetkel on jälgimis- ja takistamispraktika hajus ning paljuski juhuslik. Siin on võimalus luua vee ääres pidutsejatele vastavad vahendid, mis seda teha aitaksid. Päästeamet on loonud voldiku 101 meetodit, kuid see ei meenu vajalikul hetkel või pole seda käepärast. Vahend peaks ise osalema suvises veeäärses peopidamises, näiteks käterätid, rannariided, kandekotid.

Suurüritustel vetelpäästjate tagamine on kindlasti hea praktika, mida evitakse paraku vähe ja pigem on rannavalvuri mõiste seotud konkreetse piiratud ala ning palgatud töötajaga ning vähem suvise vee ääres toimuva ning alkoholi pakkuva üritusega. Institutsionaliseeritud valve tagamine on oluline kõikidel alkoholiga seotud veeäärsetel avalikel väliüritustel, kogupereüritustel ning veekeskustes. Vetelpääste tagamine peaks olema ürituste korraldajatele eeldus, mille täitmiseta rannapeo korraldamise luba ei anta.

Veeäärsete renditavate peokohtade omanikel võiks olla õigus võtta ürituse korraldajalt allkirja vastu nõusolek tagada/valvata teiste piduliste ohutuse järgi. Täna eksisteerib isiklik vastutus ohtlike harrastuste ajal, näiteks enne langevarjuga hüppama minekut tuleb anda allkiri, et oled riskidest teadlik ning võtad ise vastutuse. Sama praktikat oleks võimalik kasutada vastupidi, peo korraldaja või muu vastutav inimene annab allkirja, millega kinnitab oma vastutust teiste piduliste ees peo toimumise ajal.

5.4. Millised veeõnnetusteni viivad praktikad tuleks võimalusel ära kaotada?

Peatükis 4.1.2. kirjeldatu põhjal saab järeldada, et lahja alkoholi joomist ei peeta tegelikkuses alkoholi tarbimiseks, vaid enese jahutamiseks ning mõne õlle võtmiseks, paari õlle joomise järel peetakse ennast ujumaminekuks piisavalt adekvaatseks. Alkoholi ei ole sel juhul joojas nähtav, mistõttu ka teised peol olijad ei pruugi mõista inimese tegelikku joobeseisundit.

Sellise joomispraktika edasise elu võimatuks tegemine eeldaks sügavalt sissejuurdunud peopidamise traditsioonide muutmist ning kehtivate alkoholialaste teadmiste muutumist ja ümberlukkamist. Üks võimalus on nähtamatu või pisendatud alkoholikoguse selge väljatoomine, rõhutamine, et ka üks õlu pole mitte janukustutamine, vaid on pehmemdamisest hoolimata alkoholi tarbimine, mis nõrgendab oluliselt inimese reageerimiskiirust ja -oskust ning millel võivad omakorda olla traagilised tagajärjed. Supelrandades alkoholi joomise ja müügi keelamine on meetmed, mida on võimalik rakendada samaaegselt.

Päästevestide kasutamist peetakse väga vajalikuks, kuid siin eksisteerib teadmiste ja tegemiste vahel selge lõhe – seda hinnatakse vajalikuks aga enda puhul ei peeta selle kandmist oluliseks. Kui turvavöö on seadusega kohustuslik, võiks päästevarustuse kandmine olla kohustuslik ka vee peal toimuvate meelelahutussõitude ajal. Siia juurde kuulub kahtlemata selgitustöö, miks

ja kuidas ohutusvarustust kasutada. Tänapäevased paukvestid ei ole enam kohmakad ega takista sportlikku (näiteks purjetamine) tegevust, poleks seadusega vastava nõude kehtestamine tegevuse takistajaks.

Laste valvamise praktika eristus täiskasvanute valvamispraktikast väga oluliselt. Lapsi kas jälgitakse teatud seltskonnas piinliku hoolega või vastupidi, teatud seltskondades ei tehta seda üldse. Laste valvamise osas oleks võimalik kohaldada seadust, mis keelaks alla teatud vanuse lastel järelvalvajata supelrandades või veekogude ääres viibida.

Kui laste valvamist võetakse üsna loomulikult, siis täiskasvanu valvamise tähendus on võrdne lapsehoidmisega. Siinkohal on oluline selgitustöö, kus purjus täiskasvanu vajab tegelikult mitte lapsehoidjat vaid jälgijat-aitajat, kes ei lase tal ennast mitteadekvaatses olukorras ohtu panna. Ehk tegemist ei ole lapsehoidmisega, vaid inimese päästmisega enne, kui õnnetus on realselt juhtunud.

6. SOOVITUSED

Uuringu tulemuste analüüsist selgub, et veeõnnetuste ärahoidmisel on kõige enam abi ohuolukordade äratundmisest, sõprade jälgimisest ning vajadusel nende takistamisest. Samuti on oluline, et sõbrad ei oleks tarvitanud rohkelt alkoholi ning seltskonnas oleks ka kaineid liikmeid. Sellest lähtuvalt toon välja soovitused, mida on võimalik arvestada ennetusstrateegiate ja ennetusalaste meediakampaaniate loomisel.

6.1. Ohtude märkamine

Kuna ohtliku olukorra tekkevõimalus on igapäevaselt poolautomaatsete ja rutiinis olevate tegevustega väga vähe sarnane, ei pruugi inimestele kampaaniates ohtude kujutamine loodetud tulu, sest inimesel on keerukas end ohtliku olukorraga siduda või end sellesse kujutada. Seetõttu ei muuda ta hirmutamise tulemusena ka oma käitumist. Ohtliku olukorra äratundmisel ja selles tegutseda oskamisel võib abiks olukorra kehaline läbimängimine. Sarnaselt lasteaialastele tehtavatele evakuatsiooniharjutustele on võimalik näiteks Päästeameti poolt juba praegu kuuendatele klassidele tehtava Kaitse End ja Aita Teist (KEAT) koolituste ajal läbi mängida erinevaid vee ääres tekkivaid situatsioone. Purjus peaga vettemineja võiks olla koolitaja ise, kelle puhul osalejad peavad ohu ära tundma.

Veeäärsetes peo- ja puhkusekohtades võiks ja peaks olema päästevarustus, mida Päästeamet on näiteks mitteametlikesse ujumiskohtadesse ise ka paigutanud, lisaks oleks siin võimalik läbi turismiettevõtjate liidu kutsuda neid üles erinevatesse veekoguäärsetesse puhkepaikadesse päästevarustust soetama.

Töö näitab mitmes aspektis, et hoolimata kõrgest teadlikkusest või üldistatud tasandil ohutuse tähtsaks pidamine ei tähenda see, et inimene hakkab oma hinnangutele vastavalt käituma (Shove väärtuste ja käitumise vaheline lõhe). Seetõttu tuleb ohutuskampaaniate loomisel olla teadlik, et esitades taotluslikult koomilise või absurdse kampaania, võib selle märgatavus olla väga kõrge, kuid sisulist praktikate muutust see paraku kaasa ei too.

Sellest tulenevalt soovitan meediakampaania loojatel keskenduda nende võimaluste näitamisele, mis realselt ohuolukorra ära hoiaksid või selle tekkimisel julgustaks õigeid võtteid ja teadmisi kasutades appi minema.

6.2. Alkoholiteemaline teavitustöö

Nagu peatükis 4.1.2. kirjeldatud, ei nähta сувistes pidude- ja puhkusepraktikates lahjat alkoholi alkoholina, vaid kui janukustutaja ning jahutusena, on üheks oluliseks aspektiks sellise **tarbimise nähtavaks** muutmine. Tarbimise nähtavaks muutmisel on võimalik mõelda erinevate loovlahenduste peale, mis visualiseeriksid alkoholi kogust ning selle kahjulikkust või tagajärgi organismis.

Lahja alkoholi ning veeõnnetuse tõenäosuse juhtumise omavaheline visuaalne sidumine võiks toimuda näiteks vee ääres, näiteks luua vahendid, kuhu vett kallates näitab ujuki kõrgus, kui suur on antud koguse lahja alkoholi tarbimisel õnnetusrisk.

Selgitustöö on vajalik ka teemal, et alkoholi ei ole organismile õige **jahutaja või vedelikutasakaalu taastaja**. Kuna enese jahutamise ja värskendamise teemat kannavad vastavate jookide tootjate reklaamid, on üks võimalus kaasata neid vastutustundlikusse alkoholitarbimise kampaaniasse. Hetkel on alkoholitootjal kohustus küll reklaami juures näidata, et alkohol võib kahjustada tervist, kuid see järgneb meeoleoluka ja tarbimistsoodustava reklaami lõpus, kus see paraku jääb tähelepanuta.

6.3. Kaine rool veeohutuses

Päästeamet alustas mõne aasta eest purjus sõbra vettemineku takistamise teemalist kampaaniat, kuid kahjuks on viimastel aastatel temaatika jäänud soiku. Uurimusest tuli selgelt välja, et erinevad sõprade jälgimise ja takistamise praktikad eksisteerivad ning inimeste valmisolekut takistada soovitan uuesti teemana käsitlusele võtta. Kuna üheks paremini seltskonnas toimivaks küll liiklusohutuse tagajaks on kaine rooli olemasolu, tuleks mõelda,

kuidas „kainet rooli“ rakendada veeohutuses. Kaine ja vabatahtliku rannavalvuri temaatika oleks võimalik üles ehitada juba tehtava jaanipäevade ajal end kirjapanevate kainete grupijuhtide kogemuse baasil. Viidates Shove´le (2010: 1275), kes ütleb, et inimeste keskkonnasõbraliku käitumise ulatus sõltub positiivsete motivaatorite ja negatiivsete tõkete vahekorra, tuleb üles leida need motivaatorid, mis võiksid kaineid valvureid seda tegema ajendada. Selleks võiks olla omavaheline võistlus, kes on suvel kõige enam valvanud ning selle eest ka tasu/tunnustust saada.

6.4. Seadusandlikud sekkumisvõimalused

Erinevalt tuleohutusest ei ole veeõnnetustega seonduv seadustega väga täpselt määratud, näiteks, millistes kohtades võib vette minna või ei. Samuti on mitmeid reguleerimata alasid veesõidukitega sõitmisel (Luht 2014: 46). Seetõttu leian, et kuigi sotsiaalsete programmide eesmärk ei ole otseselt seadusandluse muutmine, on seadustel oluline osa ohutuse tagamise temaatika kujundamisel. Uurimusest selgus, et kuigi päästevesti kandmist peetakse väga oluliseks, siis reaalses elus evitakse seda praktikat vähem kui ankeetküsitluses märgiti. Seega teeb töö autor ettepaneku muuta päästevesti kasutamine veega seotud lõbusõitude puhul tänasest soovituslikust seisusest kohustuslikuks. Kohustus vesti kanda peaks olema kõikidel veesõitudega seotud tegevustel kindlasti lastel. Suitsuanduri 2009. aastal seadusega kohustuslikuks muutmine on andnud häid tulemusi, õnnetusi avastatakse nende varases järgus, mistõttu olen veendunud, et ka päästevesti veesõitude kohustuslikuks muutmine hoiaks ära nii mõnegi uppumisjuhtumi.

Analüüsida tuleks alkoholi tarvitamise ning müümise lubamist avalikes randades, sest see võib uuringu põhjal soodustada näiteks varem kaasavõetud alkoholi lõppemisel sellele järgi sõitmist, mis tõstab muudesse õnnetustesse sattumise riski (peatükk 4.1.1). Kuigi töö autor ei ole alkoholi randades tarvitamise absoluutse keelamise poolt, kuna siis leitakse uued viisid, kuidas tarbida varjatult, tuleks mõelda, kuidas tarbimisala piirata. Üks võimalus on lubada müüki ning tarbimist selleks ettenähtud alal, sarnaselt kauplustes, kus alkoholi kaupade ala on eraldi piiratud ning kellaajaliselt suletud. Töö empiirilistes alustes selgub, et kuna uppumissurmad on tihedalt seotud alkoholitarbimisega, sõltub eri riikide uppunute arv ka

sellest, kuidas riik on kujundanud alkoholi kättesaadavust ning tegelenud selle hinnakujundusega.

Töö tulemuste osas selgub, et kahel üritusel oli tagatud rannavalve, ühel juhul olid inimesed randa valvamas ka öösel. Veeäärsete, mitu päeva vältavate ning alkoholi tarbimisega seotud vabaaja ürituste puhul tuleks nõuda rannavalve tagamist ürituse korraldaja poolt, selleks piisaks kohalikus omavalitsuses ürituse korraldamiseks luba taotledes luua üks lisavorm või väli, kuhu rannavalve tagamise viis ära märgitakse. Valve tagamine saaks olla ürituse korraldamise eeldus.

7. DISKUSSIOON

Magistritöös uurisin, millised erinevad praktikad on omavahel seotud noorte meeste veeäärsetes peopidamise ja puhkuseharjumustes ning kuidas tekivad potentsiaalsed ohtlikud olukorrad, mis võivad meeste uppumiseni viia.

Magistritöös on kasutatud kvantitatiivse uurimismeetodi võimalusi, mille tulemused on kirjeldatud töö empiirilises osas ning kvalitatiivseid meetodeid, mille abil kogutud materjali jaotasin erinevate koodide alla. Sel viisil tekkis rohkesse materjali selgus ning välja joonistused erinevad korduvad teemademustrid, mis aitasid erinevate tegevuste omavahelist seotud ja sõltuvust kirjeldada.

Kuigi kvalitatiivne uurimisviis andis võimaluse uurida nimetatud teemat noorte meeste kui oma ala ekspertide käest ning vastused anti vastavalt oma tõekspidamistele, siis kvalitatiivse uurimisviisi üheks nõrkuseks saab pidada uurijapoolset tõlgendusoskust, samuti võib kriitikana välja tuua, et liiga lühikeste lausekatkete põhjal võidakse tehtud liiga suuri üldistusi, sest osa, ka ehk olulist materjali, on tulemustest välja jäänud (Laherand 2010: 48). Vaadates antud töö kvalitatiivse materjali mahtu, on selge, et sellele tuginedes on võimalik luua erineva fookusega uurimusi, näiteks keskenduda ainult ohueelsele olukorrale iseloomulikule interaktsioonile. Samas on uurimustöös oluline, et töö ei muutuks killustatuks ning fookus uurimisprobleemilt ei kaoks.

Mujal maailmas tehtud veeohutusosalased uuringud näitasid sarnaselt Eestile, et suuremas osas on just mehed potentsiaalsed veeõnnetuse ohvid. Seetõttu oli oluline töös analüüsida noorte meeste erinevaid suviseid veeäärseid tegevusi, mille pinnalt luua soovitud ohutumate praktikate loomiseks. Seda fookust on ka hoitud.

Kuigi veeohutusosalane teadlikkus on kõrge, siis reaalne käitumine ja ohutusreeglitest kinnipidamine ei ole paraku omavahelises tugevas seoses. Antud töö püüabki selgitada, mil viisil reaalses olukordades tegutsetakse ja mõeldakse ning kuigi nii fookusgrupi uuringus kui blogides oli tegemist tagasivaatega juba olnud sündmustele, oskasid informandid olukordi piisava põhjalikkusega kirjeldada, mistõttu on tegemist reaalses hetkes viibimisele kõige lähema võimalusega noorte meeste puhkuse- ja pidudeaegseid tegevusi mõista.

Kogutud materjali põhjal saab öelda, et ohutuspraktikad juba eksisteerivad, kuigi need on tegevuste sees ebäühtlaselt ning teadvustamata. Üks ennetusalane võimalus on jälgimise- ja takistamispraktikate kasutuselevõtu soodustamine ja süvendamine läbi erinevate tegevuste.

8. KOKKUVÕTE

Uppumine on suviti üks sagedasemaid elu kaotamise viise ning nii Eesti kui muu maailma statistikat arvestades ohustab uppumine tunduvalt rohkem mehi kui naisi. Oluline on mõista, et uppumissurmad on suurem, kui mitte täies ulatuses ärahoitavad ning siin on oluline panus just neil, kes veekogu ääres koos puhkavad või pidu peavad. Magistritöö eesmärk oli uurida, kuidas just noored mehed veekogude ääres pidusid peavad ja puhkavad ning selle teadmise pinnalt luua ettepanekud, kuidas muuta puhkamise- ja peopidamise praktikad ohutumaks ning veeõnnetusi mitte soosivaks.

Selleks, et mõista, kuidas erinevad puhkuse- ja peopidamise praktikad koos eksisteerivad ja kuidas erinevad tegevused veeõnnetuseni viivad, kasutasin info kogumiseks erinevad kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid uurimismeetodeid. Kvantitatiivsetest meetoditest kasutasin ankeetküsitlust, mis andis teadmise, kuidas hinnatakse ohutusvarustust ja mil moel suhtutakse kaaslaste purjus peaga vettemineku jälgimisse ning takistamisse. Kvalitatiivsetest uurimisviisidest andis fookusgrupp sisendi, kuidas eksisteerivad olemasolevad jälgimise- ja takistamispraktikad veeäärsetes pidudes, lisaks kirjutasid kümme noort meest etteantud juhendi abil blogi.

Tulemused olid huvitavad, sest pidude pidamisel kasutatakse alkoholi tarbimisel erinevaid pehmendus ja vähendusstrateegiaid, mistõttu lahja alkoholi joomist ei peeta joomiseks vaid muude suviste tegevuste kõrvaltegevuseks. Samuti eksisteerivad mitmed ohutuspraktikad, kuid seda kokkuleppimata ja juhuslikult, mistõttu tekkida võiva ohtliku olukorra märkamine on pigem juhus kui teadlik jälgimine. Samas ei ole noored mehed kaaslaste jälgimise vastu, seda peetakse üldiselt vastuvõetavaks tegevuseks, mis annab usu jälgimise- ja takistamispraktikate loomise edukusse.

Töö lõpus tehtud soovitusel on ajendatud seltskondades rohkem esindatud kaine rooli eksisteerimisest, mistõttu oleks teatud tingimustel võimalik sama põhimõtet rakendada ka veeohutuses. Ohtlike olukordade puhul on tähti, et veeäärsetes tegevustes osalevad inimesed oskaksid ohtu ära tunda, sekkuda ja takistada, mistõttu on abstraktse tekkida võiva ohtuolukorra lahendamiseks sobilikud erinevad situatsioonide kehalised läbimängimised.

Endiselt on tähtis alkoholialane teavitustöö, sest purjus peaga vetteminekul suureneb uppumisrisk ka väikese alkoholikoguse juures. Paraku ei nähta veeäärset alkoholi tarbimist kui joomist vaid kui enese jahutamist ja värskendamist, mistõttu on oluline muuta alkohol inimeses nii talle kui kaaspidutsejatele nähtavaks.

Jätakuvalt on veeohutuses mitmeid seadusandlikke võimalusi, mille abil kehtestada ohutumaid veega seotud tegevusi, üks olulisimaid on päästevesti kohustuslikuks muutmine. Samuti on oluline veeäärsete tarbimise- ja müügikohtade piiramine.

Kuigi Päästeamet tegeleb veeõnnetuste ennetamisega koostöös mitmete teiste asutustega ning on olnud oma töös edukas, on veeohutusega seotud ennetustöös kasvuruumi. Kuna viimastel aastatel on suurenenud laste uppumiste arv, soovitan uurida vanemate lastejälgimise praktikaid ning luua ettepanekud, mil viisil laste hukkumisi vähendada. Teiste inimeste elude tagamine ei ole ainult erinevate ametkondade ülesanne, suvisel peol alkoholi tarbinud kaaslaste vee ääres silmas pidamine peaks olema meie kõigi ülesanne.

9. SUMMARY

Although drowning is among one of the most frequent cause of death in the world, which could be largely avoided, each year brings a consistent additions in the statistics. Reading about water safety, potential dangers and the recreational activity next to water there are two major lines - drowning is very often associated with the consumption of alcohol and partying next to the water. In the water loses a life significantly more men than women.

Estonia has actively dealt with drowning prevention for the past five years, just as long as this task has been on the Estonian Rescue Boards shoulders. The numbers showed a stronger downward trend in the first few years, but in recent years the numbers have remained quite the same range, 50-60 drowning victims per year. Numbers substance has not changed; still the water takes a life from men more than from women and men still have used alcohol before accident.

However, in order to understand how the young men involved in partying practices and how partying and relaxation practices leading to the water accident, we need to understand how these practices are interrelated and what is the role of alcohol. In this thesis, we shall see how young men celebrate next to the water and consuming alcohol and what are the chances to modify those practices more safety.

To investigate those subjects, I used the focus group study, two surveys and thematic blogs written by ten men during their summer holiday. The first part of master's thesis speaks of empirical starting points, which is framed by the problems of work. The theory part will give an overview of the concept of practice, its elements and transformation options of practices.

The second chapter describes the research problem and related issues. The third chapter describes the study of the various quantitative and qualitative methods used. The fourth chapter describes the results of the study, followed by conclusions in the form of answers to the research questions. The work ends with recommendations based on the research results, which can be preventive actions and / or preventive campaigns to take account of the creation or use.

The survey results analysis shows that in the water accident prevention is the most in the recognition of a dangerous situation and if necessary, to their friends tracking obstruction. It is also important that friends do not have a lot of alcohol consumed and the company would also have sober members. On this basis, I will give some recommendations, which can be taken into account in the field of preventive strategies and prevention of media campaigns.

Daily routines are mostly semi-automatic and not so similar to the potential danger situation that is why the people cannot usually imagine the danger situation created in commercials. Recognition of a dangerous situation may be helpful to operate plurilingual situation through physical gaming.

Waterfront party and holiday destination should have life-saving equipment ready to be used at all times. It would be possible through the union of tourism businesses to invite them to place rescue equipment to the various recreation and swimming places.

The work shows a number of aspects that despite the high awareness of the importance of maintaining the safety or aggregate level does not mean that a person will behave according to their estimates. Consequently, I advise the media campaign creators to focus on those opportunities footage that actually prevent a hazardous situation, or keep it occurs, would encourage the correct use of rescue techniques and knowledge to go out.

It is problematic that at summer parties and recreation practices young men do not see light alcohol as real alcohol; rather they see it as a cooling beverage. Therefore, it is important to make this consumption visible. It is necessary to think of creative solutions to visualize the amount of alcohol and its harmful effects in the body.

The study came out clearly that the various monitoring and friends prohibit practices and people's willingness to take action in preventing exists, so I recommend using the issue. As one of the best guarantor of the company operational, although traffic is steering a sober existence, should think about how to "sober steering" to implement water safety. Sober and voluntary watcher theme would have been able to build up during the end of midsummer days sober drivers of group-based experience.

It is not very precisely defined by law which places are suitable for swimming and which are not. There are also a number of unregulated craft driving areas. Although research revealed that the lifejacket is considered very important in real life but in the same place people are keen on this practice less than an interview survey noted. Therefore, the author proposes to make the use of lifejacket in boating from today's recommended the state as mandatory. The obligation to wear the vest should be to all the children certainly related with boat activities.

Analysis should be authorization for the sale and consumption of alcohol on public beaches because it can promote the study, for example, in the past included alcohol taken by the end of this driving, which increases the risk of being involved in other accidents. One option is to allow the sale and consumption of alcohol in a designated area, similar to the stores where alcohol is a limited number of goods in the area from time sealed.

Although Estonian Rescue Board deals with water accident prevention in cooperation with several other agencies and has been successful in its work, there is room for growth related to water safety.

As in recent years has increased the number of child drowning, I would recommend to explore parents children monitoring practices and create proposals for the way in reducing child deaths. Other people's lives is not only commitment of the various civil services, watching your friends safety during summer party's where companions have consumed alcohol next to the water's edge, should be the task for all of us.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Ahlm, K. Saveman, B-I. Björnstig, U. (2013) *Drowning deaths in Sweden with emphasis on the presence of alcohol and drugs : a retrospective study, 1992-2009*. BMC Public Health. Inglismaa. Kasutatud aprill 2015. URL: <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:633788/FULLTEXT01.pdf>
- Alkoholipoliitika roheline raamat. (2014). Kasutatud aprill 2015. URL: <http://www.sm.ee/et/tervislik-eluviis#Alkohol%20ja%20suitsetamine>
- Babbie, E. (2004), *The Basics of Communication Research*. Thomson/Wadsworth, Belmont. 182-184.
- Beeck, E.F. Branche, C.M. Szpilman, D. Modell, J. H. & Bierens, J.J.L.M. (2005). *A new definition of drowning: towards documentation and prevention of a global public health problem*. Bulletin of the World Health Organization. Kasutatud aprill 2015. URL: <http://eds.b.ebscohost.com.ezproxy.utlib.ee/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=31&sid=d676b5f8-c3aa-4a5c-a77a-cd40440402d9%40sessionmgr111&hid=127>
- Bourdieu, P. (1990). *The Logic of Practice*. Stanford: Stanford University Press. 52
- Denzin, N. Lincoln, Y. (2011). *Handbook of Qualitative Research*. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data. United States of America. 3-8, 559
- Driscoll, R, Harrison, A, Steenkamp, M. (2004). *Review of the role of alcohol in drowning associated with recreational aquatic activity*. Taleeban Road, Riverview, Austraalia. Kasutatud aprill 2015. URL: <http://injuryprevention.bmj.com/content/10/2/107.full>
- Eesti keele seletav sõnaraamat. Kasutatud aprill 2015. URL: <http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=blogi&F=M>
- Hirsjärvi, S. Remes, P. Sajavaara, P. (2005). *Uuri ja kirjuta*. Helsinki. 131-148.

- Kalmus, V, Masso, A. Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. Sotsiaalse analüüsi meetodite ning metodoloogia õpibaas. Kasutatud aprill 2015. Tartu ülikool. URL: <http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>
- Laherand, M-L. (2010). Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn: OÜ Infotrükk. 24-26, 47-48, 219-221.
- Luht, K. (2014). Tule- ja uppumisõnnetuste ennetus. Sisekaitseakadeemia õppematerjal
- Moran, K. (2011) *(Young) Men behaving badly: dangerous masculinities and risk of drowning in aquatic leisure activities*. Annals of Leisure Research. Kasutatud aprill 2015. URL: <http://www.tandfonline.com.ezproxy.utlib.ee/doi/full/10.1080/11745398.2011.615719>
- Nõmmik, H. (2013). Noorte tubakatarvitamise praktikad ja soovitused nende muutmiseks. Magistritöö. Tartu Ülikool, Sotsiaal- ja haridusteaduskond
- Reckwitz, A (2002). *Toward a Theory of Social Practices: A Development in Culturalist Theorizing*. European Journal of Social Theory, 5(2): 243–263.
- Schatzki, T. (1996). *Social practices. A Wittengsteinian Approach to Human Activity and the Social*. Cambridge: Cambridge University Press. 89-90, 133
- Shove. E (2010). *Beyond the ABC: climate change policy and theories of social change*. *Environment and Planning*. 1273-1285.
- Shove, E, Watson, M, Hand, M, Ingram, T (2007). *The Design of Everyday Life*. Oxford: Berg
- Shove, E., M. Pantzar & M. Watson (2012). *The Dynamics of Social Practice: Everyday Life and How It Changes*. London etc: Sage.
- Spurling, N., McMeekin,A., Shove, E., Southerton, D., Welch, D. (2013). *Interventions in practice: re-framing policy approaches to consumer behaviour*. Sustainable Practices Research Group Report. Kasutatud aprill 2015. URL: <http://www.sprg.ac.uk/uploads/sprg-report-sept-2013.pdf>

- Uku, H. (2015). (Päästeameti arendusosakonna analüütik). Uppunutega veeõnnetused 2014. Päästeamet
- Uku, H. (2014) (Päästeameti arendusosakonna ekspert). Uppunute analüüs 2013. Päästeamet
- Päästeameti strateegia 2015-2025. (2014). Tallinn. Kasutatud aprill 2015. URL: <http://paasteamet.ee/dotAsset/e57e351f-b290-4b49-a528-08081cc213d3.pdf>
- Vihalemm, T (2015). „...arvasime, et ongi hambad, ongi üks mees vähem“. Inimressurss ja riigikaitse: jätkusuutliku arengu väljakutse, artiklite kogumik. Strateegilise Jätkusuutlikkuse Kompetentsikeskus, 67-73
- Vihalemm, T. (2014a). Fookusgrupi intervjuu. Sotsiaalse analüüsi meetodite ning metodoloogia õpibaas. Tartu ülikool. Kasutatud aprill 2015. URL: <http://samm.ut.ee/fookusgrupi-intervjuu>
- Vihalemm, T. (2014b). Projekti aruande käsikiri. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.
- Vihalemm, T., Keller, M. Kiisel, M (2013). Kuidas parandada maailma? Kommunikatsioon sotsiaalsete muutuste kujundamisel. Kasutatud aprill 2015. URL: <https://sisu.ut.ee/kommunikatsioon>

LISAD

Lisa 1. Ankeetküsitluse tulemused juuni 2014

Kui suur on sõpruskond, kellega sagedamini kohtud ja koos aega veedad?

Kuni 5	24
6-10	53
11-20	34
21-30	16
Üle 30	7
Ei tea	1

Kui sageli sõpradega kohtud (väljaspool tööd ja kooli) ja koos vaba aega veedate?

Korra-paar kuus	45
Umbes korra nädalas	39
Üle paari päeva	41
Iga päev	10

Kui sageli võtate sõpradega ette järgmist:

	Sageli	Vahetevahel	Harva	Mitte kunagi
Teeme sporti, trenni	49	39	35	12
Käime külas	41	80	14	0
Ajame juttu	94	39	2	0
Mängime arvutimänge	4	8	30	93
Vaatame filme, kuulame muusikat	14	57	48	16
Joome õlut, veini, lõõgastume	37	82	14	2
Longime lihtsalt ringi	7	25	52	51
Peame pidu	26	70	34	5

Läheme seiklema	koos	11	49	68	7
--------------------	------	----	----	----	---

Kujutle järgmist olukorda. On soe suveõhtu. Olete sõpradega kogunenud, et koos mõnusasti aega veeta ja varunud süüa, õlut ja muid häid jooke. Milline on kõige parem koht, kuhu minna?

Ükskõik kuhu	15
Kellegi aeda, rõdule, terrassile	57
Parki, metsa vms roheline	8
Mere, järve, jõe äärde	30
Kuhugi sauna	19
Muu variant (kirjuta)	5

Muud variandid:

Merele ja Sorgu saarele :)

Sõbra juurde- Sauna, jõe äärde, metsa. Kõik on olemas.

näiteks RMK lõkkekohad

Jõe ääres, mis on metsaga ümbritsetud ja on rahulik.

mere äärde, sauna, aeda, rõdule, terrassile, kellelegi külla

Kujutle, et keset vahvat pidu sõpradega tahab osa inimesi teie seltskonnast minna ujuma, suveõhtu on soe ja järv siinsamas. Olete kõik üksjagu joonud – kes õlut, kes kangemat. Mis oleks kõige normaalsem, kas...

... jätkata juttu – kes tahab, käigu ujumas ära	1
... vaadata sõbrad kriitiliselt üle ja mitte lasta väga joobnuid ujuma	73
... minna kõik ujuma – siis saavad kainemad silma peal hoida neil, kes on rohkem joonud	5
... keegi ei lähe ujuma, siis on vähem jama	48

... midagi muud (kirjutage)	8
-----------------------------	---

Muud variandid:

1. Me oleme parajad külmavaresed ja kuna meie veed on jahedad, eriti merel, siis me nii naljalt ei uju. Ei kainelt ega joobes.
2. Väga suur osa sõpruskonnast on kõrgelt haritud inimesed, kellel oleks palju kaotada terviseriski tagajärjel. Seetõttu pole olnud vaja kollektiivselt kellegi eest valikuid teha. Loomulikult on ette tulnud ka joobes vette minekut, kuid seda heade ilma- ja veeolude tingimustes ning sedasi, et seltskond püsib koos ja piirdub ranna ääres solberdamisega.
3. Ma ei laseks kedagi ujuma. Tooks ämbriga vett kastaks nad koos riietega üle. (Nalja peab ka saama!)
4. kõige normaalsem on ka ise ennast vees solberdamas leida
5. Ei ole võimalik, et kõik on alk tarbinud. Mina isiklikult ei tarbi üldse alkoholi, samuti nii mõnigi sõber. Piirdume grilli kõrvale alk vaba õluga + kali.
6. Meil peod ei lähe nii "käest ära", et liigne alkohol ujumise puhul teemaks tuleb.
7. Tuleks ikka kaasa minna, sest see purjus vant läheb nii, et naa ujuma, siis on vähemasti keegi temaga kaasas.
8. Ei tohiks joobes sõpru üldse vette lasta.

Kas see, kui seltskonnaga pidu pidades hoitakse kaaslastel silma peal ja ei lasta neid näiteks alkoholi tarbinuna ujuma, on Sinu arvates pigem erandlik või pigem tavaline?

Väga erandlik, ma pole sellest midagi kuulnud	3
Pigem erandlik, seda on juhtunud väga harva	46
Pigem tavapärane, olen ise mitmel korral seltskonnas sellega kokku puutunud	47
Täiesti tavapärane, nii tehaksegi	25
Ei oska öelda	14

Kas soovitus – mitte lasta alkoholi joonud kaaslast ujuma – on sinu sõpruskonnas järgitav?

Ei, kindlasti mitte	3
Ei, ilmselt mitte	21
Jah, ilmselt küll	68
Jah, kindlasti	32
Ei oska öelda	11

Milline on Sinu suhe alkoholiga?

Ei tarvita üldse, olen karsklane	5
Harva, erilistel puhkudel tarvitan	21
Mõnikord tarvitan	79
Küllalt sagedasti, vähemalt õlu kuulub minu igapäevase elu juurde	18
Küllalt tihti võtan ka kangemaid jooke	12

Kas on tulnud ette juhtumeid, kus keegi on Sind takistanud, kui oled purjuspäi tahtnud minna ujuma, lõket teha vms?

Jah	28
Ei	93
Ei tea, sest ei mäleta	8
Ei joo üldse	6

Kas on ette tulnud olukorda, kus keset pidu saab õlu jm joogid otsa? Autoga jõuab veel poodi minna, aga kõik on õlut joonud.

Ei	70
Jah (liigu edasi järgmise küsimuse juurde)	65

Kui vastasid eelmisele küsimusele ei, jäta see küsimus vahele. Kui vastasid jah, siis mida tegite?

Läksime laiali	2
Vabatahtlik meie hulgast sõitis autoga poodi	8
Jätkasime olengut ilma jookideta	31
Poodi õlle järele sõitis kõige kogenum autojuht	1
Poodi õlle järele sõitis kõige vähem purjus inimene	10
Vastust pole	0

Lisa 2. Ankeetküsitluse tulemused september 2014

Kui sageli tarvitada alkoholi?

Vastajate arv

1 Tarvitan vähemalt lahjat alkoholi iga päev	8
2 Alati, kui sõpradega peol käin	58
3 Ainult pidulikel puhkudel	51
4 Ei tarbi üldse, sest olen karsklane	6

Kas suve jooksul tuli ette juhtumeid, kus keegi takistas midagi tegemast, kui olid purjus?

1 Jah	12
2 Ei	96
3 Ei tea, ei mäleta	7
4 Ei joo üldse	8

Kui sageli Sa möödunud suvel sõpradega pidutsesid?

1 Iga päev	0
2 Mitu korda nädalas	7
3 Korra nädalas	21
4 Mõned korrad kuus	63
5 Korra kuus	17
6 Harvemini	12
7 Üldse mitte	3

Kas see, kui seltskonnaga pidu pidades hoiti (ka veidi) purjus kaaslastel silma peal, et nad miskit ohtlikku ei teeks, oli Sinu arvates teie pidudel pigem erandlik või pigem tavaline?

1 Väga erandlik, ma ei pannud seda kordagi tähele	8
2 Pigem erandlik, seda on juhtus harva	21
3 Pigem tavapärane, jälgisin ise ja	47

märkasid, et ka teised seda teevad	
4 Täiesti tavapärane, nii teeme alati	34
5 Ei oska öelda	13

Kas viimane kord tekkis pidu pidades ohtlikke olukordi?

1 Jah	4
2 Ei	116
3 Ei oska öelda	3

Mitu inimest pidas suvel minu palvel blogi, kirjeldas oma pidusid ja avaldas omi mõtteid. Kas mõni allolevatest mõtetest on sarnane Sinu enda mõtetega? Palun märgi need ära.

(Jah näitab, mitu inimest väite valisid, valida sai ka mitu väidet, tabelisse tuli märke ei, kui seda ei valitud)

1 Enamikel pidutsejatel on kombeks end ikka korralikult seaks juua.

86 EI, 37 JAH

2. Purjakil peaga on hea jalgrattaga sõita, keegi ei kontrolli ja juhilube ka ära ei võeta.

103 EI, 20 JAH

3. Veos lõbusõite tehes pole päästeveste vaja ei juhendajatel ega sõitjatel, mis seal ikka juhtuda saab?

120 EI, 3 JAH

4. Kui lähen sõpra keelama, siis jään ise lolli olukorda – suurele inimesel on piinlik lapsehoidjat mängida.

117 EI, 6 JAH

5. Reklaame ma ei vaata, kui midagi üldse meelde jääb, peab see ikka päris šoki tekitama.

103 EI, 20 JAH

6. Peojärgsel hommikul mõtlen vahel, kui õnnetult oleks võinud üritus lolluste tõttu lõppeda.

93 EI, 30 JAH

7. Enamikel pidudel ei kannatagi kaine peaga viibida, teiste lollused on selleks liiga jubedad.

103 EI, 20 JAH

8. Rannas on lapsed pidevalt omapäi, kui seda näen, võtan korraliku kodaniku rolli ja hoian neil silma peal.

80 EI, 43 JAH

Kas oled sellist kampaaniat märganud ja millega on tegemist?

On näinud, oskab nimetada kampaania ja asutuse	12
On näinud, oskab nimetada kampaania sisu	49
On näinud, oskab nimetada kampaania asutuse	1
Vastamata	4
Nii ja naa	7
Ei ole näinud	5

Lisa 3. Kodeerimistabel fookusgrupp

Asjad/infrastruktuur	Tähendused	Oskused-pädevused	Interaktsioon (vastastikmõju)
<p>ALKOHOL</p> <p><u>Alkoholi tarvitamine vee ääres võib viia laste järelvalveta jätmiseni</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Vanemad jõid. Jõe ääres. Nad ei vaadanud, mida laps teeb /.../ (Mees 34a). <p><u>Kui kodukohas on veekogu, võivad peaaegu kõik suvised peod lõppeda vee ääres</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ma olen x-maalt pärit ja meil kõik suured joomad lõppesidki mere ääres (Mees 28a). <p><u>Meedia võib tekitada mulje, et igasugused riskantsed tegevused on seotud alkoholiga</u></p>	<p>OHU TUNNETAMINE JA MÄRKAMINE</p> <p><u>Ohu või ohuolukorra äratundmine käib loetud hetkede jooksul ja siis tuleb koheselt reageerida</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ma sain ta nii-öelda, ma nägin kui pea läks ja siis sain aru, et tuleb ära tuua. Läheb, kõik (Mees 34a). /.../ kasvataja muidugi vees ei olnud, ta oli väljas ja tüdruk hakkas 2-3 meetrit minust eemal uppuma, oli näha, et ta ei saa enam ujuda (Mees 27a). <p><u>Osad olukorrad ei ole väga riskantsed, kuid võivad õnnetuseni</u></p>	<p>ÕNNETUSTEGA SEOTUD (MITTE)OSKUSED</p> <p><u>Päästmise kogemus tekib olukorda sattudes, selleks ei olda valmis ja tegutsetakse instinktide ajel parima teadmise kohaselt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Mina muidugi põgenesin nagu rott uppuvalt laevalt, sain minema aga see vend ei tulnd mulle järgi ja avastasin, et see vend tuleb tuua. Võtsin tal kuidagi, no oskusi polnud, kuidagi kratist kinni. Ta oli ise ka ähmi täis ja üritas kümne küünega kinni hoida aga kuidagi me kaldale saime. Õnneks oli järv kitsas ja sealt kuskil viis meetrit oli maapinnani aga noh, sügav 	<p>VESTLUS ENNE VETTEMINEKUT</p> <p><u>Ujumaminekule ei eelne erilist jutuajamist, lihtsalt öeldakse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> See võiks olla umbes, et võiks ujuma minna. (Üleüldine rõõmus naer) (Mees 28a). Ja et ega ta ilmselt enne vetteminekut sellesuhtes mingit ohutusalast juttu pole, see on alati pärast (Mees 28a). Eks see mõttemaailm on selline ka, et tuleb natukene selgemaks saada, kes seal vähe rohkem joonud on.

<ul style="list-style-type: none"> • /.../ kuuldes meediast, et nii kui nad jooki saavad, siis on: a) hüppaks mingisuguse ketta rooli, kupataks ATVga, mootorrattaga või veel mingi muu tehnikaga ringi, või siis arvatakse, et oled mingi ilgelt super ujuja (Mees 29a). <p><u>Alkohol meenub märksõnana ohuolukorra põhjustamisel</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mingi hetk tuli kaine mõistuse kadumine, ehk siis kaotad ka piiride tundmise, järgmine märksõna tuli alkohol (mees 27a). • Alkohol on puhtalt siin 	<p><u>viia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere peale ära on ka eksitud, tüdrukuga romantikat mindud tegema ja siis on pimedaks läinud ja sihuke udu tuleb peale, et ei näe enam (Mees 34a). <p><u>Ohtu peab ka tajuma, sest muidu seda ei eksisteeri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Oht, kui on, siis kindlasti pean mina olema sellega kuidagi seotud. Kui mina ei tunnetata ohtu või ei näe seda ohtu, siis seda ohtu ei ole olemas (Mees 34a). • /.../ vaata neid noori on rahvarallidel näha küll. Nad ei tunne mitte mingit ohtu 	<p>oli, tuli ära tuua (Mees 28a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ ma olin 16-17, kui tõin nelja-aastase tüdruku ära, kes vajus vee alla, kui vanemad tina panid (Mees 34a). • /.../ ta oli minust niivõrd palju füüsiliselt väiksem, siis ta ikkagi mind põhja vedada ei suutnud ja ma sain ta kuidagi kratist kinni ja kaldale toodud (Mees 28a). • Ja siis ma mingeid võtteid midagi ei teadnud, võtsingi kratist kinni ja tõmbasin ta kalda peale (Mees 27a). 	<p>Tõmbab klaariks. Sellist juttu olen mina küll kuulnud läbi käinud (Mees 30a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A29: Pigem on nii, et saunauks käin piraki lahti ja vana tuleb kisaga välja ja kaob. (Naer). • R28: Ja ükski, sest väljas on külm ja talv. • A29: Ei, ta ei seleta, miks ta läheb või kuhu, ta lihtsalt läheb vee poole. • MO: Et talle tuleb pähe mõte ja ta läheb lihtsalt? • A29: Ta tõenäoliselt arvab, et see on väga hea mõte peale kõva leili.
--	--	--	--

<p>puhtalt sellel samal põhjusel, ujumised asjad (Mees 29a).</p> <p><u>Alkoholi tarbimine ei ole takistus erinevate tegevuste tegemisel</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mis siin pattu salata, on kanuuga sõitmas käinud purjus peaga, kuskil puu all ennast täis joonud (Mees 30a). • /.../ siis mingid väiksed peod olid, siis mõned vennad nagu kebisid alati kusagile jõkke ujuma ja tegema aga nad tulid tagasi kuiva maa peale õnneks (Mees 29a). 	<p>(Mees 30).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ ma olen käinud ka kolm või neli korda üle katuse autoga aga tõenäoliselt on see ohutunne tunduvalt kõrgem, kui ta tookord oli (Mees 30a). <p><u>Ohtlikul olukorral on negatiivse sisuga tagajärjed</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ kirjutasin ohtliku olukorraga mulle esimesena pähe tulevaid sõnu. Alustasin kohe siit foonilt surm, vigastused, halvatus, kurbus, ehk siis kui midagi toimub, siis mis tagajärg võib olla sellel halvatusel, näiteks kurbus, lein (Mees 27a). <p><u>Osad ohtlikud olukorrad ei seostu</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • /.../ jäämineku ajal oli villisega sõit Saaremaalt Hiiumaale, nii et me hüppasime nii-öelda jää pealt vette, mingi meetrisesse vette, villisega kaldasse (Mees 34a). <p><u>Olemasoleva või tekkiva ohu kõrvaldamise soov on seotud lähedaste kaitsmisega</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ siis on ehk võimalik oht neutraliseerida /.../ /.../ võib-olla saan löögi enda peale võtta, et teised on nõrgemad. Siis on kindlasti lähedased, siis on kuidas neid kaitsta kindlasti ja kui tõhusalt (Mees 34a). <p><u>Abi kutsumine või andmine on</u></p>	<p><u>Purjus inimesega, kes ujuma minna tahab, vaidlemine on tulutu, parem kui ta kohe ujumas ära käib</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A29: /.../ kõige hullem on, kui tainas on seltskonnas. See rikub kõigi õhtu ära ju. • R28: Teinekord mõtled, et hea olekski, kui ta teinekord sinna varakult juba ujuma läheks. • M34: Peo ajal.. • MO: Miks? • R28: Saab jalust ära (naerab). • MO: See on liiga karm (naerab). Palju sul sõpru üldse on? • R28: Kolm (naerab). • A29: Alles vä? (kõik naeravad endiselt)
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • /.../ ma arvan, et see alkohol on see, mis lõpuks selleks (teeb nipsu), ärritajaks on ja lõppotsuse (vette mineku otsuse E.T märkus) teeb (Mees 28a). • See veits oleneb, kasvõi merel saab käia (purjus peaga E.T märkus) (Mees 30a). • Mis seal pattu salata, kuna et purjetame, siis ka seal võtame teinekord napsu... (Mees 29a). • Vist ei lähe ühtki kuud mööda, kus niimoodi (alkoholi tarbinuna E.T 	<p><u>olevikuga vaid neid nimetatakse ka noorusaja rumalusteks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ujumise ja värkidega on rohkem nagu meenutused ikka sellest ajast, kui sai keskkoolis tattnökk oldud (Mees 29a). 	<p><u>ohuolukorras võtmetähtsusega</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kindlasti on abi kutsumine, abi saamine tekitab küsimuse, kui asi on ikka pee ja kolm punkti, perses ühesõnaga, siis mismoodi see taastumine nii minul kui ka teistel sellest on (Mees 34a). • /.../ meil olid rajad, kus me sõitsime ja tegime aga meil oli mingis mõttes kogu aeg teadmine oli see, et kui asi on nahkas, kes siis abi läheb kutsuma (Mees 34a). • Vanem meesterahvas, üle neljakümne, tal oli vaja ujuma minna. Hüppaski ennast katki niimoodi, et 	<p><u>Alkoholi tarbimise kohta pole kas vaja küsida või küsitakse lihtsalt kindluse mõttes</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • MO: Kas seda, kui purjus keegi on, on seda kombeks küsida või pole seda viisakas küsida inimese käest, et palju ta siis võtnud on. • R28: Seda on näha. • T27: Kui sa inimest tunned, siis sa ei küsi, siis sa näed selle ära. • Küsid ära, et kas sa oled kindel endas? (Mees 34a). <p><u>Kui palve alkoholi tarbinud inimest takistada tuleb lähedaselt, siis seda</u></p>
--	---	--	--

<p>märkus) vees ei käiks (Mees 34a).</p> <p><u>Alkoholi tarbimiseks on ettekäändeks ka jahutus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Loomulikult, ega seal kuumal päiksepaistelisel ilmal hea jahutus (alkohol E.T märkus) (Mees 28a). 		<p>põlve tuli päris suur auk sisse /.../ kiirabi tuli alles kohale siis, kui mina helistasin, sest tema ise suutnud ja teised ei suutnud kiirabile selgeks teha, et on vaja kiirabi. Siis ma nii palju lõi kaineks ehmatusega, et sai selgeks tehtud /.../ (Mees 27a).</p> <p><u>Kellegi ohtu panemine või jätmine on seotud vastutusega mõlemat pidi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ kõrvaliste isikute ohtupanemine või jätmine, just selle ujumise suhtes. Kas jäta ta ohtu või on kaks varianti, või et siis jäta ta abitusse. Et lähed, paned käe ette või sa ei pane. Et see on nagu mõlemat pidi ja sellega 	<p><u>võetakse lubadusena</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../kui tal pruut läheb, ütleb, et ta läheb koju laste juurde ja.. sa vaata, hoia mu mehel silm peal, siis seda ma ka kindlasti teen. /.../sul vaata kindel kontakt koduga olemas, ma ei suudaks elu sees pärast otsa vaadata, et sa pole seda teinud (Mees 28a). • /.../ otsene kontakt tähendab seda, et sa palud sõbralt abi, mitte ei nii-öelda suvaliselt peol viibijalt (Mees 28). <p><u>Samas ei tähenda järelvalve lubaduse andmine, et seda heaks tooniks peetakse, sest igauks peaks</u></p>
--	--	--	--

		<p>kaasneb ka vastutus (Mees 28a).</p> <p><u>Teiste poolt päästetud saamine jääb detailselt meelde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ siis jää kadus aga jäin noh nii rinnust saati jää peale pidama (näitab), jäin sinna ääre peale ja sõber kuidagi ka aitas välja, sai nigu kätte (Mees 28a). • Ja vool võttis mind ja kivi kaasa ja korraga sai sellest õppusest, jäeti kogu nõõripääste vahele ja mina proovisin kinni hoida, et minema ei läheks ja toodi välja (Mees 28a). 	<p><u>endaga ikka ise hakkama saama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Inimestele on alati keeruline ei öelda aga mmm.. ongi see, et mis mõttes ma tal silma peal hoian, ma pole ka lasteaiakasvataja (Mees 34a). <p><u>Ohtlik käitumine ja sellega seotud keelamine pole alati märgatav ega koheselt reageeritav</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jah, kui ta pool tundi enne seletab, et ta hakkab ujuma minema ja ta on kõva mees onju, loomulikult ma ütlen talle, et kuule ära mine (Mees 29a).
--	--	---	--

<p>PIDUTSEMISE KOHAD</p> <p><u>Vee äärde minnakse alkoholi tarbima ja pidu pidama, kuid see tegevus pole alati seotud kindla sooviga ujuma minna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Me ei läinud sinna randa tripsutama selleks, et vette saaks minna vaid olimegi vee ääres lihtsalt (Mees 28a). • Läksime ju õhtul randa, grillisime, sõime, jõime, ujumas, võrkpall. Magati rannas, seal on soe ju (Mees 34a). • Siin vahepeal oli probleem ju, nii paar aastat tagasi, 	<p>EMOTSIOONID JA MÕTTED</p> <p><u>OHUOLUKORRAS</u></p> <p><u>Hirm ja paanika tekivad olukordades, mis on ohtlikud või millega varasemat kogemust ei ole</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • No kalal käies paadiga merel on ikka olnud selliseid kergeid paanikamomente, kus laine hakkab üle lööma. Need on niuksed lühiajalised (Mees 34a). • /.../ Võrtsu peal paadil läheb aer katki, üks aer läks katki, kolmekesi olime paadis, torm hakkas tulema, pime oli ka juba. Siis oli küll, et ohohoo, mis on (Mees 27a). 	<p>JÄLGIMINE JA TAKISTAMINE</p> <p><u>Vahel pole küsimus ei takistamises ega rääkimises vaid faktis, et lihtsalt ei nähta seda hetke, kus keegi purjuspäi vette läheb</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ kes ikka üldse laseks purjus inimest vette ujuma? Pigem on see sihuke küsimus selles, et kas keegi näeb teda minemas sinna või saad sa üldse midagi teha, et ta sinna ei läheks? (Mees 29a). <p><u>Purjus sõbra tegevust jälgitakse ja teda valvatakse mõnikord, kui ta on liiga palju alkoholi tarvitanud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ja seal klassivend jõi ennast nii täis, et noh teda tuli jälgida, noh ta tahtis ujuma minna (Mees 27a). 	<p>ENESE OHUSTAMINE TEISTE EES ESINEDES</p> <p><u>Teiste ees esinemine võib viia ohtlike tagajärgedeni</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A29: Muidugi ma üldse ei suuda mõista, kuuldes meediast, et nii kui nad jooki saavad, siis on: a) hüppaks mingisuguse ketta rooli, kupataks ATVga, mootorrattaga või veel mingi muu tehnikaga ringi, või siis arvatakse, et oled mingi ilgelt super ujuja. • R28: Või peaks peaka panema? • A29: Ma arvan, et siin on tegemist natukene selle üldise sihukese, mnjah,
---	--	--	--

<p>kui Sunset ju tegi ju, eraldi pidu oli ju, vahupidu, kus oli, peo käigus oli külalistele lubatud minna merre ujuma ja siis said klubisse tagasi (Mees 28a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Need rannapeod olid ju ka, et ikka napsuüritused (Mees 28a). • Ikka mere ääres, suvel eriti (Mees 28a). • Aga oled Saaremaal või Hiiumaal, siis kindlasti ei passi enda hostelis või midagi. Lähed ikka randa, mängitakse vollet, juukse 	<ul style="list-style-type: none"> • R28: Kaardilugejana autos on ka päris hirmus ilmselt olla. • Ü29: Et su elu ripub teise mehe kätes? • S30: Seal pole sellist aega mõelda ohu peale. • M34: Kui sa kaarti tõsiselt loed, siis sa ei jälgi seda rada niiväga. • Hirmu nagu sellel momendil nagu siis nagu paanikat nagu ma ei tea, ei mäleta niiväga nagu et oleks sellel momendil. Pigem ongi see, et kkkkr.. kramp nagu (Mees 34a). • Kardan kõrgust noh, läheb krampi. Ei saa enam, mõtled 	<ul style="list-style-type: none"> • Nüüdseks on juba see (jälgimine E.T märkus) professionaalne kretinism aga varem, kui päästes ei töötanud, ma ei mäleta /.../ (Mees 27a). • S30: No ma ütlen, et minu ohutunne on selline, et ma pigem jälgin selliseid asju, ma pigem ei lubagi üldse minna... • MO: Kui läheb, siis silm peal? • S30: Nojah, igal juhul jah, et aga mõne lolliga ei kannata ju vaielda. Mis sa taga räägid, kui tahab minna, siis läheb ja siis vaatadki juures seal. 	<p>mõistuse puudumisega.</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ ka mulje avaldamine, kui alkoholi on, siis seda ikka toimub (Mees 27a). • Kiirus on ka siin sihuke asi, millest tuleb väga palju ohte, ma ei sõida aeglaselt (Mees 29a). • /.../ see on mingi hoiak, et ei osata võita või kaotada. Ma ei oska seda öelda, vaid minnakse vaid tänavale hiljem seda välja elama ja tunnustust nagu saama /.../ (Mees 34a). • /.../ osad tahavad lihtsalt
---	--	---	---

<p>siidrit-õlut (Mees 28a).</p> <p><u>Peokoha valikul eelistatakse neid kohti, kus on vesi kohe vahetus läheduses</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ kuigi kui kuskil saunavalik on, siis ikka sinna, kus vesi oleks lähedal (Mees 30a). • Pigem on see, tegemist sihukeste kohtadega, kus vaatad ümberringi, kus on sellised puhkeasutused, ümberringi on saunad ja reeglina on seal juures veekogu /.../ (Mees 29a). • Noh, mina olen nagu x-kohast pärit, seal oli ikka ju, saun oli 	<p>küll, et kõik on kinni, mida ma siin kardan aga kardad.</p> <p>Nagu esimest korda, mis ma mäletan, et mul kõrgusehirmust läks jalg krampi, enam ei kontrolli noh (Mees 27a).</p> <p><u>Õnnetusega koos tekivad materiaalse küljega seotud mured</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • See distants, mis ma läbi sõitsin (Avarii ajal E.T märkus), võis olla kuskil 50-60 meetrit. Aga igatahes palju mõtteid oli seal. Ikka materiaalne pool oli ka (Mees 29a). <p><u>Käitumist ohuolukorras võivad toetada ka instiktid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ mis kõige harilikum on 	<p><u>Sõprade kadumist alati ei märgata ja selle avastamisel on inimesed kohkunud ja mures</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Võin piinlikkusega öelda, et oma seltskonnaga paaril peol ka, et üks mees kadus ära tunniks ajaks, ei märgatud ka, kui oli natuke aega kadunud olnud (Mees 29a). <p><u>Eelnev kogemus annab aluse arvata, et inimesega õnnetust ei juhtu, käib ära ja küll ta tagasi tuleb</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aga on ka teada vennad, oleneb kuidugi ilmastikust aga et läks merele, las minna, rabeleb välja nagunii sealt (Mees 34a). 	<p>igas olukorras näidata ennast aga mul on üks sõber olnud, kes igas olukorras alati, käisime kalal või olid paadimatkad x-maal, tal oli vaja peakas panna (Mees 28a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koolivend R meil ka samamoodi jaanipäeval olid kuskil järve ääres ja olid ka ujuma läinud või midagi ja ka hüppas ja hüppas nii õnnetult, et nihestas selgroo ära (Mees 29a). <p><u>Tunnistatakse, et ka ise on peakaid pandud või jõkke karatud,</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ausalt öeldes ise ka kuskile maale sai maakohas
--	--	---	---

<p>jõe ääres, seal kohe lähed ja ongi neli meetrit hauda kohe (Mees 34a).</p> <p><u>Kaine peaga saab vee ääres teha erinevaid sportlikke tegevusi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevad hobid jah, mida saab vee ääres teha, mul maal on hästi palju järvesid, mina hobi korras kalamees ja mul on seal väga palju tegemist (Mees 28a). • Sellesuhtes et, kui jahile ei viitsi minna, siis kaks tundi on vaba aega, siis võtad sõbra käest paadi ja lähed loobid lanti lahes (Mees 34a). 	<p>liikluses, siis kui on ikka must jää ja auto läheb ikka täiega lappama kätte ära, siis teinekord instinktid, puhtad instinktid ainult. /.../ ise olen mitu korda mõelnud, et mismoodi ma niimoodi käitusin. (Mees 34a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • R28: Jah. Ma isegi ei võtnud väga palju hoogu maha, sest panin vahelt läbi. Tulid padapadapat ja hoog veits maha ja esimese teise vahelt läbi ja pedalit juurde ja.... • S30: Mina julgeks öelda seda, et see on kogemus ja teadlikus juba, mis sind selles olukorras juhib. • R28: Kui oli see koht 	<ul style="list-style-type: none"> • Ma arvan, et on täiesti inimesi, kes lihtsalt kaovadki korraks ära, nad käivad ujumas ära, tulevad tagasi (Mees 27a). • Tütarlapsed kipuvad olema just pigem need, kes ma ei tea, mis x tunde alusel tahavad kuskile ma ei tea, pisaraid minna panema niioelda (Mees 34a). <p><u>Lihtsam on eeldada, et inimesega ei juhtu ja lasta tal vees ära käia selmet, et olla tujurikkuja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • R28: /.../ enamasti lastakse lihtsama vastupanu teed, ju taga ei juhtu... et las ta käib seal põlvist saadik vees ära. 	<p>harrastatud järvedesse hüppamist (Mees 28a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siis, kui meie olime sihukesed tatikad, jalgratastega ringi, 12-13, siis meil oli jõe kohale tehtud, jõe kohale kasvavad sellised remmelgad poolkaldus, meil oli köis seal (Mees 34)
--	---	---	--

	<p>möödas, siis ma ei saanud arugi, jäin seisma, tõmbasin kõrvale ja vaatasin, et joppas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A29: Joppamise asi see vaevalt oli, kes ikka sigadega nii palju saab tee peal, et oleks juba kogemus sees. <p><u>Aeg võib ohtlikus olukorras ka venida sekunditest minutiteks, sest ajataju muutub</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ siis tuli nagu aegluubi olukord, me veel rääkisime treeneriga kõrval, nii kuhu poole, teepeale ei saa, otse ei saa, siis tuleb minna kraavi poole, siis me sõitsime sinna kraavi rekka ja lumevalli vahele. /.../ ongi siis võib-olla see kogemus või siis instinkt. Et sul on nagu 	<ul style="list-style-type: none"> • MO: Et mis ma ikka õiendan? • R28: Keegi ei taha näägutaja olla. • MO: Tujurikkuja? • R28: Jah. • /.../ sihukesi olukordi on ma arvan, et kõigil olnud, kus mõni sõber täis peaga kuskil käkerdab, tahab ujuma minna. Mis sa teed taga? Mõni lööbki käega, et ma ei viitsi lolliga vaielda (Mees 30a). <p><u>Sõbra pärast ollakse mures ja teda ei lasta ujuma, veendes teda ringi mõtlema, sest arvestatakse ka võimalikke tagajärgi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aga ta oli ikka nii kapsas, et 	
--	--	--	--

	<p>mingisugusel hetkel on, suudad mõelda (Mees 27a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ kui hiljem mõtled, siis kole palju mõtted sai läbi mõeldud selle paarikümne meetriga mis nagu jäi /.../ a. Kui ma kitsele otsa panin, siis ma nägin looma, ma jõudsin läbi mõelda kõik asjad, ma jõudsin vahemaa ära hinnata, kiirust vaatasin, spidomeetrit (Mees 29a). • /.../ kui ma load sain, siis ma sõitsin ühe auto mahakandmisele niimoodi /.../ Mõte käis nii kiiresti, et ei tohi ju vajutada aga jalg enam ei jõudnud ja sidurit vajutama ei jõudnud ja siis oli 	<p>ma ei kujuta ette, kui ta oleks vette läinud, mis siis oleks saanud (Mees 27a).</p> <p><u>Esemelised takistused võivad olla vette mittemineku põhjuseks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ütleme nii, et iseenesest ei viitsi väga ujumas käia. Ei viitsi neid riideid ära võtta ja neid pärast märgadena selga panna. Ega siis rätikut ju kunagi kaasas ei ole ju (Mees 28a). <p><u>Füüsiline ja emotsionaalne takistamine/eksitamine aitab vette mineku mõtte peletamisel</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • See on seotud natukene mitte küll veeohutusega aga rooliohutusega, hoidmise sõna otseses mõttes kinni, et 	
--	--	--	--

	<p>juba hilja (Mees 27a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auto läks vastassuuna vööndisse, tegi niimoodi kaks ringi ning maandus tagumise otsaga tohutus suures vallis. /.../ Ma tulin autost välja ja kogu selle aja olin ma hinge kinni hoidnud. Üks asi on see, et sul pole aega mõelda /.../ Teine asi on see, et pead ootama lõpptulemit... (Mees 29a). • /.../ mitmeid kordi olnud üks ja sama mõte, kõigepealt on mitu piiksu, hästi palju roppe sõnu, siis on see mõte, et millal ükskord läbi saa, siis on see mõte, et kuidas siit kähku minema saada (Mees 	<p>ta ei läheks sõitma. Sai kitseks tõmmatud ümber posti (Mees 34a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Purjus inimest on natuke nagu, tema tähelepanu on lihtsam hajutada, võtad uue teema. Mida iganes. Paned ta selle asja unustama (Mees 28a). • /.../ kui nähakse, et üks vend on kapsas, siis käib tihtilugu ennem välja, et see vend tuleb magama lükata vaikselt või midagi sihukest et (Mees 34a). • /.../ hoiad kinni, närvitseb, rabeleb sinuga, teed väikese 	
--	--	---	--

	30a).	<p>kakluse ka aga ta unustab ära, et ta pidi üldse vee peale minema (Mees 28a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ sellesuhtes ongi, et seod ta kinni ümber posti ja kaks kolm tundi magab ja siis päästad ta lahti ja siis on inimene, et mida ma tegin, mina ei mäleta (Mees 34a). • /.../ iga olukord on erinev küll aga tähtis ongi see mõtte mujale saada (Mees 28a). • /.../ kui inimene on juba niivõrd tahmas, et ta ei saa absoluutsekt aru noh, millega ta tegeleb, siis temaga veel vaielda, sõna otseses mõttes 	
--	-------	--	--

		<p>on, on 99% on too moment tüli ja kerge kaklus (Mees 34a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ aga kui keegi ikka läheb ujuma, eks ma ikka püüan temaga vaielda küll. Mulle see ei meeldi ja tolku sellest pole aga hoian tal silma peal küll (Mees 30a). <p><u>Seadus kui riskikäitumise takistaja toimiks soovitule vastupidiselt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • MO: Et rakendada mingeid seaduslikke meetmeid. • S30: Näiteks. • MO: Ja siis on nii, et sõbrad saavad karistada, kes vette 	
--	--	--	--

		<p>lasevad?</p> <ul style="list-style-type: none">• S30: Mis iganes...• R28: Siis lähevad sõbrad minema ja ei too välja ka enam.• M34: Selles mõttes, et KarS isegi annab selle, mingis mõttes annab võimaluse aga mina küll isiklikult ei taha mingi teise idioodi tegevuse, isegi, kui ma olen talle öelnud, ei saa lõpuni teisi hoida, kui sant tahab sauna, siis ta läheb sauna, nagu öeldakse. <p><u>Ennast pole takistamisel või päästmisel siiski mõtet ohtu panna ehk seda ei ole vaja teha oma elu hinnaga</u></p>	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none">• A29: Mis see õigustatud lähenemine siis oleks? Ütleme, et ma joon kellegagi ja vana läheb ilgelt härga täis ja läheb ujuma onju. Nii hakkab seal uppuma, nüüd peaksin mina purjus peaga talle järgi minema?• R28: Jah!• A29: Ja ise ära uppuma?• M34: Siin on võib-olla see küsimus, et kus maalt on purjus või adekvaatne ta on, mis on ta füüsilised võimekused sellel hetkel.• MO: Näiteks saun, kaks õlut ja tiiki? Okei?• M34: See on täitsa okei.	
--	--	--	--

<p>PÄÄSTEVARUSTUSE KASUTAMINE</p> <p><u>Päästevesti tuleb alati kasutada</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aga kui minnakse sõitma, siis on ikkagi enamusel on vestid seljas (Mees 34). • Jaa! Selles mõttes oli jah, et vest oli olemas aga see vool oli nii tugev, et pead ära ei lööks (Mees 28a). 	<p>.</p>	<p><u>UUED OHTLIKUD PRAKTIKAD</u></p> <p><u>Uus peo ajal värskendamise viis, jääaukude tegemine, isegi, kui see on tulutu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kui on sihuke staffide vendade seltskond koos siis lõigatakse sinna jäässe auk jõepeal ja-ja tehakse ikka see nali ära, et käiakse jääaugus ja... (Mees 34a). • Möödunud aasta aastavahetuse pidu, pidasime pidu, tegime sauna, võtsime napsu, õhtu arenedes siis veel ühel seltsimehel tuli mõte, et peab peale sauna ikka vette ka veel minema korra. No mis sa teed, pool meetrit jääd oli peal. Leidis kuskilt kuuri alt kirve ja sae ja asus seda auku 	<p>ENESE OHUSTAMINE TEISTE EES ESINEDES</p> <p><u>Teiste ees esinemine võib viia ohtlike tagajärgedeni</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A29: Muidugi ma üldse ei suuda mõista, kuulates meediast, et nii kui nad jooki saavad, siis on: a) hüppaks mingisuguse ketta rooli, kupataks ATVga, mootorrattaga või veel mingi muu tehnikaga ringi, või siis arvatakse, et oled mingi ilgelt super ujuja. • R28: Või peaks peaka panema? • A29: Ma arvan, et siin on tegemist natukene selle üldise sihukese, mnjah, mõistuse puudumisega.
--	----------	--	---

		<p>tegema (Mees 29a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sama asi oli meie seltskonnas ka eelmisel talve, olime tünnsaunaga olime jää peal, mis oli suviseks kasutuseks, et hüpata sinna vette aga oli siis see, et mootorsaega tehti auk ja polnud mingit küsimust ka (Mees 28a). 	<ul style="list-style-type: none"> • /.../ ka mulje avaldamine, kui alkoholi on, siis seda ikka toimub (Mees 27a). • Kiirus on ka siin sihuke asi, millest tuleb väga palju ohte, ma ei sõida aeglaselt (Mees 29a). • /.../ see on mingi hoiak, et ei osata võita või kaotada. Ma ei oska seda öelda, vaid minnakse vaid tänavale hiljem seda välja elama ja tunnustust nagu saama /.../ (Mees 34a). <p><u>Peaka panemine on võimalus end teiste ees näidata, isegi, kui</u></p>
--	--	---	---

		<p><u>tulemuseks on õnnetus</u></p> <ul style="list-style-type: none">• /.../ osad tahavad lihtsalt igas olukorras näidata ennast aga mul on üks sõber olnud, kes igas olukorras alati, käisime kalal või olid paadimatkad x-maal, tal oli vaja peakas panna (Mees 28a).• Koolivend R meil ka samamoodi jaanipäeval olid kuskil järve ääres ja olid ka ujuma läinud või midagi ja ka hüppas ja hüppas nii õnnetult, et nihestas selgroo ära (Mees 29a). <p><u>Tunnistatakse, et ka ise on peakaid pandud või jõkke karatud.</u></p>
--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> Ausalt öeldes ise ka kuskile maale sai maakohas harrastatud järvedesse hüppamist (Mees 28a). <p>Siis, kui meie olime sihukesed tatikad, jalgratastega ringi, 12-13, siis meil oli jõe kohale tehtud, jõe kohale kasvavad sellised remmelgad poolkaldus, meil oli köis seal (Mees 34)</p>
<p>VEE ÄÄRES KÄIMINE ÜRITUSTE JOOKSUL <u>Vee äärde minemine peo ajal ei olegi algne eesmärk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> X linnas oli mõned aastad tagasi kooli kokkutulek. Noh üleval mäel, kaugel veest, noh suht kaugel 	<p>OHUALLIKAD <u>Esemed ja tegevused, mis võivad põhjustada õnnetusi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> /.../ mis on ohu esimesed allikad, kirjutasin siia rasketehnika, liiklus, elekter, alkohol, kiirus, ettevalmistamatus, tuli ja 		

<p>veest ja siis mingisugusel põhjusel me jõudsime ikka alla järve äärde (Mees 27a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ mingit romantikat tegime aga miks me sinna läksime, kui järele mõtlemata hakata, siis väga nagu otsest põhjust ei olnud. Kiikuma või? Minuarust oligi midagi a la kiikuma (Mees 27a). <p><u>Põhjused, miks vee äärde jõutakse on seotud vee ligitõmbavusega</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Traditsioonid võib-olla jah, nagu vaba loodus, selles mõttes, tuul puhub (Mees 27a). 	<p>lõhkeained. /.../ Et igasugused traktorid ja asjad on väga ohtlikud elukad. (Mees 29a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ kirjutasin sõna oht siia ja siis hakkasin mõtlema, mis mul assotsieerub sellega. Esimesena kargas pähe liiklusõnnetused, tuleõnnetused ja siis jupp tühja maad (Mees 29a). 		
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Vaata kinnisvara hindasid, kõik tahavad maja mere äärde, kõik lähevad puhkama sinna, kus on mingi järv (Mees 29a). • T27: See loodus ja vesi tõmbab meid. • MO: S30 ja Ü29- teid ka? Noogutate... • Ü29: Oleme ühel nõul jah. • R28: Kaunis loodus. 			
<p>TELEVIISORI VAATAMINE</p> <p><u>Televiisorit vaadatakse pigem pimedal ajal</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • S30: Ikka rohkem talveperioodil, suveperioodil vähem. 	<p>REKLAAMID</p> <p><u>Purjusujumine kui uus mõiste tähendas vastajate jaoks pigem positiivset tegevust</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ott Sepp ja nende reklaamid. Mulle väga hästi mõjusid, 	<p>ETTEVALMISTUS RISKIDE VÕTMISEKS JA OSKUS RISKE MAANDADA ENNE TEGEVUST</p> <p><u>Olmeteemadega tegeledes on samuti ettevalmistus ja teadmised olulised</u></p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Teised noogutavad. • MO: Seega suvel pole teile veeohutuskampaaniat mõtet teha? • S30: On aga mingeid muid kanaleid pidi. • /.../ mingi teistmoodi lähenemisega. Rõhuda statistikale kasvõi. See võib-olla, et keegi kuskil ära upub ei huvita võib-olla kedagi (Mees 29a). 	<p>väga lõbusad (Mees 28a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ja kõik naersid nende üle ja mõtlesid, et ma ise nii loll ei ole (Mees 28a). <p><u>Purjusujumist seostati ka siltidega veekogude ääres, millel oli kujutatud ujuja õllepudeliga ja see oli keelumärgiga maha tõmmatud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Veekogu ääres, mulle tuleb purusujumine meelde, sest ma olen neid silte nii palju näinud koguaeg (Mees 27a). <p><u>Erinevad telešketsid kandsid samuti positiivset alatooni</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mulle meenub ikka kohe see Lembitu Kuuse kommentaar seal „Tujurikkuja“ sellest, et 	<ul style="list-style-type: none"> • Siit tuleb ka ettevalmistus, kui neid kasutada ilma ettevalmistuseta, kiirelt kiirelt midagi teha raksetehnikaga on väga halb mõte. /.../natukene elektrist jagan ka, kui kutsun kellegi tegema. Aga seal on ka alati, et kõik kaitsmed välja ja topeltkaitsmed välja, ennem kui ennem kui teen aga paar korda on voolu saadud (Mees 29a). <p><u>Oluline on ohuolukorras mõelda, kas oht on tajutav, kas ollakse piisavalt ettevaatlik</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Panin ennast sellesse olukorda, kui ma näiteks mingi oht või risk, või ma näen midagi sellist. Siis ma 	
--	--	---	--

	<p>kesse oli, et Ago Anderson vette kukkudes juba uppus, võib-olla isegi enne, kokkupuutel veega (Mees 28a).</p> <p><u>Mõni vastaja jäi ka eriarvamusele, tunnistades, et need klipid ei ole naljakad, või polnud seda osa neist</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Minule need nii ei mõju. Sellesuhtes, et ta on liiga paroodia. Sellel ei ole sügavust (Mees 34a). • No Lembitu Kuuse oli konkreetselt škets aga mulle need Ott Sepa ja Avandi reklaamid tegelikult ei meeldi /.../ siis see võis õhutada mingisugust poolt. Just seda, oh, teeme, vaatame, seda 	<p>ikka hakkan analüüsima olukorda, kas ma olen teadlik sellest ohust, kas ma olen piisavalt ettevaatlik, kas selle tagajärg on õnnetus, kas ma tunnen end selles olukorras piisavalt turvaliselt. Mis on ennetavad tegevused, et sellesse olukorda mitte sattuda (Mees 30a).</p> <p><u>End teadlikult ohtu pannes tuleb teha varuplaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ma käisin langevarjuga hüppamas, siis olid teatud ettevalmistused kõik selleks (Mees 34a). <p><u>Purjuspäi ohtlikult käitumist on keerukas asendada, kui, siis millegi ekstreemse või vastupidi, millegi</u></p>	
--	---	--	--

	<p>võistlusmomenti, seal oli see sporditeema. Onju, et teeme, vaatame... (Mees 27a).</p> <p><u>Reklaamid nähti seost ralliga, peale mille lõppemist pealtvaatajad ka tavapärasest kiiremini sõidavad ehk peale selliste videote vaatamist soovitakse ka ise neid järgi teha</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • See on paralleel, kõik kes tulevad kiiruskatseid vaatamast rallilt, kõik annavad talda (Mees 34a). • Aga sihukestele päris tumm-tumm vendadele onju, neile on pigem julgustav, et näe lähedad vennad, tegid pulli, lähme teeme ka, kurat, täis peaga järgi. Onju (Mees 29a). 	<p><u>ohutuga</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Langevarjuhüpetega võib-olla (Mees 29a). • Jah, korraliku päästevestiga (Mees 29a). • Ma arvan, et selle automaatse paukvesti, nii kui vette läheb, siis kohe pfhhhh.... Siis ehmatub ära ka, tuleb tagasi (Mees 27a). • <p><u>Kui tegemist on eestlaste „lemmikspordialadega“, siis on nad üsna asendamatud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Need on ju kõik Eesti meelisspordialad. Rallikross, purjus peaga võidusõitmine, 	
--	---	---	--

	<p><u>Reklaamid lähevad ka korda ning panevad mõtlema</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Näiteks minul on küll nii, et need reklaamid, mis siin olnud on, on mind küll mõjutanud kuigipalju (Mees 30a). <p><u>Päästeameti ennetussõnumiga reklaame peeti ka järgitegemiseks sobilikuks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ see kuradima reklaam arvestab inimese teatavat IQ tasemega. /.../ Ja kui IQ tase on alla selle, on see pigem motiveeriv... (Mees 29a). <p><u>Reklaamid võiksid olla üheselt arusaadavad, mis on põhjus ja kus on tagajärg, sest mitme reklaami puhul</u></p>	<p>purjus peaga ujumine, purjus peaga ... vähe on asju, mida eestlane teeb ka kaine peaga (Mees 29a).</p> <p><u>Käitumise asendamise asemel tuleks tegeleda riskide maandamisega</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ tegevuste ja kõikide asjadega, riskide maandamine, ettevalmistus puhas. Joo purjus peaga, uju purjus peaga aga enne seda paneme kõigile kummipiilu ümber (Mees 29a). • Peab vaatama, kes joob, mida joob ja mis on see keskkond, kas seal on tõesti mingisugune lobikene, et võib istuda sinna sisse või on seal mingi järsk kai või... 	
--	--	---	--

	<p><u>polnud see selge</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kui veel selle reklaami juurde tulla, siis võiks see olla pigem must ja valge rohkem, et mis on tegevus ja tagajärg, et seal valesimõistmist ei oleks (Mees 29a). • Mulle tundus see rohkem alkoholivastane kui ujumisvastane kampaania. Et alkoholist ju keegi ometi ei loobunud (Mees 29a). • /.../ öeldi, et ära joo aga lõpuks siis jah.. Et joomine teeb nii lolliks nagu tema seal oli (Mees 28). • Rõhuasetus on jah pigem 	<p>(Mees 34a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ mõtled ikka asjad läbi ja olukorrad ja analüüsid asjad läbi enne, kui sa midagi tegema lähed. /.../ sul on autor turvapuudid asjad, turvaistmed. Sa tead, et seal on alati oht aga see oht on vähemalt viidud nii miinimumini (Mees 30a). • Minu meelest on kõik igasugused hobid seotud kahe asjaga, üks on riskide hindamine, teine on riskide maandamine (Mees 29a). • /.../ tema (<i>pagejumper</i> E.T märkus) on oma riskid 	
--	---	--	--

	<p>alkoholil. Seda nagu inimene ei jäta nii lihtsalt (Mees 34a).</p> <p><u>Vettemineku takistamiseks väljapakutud meetodid kiideti heaks ja neid peeti kasutusväärseks, samas ei arvatud neid väga meeldejäävaks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Või seesama madratsi puhumine kasvõi. Puhud selle madratsi täis ja kukudki pots sinna samamoodi peale (Mees 30a). • Ma tulin eelmisel aastal tööle keskusesse ja siis leidsin laualt selle väikese märkmikukese, 101 seda nippi, kus ohoh on ägedad asjad onju, hästi huvitav lugemine (Mees 27a). 	<p>hinnanud ja riskid maandanud, tal on ettevalmistus, ta on kõik kümme korda läbi mõelnud. Tõenäoliselt, et tema tuleb sellest eluga välja, on suurem, kui üks rullnökk tõmbab gemmiga 120 linna sisse ja igal pool siin liikluse vahele (Mees 29a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • M34: /.../ võtad selle julgestusköie kätte, hindad, kui suur see tõenäosus on, et see pooleks läheb, siis tuledki ilma julgestuseta sealt alla ja siis tunnedki seda adrenaliinilaksu, kui oled seal tuule ja ilma ja kõikide asjade meelevallas. • MO: Ühesõnaga otsid 	
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Seda hauda hüppamist, seda nagu mäletan aga need kõrvalejuhtivad tegevused, neid küll ei mäleta (Mees 30a). • Mulle meeldis see üks, kus naisterahvad paljastasid ennast (Mees 30a). <p><u>Reklaamid peaksid meeldejäamiseks või mõjumiseks olema šokeerivad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ noh, see šokiteraapia peaks sisse jääma, seda ei saa võtta nii lihtsalt, et see ei meenu inimestele nii kergesti (Mees 34a). • Nagu politseil oli vahepeal 	<p>meelega seda ohtlikku olukorda?</p> <ul style="list-style-type: none"> • M34: Mingitel hetkedel kindlasti aga see on teadlik otsimine. • See ongi see riskide maandamine, ma ei teadnud mitte midagi sellest, ma ei teadnud, kui ohtlik see on või kui ohutu see on. Ma rahustasin end sellega, et mul on praegu profid, kes sõidavad, nad teavad /.../ (Mees 27a) 	
--	---	---	--

	<p>see šokireklaam, kus näitasid neid kiiruse ületajaid... kus auto oli inimesega üks ja neid ei olnud võimalik eristada (Mees 28a)</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ keegi sõna otseses mõttes kägarasse paneb, kui teda tuleb autost nii ära kaapida kohe. Siis mõtled küll, et kurat, see on ikka jube värk, et niimoodi võib juhtuda (Mees 29a). • A29: See igal pool positiivne foon, naljafoon on taustal, see ei jõua kohale mingitele inimestele. • S30: See ei tööta jah. • A29: Šokikampaania on 		
--	---	--	--

	<p>selline, mis ma arvan, et mõjub inimestele.</p> <p><u>Sobiksid ka kurvad reklaamid, kus laps nutab või kasutatakse kurba muusikat</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Mina paneksin rõhku rohkem sellele, et läheks kurvaks, et pärast näitaks võib-olla mingi väikest tüdrukut nutmas, kes on enda isast ilma jäänud või emast ilma jäänud (Mees 28a).• /.../ kui visuaalsele poolele oleks ka võib-olla mingisugune tõesti mausemuusika või midagi sinna taha panna või, et see pidu kaobki sinna ära lihtsalt		
--	--	--	--

	<p>/.../ (Mees 34a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seal olekski vaja äkki seda teadlikkust, nagu sa ütlesid, vaata, lapsevanematele. Et eee... üks laps jääb emata või siis üks ema jääb lapseta. Panna see, südametunnistuse peale rõhuda rohkem (Mees 28a). • Vaadake igasugu neid läänemaiseid liiklusohutusele, rongi või raudteeohutusele, mina ei tea, et oleks sellised positiivset trullallaa-trullallaa (Mees 29a). <p><u>Reklaam võib rõhuda ka südametunnistusele ning peab selgelt</u></p>		
--	---	--	--

	<p><u>olema sihtgrupile arusaadav või sihtgrupi enda liikmete poolt tehtud</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Kui sa ütled inimesele näiteks, et sinu sõbra sõbra sõber upub ära järgmine aasta, kuna läheb purjus peaga ujuma, see on fakt, see on üks kolmele, matemaatiline valem. See paneb mõtlema, et tõepoolest, mina tunnengi kellegi kaudu ühte inimest, kes niikuinii ära upub (Mees 29a).• Kuidas sellele rullnokale see asi söödavaks teha. Rullnoki ise peab selle reklaami tegema, et see talle söödav oleks (Mees 28a).		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • /.../ või selle taga oli ka mõni psühholoog näiteks ka, kes teab, missugust efekti peab teatav nagu asi omandama (Mees 29a). • /.../ tuleks väga konkreetselt sealt välja lugeda või välja kirjutada või näidata, et sul ongi kaks valikut /.../ (Mees 34a). <p><u>Päästeameti reklaamis oleksid võinud kohe viia asja tuumani, muidu jääb reklaamist vale mulje ja tegelik sõnum ei jõua kohale</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ inimene pidavat psühholoogias haarama esimest asja, mis ta mingist reklaamiklipist näeb. Et 		
--	---	--	--

	<p>pooled asjad algasid niimoodi, et ilgelt lahe pidu on, alkohol... (Mees 34a).</p> <ul style="list-style-type: none">• Seal ongi see, et esimesed kolm sekundit vaatad ära, esimesed kaks korda ütleme vaatad reklaami ära, a järgmine kord vahetad kanalit. Kolm sekundit ikka vaatad seda pidu, vaatad jälle kolm sekundit pidu, vahetad kanalit, sul jääb kogu aeg see pidu sisse (mees 27a).• Aga siin need reklaamid, kõigepealt hakatakse müüma hoopis midagi muud. Mingi üritus, mingid asjad, siis on mingi tagajärg. Aga nagu enne ka välja tuli, see peaks		
--	---	--	--

	<p>hakkama teistpidi pihta (Mees 30a).</p> <p><u>Reklaamidest jäi meelde ka piirkiiruse ületamise reklaam, kus rõhutati, kui väike on sellega ajasääst</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Räägib siin raadioski, et viis kilomeetrit kiiruseületamist blabla... paned kohe teise kanali, ma ei taha kuulata seda jura (Mees 29a).• Teine teemaarendus, et siit võib vaadata, et üks reklaamibüroo teeb võib-olla alkoholitootjatele ja Päästeametile, et siis sujuvalt viia asjad kokku kergelt (Mees 34a).		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Ü29: Maanteeametil on väga kihvt ilus reklaam selle kiiruseületamise kohta. Kus ta seletab ära, jutu point on, et see minut, mis te võidate sellega.. • M34: See reklaam on just nii pikk onju.. • Ü29: Huvitav on kuulata aga samas paneb mõtlema. • Et võib teha ka niimoodi, et näitad kurva poole, matuse ära ja siis ma ei tea, kerid tagasi... (Mees 27a). 		
	<p>ENNETUSTEGEVUSE VAJALIKKUS</p> <p><u>Kõiki ei peagi päästma vaid kehtida võiks ka looduslik valik</u></p>		

	<ul style="list-style-type: none">• Vanasti oleks ju lihtsalt olnud ju nii, et poleks olnud aga tänapäeval õnneks tehakse selle nimel tööd, et need inimesed ka edasi elaks onju (Mees 29a).• Vanasti sai neid lihtsalt otsa, kui oli loll, suri ära, onju. Aga nüüd nähakse nagu sihukest vaeva, et nüüd neid siis poputada onju (Mees 29a).• Nagu nende narkomaanide elustamisega, analoogia, kaks süsti annaks, kolmas oleks juba.. sinu rong on läinud (Mees 28a).		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Tehke lastele kampaaniat aga ärge kuradima seda raha raisake mingite täis inimeste, kellel kui on mõistus, siis on aga kui ei ole, siis ei ole midagi teha ma ütlen lihtsalt (Mees 29a). <p><u>Teatud vanuses inimesi enam ümber ei kasvata aga enne 30ndaid on veel siiski lootust</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • S30: Jah, meid enam ümber ei kasvata... • A29: Täiskasvanud inimene, kui ta on loll, siis ta on loll. • S30: ... ennetav tegevus... • M34: Ära sa ütle midagi, ma olin siin ikka, mõni ikka õpib ka ikka. • MO: Endast räägid? 		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • M34: Endast ka. Aga mul on päris palju selliseid kogemusi, et kui 20-30 ta ühel hetkel pannakse ikka vastutama oma pere eest või siis mingil hetkel kuskil ikka tärkab see, ee... mina? 		
		<p>TEADLIK RISKEERIMINE</p> <p><u>Mehed otsivad ohtlikke olukordi ka teadlikult adrenaliini pärast</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ma olen Kasari peal olnud ja seal on päris süsta- ja kanuumatkad, seal on päris ekstreemsed olukordi tekkinud (Mees 34a). • Enamus, kes lähevad, nemad arvavad, et nende kuradima 	

		<p>kahetonnine mootorsaan on ilgelt hea asi, millega nagu sõita õhukese jää peal või või ATVga võib kütta veel siis, kui jää enam partigi ei kannu (Mees 29a).</p> <ul style="list-style-type: none">• /.../ ma olen mõnes mõttes tõesti võib-olla ekstremist, et hüpanud langevarjuga, aga just et sa hüppad sealt kümne meetri kõrguselt, see vabalangemise tunnetus, see on sihuke, see annab hiljem sellise naudingu või fiilingu kaasa (Mees 34a).• Enda ülehindamine või alahindamine, siis võib-olla nagu natukene jonniga või	
--	--	--	--

		<p>mingile keelule vastu astumine, et seda ma ei või aga just seda ma teen (Mees 28a).</p> <ul style="list-style-type: none">• Aga kui on võistlussituatsioon, siis kaob kas teinekord ohutunne või et ikka proovid seda viimast kiirust võib-olla võtta, kuigi kaine mõistus ütleb, et võib-olla peaks mõne purje ära korjama.. (Mees 29).	
--	--	---	--

Lisa 4. Kodeerimistabel blogid

Asjad/infrastruktuur	Tähendused	Oskused-pädevused	Interaktsioon (vastastikmõju)
<p>ALKOHOLI TARBIMINE</p> <p><u>Vabaõhuüritusel ja töövälisel ajal hakatakse alkoholi tarbima üsna varakult</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Küll aga mida tähele panime oli see, et päev oli juba oma paar tundi kestnud ning alkoholi tarvitamine oli juba üsna levinud (Blogi 1). • /.../ kell 12 läksime tsikliga lähedalasuvasse poodi siidrit juurde tooma, kuigi seljakotti ei mahu palju just (Blogi 5). 	<p>OHU MÄRKAMINE</p> <p><u>Ohu või ohuolukorra äratundmine alkoholi tarbinuna ei ole pädev</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • See (alkoholi tarbimine E.T märkus) aga ei heidutanud kedagi, sest igasugune hasart laseb unustada kõik selle, mida tegelikkuses jälgima peaks (Blogi 1). • Teadagi seda, et tünnisaunas on vee temperatuur suhteliselt kõrge ja alkoholijoobes ka veel seal sees olla, olid ühele neiuale see õhtu suureks ehmatuseks, kui pani ennast 	<p>JÄRELEVALVE</p> <p><u>Iga kord lapsi ei valvata vaid lubatakse neid omapäi vette või batuudile</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ka lapsi lasti üksinda (ilma täiskasvanuteta) järvel sõitma (Blogi 1). • Batuudil hüppamisel otsest järelevalvet polnud – need kes tahtsid läksid sisse ning õnneks, et seal miskit ei juhtunud (Blogi 1). <p><u>Kui vanemlikku järelvalvet pole, võib seda kohaldada keegi teine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsed aga ujusid seal, 	<p>JUTUTEEMAD ÜRITUSTEL JA KOKKUSAAMISTEL</p> <p><u>Jutuajamisi peetakse seltskondliku tegevuse, näiteks lauamängu kõrvale</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jututeemadena kõrval sai proovitud uut lauamängu, mille raames nii mõnedki huvitavad vestlused (näiteks jalgpalli MMi kõige kaasaelavam reporter, töö eredamad hetked, puhkuse plaanid jne) (Blogi 1). <p><u>Heaks arutluste allikaks on juhtumid elust enesest, millest kohta kuulajatel on oma lugu või kogemus rääkida</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ ühele esemele oli poes

<ul style="list-style-type: none"> • /.../ pidu algas kell neli päeval, jõin ma 12 tunni jooksul peamiselt õlut, kuid sekka ka mõned rummikokteilid, <i>mojito</i>´d ja <i>shot</i>´id (Blogi 6). <p><u>Alkoholi tarvitamine on tähtsatel puhkudel oluline osa sündmusest</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Võib öelda, et selline tavapärane vahuveini pokaalide kokku löömise pidu, lisaks meesterahvaste puhul mõned õlled (Blogi 1). • Nädalavahetusel sai naise sünnipäeva puhul kostitatud ka lähedamaid sugulasi. Jällegi tervituspokaal 	<p>seal üleni vee alla ja pinnale enam ei tõusnud (Blogi 7).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käisin veel õhtu hilja linnas ja tundub, et ei ole vahet, mis päevaga siin tegu on seltskonnad möllavad ringi, kes rohkem või vähem joobes, autodega kimatakse oma purjus sõpradega linna vahel ringi tekitades liiklusohlike olukordi (Blogi 7). • Kohale jõudes sain aru, et ta oli rohkem purjus kui ma arvasin. Ei hinnanud enam ümbrust ega ruumi (Blogi 8). <p><u>Ka lapsed, kes hetk tagasi</u></p>	<p>muidugi miinuseks nägin seda, et vanemate poolset järelvalvet ei olnud. Mina kui tubli kodanik, võtsin selle mure enda peale ja jälgisin, et kõik oleks korras, kuni nad ujumast ära tulid (Blogi 7).</p> <p><u>Rannaüritustele on vahel tellitud rannavalve, kuigi valve pole alati tagatud kogu ürituse ajal</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Selle asja ainuke positiivsus oli see, et olemas oli kohalik vetelpääste. Kuid ka tema ei olnud järve ääres õhtu otsa ning tegelikkuses oleks võinud järelevalvetusest juhtuda päris hirmsaid õnnetusi (Blogi 1). 	<p>külge jäetud turvaelement. See oli teema, kus iga üks rääkis jälle enda kogemust kuidas ja mismoodi on seda lahti saadud (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Peale lõunat ühinesin naise ja Tema sugulastega rannas. Kokku oli meid 8. Rääkisime reisimisest ja sellest kuidas kellelegi päike peale jääb (Blogi 1). • Seltskonnas oli jutuks küll kampaania mis napsist sõpra vette ei lubanud kuid seda väga tõsiselt tundus et ei võetud (Blogi 3). • Kuna seltskonnas olid
---	--	---	--

<p>vahuveiniga, kes viina, kes õlle peal (Blogi 1).</p> <p><u>Grillimise ja toiduvalmistamise ajal ning toidu kõrvale tarbitakse pigem lahjat alkoholi, millest mitte alati kuid vahel minnakse edasi kangema peale</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Grillisime liha, kõrvale tarbiti õlut. Hiljem toodi välja ka kangemat alkoholi, millest kokteilide tegemine alguse sai (Blogi 1). • Õhtuks sõbra juurde. Selle õhtu lõpuks kujunes koduses ahjus ära kuivatatud sealiha mille juurde kulus juba rohkem õlut ning peale seda 	<p><u>täiskasvanuga mängisid, ei pruugi inimese kadumist märgata ega sellest halba aimata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsed muidugi ei pannudki tähele, et onuke oma täispeaga oli kuhugi ära kadunud (Blogi 7). <p><u>Kui joomine on igapäevane, siis ka sõbral võib ohtlik olukord märkamata jääda</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ka tema sõber otsustas, et võtab riided seljast ja läheb mängib lastega mudasõda. Ta siis lubas minna kuna olid nende mõistes vähe joonud, ehk siis üle poole liitri oli otsas (Blogi 7). 	<ul style="list-style-type: none"> • Rannavalvurid rääkisid, et igal ööl võtab politsei kinni purjus ujujaid, kes alasti vette silkavad. Festivali ajal on öösel ujumine keelatud (Blogi 8) <p><u>Enamikel juhtudel valvatakse lapsi täiskasvanutest kordades hoolsamini</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bassein oli üsna pisike, u. 1 meetrise läbimõõduga. Sealjuures oli järelevalve pidevalt olemas (lapsevanemate näol) (Blogi 1). • Kaks täiskasvanut jälgivad kolme last. Üldine tendents meile lähedal olevate perede 	<p>inimesed kellega käin ka motomatkal siis oli juttu matkamistest (Blogi 3).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lisaks mõned autojutud sinna otsa ja rohkem vist ei olnudki väga midagi. A kurat, nüüd tuli meelde! Üks sõber rääkis loo, kuidas ema oli maamajas tööd teinud /.../ (Blogi 4). <p><u>Seltskondlikku vestlust saab arendada, ise teist huvitava teema kohta küsides</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vend käis sõitmas jalgrattaga. Tundsin ise huvi selle vastu. Millest teised rääkisid ei teagi (Blogi 3). • Sõbra käest küll kuulsin
--	---	---	---

<p>katsetused kokteili segamise vallas. Nimelt oli plaan segada mõned Mohitod (Blogi 3).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Einestasime, jõin alkoholivaba õlle lõunasöögi kõrvale. Minu kaaslane sai lubada omale päris õlu (Blogi 3). • Õhtusöök ühe päris õllega (Blogi 3). • Õhtu jätkub minu juures grilli, tsilli ja mõningate õlledega. Kõik on rahulik ja mõnus (Blogi 3). • Sõime väljas kuna kodus 		<p>puhul oli see, et vähemalt üks lapsevanem läks lapse (lastega) koos vette ning jälgisid lapsi hoolikalt (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ tulevad kaks täiskasvanud naist kahe lapsega randa. Enne kui lapsed hakkavad merre jooksuma, hüüab üks naistest „... ja enne ootate meid ära kui varbad vette panete..“ (Blogi 1). • Hilisemal ajal enam keegi ujumas ei käinud, va. ühe töökaaslase poeg. Kui tema ujuma läks, siis oli alati täiskasvanu tema juures (Blogi 1). 	<p>kuidas mu oma naabrimees oli nädal varem ühe tsiklimehe rekkaga ära kortsutanud. Teatud põhjustel köidab see minu tähelepanu (Blogi 3).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ ühest sõbrast sai äsja piloot, rääkis neid muljeid. Väikese lennuki laenutamine ei ole kusjuures väga kallis, 4-6 kesti saaks suht mõnusalt lennata Kuressaarde /.../ Blogi 4). <p><u>Kui kaua pole kohanud, siis sageli räägitakse vahepeal juhtunud sündmused eraldi läbi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ ja läksime istusime mere ääres kivide peal ja rääkisime
--	--	--	--

<p>ootav kuivanud liha ei isutanud kedagi. Magustoit kohvi ja õllega kodus (Blogi 3).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pidurid ei olnud ja õhtusöögi juurde kuulus klaas õlut (Blogi 3). • Õhtusöögi kõrvale kas üks suur või kaks väikest õlut. Tsill (Blogi 3). • /.../ õhtusöök taas kesklinna väliterrassidel. Oli soe ja mõnus. Klaas õlut söögi kõrvale (Blogi 3). • Peale seda pidime muidugi korra linnast läbi käima, 		<p><u>Ootamatute olukordade puhul võib järelvalvet ja abi hetkega vaja minna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ette hoiatamata kõndis ta otse merre. Ikka kaelani vette, endal rahakotid, telefonid ja kõik asjad taskus. Alles siis jõudsim talle järele ja tõime kaldale. Ta ainult naeris. Telefon tuli ära visata. Paberraha kuivatasime ära (Blogi 8). 	<p>üksteise elud läbi. Naljapakad lood, päevakajalised teemad, raha, äri, tulevik, töö jms (Blogi 4).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õhtul käisin vana töökaaslasega väljas muljetamas. Ta oli 3 teise neiuga koos. /.../ Rääkisime töökaaslasega ennast üksteise eludes järje peale ja kogu seltskonnaga sai arutatud üsna vähetähtsaid asju (Blogi 4). • /.../ rääkisime huvitavatest sündmustest, mis vahepeal juhtunud oli. Tore oli üle pika aja näha. Ja meeldiv oli kuulda, et minu heal sõbral oli õnnestunud X linnas
--	--	---	--

<p>õlled jooma, sööma ja koju tuttu (Blogi 4).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õhtul läksime pitsarestorani sööma ja võtsime ka mõned õlled (Blogi 6). • Sõin, nautisin head muusikat. Jõin kaks õlut, mulle meeldis, et seal polnud sellist läbu /.../ (Blogi 9). <p><u>Lahja alkoholi, peamiselt õlle tarbimine käib käsikäes teleka ja spordisündmuste vaatamise ning seltskondliku vestlusega</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ jalgpalli finaali kõrvale sai veel mõned õlled joodud (Blogi 3). 			<p>neegritüdrukuga kohtamas käia (Blogi 6).</p> <p><u>Poliitilised teemad ja päevauudised</u> <u>kütavad seltskondades kirgi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ramedalt vaidlesime, et kui Venemaa Eestit ründaks, siis kes läheks sõtta ja kes ei läheks. Ma ei läheks (Blogi 4). • Arutlesime sõbraga teemal, kes oli Ukraina-Vene kriisi mõjul teatanud, et ta boikoteerib Venemaa tooteid (Blogi 8). • See oli meil ühes seltskonnas ka jututeemaks, mis Postimehe kommentaariumis kirjutatakse oma postituse
---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Nädalavahetus. Kaks alkoholivaba päeva. Peaaegu. James Bondi õhtu sobib siiski paremini ühe väikese õllega (Blogi 3). • Õhtul sain sõpradega kokku, mängisime lauamänge sõbra korteris, jõime mõned õlled, vaatasime laulupidu (Blogi 4). • Me saime nii kolmapäeva kui ka neljapäeva õhtul kokku, rüüpasime pubides õlut ja rääkisime huvitavatest sündmustest (Blogi 6). 			<p>lõppu „klikin ämbril“ vms (Blogi 8).</p> <p><u>Töö on alati põnevaks ja ühendavaks jututeemaks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Üks sõber töötab x ettevõttes, alluvateks on kõik padujoodikust muruniitjad ja muud taolised tegelase. Rääkis enda kogemustest, kuidas sellised juhtida (Blogi 4). • Teine sõber on endine x ametnik, rääkis võimult tõukamise lugu (allkirjade võltsimine jms) ja mis ta töötu eluga nüüd peale hakkab (Blogi 4). <p><u>Kui ühte kandvat teemat pole,</u></p>
--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Hilisõhtul degusteerisime Hollandi-Argentina poolfinaali kõrvale õlut. Mulle üllatuseks kiideti 7-8 margi seast viiekeelselt parimaks kloostriõlle nimeline rüübe, mis oli maitset märksa keerukam kui meie kodumaine laiatarbe kraam (Blogi 9). • /.../ vaadata poole tosina seltsilisega jalgpalli MM pronksimängu ja degusteerida õllesid, mis jäid kvaliteedilt „poolakatele“ parasjagu alla (Blogi 9). <p><u>Kuuma ilmaga nähakse õlles mitte alkoholi vaid jahutuse pakkujat.</u></p>			<p><u>räägitakse neid jutte, mis parasjagu pähe kargavad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rääkisime lampi igasugu teemasid, kel tuli pähe, see rääkis, midagi erilist polnud. Olimegi kolmekesi, teised olid võõrad (Blogi 5). • Rääkisime suvalist juttu, rääkisime, kuidas üks mees oma äri ajab, kuidas tellimused ja tarned käivad, kuidas asjad venivad ja miks. Olime nagu mingid bisnesmenid (Blogi 5). • Rääkisime selliseid üldiseid suhteteemasid, ei midagi erilist (Blogi 10). • Veetsin sõpradega aega, sai
--	--	--	--

<p><u>selle tarbimist ei võeta joomisena</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Palava päeva kõrvale võtsid osad omale jahutava õlle (Blogi 1). • Vahepeal midagi põrutavat ei juhtunud, õlut sai palavaga ikka timmitud, aga otsest pidu kui sellist polnud (Blogi 2). • Need vist raha ei tahtnud teenida, ei jaksanud siis õllesid külmas hoida, kes ikka 30 kraadise palavusega sooja õlut joob (Blogi 5). <p><u>Peale trenni joodud õlu on samuti kosutus ja selle tarbimist ei peeta alkoholi joomiseks</u></p>			<p>grillitud väheke liha ja vesteldud erinevatel uudis teemadel (Blogi 7).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Et olin paljude orkestrikaaslaste jaoks uus nägu, siis kasutasin võimalust ja vestlesin paari huvitavama persooniga põhjalikumalt (Blogi 9). <p><u>Osad jututeemad on argisemad või samalaadsed nagu alati on olnud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laupäev käisin isa juures, sellest pole väga midagi muljetada. Tomatid kasvavad. Ukrainas toimuv on nõme. Venemaad peab kartma. Savisaar on jobu. Nõukogude ajal oli parem
--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Ka terve järgneva nädala olin ma üsna korralik, pärast tööpäevi käisin trennis ning õhtuti jõin kaks õlut. Pärast trenni maitseb külm õlu alati oivaliselt (Blogi 6). <p><u>Õlu käib sauna/pesemise juurde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Saun ja sauna õlu. Jões ujumas käimine. Grill (Blogi 4). • Kasutasin ka võimalust ja pesin sõbra juures saunas välismaa tolmu maha. Ühtlasi tuli jagada muljeid ning mekkida paari kaasatoodud kesvamärjukest (Blogi 9). 			<p>(Blogi 4).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õhtu jooksul tegime mõned õlled ja rääkisime üldistest teemadest (Blogi 1). <p><u>Tuleviku üle arutelu viib sageli ühele pinnale</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jutuks: kuidas kellelgi läheb ja mis vahepeal juhtunud on, kuidas edasi minna, mida teha, kas auto maha müüa ja uus osta, korteri peaks ka äkki ostma jms (Blogi 4). • Vestlesime peaaesjalikult suvest, õllest, peatselt hakkavast remondist (ta on päris hea nii ehitamises kui sellekohase nõu andmises) ja tulevikuplaanidest /.../ (Blogi
--	--	--	--

<p><u>Lahjat alkoholi tarbitakse ka siis, kui järgmisel päeval on ootavad kohustused</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Piirdusin mõlemal nimetatud õhtul vaid mõne sümboolse (ma praeguseks enam ei mäleta, mida need sümboliseerisid) õllega (Blogi 6). <p><u>Samas võidakse alkohol ka tarbimata jätta, kui ees on tööpäev</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ mul on esmaspäevast reedeni tööpäevad ning ma olen kohusetundlik inimene ja eelistan käia tööl selge peaga. Seevastu reede õhtul jõin ma end üsna purju (Blogi 6). 			<p>9).</p> <p><u>Lapsevanematega seltskondades ühendavad lastega seotud mured</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Keegi seltskonnast kurtis, et laps on uue meedia meelevaldas. Poiss püüdis klaasil näpuga jooni vedades lähemale suumida puu otsas istunud varest. (Blogi 8).
---	--	--	---

Alkohol võib olla ka kõhutäide

- Edasi sõitsime koju. Kell oli hiline, süüa teha ei viitsinud. Õlu põdravorsti ja hapukurgiga täitis tühimiku (Blogi 3).

Kokkuvõte puhkusel tarbitud kogusest

- Alkoholi sai aga tarvitatud pidevalt kuid mõõdukas koguses. Kaheksa päeva jooksul sai kerre joodud vast umbes 5 liitrit õlut ja siis ehk pool kokteili kanget alkoholi (Blogi 3).
- Nädalas joodud alkoholi

kogus on umbes 4 liitrit õlut, millest valdav enamus siis laupäeva õhtul (Blogi 3).

- /.../ kolme peale võtsime kaks 700 rummi ja enda arust rohkem ei joonud. (Blogi 5).
- /.../ rehkendasin kokku, et olin kolme palava päeva jooksul ära joonud ühe purgi õlut. Hää tulemus! (Blogi 9).

Kaine ollakse seltskonnas teatud põhjusega, näiteks on eelmisel päeval pidu peetud või on suurem pidu ees ootamas, samuti kui ees on kohustused

<ul style="list-style-type: none">• Pärast käisime tantsimas. Mõnus muusika oli. Kannatas isegi põhimõtteliselt kainelt seda olu seal nautida (Blogi 4).• Nädalavahetusel käisin küll ööklubis, kuid ka seal olin peaaegu kaine. Tundsin, et hakkab vist vanaks jääma (Blogi 6).• Neljandal nädalal olin ma neli esimest päeva karsklane, sest ma olin kindel, et reedel panen ma niikuinii käpa maha (Blogi 6).• Käisin maratonil ka, kui sinna minek, siis enne			
--	--	--	--

midagi ei joo /.../ (Blogi 10).

Karsklus on harva mittejoomise põhjuseks

- Mina kui karsklane alkoholi ei tarbinud, kuid teised tarbisid. Õnneks on minu seltskond arukas ja rooli ei kipu ega ujuma ei lähe (Blogi 7).

Läbisegi joomine algab sageli lahjemast alkoholist, edasi liigutakse kangema peale

- Joodi õlut, siidrit, rummi. Kohe reedel tegime väikese rummi, võtsin kaks tükki kaasa /.../ (Blogi 5)

<ul style="list-style-type: none">• /.../õhtul oli rohkem, neli inimest. Jõime. Kõike jõime ja ohtralt, õlut, siidrit, sõber tõi lõpuks rummi (Blogi 5).• Sõber läks leti juurde ja tellis mingi imeliku kokteili. Mina kaanisin jätkuvalt ainult õlut. (Blogi 6).• /.../ jõin ma 12 tunni jooksul peamiselt õlut, kuid sekka ka mõned rummikokteilid, <i>mojito</i>'d ja <i>shot</i>'id (Blogi 6).• Aga siis sai mindud klubisse, seal sai küll ohtralt igasuguseid jooke tarbitud, enamasti läbisegi, viinakokse oli kõige enam			
--	--	--	--

(Blogi 10).

Alkoholi tarbimine võib kesta ka pikemalt kui üks õhtu

- Kõik päevad olime rannas, täielik joomalaager, puhkus ühesõnaga (Blogi 5).
- Ja külm õlu maitses sellel sumedal suveõhtul, millest oli ootamatult saanud suveöö, nii hästi, et ma ei märganudki, kui sellest sai järsku varahommik (Blogi 6).

Vanemliku järelevalve puudumine

- Veetsin päeva rannas, kus on lastele korraldatavad ranna üritused. Üks huvitav

tähelepanek hakkas minul seal silma, et kui palju on alaealisi, kes "salaja" tarbivad alkoholi, pannes alkoholi fanta, coca pudelitesse, ootuses ja lootuses, et keegi sellest aru ei saa (Blogi 7).

Veinitamine on samuti pigem seltskondlik tegevus kui joomine

- Joodi ohtralt veini. Riesling on selle seltskonna põhiline mark (Blogi 8).
- Õhtul läksime suurema seltskonnaga (>10) lähedalasuvale staadionile MM finaali vaatama. Võtsin pudeli rosé-d kaasa (Blogi 9).

<ul style="list-style-type: none"> • Siis tegime kodus kuu keskel veiniõhtu. /.../ Siis oli romantika pärast (Blogi 10). 			
<p>PEOPIDAMISE KOHAD</p> <p><u>Eelistatakse puhkekohti, kus on veekogu olemas või vahetus läheduses</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sel nädalavahetusel toimusid abikaasa töökoha perepäevad. Osalisi oli kogunenud ligi 250, puhkekeskus asus veekogu ääres (Blogi 1). • Koosistumiseks oli valitud lõkkeplats jõe kaldal (u. 30 m), inimesi oli kohal u. 25 (Blogi 1). 	<p>HILISEM MURETSEMINE</p> <p><u>Sageli mõistetakse ka tegevuse ajal või peale tegevuse lõppu, et olukord oli ohtlik või keelatud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tegelikuses oli see meie poolt vale käitumine, sest iga säde võinuks lennata puitkonstruktsioonile ja tulemus oleks võinud olla halb (Blogi 1). • Tagasi sõitsin ikka rattaga, kuigi tegelikuses rikkusin mitmeid reegleid. Kas need 2 õlle olid juba organismist 		<p>TEISED OSALEJAD ÕNNETUS SÜNDMUSES</p> <p><u>Traumasid tekib igapäevalus või spordi tegemise käigus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nõudepesemise ajal suutis naine klaasi lõhkuda ja kätt vigastada. Õnneks polnud haav suur ning see sai väikeste abivahenditega korda tehtud (Blogi 1). • /.../ lõppes mäng seisuga 2:0 (neist üks minu löödud värav) siis, kui üks hilisküps ullike oli endal põlve

<ul style="list-style-type: none"> • Oli rannapidu. Suur peotelk oli randa viidud. Söögid ja joogid telgis (Blogi 3). • Reedel töölt vara minema praamile, sõbra sünnipäev. Kämpad selleks puhuks mere ääres kinni pandud (Blogi 4). • Veidi ringi sõites leidsime paradiisliku puhkeküla, kus otsustasime aega veeta ja öö üle elada. Seal oli ilus tiik ja vee peal ulpiv saun (Blogi 7). <p><u>Peopidamiseks sobib ka olemasolevad kontoriruumid</u></p>	<p>kadunud!? Kus on jalgrattale kohustuslikud rattatuled ja –helkurid!? (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tegu oli väga suure elektritarbimisega. Ja et majas oli välja vahetamata elektrisüsteem, siis polnud ime kui tarbimine oli nii suur, et lõi korgid kilbist välja (Blogi 1). • /.../ kuid kui hiljem naisele rääkisin, siis ta panin mõtlema küll. Et tegelikkuses ju on alkoholi tarvitamine ikka sellest kui oled lonksu-kaks võtnud. See, et sellel hetkel ei tundud, et olid purjus, et 		<p>korralikult ära äestanud (koperdas kaitsemängu ajal ise ründaja jalgadesse ja kukkus asfaltile sedasi, et põlvest immitses reisi lõpuni verd /.../ (Blogi 9).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ järgmisel rünnakul olin mina saanud korraliku parema jala trauma – sain jooksu pealt palliga tugeva löögi vastu jala väliskülge, jalg paindus risti ning samal ajal tolele jalale toetades vigastasin korralikult jala väliskülje sidemeid (Blogi 9). • Peaproovi eel tekitas äreva hetke tenorsaxi mängija, kellele tuli kutsuda kiirabi. Haiglas selgus, et noormees
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Saime tema tööl õhtul kokku. Neil siuke <i>fancy</i> kontor, kus piljardi, lauajalgpalli ja pinksi laud, pluss saun (Blogi 4). <p><u>Suvistel üritustel tehakse pidu ka vabas looduses telkidega, näiteks kokkutulekud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Läksin tsikliga X üritusele, seal oli kokkutulek, seal oli palju tuttavaid, telgid ja muud jutud saatsin ette ära. See on selline suletud lennuväli, kus 24/7 saab teha, mida ise tahad (Blogi 5). <p><u>Väiksema seltskonnaga võib spontaanse ürituse teha ka rannas</u></p>	<p>tähenda veel, et nii ka oli (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • See neiu toodi sealt üsna kiiresti veest välja, kuid natuke neelas ka vett alla.. Korraga oli ta pea selge ja ütles, et ta enam sinna ei lähe ja läheb magama ära (Blogi 7). • Jõudsime ratta juurde tagasi, mõtlesime, et oleme nagu poisikesed, virutasime ratta ära, aga siis viisime tagasi. Kuu aega olid hiljem süümekad, et nii tegime. Olen mõelnud, et kui peaksin ratast linnas nägema, maksan omanikule ära (Blogi 10). 		<p>oli kokku kukkunud vedelikupuuduse, stressi ja tema jaoks harjumatult hõreda õhu tõttu (Blogi 9).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maratonil juhtub igasuguseid asju, paningi ise peaka, käisin uperkuuti seal. Kui on selline mudane ja laskumine oli mäest alla, pori on selline, et ratas on juhitamatu (Blogi 10) <p><u>Alkoholi tarbimisel on enamik õnnetusi seotud kukkumiste ja libisemistega</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tulise vaidluse ajal üks sõber kukkus kivide vahele, paar marrastust, ei vajanud reageerimist (Blogi 4).
--	---	--	--

<p><u>või tänaval, alati pole ruumi vaja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Läksime randa, olin seal kokku kümme tundi, niisama vedelesin, jõin õlut (Blogi 5). • Jalutasime tol õhtul ka niisama tänavatel, pudelid jaheda, karge märjukesega näpu vahel (Blogi 6). • /.../ tema oli kadunukese sõber. Kellega koos tuli randa väikest viinakest libistama. Rääkis siis tema nii, et tulid randa ratastega (Blogi 7). <p><u>Peo pidamiseks sobivad kõikvõimalikud baarid, diskoteegid</u></p>	<p><u>Valele käitumisele leitakse sageli ka põhjendus või õigustus või nenditakse lihtsalt fakti.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Siiski oli meie grilli eelis see, et sel oli kaas, valmistamiseks kasutasime sütt ja olemas oli pidev järelevalve (Blogi 1). • Pidu, alkohol ja kajakk merel küll hästi kokku ei sobinud kuid sedasi oli ja kõik lõppes õnnelikult (Blogi 3). • Liikusin jalgrattaga kõik päevad, nii kaine kui täis peaga, jala ei viitsi kooserdada, jalgrattaga on 		<ul style="list-style-type: none"> • Ei pääsenud seetõttu ka vahejuhtumist, kus pimedusse mattunud aiast terrassile karanud sünnipäevalaps komistas ja lõhkus mõlemad jalad. Ära joodud alkohol uimastas, aga järgmisel päeval tuli ette võtta tee traumapunkti. Midagi hullu õnneks ei juhtunud. Paar nädalat tasasemat režiimi (Blogi 8). <p><u>Alkoholi tarbides võib minna kakluseks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hetk hiljem visati meid ikkagi välja, sest kell oli kuus hommikul ja stripikas pandi kinni. Mina ja mu vene sõber olime juba maja ees, kui me karjatust kuulsime. Ja meie
---	---	--	---

<p><u>ja miks mitte ka stripiklubi, mis parasjagu just avatud on</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Sel kellaajal oli avatud vaid üks urgas, kuhu me minna ei tahtnud. „Ouuuuuu, lähme stripikasse!“ hõikas sõber ühtäkki (Blogi 6). Nädalavahetusel käisin taaskord ööklubis /.../ (Blogi 6). <p><u>Pidusid tehakse ka kodus, koduaias või suvilas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Peol, mis leidis aset juubilaride kodus hoovis /.../ (Blogi 6). Sõbranna sünnipäev imekaunis mereäärses 	<p>hea täis peaga sõita, keegi ei kontrolli ju. Tsikliga ei sõida purjus peaga, siis võtavad load ära (Blogi 5).</p> <p><u>Ka sõprade surmasaamise fakt ei pruugi ohtlikku tegevust seltskonnas lõpetada</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Olgugi, et nad tõesti tõdesid seda, et mitu nende head sõpra on nüüdseks surnud, kuna läksid ujuma täis peaga (Blogi 7). <p><u>Tegeletakse ohtliku ja keelatud tegevusega, kuid see tundub pigem naljakas kui ohtlik</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Tulime ööklubist reede ja laupäeval ratastega, nii 		<p>kolmas sõber oli hoone vahelkäigus pikali maas, kui me ümber pöörasime (Blogi 6).</p> <p><u>Probleemide korral sekkub politsei</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Samal ajal saabusid mendid. Ma ei tea, kes nad kutsus (Blogi 6). Mees muidugi oli raskes joobes. istus kuskil kivi peal ja ei tahtnud ära tulla. Politsei saabudes ta muidugi ei saanud ka enam aru, kus ta asub ning küsis politseilt, et kas ta on X rannas (Blogi 7).
--	--	--	---

<p>suvilas (Blogi 8).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siis hakkasime pidu panema. Olime kellegi kodus, lõpuks 10-15 inimesega /.../ (Blogi 10). <p><u>Suuremateks pidudeks renditakse turismitalusid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kolleegi sünnipäev väikesaarel, 30 inimest. Pidu peeti saarel asuvas turismitalus, kus ööbiti peamajas ja erinevates kämpingutes. (Blogi 8). 	<p>naljakas oli kui naine ees rattaga purjus peaga vänderdas, nalja sai palju niimoodi. Ise nii hirnusime (Blogi 5).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meist eemal kuskil 200m oli tünnisaun, kus noored naised pidu panid ning alkoholi tarbisid suures koguses ning tünnisaunas lollitasid (Blogi 7). <p><u>Pohmell ja järgmisel päeval halb olek ei pruugi „mõistust“ pähe tuua</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hommikul ärgates pea küll veidi tuikas, kuid tragikoomilise intsidendi meenumine tõi minu näole naeratuse (Blogi 6). 		
---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Samas olin ma sellega väga rahul, sest ma ei tahtnud, et keegi mind sellisena näeks. Läksin WC-sse oksele (Blogi 6). • Peaproovis oli päris mitmel noorel pikaajalisest magamatusest ja sinna juurde käivast loppis nägu ees /.../ (Blogi 9) 		
PÄÄSTEVESTI OHUTUSVARUSTUSE KASUTAMINE <u>Ohutusteadlikumad inimesed kasutavad päästeveste rohkem</u> <ul style="list-style-type: none"> • Ilmselgelt X alal töötavad spetsialistid ilma vestideta ehkupeal oleva sõidukiga ei 	JA	PIDUTSEMISE PÕHJUSED <u>Kas enda, sõbra või lähedase sünnipäev on üks peamisi põhjuseid peo pidamiseks</u> <ul style="list-style-type: none"> • Naise sünnipäeva puhul sai päev veidi erilisemana veedetud (Blogi 1). 	OHTLIKUD OLUKORRAD <u>Sportmängude ajal ei ole ohus ainult mängijad vaid ka pealtvaatajad</u> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ üheks neist võrkpall. Seal tekkis ohtlik olukord, kuna pealtvaatajate pingid olid väljakule nii lähedal, et 	NAISED SELTSKONNAS <u>Naised kipuvad mehises alkoholi tarbivas seltskonnas igavust tundma ning lahkuvad koju</u> <ul style="list-style-type: none"> • Üks sõber muidugi, otsustas naise sellele peole kaasa võta, ma kardan et tal oli lihtsalt natuke igav seal

<p>lähe ning valikus olid ohutusvestid (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meie katsetasime ära süstasõidu. Enne vette minekut vestid selga, seekord siis kehakaalu järgi valitud ohutusvest. Hea oli kuulda, et instruktorite jaoks oli pääste- ja ohutusvestide kandmine olulisel kohal ning ilma kedagi vee peale ei lastud (Blogi 1). • Rannas olid kaks kajakki ja huvilised said sõitu proovida. Päästevestid ja õpetajad olid olemas (Blogi 3). 	<ul style="list-style-type: none"> • Poolest päevast õemehe sünnipäev (Blogi 3). • Reedel töölt vara minema praamile, sõbra sünnipäev. Kämpad selleks puhuks mere ääres kinni pandud (Blogi 4). • Nimelt korraldas üks minu jõukas sõber oma naisega koos sünnipäeva (Blogi 6). <p><u>Pidu saab pidada ka töökohavahetuse tähistamiseks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pidu sellepärast, et sõber otsustas liikuda edasi ehk vahetada töökohta (Blogi 1). 	<p>mitmeid kordi tehti napikaid, kus äärepealt oleks keegi pingi otsa kukkunud või pealvaatajale sülle (Blogi 1).</p> <p><u>Kui eesmärgiks on toit, siis võidakse võtta selle valmistamisel teadlik risk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ja et toit grillil valmiks ja ise märjaks ei saaks, siis läksime kogu tavaariga katusealuse alla (Blogi 1). <p><u>Lastega võivad tekkida ohtlikud olukorrad väga ootamatult</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laps autos luku taga, aknad veidi ülevalt lahti. Varuvõtit ei olnud. /.../ Auto kahjustada ei saanud ja laps saadi autost välja veel enne 	<p>vahepeal (Blogi 4).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poole tee peal sõprade naised tahtsid koju magama. Meie kolmekesi jäime tegusid tegema (Blogi 10) <p><u>Kui seltskonnas ollakse oma naisega, käitutakse tavapärasest rahulikumalt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina sel aastal ei võtnud nendest lollustest osa, sest kaks aastat oli käidud ja võistlusmoment seal puudus. Ma olin esimene aasta naisega ka, sellepärast olin ka kindlasti palju viisakam (Blogi 5). <p><u>Kui naised seltskonnas joovad, siis ei hoia ka mehed end tagasi</u></p>
--	---	--	---

<p><u>Peo käigus ei pöörata ohutusele tähelepanu või unustatakse see, eriti, kui on tarbitud alkoholi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Küll aga polnud ohutusvestid õige kehakaaluga, aga et need olid võistluse korraldajate poolt ette antud (Blogi 1). • Selliste ürituste puhul võiks tegelikult olla omad nõuded, n. purjus parve juhte olla ei tohi, vestid vastavad kehakaalule jne (Blogi 1). • Elavas järjekorras sai valida vesirataste ja paadiga sõitmise vahel. Küll aga selle kõige juures unustati 	<p><u>Ka festivalid võivad olla peo pidamise põhjuseks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Koos sõbrannaga Läti suurimal muusikafestivalil. See oli alkoholivaba pidu, sest õõbisime Eestis (Blogi 8). • Pidusai peetud Viljandis (folk, E.T märkus), imelise käepaela abil sai väisatud vist 9 konsat (Blogi 10). • Juuli lõpus oli Pärnus üks läbu selline seltskonnaga. See oli käisime kontserdil, natukene tantsisime, alkot ei joodud seal (Blogi 10). <p><u>Tähistada tuleb ka siis, kui pole sõpra ammu näinud või puhkuse</u></p>	<p> seda kui ta paanikasse minna jõudis (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ kuid kui laps ka oskab ujuda, ei pruugi need täispuhutavad vahendid olla abiks, vaid hoopis hätta seada lapse... (Blogi 1). <p><u>Ohtlike olukordade ajal on vahel vaja meedikute sekkumist</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Viimasel päeval tuli üht noort aga meedikutel elustada, kuna oli saanud alkoholimürgituse, juues ennast pildituks (Blogi 7). <p><u>Purjus peaga kipuvad tekkima kaklusohtlikud olukorrad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambaal läks närvi, hakkas 	<ul style="list-style-type: none"> • Ostsime veel paar drinki ning ühtäkki istusid kõik sealsed proudad meie seltskonnas, kõkutasid naerda ja olid muidu ülemeelikud (Blogi 6). • Teelt haarasin autole sõbranna ja seejärel suundusime sõbra juurde. Ta oli juba alkoholiga algust teinud. „Šampi-šampi!“ on tema põhiväljend, kui ta on pisut joonud (Blogi 8).
--	--	---	---

<p>ära jällegi see, et alkoholi tarvitamisel ei ole mõtet sinna asja otsida ning ka päästevesti kasutamine oli selleks ajaks ununenud (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Küll tekitas seltskonnas pahameelt kus ühel korral kajaki omanikud ise tiirule minnes päästeveste selga ei pannud (Blogi 3). <p><u>Laste puhul kasutatakse täispuhutavaid esemeid, mis tagaksid pealtnäha nende turvalisuse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ laialt levinud on igasuguste täispuhutavate asjade kasutamine eriti väikeste laste puhul – 	<p><u>alguse puhul</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vahetult pärast jaanipäeva tuli üks minu väga hea välismaal giidina töötav sõber nädalaks Eestisse puhkama. Me saime nii kolmapäeva kui ka neljapäeva õhtul kokku /.../ (Blogi 6). • Kolmandal käesolevas blogis kajastataval nädalal algas mul puhkus. Kasutasin võimalust ning veetsin palju aega sõpradega väljas (Blogi 6). <p><u>Uue kodu ostmise ja soolaleivapeo tegemine on traditsioon</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Õhtupoolikul tuli 	<p>kätega vehkima ja kõva häälega räuskama, lubades kõigile lõuga anda (Blogi 6).</p>	
---	---	---	--

<p>ujumisrõngad, kätised, täispuhutavad päästevestid jm. kujutised, vanemad ostavad järjest enam, justkui ise teadmata mis ohtu need endast kujutavad (Blogi 1).</p> <p><u>Kaitsevarustust hindavad kõrgemalt sporti tegevad inimesed</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiiver on õnneks peas, ilma selleta sõitma ei saa. Alati on kiiver peas, see aitab kukkumise korral, 101% olen selles kindel (Blogi 10). • Kui oled tõsine rattur, siis kiivrita ei sõida, pühapäevaratturid sõidavad ilma aga mina ei soovita, 	<p>soolaleivale elukaaslase sõber, kes tõi meie suupistete kõrvale mekkimiseks neli pudelit väikestes pruulikodades pruulitud kvaliteetset õlut (Blogi 9).</p> <p><u>Alati pole põhjust vajagi, piisab sellest, kui inimesed lihtsalt kokku saavad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Siis oli selline üritus, kus mitu vallalist kutti hakkasid pidu tegema /.../ (Blogi 10). 		
--	---	--	--

<p>autod ajavad alla ja see hoiab hullema ära (Blogi 10).</p>			
<p>VESI JA UJUMINE</p> <p><u>Vette minnakse ennast karastama, jahutama ja vee äärde päikest võtma</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Enne jalgpalli mängides soe sisse, siis karastus merevees (Blogi 1). • Kasutasime jällegi ilusat õhtupoolikut ära, et peale tööpäeva teha väike suplus ja saada veidi päikest (Blogi 1). • Saan kokku teise sõbraga. Otsustame ujuma minna. Ei ole ei mina ega tema mitu 	<p>VASTAJATE HINNANGUD</p> <p>ALKOHOLI TARBIMISELE</p> <p><u>Eestlased on alati joonud ning see on traditsioon</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagu eestlastele kombeks, siis alkohol käib peo juurde (Blogi 1). • Niikuinii on enamikul eestlastel kombeks end jaanipäeval seaks juua. Oli jaanipäev nagu jaanipäev ikka (Blogi 6). <p><u>Vastajad näevad ohte, mida alkoholi tarbimine võib endaga kaasa tuua</u></p>	<p>OHTLIKULE OLUKORRALE VIITAMINE</p> <p><u>Olukorrale viitamine ei pruugi olla lahendus, sest alati on nii tehtud ja „sõnade pealelugejat“ ei kiputa kuulama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Grill ise oli hoonetest eemal, kuid üsna lähedal siiski puudele-põõsastele. Selle kohta sai tehtud ka väike märkus, kuid olgem ausad, kui koguaeg on ikka seal grillitud, siis ega see ütlemine väga aita, eriti veel külalisena (Blogi 1). • Loomulikult sai õllejoomine ja ujumas käimine jällegi 	

<p>aastat ujumas käinud. /.../ Ujumispaik on karjäär. Seal on maastikusõiduala ja liivane rand. (Blogi 3).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sulistame kõik kalda ääres ja keegi kaela murdvaid trikke ei soorita. Nii igaks juhuks (Blogi 3). • Teine päev olime terve päeva rannas, ujusime, mängisime palli, jalutasime, nautisime päikeseloojangut (Blogi 4). • Paar tundi veetsime ka mere ääres (Blogi 9). • Ennelõunal sõitsime 	<ul style="list-style-type: none"> • Seda ei teadvustata, mis tegelikkuses alkoholi tarvitamine endaga kaasa võib tuua, eriti ujuma minnes (Blogi 1). • Pigem mulle tundub, et alkohol teeb oma töö organismis. Ja siin nüüd endamisi mõtlen, et ehk see ongi veekogu õnnetuste/surmade peamine põhjuseid. Jõud rauged tugevalt alkoholi tarbides (Blogi 7). <p><u>Liigne tarvitamine võib tuua kaasa vastumeelsuse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laupäeval olin suht kaine, 	<p>asjaosalistele ära mainitud... (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selgitasin ka noortele ise kohapeal, mida teeb alkohol organismiga ja kuidas see seda mõjutab maa peal olles ja vees olles. Kuulati küll huviga, kuid seda, kas ka keegi seda õpetusega võtab, ei tea (Blogi 7). • /.../ ülejäänud pakiti ühe bussi peale, mis sihtpunkti jõudmise ajaks noorte poolt parasjagu ära roojati – alkoholiaurused noored ei pidanud millekski kiirteel turvavöö kasutamise kohustust, lallasid ja läbustasid. Kasu polnud ka 	
---	--	--	--

<p>viiekesi maale, kus viisin ülejäänud kõige pealt randa meremõnusid nautima (Blogi 9).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õhtupoolikul käisime Pärnu jões suplemas ja pärast seda siirdusime neljakesi parki /.../ (Blogi 9). • Hullasime kaugemal murdlainetes ning lapsed kasutasid aktiivselt võimalust teha mu õlgadelt vettehüppeid /.../ (Blogi 9). • Järgmisel päeval pikutasime rannas, võtsime päikest, ujuma ei läinud, sõime (Blogi 10). 	<p>jõin mingi viis siidrit ära, pähe üldse ei hakanud, seega mõtlesin, et pühapäeval vaja ära sõita, vaatasin lihtsalt showd. Blokk tuli alkost ette, mida ikka jood, kui pähe ei hakka. Raiskamine (Blogi 5).</p> <p><u>Vahel võib alkoholi tarbimine käia teadlikult enda taluvuse piirini</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alkoholi tarbisin mõistlikult, jõin ainult õlut ning seda nõnda, et suutsin jääda inimeseks (Blogi 6). • /.../ olin taas täiesti adekvaatne, kuue õlle kaugusel täielikust kainusest (Blogi 6). 	<p>ühe bussijuhiga kaasas olnud elukaaslasest, kes staažika õpetajana oli siiski väga vale inimene noori korrale kutsuma (Blogi 9).</p> <p><u>Mõistetakse, et olukord ei ole kiita, kuid uljusest tegutsetakse edasi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Selleks ajaks (varahommikuks E.T märkus) oli meid kolm, kõik juba lollid valmis, ja nagu lollile inimesele kohane, oli vaja oma lollust teistelegi näitama minna (Blogi 6). <p><u>Kokkulepped purjus inimestega nende enda ohutuse tagamiseks ei pea</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Küsin kas juht on kaine. 	
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • /.../ üsna pea mingi ennast merre värskendama... seejuures ei mind üksi vaid ikka kellegagi koos (Blogi 1). • Vees käisime rannas ainult jalgupidi ja täiesti kainelt (Blogi 3). • Suure osa ajast olen veetnud vees, ujumas on käidud juuli jooksul juba ca 20 korda (Blogi 2). <p><u>Alkoholi tarbinuna minnakse samuti ujuma, kuid ei arvata, et paar lahjat jooki purju teevad või peetakse veesolekut</u></p>	<p><u>Õlle joomist peetakse naudinguks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kui õlu lauda jõudis, kulistasin selle kohe januga lõpuni. Esimene läheb alati januga, teine aga pigem mõnuga. Kolmas on juba puhas nauding (Blogi 6). • Tagasiteel koju pidin tõdema, et ehkki joobeaste ei olnud ennast ega teisi häiriv, pole edaspidi mõistlik nii heade maitseomadustega õlut sedavõrd palju juua /.../ Nüride meeltega juues on see võrreldav õlle ja raha raiskamisega (Blogi 9). 	<p>Olevat natukene joonud. Peale kurjustamist ja politseiga ähvardamist lähen vaatama. Autojuhiks omal tuttav mees. Lõhnad juures. /.../ Lepime kokku, et tõmban nad teele tagasi, kuid auto jääb tee äärde ja vihategijad kõnnivad jala edasi. Tagasi tulevad kui on kained. Kõik on nõus. Tõmban auto teele. Roolis olev härra kihutab sõnagi lausumata otsejoones mööda metsateed kodu poole. /.../ Endal süda valutab tagantjärele mitu päeva. Kuritööle kaasaaitamine. (Blogi 3).</p> <p><u>Täiskasvanule pole mõtet märkusi</u></p>	
--	--	---	--

<p><u>solberdamiseks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sellest seltskonnast 4kesti otsustasime ujuma minna, seejuures olime joonud 2 õlut. Sellel hetkel tundusime ju täiesti korras (ehk siis mitte purjus) /.../ (Blogi 1). • Päeval jõin neli õlut, siis käisin purjus peaga küll vees, lihtsalt end jahutamas, ujumas nagu ei käinud, niisama sulberdasime (Blogi 5). <p><u>Alati ei käidagi puhkuse ajal ujumas, ei peeta seda oluliseks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Puhkuse kokkuvõtteks peab mainima et ujumas keegi 	<p><u>Mõnes seltskonnas on hakatud vähem jooma</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alkoholi joodi üllatavalt vähe ning rõõm on tõdeda, et võrreldes 10 aasta taguse ajaga on selles toimunud selge positiivne tagasimineki (Blogi 9). • Sõpradega koosveedetud aega iseloomustab üldisemalt suhteliselt väike joodud alkoholikogus (Blogi 9). 	<p><u>teha, sest ta on ise piisavalt tark</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Täiskasvanud inimene teab ise mis teeb (Blogi 7). <p><u>Eneseregulatsioon ehk ennast jälgitakse ja mõistetakse, et tegevus võib minna ohtlikuks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ülepea vette ei lubanud südametunnistus minna kuna olin juba jõudnud algust teha õlle joomisega (Blogi 3). <p><u>Keskkond või koht kui takistaja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • „Üleüldse on kõik siin nii viisakas, et ei julge end purju juuagi.“ (Blogi 6). 	
--	--	---	--

seltskonnast ei käinud. No ei tekkinud sellist tunnet, et oleks vaja minna (Blogi 3).

Rannas joomine ei tähenda alati, et ka ujuma minnakse, rand võib olla mõne seltskonna jaoks peopaik

- /.../ ei näinud me, et keegi neist (alkoholi tarbinutest E.T märkus) vette oleks läinud (Blogi 1).
- Kui palju oli sel päeval näiteid sellest, kus seltskond tuli randa ja istus liivale, esimene asi loomulikult pudelid välja ja kaanima (Blogi 1).
- Küllastasin ka randa, kuna

seal on tihti alkoholijoobes isikuid. Nad lallasid seal ringi küll kuid vette väga keegi ei roninud (Blogi 7).

Teised seltskonnad teevad rannas mõlemat, joovad liival ja lähevad ka ujuma

- Oli neid kes käisid ujumas, mõni neist ka napsitanult. (Blogi 1).
- Olen rannas ja jälgin siin teisi inimesi /.../ /.../ seltskonnad ikkagi tulevad oma õlledega ja kulistavad neid seal. Vahepeal käiakse ujumas siis tullakse tagasi (Blogi 7).

- /.../ üks vennike, kes oli selline aktivist jõi oma paar õlut rannas noortega ära ja läks ujuma, ma ei tea ujus vist mingi 4-7 minutit tuli välja ja ütles, et on täitsa läbi ta ei suuda rohkem ujuda (Blogi 7).

- Mida aga märkasime Peipsi järve äärt vaadates, et seal on palju palju venelasi ja ülbikuid ning muidugi taas alkoholi lembelisi, kes paadiäärtes joovad ning püüavad kala (Blogi 7).

Mõnes seltskonnas mõistetakse, et purjus peaga ei ole vette asja või ei minda sinna pragmaatilisematelgi põhjustel

<ul style="list-style-type: none"> • Joobe tekkides hoiti ka veest eemale (Blogi 3). • Päeval käisin mitu korda ujumas, õhtul enam ei käinud, sest mina ei tahtnud, plaan oli klubisse minna, ei tahtnud riideid märjaks teha (Blogi 5). 			
<p>UUDISTE JÄLGIMISE KANALID</p> <p><u>Suvepuhkuse ajal ei jälgita tavapäraseid kanaleid tavapäras koguses</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Arvuti sai kätte võetud ühel päeval /.../ Telefoni kaudu majutust googeldatud paaril juhul. Uudised tulid raadiost (Blogi 3). 	<p>ENNETAV MÕTTEVIIS</p> <p><u>Alkoholi küll tarvitatakse aga kaine rool on olemas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Küll aga on meie seltskonnas tavaliselt alkoholi tarvitamine üsna minimaalne ning alati autodega olijatel kained roolid olemas (Blogi 1). 	<p>PUHKEPÄEVADE-PUHKUSE AJA TEGEVUSED</p> <p><u>Koduseid töid tehakse sageli ka alkoholi tarbimata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laupäev möödus remonditööde tegemisega, hiljem muru niitmisega (Blogi 1). • Tegin ka ise näpud õliseks. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Kodus panin esimest korda viimase kümnekonna päeva jooksul televiisori mängima (Blogi 3). • Telerit vaatasin ehk paar tundi nädala kohta, peamiselt lugesin uudiseid Postimees Online'ist (Blogi). • Telekat ei vaadanud, raadiot ma eriti ei kuula, kui, siis vahel autos (Blogi 10). • Peamiselt saangi infot facebookist, just suvel muud ei olegi. Postimeest ja Äripäeva loeng ka /.../ 	<ul style="list-style-type: none"> • Kel juhti pole, siis tervituspokaalist kaugemale ei minda või siis teine võimalus ööbitakse külapeal (Blogi 1). • Enamuse ajast olin roolis, seega kesvamärg jäi pigem õhtusesse aega (Blogi 2). • Ise puhusin eile ontlikult alkomeetrisse nullid ja sõitsin Tallinnasse tagasi (Blogi 2). • Kuna sääsed ja mõned rohkem purjus inimesed hakkasid muutuma tüütuks siis lahkusime. Kaine rool oli olemas (Blogi 3). 	<p>Töömees oli oma tuttav kes ka mind oma garaaži lubas (Blogi 3).</p> <p><u>Reisimise ajal ei kiputa samuti puhates alkoholi tarbima</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Palju sai puhkuse ajal pere ja sõpradega ringi sõidetud (Blogi 2). • Määramata perioodiga ringreis ümber Eestimaa (Blogi 3). • Nagu eelmisel ja järgmistel puhkuse päevadel keegi kuni õhtuni alkoholi ei tarvitanud ja ujumas ei käinud (Blogi 3). 	
---	--	---	--

<p>(Blogi 10).</p> <p><u>Facebook jälgitakse ka suvel, peamiselt sõprade suviseid tegevusi piltide vahendusel</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • FB-s käimise jooksul sai laigitud mõned sõprade pildid ja vastatud seal olevatele kirjadele (Blogi 3). • FB uudised ja muu säherdune jama. Mõned laigid sõprade värsketele asjalikumatele piltidele (Blogi 3). • FB uudised on vaadatud. Ei midagi erilist (Blogi 3). • Feisbuuk on täis inimeste 	<ul style="list-style-type: none"> • Sõitma ei tahtnud küll minna, mina kindlasti purjus peaga ei sõida, isegi keegi ei teinud ettepanekut, et rooli võiks minna (Blogi 10). • Rannas enam ei joonud, sest päeva peale oli vaja sõitma hakata (Blogi 10) <p><u>Tähele pandi ka seda, et uppumiseks pole alati suurt veekogu vaja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Õnneks, et tähtsustatakse seda, et väga väikese vee kogusega võib väga suur õnnetus olla (Blogi 1). <p><u>Ennetuskampania võib olla ka</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kui hommik oli lõunasse magatud ja niisama tsillitud sõitsime randa ja Ainazit avastama (Blogi 3). <p><u>Lastega tegevused ei sisalda ka alati alkoholi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Suur päev rannas! Veetsime neljakesi pika õhtupooliku sellel kõige suurema külastatavusega rannaalal ning kasutasime minnes ja tülles ka muid võimalusi mängimiseks ja elu avastamiseks (nt erinevaid mänguväljakuid, purskkaeve, liikumisvahendeid jms) (Blogi 9). 	
--	---	---	--

<p>suvepuhkuse pilte. Kes kus on käinud (Blogi 3).</p> <ul style="list-style-type: none"> • FB üldiselt on küllalt vähe asju mis tõeliselt huvitavad on. Vahel leiad sealt mõne hea nalja aga hingele seal tihti midagi ei ole (Blogi 4). • Ülalpool kirjeldatud kuu aja jooksul ma midagi enneolematult põnevat Facebookis ega internetis ei näinud (Blogi 6). • Küll aga laikisin ma spontaanselt pilte, millel oli kujutatud ilu selle kõige paremas ja õigemal mõttes (Blogi 6). 	<p><u>nalja tegemise koht</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Küsitlesime palju noori ja uurisin kohapeal, mida nad arvavad sellest kampaaniast. Paljudele oli see naljakas teema ja vastati, et pooldavad vaid kampaaniat "Lase purjus sõber vette" (Blogi 7). • Küsisin nendelt, miks see neil niipidi on, vastati minule, et need reklaamklipid on nii naljakad ja annavad mõtteainet, kuidas saaks joobes isikutega nalja teha (Blogi 7). • Vestlesin ja küsisin talt, kas 		
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> Facebookis elasin eelkõige kaasa sõprade suvistele seiklustele (eriti looduses: matkamine, telkimine, meresõit, rannamõnud, metsakorilus vms). <p><u>Tähelepanu kõitis ka Päästeameti tegevus, mida eraldi ära märgiti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> /.../ ma küll palju aega facebookis ei ole, meeldib mulle väga Päästeameti lehel postitatud videoklipid. Pidevalt jälgin neid seal (Blogi 7). <ul style="list-style-type: none"> <p><u>Facebooki vahendusel jälgitakse ka põnevaimaid teemasid, mille videosid minnakse teise keskkonda vaatama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Facebookis nägingi Gaza 	<p>ta on kuulnud kampaaniast ära lase purjus sõbra vette, eriti kus see plakat veel teadetetahvlil oli suurelt üleval. Vastas ka tema viina edasi juues ja naerdes.. on see alles ikka lause, tema küll laseb purjus sõbra vette (Blogi 7).</p> <p><u>Vastajates tekitas pahameelt silmakirjalik käitumine, kus ohtu nähes ei tegutseta ja pärast kahetsetakse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Miks peab lõbusa meeleolu jaoks tingimata pildituks jooma? Ma ei saa aru sõpradest, kes pärast kusagil sotsiaalmeedias RIP-itavad, kuigi oleksid saanud õnnetuse ärahoidmiseks 		
--	---	--	--

<p>videot, seda keskväljaku pommitamist. See oli Postimehes ka olemas, aga FBst läksingi Postimehesse ja sealt vaatasin.</p> <p><u>Ürituste järgselt otsiti FB vahendusel ka pahategijaid taga</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Facebook oli täis üleskutseid, kus paluti abi, leida inimesi, kes kraapisid ära teiste autosid ja olid teiste autodel klaase sisse löönud ja otsa sõidetud (Blogi 7). 	<p>midagi korda saata. See on silmakirjalik! (Blogi 8).</p>		
	<p>REKLAAMIDE MÄRKAMINE</p> <p><u>Tähelepanu köidavad ebatraditsioonilised reklaamid või kohad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nädala jooksul märkasin 	<p>ALKOHOLI VARUMINE</p> <p><u>Alkoholsete jookide valmistamine nõuab erinevaid komponente, mille jaoks on spetsiaalselt vaja poodi järgiminna</u></p>	

	<p>Pärnu rannas maha joonistatud reklaami. Reklaam tõmbas tähelepanu, kuna olin eelnevalt seda reklaami telekas näinud. Samuti oli rannas kinni kiletatud auto. See samuti oli tähelepanu äratav (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ainuksed reklaamid mis mul üldiselt pilku köidavad, on NBA kossu omad, mõned lähedad Heinekeni õllereklaamid sinna juurde ja see on suht kõik (Blogi 4). <p><u>Leitakse, et teised organisatsioonid on samuti liitunud sõprade takistamise kampaaniaga, Politsei-</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Peale jalutuskäiku poodi hankimaks vajalikud komponendid segati nii mõnedki kokteilid millest enamust ei olnud võimalik juua (Blogi 3). <p><u>Ka lahjemat alkoholi on vaja juurde tuua, sest seda kiputakse jooma rohkem kui esialgu plaanitud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ kell 12 läksime tsikliga lähedalasuvasse poodi siidrit juurde tooma, kuigi seljakotti ei mahu palju just (Blogi 5). • /.../ vahepeal võtsin poe juures õlle, randa ei kannata kaasa võtta, need lähevad ju kohe soojaks. Õlled, mis 	
--	---	---	--

	<p><u>ja piirivalveamet näiteks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ütleme nii, et kui Päästeamet on sõprade takistamisega juba mõned aastad meediakampaaniaid teinud, siis nüüd on järgi tulnud ka teised organisatsioonid (Blogi 1). • Mingi reklaam oli, kus auto oli kilesse mässitud, see oli vist joomisega seotud. Äkki see, et ära lase purjus sõpra rooli või midagi sellist. See jäi meelde aga muud küll midagi (Blogi 5). <p><u>Päästeameti veeohutuskampaaniat märkasid mitu vastajat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hetkel on käimas Päästeameti poolne 	<p>külmas olid, nende valik oli poes olematu, vahepeal sain mõne külma gini ka kohalikust poest aga muud võtta polnud (Blogi 5).</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ seadsime õhtu hakul <p>sammud poe suunas, kus täiendasime varusid ning läksime randa promeneerima (Blogi 9).</p> <p><u>Enne pidu on vaja teatud kogus alkoholi ette varuda</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ seda šampanjat oli ta 	
--	---	---	--

	<p>veohutuskampania, kus välireklaamid vähemalt linnas on uhkelt väljas, nii bussijaamades kui reklaambänneritel, samuti tv reklaamipausidel. Kujutatud siis kangelast, kes sõpra takistab ja hädasolijat aitab (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meediast nägi seda purjus sõbra vette laskmist söögi alla ja peale, meedia tarbimine on nii selektiivne, et paljudes kohtades peab olema sama asja (Blogi 10). <p><u>Silma jäävad argivajadustega seotud reklaamid, isegi, kui reklaame üldse väidetavalt ei</u></p>	<p>rannatripiks varunud kotitäie (Blogi 8).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varutud olid ohtralt alkoholi. Siidrit, õlut ja viina (Blogi 8). • Pärast seda võtsime ette 45minutilise jalutuskäigu (jah, ma olin sel ajal veel üsna lombakas) poodi, et varuda suurem kogus veini (Blogi 9). 	
--	---	--	--

	<p><u>vaadata</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Reklaami nädala jooksul tarbinud ei ole. Õhtul vahest küll telekas on mänginud. Bauhof allahindlus 25%, jah mul oleks ehituspoest üht teist vaja (Blogi 3). <p><u>Suvel ei peeta mõistlikuks kampaaniat teha, kuna inimesed on õues</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mis sa neist reklaamidest suvel ikka teed ja näitad kui inimesed on õues (Blogi 3). • Reklaame ei märka üldse, ei süvene ega tea neid. Reklaame näen siis, kui need on šokireklaamid, seal on midagi põrutavat, 		
--	--	--	--

	<p>mõtlemapanevat. Mingi tilulilu ei jää üldse meelde (Blogi 5).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ma ei mänginud Facebookis ühtegi mängu ja reklaame märkasin vaid juhuslikult ega pööranud nendele erilist tähelepanu (Blogi 6). 		
	<p>UUDISTE TEEMAD, MIS TÄHELEPANU KÕITSID</p> <p><u>Uppunute temaatika jäi meelde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uudiseid lugedes jäi silma, et suviste soojadele ilmadele kohaselt on hakanud tõusma ka erinevate õnnetuste arvud (uppunud veekoguses, hukkunud liikluses) (Blogi 1). 		

	<ul style="list-style-type: none">• Iga päev jälle kuuled, et uppus seal ja seal ning loomulikult ei puudu lause „uppunu oli tarvitanud alkoholi“ (Blogi 1).• Enam ei möödu päevagi kui pole ühtegi uppunut (Blogi 1).• Kuumad suveilmad on teise ilma saatnud rohkelt inimesi (Blogi 8). <p><u>Meelde jäid suured ja traagilised sündmused</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Malaisia reisilennuki alla tulistamisest ning kodus sai ka selle kohta vähe rohkem		
--	--	--	--

	<p>infot otsitud (Blogi 3).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veidi tähelepanu lennuõnnetusele (Blogi 3). • Viimase nädala uudistest köidab tähelepanu Ukrainas toimunud lennuõnnetus ja ukraina sõda. Muud asjad väga tähelepanu ei köida (Blogi 3). • Mis siin suurimad asjad on olnud: Ukraina (sõda+lennuki alla tulistamine). Gaza sõda, Argentiina pankrot, Kurdide sõda Iraagis on ilmselt asjad millest söögi alla ja peale lugeda sai (Blogi 4). 		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none">• Viimaste nädalate jooksul on häirinud Iisraeli teema, pommitamine (Blogi 5).• Internetist lugesin ma iga päev uudiseid, et end maailmas toimuvaga kursis hoida, kuid miski ei suutnud mind šokeerida ega üllatada. Küll aga sain ma meediat jälgides iga päev korduvalt kinnitust, et maailm on ikka üsna perses paik /.../ (Blogi 6).• Ukraina-Venemaa kriisi valguses kehtestatud sanktsioonid on ujutanud meedia üle spekulatsioonidega (Blogi		
--	---	--	--

	<p>8).</p> <p><u>Mõni vastanu ei jälginud uudiseid</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Uudised ja meedia maailm meid puhkuse käigus üldiselt ei seganud (Blogi 3). <p><u>Huvi tuntakse ennast lähedalt puudutavate teemade vastu</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Meie töökoht müüdi maha, seda jälgisin meediast /.../ (Blogi 5). <p><u>Telekast ei otsitagi alati uudiseid vaid vaadatakse seda ajaviiteks</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Vahin telekat ja keeran magama (Blogi 3).		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Edgar Savisaar alustas jälle lindilõikamistega, avades paarisaja-meetrise tänavalõigu. Miks peaks üldse ühe korda tehtud tänava avamisest meediasündmuse tegema? (Blogi 8). <p><u>Üks vastaja jälgis uudiseid ja tavapäraseid teemasid ka puhkuse ajal</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Juulikuu jooksul huvitusin eelkõige uudistest jalgpalli MM-i, Ukraina, päevapoliitika ja teaduse kohta (Blogi 9). 		
	<p>HIRM TERVISEGA RISKIDA</p> <p><u>Vanuse kasvades suureneb mõistlik</u></p>	<p>KÄITUMINE PURJUS OLLES</p> <p><u>Alkoholi tarbinud seltskond muutub</u></p>	

	<p><u>käitumine, suuremad hullused on jäänud noorusaega</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Täispeaga ujumised on jäänud minevikku, kui sai purjus peaga ujutud üle jõe, jõgi oli siis justkui lomp ju, mis see siis ära ei olnud. Enam õnneks täis peaga ei tõmba, ei paku pinget, vanust ka omajagu (Blogi 5). • Sain ükspäeval laeval oma vana tuttavaga kokku, ta oli lepingute allkirjastamine, viskas pildi tasku, ei teagi, mis viga on, päris ära hirmutas. Nõrkus peal, süda läbi. Ma ka vana juba, enam ei kannata tervis lollust teha 	<p><u>ülemeelikuks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ligikaudu kolm tundi hiljem olingi ümbritsetud sadakonnast joobes ülemeelikust inimesest, kes tantsisid ja jaurasid niisama valjuhäälselt (Blogi 6). <p><u>Alkoholi tarbinuna kaotatakse kontroll olukorra üle ja tehakse ohupiiril olevad lollusi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Purjus peaga proovisime jalgrattaga sõitma, ukerdasime kõnniteel ja autoteel. See oli küll ohtlik, igatepidi käisime kantsa, kontrolli all oli kõik enda meelest aga ukerdasime kindlasti. Purjus ikkagi olime (Blogi 10). 	
--	---	--	--

	<p>(Blogi 5).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minu seltskond on selline 30+, me pole enam nii pöörased enam, pole neid riskipiiril asju, nooremad on ikka hullemad, nendega juhtub ka rohkem (Blogi 10). 	<ul style="list-style-type: none"> • Esimesena ronisime purjus peaga silla kaarele. Kui olime üle kõik selfid ära teinud ja fesarisse üles laadinud, kolistasime edasi raekoja platsi, päike juba tõusis, läksime riietega koos, jalanõud jalas külma purskkaevu. Kui olime jälle pilte teinud, Fbsse üle laadinud, siis istusime maha, kuivatasime trepi peal jalgu (Blogi 10). • Siis läksime kõrvalpubisse, sealt eest virutasime jalgratta, proovisime sellega kolmekesi sõita, punktist A punktist B, see ratas lagunes ära, see ei kandnud kolme 	
--	--	--	--

		<p>inimest. Siis me pmst varastasime jalgratta, lõhkusime selle ära, siis ratta jätsime sinna eemale (Blogi 10).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siis läksime mäkki hommikul, üritasime käruasendisse visates mäkkdraivist süüa osta, õnneks see oli kinni, süüa ei saanud, seda saime statokast (Blogi 10). 	
		<p>PEOL JA VABAAJA ÜRITUSTEL TEHTAVAD TEGEVUSED</p> <p><u>Suveüritused on sageli sisustatud erineva sportliku tegevusega nii lastele kui suurtele</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Suvepäevad olid sisustatud väga erinevate tegevustega 	

		<p>(võrkpall, kiiking, parve ehitamine, ronimissein, vibu laskmine jne) (Blogi 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jällegi palju erinevaid tegevusi– süsta sõit, jooks, sangpommi tõstmine, veepall jne (Blogi 1). • Pealelõunat kiirustasime minu vennatütre 1 aastasele sünnipäevale. Vat see oli pidu – palju külalisi, nii suuri kui väikseid, batuut, liivakast, väike bassein, näomaalingud jne (Blogi 1). <p><u>Meelelahutuseks võib olla ka purjus inimeste jälgimine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaatasime ja naersime, 	
--	--	---	--

		<p>kuidas amööbi tasemele joonud mehepojad valgete kõhtude helkides porilopmi hüppasid ja seal püherdasid (Blogi 8).</p> <p><u>Muusika käib sageli vabaõhuürituste juurde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaks meest olid kaasa võtnud kitarrid, lauldi erinevaid seltskonnalaule. Õhtuhämaruses võeti ette mäng, kus mõlemad pika laua ääred võistlesid omavahel laulude laulmises tähestikulises järjekorras. (Blogi 8). 	
--	--	---	--

Lisa 5. Fookusgrupi küsitluskava

Teema/tegevus	Küsimus	Aeg	Eesmärk
Sissejuhatus ja enesetutvustus	Selgitan, kes ma olen ja miks me oleme kokku kogunenud. Räägin, et grupivestlus kestab ligikaudu 1,5 tundi, vestlus salvestatakse õppetöö eesmärgil ning saadud andmed ei ole isikulised ehk intervjuu transkribeerimisel kasutatakse nimede asemel koode. Salvestusmaterjalid jäävad mulle ning pole levitamiseks. Küll aga on uurimustulemused avalikud ning teistele tudengitele ning õppejõududele kättesaadavad. Vestlus lindistatakse.	Max 5 minutit	Selgitada intervjuueeritavatele veelkord kutsumise põhjust, privaatsusreegleid.
Vestluses osalejate lühitutvustus	Kes on kes.	5 minutit	Üksteisega tutvumine, pinge/ootusärevuse maandamine.
Vee ääres pidutsemise traditsioonid	Millised on osalejate kogemused veeõnnetustega? Mida täpselt veekogude ääres pidutsedes tehakse? Palun kirjeldage. Kus pidutsetakse, kas renditakse eraldi vee ääres olev majutus, minnakse suvilasse või minnakse niioelda liiva peale istuma? Kas minnakse alkoholi tarbides vette ujuma? Kuivõrd tehakse seda tähelepanu saamiseks? Mida	20 minutit	Veekogude ääres peetavate pidude sisu teada saamine, mõistmine, kuidas vetteminek toimub ja kuidas reageerivad sellele kaaslased.

	<p>pidutsedes räägitakse? Milliseid väljendeid vettemineku kohta kasutatakse? Kui sageli mõeldakse/räägitakse nn „peaka“ hüppamisest. Kui ja kas vesteldakse ohuolukorra tekkimisel uppumisvõimalusest, purjuspäi ujumise ohtudest? Millised olukorrad on teie elus olnud ohtlikud ja milliseid emotsioone on need tekitanud? Kuidas olete ohuolukorras ise käitunud?</p>		
<p>Info saamise kanalid ja hinnang kahe viimase aasta kampaania-klippidele</p>	<p>Milliseid meediakanaleid jälgite? Millised neist on igapäevased?</p> <p>Palun väljendage mõtteid, mis seostuvad teie sõnaga purjusujumine?</p> <p>Reklaamklippide vaatamine.</p> <p>Palve koostada minijutt teemal, mis mõtteid reklaam tekitab.</p> <p>Kuidas reklaam paneb end tundma? Millised emotsioonid tekkisid? Kas reklaam on piisavalt ohtudekeskne? Mil moel see paneb teid alkoholi tarbimise ja ujumise ohtlikule koosmõjule mõtlema? Mis oleks võinud reklaamis teisiti olla?</p>	<p>20 minutit</p>	<p>Info, milliseid kanaleid sihtgrupp jälgib, mida sageli. Hinnang selle aasta kampaaniale ning tekkivad emotsioonid/mõtted.</p>

Ohtliku käitumise asendamine ohutu käitumisega	<p>Kirjeldage, mis on teie jaoks ohtlik käitumine, mida see sisaldab? Palun laske silme eest läbi viimane ohtlik olukord, mille tagajärjel oleks võinud teie või teie sõbrad saada vigastada/surma? Kuidas tekivad ohtlikud ohukorrad? Kes on algataja, kes on kaasaminejad? Kuidas oleks võimalik riskikäitumist muuta, mida kaaslased saaksid ära teha?</p> <p>Mida sooviksid selliste pidude juures muuta? Mis võiks jääda endistviisi?</p> <p>Kes vastutab purjuspäi vette läinud sõbra eest? Kuidas suhtute ideesse, et vastutajad olete teie?</p>	20	Ideed, millega ohtlikku käitumist suunata või asendada. Võimalikud kampaaniaideed.
Peegeldamine	<p>Kuidas te nõustute A väitega? Milliste väidetega teie arvamus üldse ei ühtinud ja miks? B kirjeldas olukorda C, mis täpselt juhtus? Kas ma sain sellest õigesti aru? Kas sa mõtlesid seda?</p>		Väidete täpsustamine.
Kokkuvõtte ja tänamine	Kingitus	3 minutit	Palve vajadusel veelkord ühendust võtta.

Lisa 6. Blogide tekstid

Blogi 1.

Sel nädalavahetusel toimusid abikaasa töökoha perepäevad. Osalisi oli kogunenud ligi 250, puhkekeskus asus veekogu ääres.

Suvepäevad olid sisustatud väga erinevate tegevustega (võrkpall, kiiking, parve ehitamine, ronimissein, vibu laskmine jne). Koos oldud seltskonnaga sai muljeid vahetud mida keegi kunagi katsetanud, kuidas meeldis ja mida võiks kindlasti proovida.

Kõige rohkem meeskonnatööd nõudis kindlasti parve ehitus, kus etteantud vahendite abil tuli meisterdada niivõrd sõidukindel parv, et parvejuhid ikka veesõidukiga veepeale püsima jääks. Mõeldud, tehtud! Parv isehakanud „inseneride“ poolt meisterdatud, tuli valida juhid. Nendeks said 2 kergemat naisterahvast, üks neist minu naine. Ilmselgelt X alal töötavad spetsialistid ilma vestideta ehkupeal oleva sõidukiga ei lähe ning valikus olid ohutusvestid. Ok, kui ohutusvest, siis ohutusvest – alkoholi tarvitatud pole, pidev järelevalve on oma poole tuhande silmaga ning teadvusel on ka, seega sobib. Küll aga polnud ohutusvestid õige kehakaaluga, aga et need olid võistluse korraldajate poolt ette antud ja võistlushimu oli juba piisavalt peal, siis ega aega ei olnud nõudma minna, vaid tuli anda endast parim, et finišeerida esimeste seas. Läks hästi, saavutasime meeskonnaga teise koha. Küll aga mida tähele panime oli see, et päev oli juba oma paar tundi kestnud ning alkoholi tarvitamine oli juba üsna levinud. See aga ei heidutanud kedagi, sest igasugune hasart laseb unustada kõik selle, mida tegelikkuses jälgima peaks. Õnneks tulid kõik parvede juhid veest välja ilma ohtusattumisteta.

Mõte! Selliste ürituste puhul võiks tegelikult olla omad nõuded, n. purjus parve juhte olla ei tohi, vestid vastavad kehakaalule jne. Selliste nõuete kehtestamisel ei riku see kindlasti kellegi lõbu, aga tegevus ise on oluliselt eeskujulik!

Lisaks parveehitamisele, oli teisigi aktiivseid sportmänge, üheks neist võrkpall. Seal tekkis ohtlik olukord, kuna pealtvaatajate pingid olid väljakule nii lähedal, et mitmeid kordi tehti napikaid, kus äärepealt oleks keegi pingi otsa kukkunud või pealtvaatajale sülle.

Terve päeva jooksul oli lisaks sporditegemisele, võimalus harrastada tegevust ka vee peal. Elavas järjekorras sai valida vesirataste ja paadiga sõitmise vahel. Küll aga selle kõige juures unustati ära jällegi see, et alkoholi tarvitamisel ei ole mõtet sinna asja otsida ning ka päästevesti kasutamine oli selleks ajaks ununenud. Ka lapsi lasti üksinda (ilma täiskasvanuteta) järvel sõitma. Selle asja ainuke positiivsus oli see, et olemas oli kohalik vetelpääste. Kuid ka tema ei olnud järve ääres õhtu otsa ning tegelikkuses oleks võinud järelevalvetusest juhtuda päris hirmsaid õnnetusi.

Kodukandis toimus X päev. Ilm ei olnud nii soosiv kui eelmine päev, kuid päeva külastades vihma kraesse ei saanud. Jällegi palju erinevaid tegevusi– süsta sõit, jooks, sangpommi tõstmine, veepall jne.

Meie katsetasime ära süstasõidu. Enne vette minekut vestid selga, seekord siis kehakaalu järgi valitud ohutusvest. Hea oli kuulda, et instruktorite jaoks oli pääste- ja ohutusvestide kandmine olulisel kohal ning ilma kedagi vee peale ei lastud.

Õhtul sai kodus grillitud. Ilmaga meil lõpuni välja ei vedanud ning poole grillimise pealt hakkas sadama. Ja et toit grillil valmiks ja ise märjaks ei saaks, siis läksime kogu tavaariga katusealuse alla. Tegelikult oli see meie poolt vale käitumine, sest iga säde võinuks lennata puitkonstruktsioonile ja tulemus oleks võinud olla halb. Siiski oli meie grilli eelis see, et sel oli kaas, valmistamiseks kasutasime sütt ja olemas oli pidev järelevalve. Esimesel võimalusel kolisime grilliga õue tagasi.

Naise sünnipäeva puhul sai päev veidi erilisemana veedetud. Väljas söömas käimine ning seejärel külaliste vastuvõtmine. Võib öelda, et selline tavapärane vahuveini pokaalide kokku löömise pidu, lisaks meesterahvaste puhul mõned õlled. Jututeemadena kõrval sai proovitud uut lauamängu, mille raames nii mõnedki huvitavad vestlused (näiteks jalgpalli MMi kõige kaasaelavam reporter, töö eredamad hetked, puhkuse plaanid jne).

Nädalavahetusel sai naise sünnipäeva puhul kostitatud ka lähedamaid sugulasi. Jällegi tervituspokaal vahuveiniga, kes viina, kes õlle peal. Nagu eestlastele kombeks, siis alkohol käib peo juurde. Küll aga on meie seltskonnas tavaliselt alkoholi tarvitamine üsna minimaalne ning alati autodega olijatel kained roolid olemas. Kel juhti pole, siis tervituspokaalist kaugemale ei minda või siis teine võimalus ööbitakse külapeal.

Laupäev möödus remonditööde tegemisega, hiljem muru niitmisega. Õhtul läksime abikaasa kunagise klassiõe sünnipäevale. Istumine toimus õues, rahvast u. 20. Suvele kohaselt oli grillimine teemakohane. Tule tegemiseks kasutati grillsütt. Grill ise oli hoonetest eemal, kuid üsna lähedal siiski puudele-põõsastele. Selle kohta sai tehtud ka väike märkus, kuid olgem ausad, kui koguaeg on ikka seal grillitud, siis ega see ütlemine väga aita, eriti veel külalisena...

Õhtu üks ärevamaid hetki oli see, kus üks külalistest hakkas väikelapsega ära minema, pannes lapse autosse turvatooli, lükates automaatselt ukse kinni, et ise rooli istuda, kuid nagu Murphy

seadus, olid autovõtmed käetoel peal ja ukсед lukustused. Laps autos luku taga, aknad veidi ülevalt lahti. Varuvõtit ei olnud. Seejuures kogunesid mehed kokku, arutlesid kas teha klaas puruks ja uks avada või proovida ukse piida kangutamise teel võti traadi abil kätte saada. Otsustati viimase variandi kasuks ja õnneks see ka toimis. Auto kahjustada ei saanud ja laps saadi autost välja veel enne seda kui ta paanikasse minna jõudis.

Nädala jooksul märkasin Pärnu rannas maha joonistatud reklaami. Reklaam tõmbas tähelepanu, kuna olin eelnevalt seda reklaami telekas näinud. Samuti oli rannas kinni kiletatud auto. See samuti oli tähelepanu äratav.

Peale tööpäeva sai koos kolleegidega rannajalgpalli mängimas käidud. Enne jalgpalli mängides soe sisse, siis karustus merevees. Rannast ära tulles nägin kõnniteele joonistatud 3D graffiti, kus peal veeohutusala sõnum ja kirjas midagi sellist: Siin peaka hüppamine on sama rumal tegevus kui tundmatus kohas vette hüppata (asfaldi peal siis). Teise ennetussõnumine nägin Maanteeameti ja PPA selle suve kampaaniat, kus auto oli üle kiletatud ja sõnum seal peal „Sõber ei lase purjus sõpra rooli“. Ütleme nii, et kui Päästeamet on sõprade takistamisega juba mõned aastad meediakampaaniaid teinud, siis nüüd on järgi tulnud ka teised organisatsioonid. Tõenäoliselt see siiski mingil määral puudutab inimesi rohkem ning seega ka mõjub.

Uudiseid lugedes jäi silma, et suviste soojadele ilmadele kohaselt on hakanud tõusma ka erinevate õnnetuste arvud (uppunud veekoguses, hukkunud liikluses).

Pooleks nädalaks oli külla tulnud minu noorem õde koos sõbrannaga. X ju ikkagi suvepealinn. Nende põhitegevuseks siis ikka rand – päevitamine ja ujumine, õhtuti linnas jalutamine. Ja kuna tüdrukutel vanust piisavalt ja aru peas, siis loomulikult läksid nad randa iseseisvalt. Huvitavamatest teemadest jäi kõlama see, et sõbranna oli alles hakanud taimetoitlaseks.

Tööpäev läbi, trennis käidud, kutsus sõber enda poole. Kuna ilm ilus ja korteris just eriti palju teha pole, siis polnud otsus keeruline. Istusin ratta selga ja panin ajama, üks ots tegi umbes 7 km. Kohale jõudes, lukustasin ratta tänavaposti külge, kuid tõenäoliselt said kõik ümbruskonna elanikud kõvasti naerda, sest nende kandis pole ratta lukustamine vajalik. Aga no, nii igaks juhuks!

Õhtu jooksul tegime mõned õlled ja rääkisime üldistest teemadest. Tagasi sõitsin ikka rattaga, kuigi tegelikkuses rikkusin mitmeid reegleid. Kas need 2 õlle olid juba organismist kadunud!? Kus on jalgrattale kohustuslikud rattatuled ja –helkurid!? Igatahes ma mõtlesin sellele ja tõenäoliselt üsna pea teen ratta reeglitele kohaseks.

Päeva esimeses pooles külastasime naise venna poega, kes oli alles X nädala vanune. Pealelõunat kiirustasime minu vennatütre 1 aastasele sünnipäevale. Vat see oli pidu – palju külalisi, nii suuri kui väikseid, batuut, liivakast, väike bassein, näomaalingud jne. No 1-aastasena sea kõike proovida ei saa, aga ülejäänud lastel oli lõbu laialt.

Batuudil hüppamisel otsesest järelevalvet polnud – need kes tahtsid läksid sisse ning õnneks, et seal miskit ei juhtunud. Igauks hüppas ju nii kuis tahtis, aga õnneks tulid uued rõõmud (näomaaling, tordi söömine vms) vahele, kus enam hüppamisest rõõmu ei tundnud.

Bassein oli üsna pisike, u. 1 meetrise läbimõõduga. Sealjuures oli järelevalve pidevalt olemas (lapsevanemate näol). Õnneks, et tähtsustatakse seda, et väga väikese vee kogusega võib väga suur õnnetus olla.

Pidu toimus venna ämma ja äi alles ostetud maja hoovis. Hetkel oli seal veel kõik remont tegemata, kuid plaanis see neil on. Aga mis eriti silma riivas oli see, et peo pidamiseks oli vaja elektrit. Elektrit tarbisid külmkapp, muusikakeskus, kohvimasinad, batuut. Sinna juurde oli lisatud ka pikendusjuhtmed. Tegu oli väga suure elektritarbimisega. Ja et majas oli välja vahetamata elektrisüsteem, siis polnud ilme kui tarbimine oli nii suur, et löi korgid kilbist välja.

Kingituste lahtivõtmisel selgus, et ühele esemele oli poes külge jäetud turvaelement. See oli teema, kus iga üks rääkis jälle enda kogemust kuidas ja mismoodi on seda lahti saadud.

Peale tööd läksin abikaasaga rannas. Uskumatu mis peale korrakaitseaduse muudatuste elluviimist toimub. Võetakse sõnasabast kinni, et alkoholi tarvitamine avalikes kohtades on lubatud ning rohkem ei kuulata/loeta/mõelda. Seda ei teadvustata, mis tegelikkuses alkoholi tarvitamine endaga kaasa võib tuua, eriti ujuma minnes. Kui palju oli sel päeval näiteid sellest, kus seltskond tuli randa ja istus liivale, esimene asi loomulikult pudelid välja ja kaanima. Õnneks muidugi nii kaua kui meie seal olime, ei näinud me, et keegi neist vette oleks läinud. Loodetavasti ei läinud ka peale meie lahkumist.

Mida veel tähele panime oli see kui laialt levinud on igasuguste täispuhutavate asjade kasutamine eriti väikeste laste puhul – ujumisrõngad, kätised, täispuhutavad päästevestid jm.

kujutised, vanemad ostavad järjest enam, justkui ise teadmata mis ohtu need endast kujutavad. Loodetavasti nad siiski arvestavad sellega (on näha, et päris pisikesi üks nendega kuhugi ei lasta), kuid kui laps ka oskab ujuda, ei pruugi need täispuhutavad vahendid olla abiks, vaid hoopis hätta seada lapse...

Kasutasime jällegi ilusat õhtupoolikut ära, et peale tööpäeva teha väike suplus ja saada veidi päikest. Lisaks sellele, et naine on mul konkreetne ja põhimõtetega, meeldib talle jälgida ka ümbritsevat.

Näiteks, tulid sel õhtul randa isa koos kahe lapsega – noorem 1,5-2 aastane, vanem 6-7 aastane. Eeskätt oli isa tähelepanu noorema peal, kellega koos ka vette mingi, vanema lapse poole kiikas ta aeg-ajalt, kuid ka tema ei olnud sügaval. Üsna pea saabus (tõenäoliselt) ka ema koos veel ühe lapsega ning seejuures oli juba oluliselt lihtsam. Kaks täiskasvanut jälgivad kolme last. Üldine tendents meile lähedal olevate perede puhul oli see, et vähemalt üks lapsevanem läks lapse (lastega) koos vette ning jälgisid lapsi hoolikalt.

Teise näitena tulevad kaks täiskasvanud naist kahe lapsega randa. Enne kui lapsed hakkavad merre jooksuma, hüüab üks naistest „... ja enne ootate meid ära kui varbad vette panete..“. Minu arust üsna mõistlik, laste puhul peab olema pidev järelevalve!

Peale tööpäeva, käisin sõbra korraldatud peol. Pidu sellepärast, et sõber otsustas liikuda edasi ehk vahetada töökohta. Koostumiseks oli valitud lõkkeplats jõe kaldal (u. 30 m), inimesi oli kohal u. 25.

Grillisime liha, kõrvale tarbiti õlut. Hiljem toodi välja ka kangemat alkoholi, millest kokteilide tegemine alguse sai.

Et jõgi oli kohe seal samas, siis loomulikult tuli isu peale veidi ennast värskendada. Sellest seltskonnast 4kesti otsustasime ujuma minna, seejuures olime joonud 2 õlut. Sellel hetkel tundusime ju täiesti korras (ehk siis mitte purjus), kuid kui hiljem naisele rääkisin, siis ta panin mõtlema küll. Et tegelikkuses ju on alkoholi tarvitamine ikka sellest kui oled lonksu-kaks võtnud. See, et sellel hetkel ei tundud, et olid purjus, et tähenda veel, et nii ka oli. Iga päev jälle kuuled, et uppus seal ja seal ning loomulikult ei puudu lause „uppu oli tarvitanud alkoholi“. Ühesõnaga, meil läks hästi ja enam ikka alkoholi tarvitanult vette ei kipu.

Hilisemal ajal enam keegi ujumas ei käinud, va. ühe töökaaslase poeg. Kui tema ujuma läks, siis oli alati täiskasvanu tema juures. Sest jõe puhul on lisaks lihtsale veele, ohtudeks ka vool ja jahe vesi...

Peale lõunat ühinesin naise ja Tema sugulastega rannas. Kokku oli meid 8. Rääkisime reisimisest ja sellest kuidas kellelegi päike peale jääb. Palava päeva kõrvale võtsid osad omale jahutava õlle. Ja muidugi, mitte küll kohe, aga üsna pea mingi ennast merre värskendama... seejuures ei mind üksi vaid ikka kellegagi koos. Loomulikult sai õllejoomine ja ujumas käimine jällegi asjaosalistele ära mainitud...

Rannast liikusime meie juurde, et enne sugulaste pikka sõitu veidi näksida. Nõudepesemise ajal suutis naine klaasi lõhkuda ja kätt vigastada. Õnneks polnud haav suur ning see sai väikeste abivahenditega korda tehtud.

Päeva fail! Teadsin, et õhtul kell 19:00 hakkab mul jalgpallimäng. Lähen siis sinna ja kedagi pole. Tuli välja, et mäng oli lükatud peal kella 12:00 peale. Aga kuna ma sellel ajal olin nagu nii tööl, siis poleks saanud minna.

Hetkel on käimas Päästeameti poolne veeohutuskampania, kus välireklaamid vähemalt linnas on uhkelt väljas, nii bussijaamades kui reklaambänneritel, samuti tv reklaamipausidel. Kujutatud siis kangelast, kes sõpra takistab ja hädasolijat aitab.

Tegelikkuses on viimasel ajal uppunuid tõesti liiga palju ja enamusel neist alkoholi tarvitanud. Enam ei möödu päevagi kui pole ühtegi uppunut. Ehkki mind pole palavus ära tüüdanud ja hulluks ajanud, siis tundub, et paljude pea on soe ilm sassi ajanud ning et statistika ei muutuks veelgi hullemaks, siis peaks ilmad vahepeal ujumaminekut mitte soosima. Tundub, et üle tüki aja erakordselt soojad ilmad, muudavad inimesed HOOLIMATUKS enda ja teiste suhtes...

Blogi 2.

Minu imeline blogi (mitte eriti hoolikalt täidetud)

Tööl. Mitte midagi põnevat ei juhtunud.

Puhkusel. Mitte midagi ei mäleta.

See oli nali. Oli ühes linnas sõpradega suuremat sorti pidu. Koos lastega üle paarikümne inimese. Joodi-söödi kõike, mis kätte juhtus, midagi ohtlikku ei tehtud, keegi purjus peaga ujumas või sõitmas ei käinud.

Vahepeal midagi põrutavat ei juhtunud, õlut sai palavaga ikka timmitud, aga otsest pidu kui sellist polnud. Palju sai puhkuse ajal pere ja sõpradega ringi sõidetud. Enamuse ajast olin roolis, seega kesvamärg jäi pigem õhtusesse aega.

Käisin Viljandi Folgil. Õnneks ei juhtunud taas midagi ohtlikku. Ise puhusin eile ontlikult alkomeetrisse nullid ja sõitsin Tallinnasse tagasi. Teistel läks veidi kauem □ Seltskonnas oli 5-10 inimest. Pidusai peetud Viljandis, imelise käepaela abil sai väisatud vist 9 konsat.

Lõbusaid olukordi ja nalju tuli ikka ette, miskit eraldi väljatoomise väärilist polnud.

Tööl tagasi, mitte midagi põnevat ei juhtu.

Facebookis ja internetis ma midagi laikinud, mänginud või näinud pole. Põnevate sündmuste esirinnas oli kindlasti Jalka MM ja Ukraina. Jalka tulemustega jäin üldjoontes rahule, Ukraina kohta arvan seda, mida iga normaalne inimene. Suure osa ajast olen veetnud vees, ujumas on käidud juuli jooksul juba ca 20 korda.

Täitsa keskmine ja tore juuli oli. Naist ei petnud, alkoholimürgitust ei saanud, homoks ei hakanud, narkootikumide ei tarvitanud. Tüüpiline Eesti mees, boring as shit. Selleks kuuks on seltsieluga ilmselt aamen, passin siin saunatemperatuuril tööl.

Blogi 3.

Alustan memuaaridega punktist mida ma veel mäletan. Nimetame seda siis minu „puhkuse“ alguseks. Mida täpselt ja millal ma tegin on ehk raske meenutada kuid võtmes pidu ja alkoholi tarbimine ei tohiks raskust valmistada. Nagu sa võid arvata ma eriline peoloom ei ole :)

Nii siis puhkus algas. Määramata perioodiga ringreis ümber eestimaa. Ilmad olid ilusad ja soojad. Suund oli Ida-Virumaa, läbides põhjaranniku külasi, linnu ja muid vaatamisväärsusi. Juukselõikus Jõhvis, Sinimäed, Sillamäe, Ontika, Valaste juga, Narva linnus, T-34 monument Narva jõe ääres ja õhtuseks peatumispaigaks Narva-Jõesuu. Soodsa ööbimiskoha leidmine ei olnud eriti lihtne. Õnneks on meil Google ja seltskonnas inimesi kes oskavad välismaa keelt (vene). Kõik oli ilus ja puhas. Tondilosse oli vähe ja vana nõukaaega meenutas esimene päev vaid ilusast küljest. Euroopa on jõudnud ka Ida-Virumaale. Kõik on ilus, puhas ja hoolitsetud. Ka mahajäetud majad ei paistnud jubedatena vaid just kui kuulusid konteksti. Eesti keelt õnnestus kuulda vaid kahes momendis kus juuksur küsis „kas randiga“ ja kelner õhtul

restoranis midagi seosetut seletada üritas. Aga kõik oli ilus ja hästi. Pidu ei olnud ja õhtusöögi juurde kuulus klaas õlut.

Järgmine päev suundusime lõuna suunal. Kuremäe klooster, Vasknarva, Gorodenko, Alutaguse metsad, Kauksi rand, Mustjõe sibulatänav ning siis läbi Tartu Rõugesse. Nagu eelmisel ja järgmistel puhkuse päevadel keegi kuni õhtuni alkoholi ei tarvitanud ja ujumas ei käinud. **Õhtusöögi kõrvale kas üks suur või kaks väikest õlut. Tsill.**

Läbi Lõuna-Eesti; Haanja, Suur Munamägi, Kilingi-Nõmme, ..., ja muud ilusad kohad. Õhtuks sõbra juurde. Selle õhtu lõpuks kujunes kodus ahjus ära kuivatatud sealihha mille juurde kulus juba rohkem õlut ning peale seda katsetused kokteili segamise vallas. Nimelt oli plaan segada mõned Mohitod. Peale jalutuskäiku poodi hankimaks vajalikud komponendid segati nii mõnedki kokteilid millest enamust ei olnud võimalik juua. Nii said kraanikausi torud desinfitseeritud ja jalgpalli finaali kõrvale sai veel mõned õlled joodud.

Kui hommik oli lõunasse magatud ja niisama tsillitud sõitsime randa ja Ainazit avastama. Lühike päev kuna üks meist oli seltskonnas rase. Tiir Tolkuse rabas ja tagasi sõbra juurde. Sõime väljas kuna kodus ootav kuivanud liha ei isutanud kedagi. Magustoit kohvi ja õllega kodus. Vees käisime rannas ainult jalgupidi ja täiesti kainelt.

Hommikul läks pererahvas tööle. Oli esmaspäev. Kaalusime võimalusi sõita Kihnu kuid see ei sobinud kuidagi kokku me ülejäänud plaaniga ja oleks kiirustamiseks läinud. Loobusime ideest ja suundusime Virtsu suunas. Virtsust Muhumaale. Tegime saarele risti ja põiki ja ringi peale. Einestasime, jõin alkoholivaba õlle lõunasöögi kõrvale. Minu kaaslane sai lubada omale päris õlu. Ei tea kas asi oli selles, et ta ei saanud minuga alkoholiga õlut jagada aga ta ei kiitnud seda pakutud jooki sugugi. Õhtuks googeldasime majutuse ja käisime linnapeal jalutamas. Õhtusöök ühe päris õllega.

Alustasime saare avastamist Sõrve poolsaarelt. Vaatasime Tehumardi mälestusmärki kus fasistid punaarmee lasi olid nottinud. Hauakive uurides selgus tõsiasi kus ilmselt pooled punaarmee lased olid eesti mehed. Edasi sõrve sääre tippu ja siis mereäärt mööda ringiga tagasi. Arutasime plaani kas minna ka Vilsandile. Rahvuspargi servas käisime ära. Paadiga minna ei tahtnud ja jalgsimatka mille pikkus oli min. 8km. Me hilise kellaaja tõttu enam ette võtta ei saanud. Jalgsimatka oleks sisaldanud kohati meremuda ja üle kanali ujumist ning see õhtuhämaruses ei tundunud mõistlik olema. Õhtuks tagasi, õhtusöök taas kesklinna väliterrassidel. Oli soe ja mõnus. **Klaas õlut söögi kõrvale.**

Alustasime päeva Kaali järvest ja Panga pangast. Käisime vaatasime mingeid tuulikuid ja nende juures olevat väikest muuseumit ning peale kohvijoomist RMK lõkkealal suundusime Hiiumaa praamile. Peale telefoniga suhtlust kohalike sõpradega tegime väikese ringi ning peatusime külalistemajas, mis ei olnud just kõige luksuslikum ja mille ehituskvaliteet eesotsas vannitoaga jättis suhteliselt viletsa mulje. Me ei lasknud pisasjadest ennast häirida. Soe vesi ja voodid olid olemas. Esimene alkoholivaba õhtu!

Suundusime Kärdla. Jäätise ja värsket hapukurgi mekutamine koos sõbra kolme kuuse pere teise lapse ülevaatamisega. Ringreis Tahkuna tuletorni ja vene sõjaväest maha jäänud maaalustesse katakombidesse. Edasi Luidja rand, kõpu tuletorn, surfi paradiis ja suure mere lained, Puski lagunenu õigeusu kirik ning Vanajõe org. Otsustasime ööbida öö telgis. Kaasa oli see ju võetud ning vajas tarvitamist. RMK pakutud telkimisaladest käisime vaatamas kahte, üks telkimisala oli täiesti tühi. Niidetud muru, lõhutud ja laotud kuivad küttepuid, tulease koos grillimistarvikutega, toolid ja lauad aga ei mitte ühtegi inimest. Poes oli vaja käia ja seetõttu ka meie sinna ei jäänud. Teisel alal olid tingimused umbes samad kuigi küttepuid olid otsa lõppenud. Selle eest oli seal meri ja päikeseloojang otse merre. Sellel alal olid meil ka ühed naabrid ja mõned läbikäijad. Teineteist me ei seganud ja isegi kemmerg oli eeskujulikult puhas. Meeldiv elamus. Teine alkoholivaba õhtu. Tuld me ei teinud ja olime looduse vastu igati sõbralikud.

Peale välist hommikusööki laagrialal pakkisime asjad ja sõitsime sadamasse. Praamile saime täiesti juhuslikult kuid põhimõtteliselt ilma ootamiseta. Tegime tiiru Haapsalus. Ilus linn millest osa oli suletud. Läbipääs ainult ameerika autodele. Meil säärast ei olnud võtta ning seetõttu jäi meie ring plaanitust veidi lühemaks. Mandril tunne puhkusest ei ole sama mis seda tunneb saartel. Veendusime tõsiasjas et Keila kesklinnas puudub võimalus söömiseks. Keila-Joal süüa saime ehk mitte kõige hullemat toitu, kuid puudus igasugune teenindus oskus. Türisalu Pank seevastu oli sama ilus ja veel kõrgem kui Panga Pank saarel. Edasi sõitsime koju. Kell oli hiline, süüa teha ei viitsinud. Õlu põdravorsti ja hapukurgiga täitis tühimiku.

Puhkuse kokkuvõtteks peab mainima et ujumas keegi seltskonnast ei käinud. No ei tekkinud sellist tunnet, et oleks vaja minna. Alkoholi sai aga tarvitatud pidevalt **kuid mõõdukas koguses.** Kaheksa päeva jooksul sai kerre joodud vast umbes 5L õlut ja siis ehk pool kokteili kanget alkoholi. (Sinu eelmiste küsimuste põhjal julgen pidada seda infot oluliseks). Arvuti sai kätte võetud ühel päeval (mailbox, FB, ja töötukassa sissekanne).

Telefoni kaudu majutust googeldatud paaril juhul. Uudised tulid raadiost. FB-s käimise jooksul sai laigitud mõned sõprade pildid ja vastatud seal olevatele kirjadele. Puhkamas käisime siis kahekesti. Mõned päevad veetsime neljakesti. Põrutavaid uudiseid rohkem ei olnud kui siis koju jõudmise päeval kuulsime raadiost Malaisia reisilennuki alla tulistamisest ning kodus sai ka selle kohta vähe rohkem infot otsitud. Kurat seda teab kes selle tegelikult alla lasi kuid kole lugu igal juhul. Uudised ja meedia maailm meid puhkuse käigus üldiselt ei seganud. Jalgpalli finaal oli kohustuslik vaatamine. Ebameeldivusi meiega ei juhtunud. Eriskummaline oli see, et pea iga päev ja ühel päeval koguni kahel korral viskas teel keegi täiesti võõras käppa ja tervitas lahkesti. Läbitud kilomeetreid 16 km vähem kui 2000 km. Oli meeldiv puhkus.

Kodus tagasi. Lahtipakkimine. Tõdemine et muru on pikaks kasvanud. Midagi olulist vist ära ei teinud. Ei meenu igal juhul. Poolest päevast õemehe sünnipäev. Oli rannapidu. Suur peotelk oli randa viidud. Söögid ja joogid telgis. Öösel oli seal vist disko. Diskopall oli olemas igal juhul. Öhtul palli katsetamisel olid kõik lapsed ümber selle. Siis ma sain aru miks see pall oli oluline :D Tükimat aega olid kõik lapsed rahulikult ümber selle. Külalisi oli umbes 20 pluss lapsed. Lapsi oli ka vast kümnekond. Üle ei lugenud. Enamus inimesi jäi telkima kuna hommikukohv oli voodisse lubatud. Kui meie kodus ärkasime oli küll äike ja paduvihm. Kuidas neil läks ei olegi uurinud. **Rannas olid kaks kajakki ja huvilised said sõitu proovida. Päästevestid ja õpetajad olid olemas. Pidu, alkohol ja kajakk merel küll hästi kokku ei sobinud kuid sedasi oli ja kõik lõppes õnnelikult. Oli neid kes käisid ujumas, mõni neist ka napsitanult.** Hiljem ujumas enam ei käidud. Seltskonnas oli jutuks küll kampaania mis napsist sõpra vette ei lubanud kuid seda väga tõsiselt tundus et ei võetud. Küll tekitas seltskonnas pahameelt kus ühel korral kajaki omanikud ise tiirule minnes päästeveste selga ei pannud. Tegin minagi ühe tiiru kalda ääres valgel ajal hambuni turvavarustatult. Ülepea vette ei lubanud südametunnistus minna kuna olin juba jõudnud algust teha õlle joomisega. Mõtlesin ju kohe sinu peale. Inimesed olid rahulikud ja sõbralikud. Joobe tekkides hoiti ka veest eemale. Kuna seltskonnas olid inimesed kellega käin ka motomatkal siis oli juttu matkamistest. Vend käis sõitmas jalgrattaga. Tundsin ise huvi selle vastu. Millest teised rääkisid ei teagi. Täpselt kell üksteist saabusid sääsed. Neid tuli kohe piisavalt. Sinna maani ei olnud mitte ühtegi. Ei sääske ei parmu. Pisut sai nendega võideldud. Kuna sääsed ja mõned rohkem purjus inimesed hakkasid muutuma tüütuks siis lahkusime. Kaine rool oli olemas.

Esimene toimetusi täis päev peale puhkust. Käisin vanaema juures. Viisin vanaema juurde maale koduõuelt ära ehitusmaterjale mida minul enam vaja ei ole kuid seal ühel hetkel ilmselt muutub vajalikuks. Umbes 100 aastat vanad rubla ajal Karpaatidest toodud katusekivid millega vanaemal maal kaks katust tehtud ja kolmas vajaks tegemist. Tagasi sõiduks kuhjaga koorem prügi. Vahepeal lõuna ja niisama lobisemine. Hakkab teine viletsaks meil jääma aga saab endaga hakkama veel ikka. Aega mul ju on. Katsun rohkem abiks olla ja vaatamas käia. Õhtuks koju tagasi. Alkoholivaba päev. Õhtul esimene pikem arvutisolemise päev. FB uudised ja muu säherdune jama. Mõned laigid sõprade värsketele asjalikumatele piltidele. Veidi tähelepanu lennuõnnetusele.

Autoremondi päev. Kuu lõpus lõppeb ülevaatus. Mõned kondid logisevad. Vaja minna juppe varuma. Lühidalt kirjeldatuna sõitsin hommikul linna, sain poest kõik vajalikud jupid ja aega bronnima minnes juhtus olema juhuslikult kohe momendil vaba aeg ning sai kõik need jupid ka ära vahetatud. Tegin ka ise näpud õliseks. Töömees oli oma tuttav kes ka mind oma garaazi lubas. Ülevaatuses oluline sai tehtud. Edasi käik toidupoodi ja tagasi koju. Ehituspoodi ei jõudnud. Kell oli juba hilja õhtul. Kodus panin esimest korda viimase kümnekonna päeva jooksul televiisori mängima. Too vajab paari restarti. Õigemini hakkas tööle peale seda kui olin voolujuhtme mõneks minutiks eemaldanud. Laupäevahommikune äike raksatas mulle „kuhugi“. Tundub et see oli mu ruuter. Välguga koos käis pauk minu toas ja siis sekundi või poole pärast tuli müristamine järgi. Laupäeval kontrollringil ma ei suutnud tuvastada kust toas pauk tuli. Nüüd siis sai kannataja leitud. Vaatan poole silmaga telekat ja meisterdan samas oma blogi. FB uudised on vaadatud. Ei midagi erilist. va. Et kell on nüüd saanud kolm öösel :)

Kodused tööd. Päike, palav ja mitte kõige mõnusam aeg töö tegemiseks. Midagi olulist ja eriskummalist ei juhtu. Tööd ka palavuse ja kurat teab kust ilmunud parmupilvede tõttu ei edene. Õues on palav, toas on ka palav, ainult keldris on päris mõnus. Peaks keldrisse tegevust leidma. Tagantjärele mõeldes ehk leiaks kah. Pean meelde jätma.

Hommikune äratus kella üheksa paiku. Keegi prõmmib ukse taga. Ajasin püksid jalga ja lähen vaatama. Üks nägupidi tuttav vanamees ukse taga. „Ole hea mees ja tule tõmba auto välja“. Olid tagurdanud tänava otsas kraavi. Härrad nimelt olnud käinud vihtu tegemas. Küsin kas juht on kaine. Olevat natukene joonud. Peale kurjustamist ja politseiga ähvardamist lähen vaatama. Autojuhiks omal tuttav mees. Lõhnad juures. Riidlen rooli keeranud härraga päris

korralikult. Lepime kokku, et tõmban nad teele tagasi, kuid auto jääb tee äärde ja vihategijad kõnnivad jala edasi. Tagasi tulevad kui on kained. Kõik on nõus. Tõmban auto teele. Roolis olev härra kihutab sõnagi lausumata otsejoones mööda metsateed kodu poole. Politsei jutt on härra endast koledasti välja viinud. Too teine sõber vaatab nõutult järele. Saab vähemasti tema turvaliselt edasi koju kõndida. Endal süda valutab tagantjärele mitu päeva. Kuritööle kaasaaitamine. Ükski heategu ei jää karistusega :(

Tallinna päev. Esmaspäevased remonditööd ei ole õnnestunud kõige paremini. Vähemasti esmapilgul nii tundus. Auto all on õli loik. Plaan ülevaatusele minna lükkub pisut edasi. Kurat. Tundub et olen ise lõhkunud ühe toru/vooliku remondi käigus. Terve päev kulub asenduse leidmiseks. Terve varuosa maksab kosmilise numbri. Lammutusest leian ühe osa, hydroscandist saan liited ja vahetama. Siis kui kõik tundub ilus ja hea laseb auto õhkvedrustus auto tagumise otsa alla. Otsime viga mitu tundi. Mõistus lõppes otsa. Kõik on korras aga ei toimi. Arvutit vaja, aga seda saab alles esmaspäeval. Auto jääb Tallinna ja sõidan rongiga koju. Terve päev kulunud ei mitte millelegi. Kõik plaanitud tegevused tegemata ja jala koju.

Autovaba päev :) Kuna autot ei ole, ei ole põhjust, vajadust, ega võimalust väga kuhugi minna. Tegelikult ei ole see üleüldsegi probleem. Poes käin tsikliga ja muidu taas kodutööd. Kodutöid on palju. Kohe väga palju. Aga parmud ja tappev palavus ei luba neid väga teha. Mõni asi saab tehtud kah. Nädalavahetus. Kaks alkoholivaba päeva. Peaaegu. James Bondi õhtu sobib siiski paremini ühe väikese õllega. Tsill. Pidu ei toimunud.

Täna on vaja autole järele minna, see kuidagi korda saada ja ülevaatus ära teha. Äratus oli kellaga. Joon kohvi ja sean sammud rongijaama. Ostin poest veel pudeli vett ja istun rongi. Vaatan rahakotti. Mitte üht senti sularaha. Küsin piletimüüjalt kaardimakse võimaluse kohta. Kaardiga saab maksta ainult Elroni diiselrongides ja see seda loomulikult ei ole. Netist pileti eelmüük lõppeb 15 min enne rongi väljumist. Seda ka telefoniga teha ei saa. Piletimüüja lahendust ei paku. Käin kohalikus poes uurimas kas saab kaardiga terminali kaudu ehk raha välja võtta kuid ei, ei saa. Ei ole võimalik. Olen natukene nõrdinud kuid loll on ilmselt see kellel raha ei ole ja iga loll peab oma karistuse ise kandma. Kõnnin koju tagasi. Kolm tundi päevast vastu taevast. Lähen järgmisele rongile. Ise mõtlen seadusest mis ütleb, et kaardiga peab olema võimalik maksta kõikides müügipunktides. Ja siis Elron seda ei võimalda. Normaalne. Võtan kasutan seda kolme tundi ära blogi ülestähendusteks. Väljas päike lõõmab. Ei olegi nii paha. Kui ma lõpuks linna jõuan ja autosse istun töötab see nagu kellavärk. Ise

läks korda. Käin teeninduses ja saan teada et tõstukilt autot alla lastes oleks pidanud olema kõik ukсед aknad suletud. Siis aju taaskäivitab ennast. Meil oli terve päev juhi aken lahti. Palju õnne meile isehakanud automehaanikud. Tunnen rõõmu, et väljaminekut ei toimunud. Saan autole ülevaatus. Käin vajalikud kohad linnas läbi ja koju tagasi. Saabunud on õhtu. Vahin telekat ja keeran magama. Selline sisuta päev, just kui ära raisatud.

Viimase nädala uudistest köidab tähelepanu Ukrainas toimunud lennuõnnetus ja ukraina sõda. Muud asjad väga tähelepanu ei köida. Kollastest asjadest lihtsalt ei viitsi huvitada. On ju minulgi puhkus. Esimest korda hakkab mõtlema uuesti tööle minemisest. Natukene võtmes et mis ma järgmine kord töötukassas ütlen. Et mis olen vahepeal teinud (seal peab näitama kuidas vahepeal on töötamine edenenud). Südametunnistus ei luba valetada, aga kaua ma neile räägin et ma ei taha tööle minna tahan teie hüvitist :D Oleks vist ka vähe nahaalne. Sirvin töökuulutusi. Ja siis saan telefonikõne ning lepin kokku töövestluse septembriks. Olen sellel teemal korra suve alguses rääkinud ja avaldanud soovi suvel puhata ning sügisel tööle hakata. Näed see on püsinud meeles ja minu vastu huvi on endine. Parandab ju enesetunnet, või mis :) Uudised siis mind suvel väga ei köida. Feisbuuk on täis inimeste suvepuhkuse pilte. Kes kus on käinud. Endised töökaaslased läksid täna kõik tööle. Mina aga olen kodus. Sellistel hetkedel on mõnus tunne nagu see kui saad hommikul kella kinni vajutada ja edasi magada. Mmm nii mõnus. **Laigin sõprade suvepilte**. Reklaami nädala jooksul tarbinud ei ole. Õhtul vahest küll telekas on mänginud. Bauhof allahindlus 25%, jah mul oleks ehituspoest üht teist vaja. Ei käinud ostuhullusel. Aiamööbel kuni -70% askos. Võiks ju minna. Aga midagi uut huvitavat ja lähedat ei tule meelde. Mis sa neist reklaamidest suvel ikka teed ja näitad kui inimesed on õues. Vist on nii. Möödunud nädalal kokku kolm alkoholivaba päeva. Kokku tarbitud umbes 2L õlut. Aga palav on, väga palav.

Olen kodune. Põhiline aeg möödub labidaga vibutades. Kaevan vundamenti soojustamiseks lahti. Olen sellel nädalal päris üks. Tegelikult on väga mõnus. Ainult õlu sai kodunt otsa. Mitu päeva ei tule meelde ka poest osta. Temperatuurid seevastu on üle kolmekümne. Vaheldus seegi. Kõik päevad mööduvad süües, magades ja labidat vibutades. Kehakaal langeb :)

Linnamineku päev. Päeva eesmärk hankida rendist maksimaalselt suur piikvasar. Kuna olen linnas kulub hulga tunde ka ehituspoes erinevate materjalide kokkuajamiseks. Viieks olen kodus tagasi. Hakkab intensiivne vasara kasutamine. Lõhun maja betoontreppi. Kella poole

kümneks on trepp maaga tasa. Aeg lõppeb otsa. Naabreid veel akendel ei ole aga läheb hämaraks. Loen tööpäeva lõppenuks.

Päeva plaan on lihtne. Äratus seitsmest. Piikvasar poole üheksaks renti tagasi. Kümme kodunt start üritusele. Teen õndsana näoga silmad lahti kell pool kümme. Kella ei kuulnud või vajutasin kinni. Ei tea. Tean mis kell on ja et olen sisse maganud. Ilma hommikukohvita autosse ja linna. Vasar õnnestub tagastada ilma trahvideta. Üritusele mineku start on aga viibinud. Vaja jõuda kella kaheteistkümneks paraadile. Jõuan Jõgevale täpselt kella kaheteistkümneks. Politsei on tee kinni pannud ja starti sõita enam ei õnnestu. Liitun paraadiga poole tee pealt. Põhimõtteliselt jõudsin. Saan sõpradega kokku. Vaatame trikishowd ja sööme jäätist. Käime ka staabis ja hangime kohustusliku rinnaembleemi. Kella kolme-nelja ajal koju sõit. Saan kokku teise sõbraga. Otsustame ujuma minna. Ei ole ei mina ega tema mitu aastat ujumas käinud. Kella poole seitsmeks on laekunud mõlema kaasad. Ujumispaik on karjäär. Seal on maastikusõiduala ja liivane rand. Läheneme ujumiskohale mööda offroad rada. Seltskond venelasi on raja oma autodega blokeerinud. Peavad vee ääres pikniku. Käime ujumas. Vesi on väga soe kuna karjäär on väga madal. Sulistame kõik kalda ääres ja keegi kaela murdvaid trikke ei soorita. Nii igaks juhuks. Peale suplust ajavad venelased ka autod eest ära ja saame raja lõpuni offroadida. Õhtu jätkub minu juures grilli, tsilli ja mõningate õlledega. Kõik on rahulik ja mõnus. Kell üks saab õhtu läbi. Kes koju, kes magama.

Päev möödub kodus ja metsas toimetades. Lõhutud trepist saab metsas söödakohale sõidutee. Kuna tee söödakohale saab taastatud/rajatud saab ka sinna nüüd süüa viia. Sead saavad tonni kartulit, natukene vilja ja küüslauguleibasi lõhemaitsega. :) Kaamera läheb puu külge. Õhtu on alkovaba. Teen head süüa ja vaatame natuke telekat.

Viimase nädala uudised ei ole mulle eriti korda läinud. Midagi meelde ei ole jäänud. Kogu oma „puhkuse“ perioodi ei ole mind eriti meedia tõmmanud. Olen ka sellest puhanud. Sõbra käest küll kuulsin kuidas mu oma naabrimees oli nädal varem ühe tsiklimehe rekkaga ära kortsutanud. Teatud põhjustel köidab see minu tähelepanu. Olevat uudistes olnud ja puha. Minule oli see uudis, ei ole näinud. Olen pühendunud eelkõige oma remondi edendamisele. Olen töö kuluga suhteliselt rahul. Kuna jahihooaja algus, niisamuti ka võimalik tööleminek ja ilmselt ka ilusad ilmad hakkavad läbi saama tahaks asjadega lõpuks kuhugi maale valmis jõuda. FB-s olen toimetanud nädala jooksul vähem. Inimesed käivad seal suvel suhteliselt vähe. Vähemasti minu sõbrad. Mõned laigid on ikka pandud. Erandina lisasin nädala alguses

uue profiilipildi. See on mul teine profiilipilt kogu FB ajaloo jooksul. Oma suhteliselt erakliku eluviisiga ei ole lihtsalt minust väga palju pilte tehtud. Nädalas joodud alkoholi kogus on umbes 4 liitrit õlut, millest valdav enamus siis laupäeva õhtul. Kogu blogi pidamise jooksul on ära jäänud või edasi lükatud kaks sünnipäeva üritust.

Blogi 4.

Minu õnneks mul hetkel erilist eraelu ei ole ja nädala sees ei ole vist midagi teinud (mis selle töö skooopi mahuks) juba kuude kaupa. Seega, võtan viimased nädalavahetused ette, mis mulle meelde tulevad ja kirjutan neist.

Eelmine nädalavahetus (01-03 august):

Reede: Sõber töötab X kohas. Hirmus tark poiss aga kahjuks joodik. Saime tema tööõhtul kokku. Neil siuke *fancy* kontor, kus piljardi, lauajalgpalli ja pinksi laud, pluss saun.

- Milliseid lõbusaid olukordi sellel kokkusaamisel ette tuli? Kirjelda lühidalt (ilma konkreetsete nimedeta)

Eriti hea küsimus on see sul siin. Tuletab algklasse meelde, kus peale iga ekskursiooni pidi kirjutama õpetajale kokkuvõtte teemal „Mis meeldis ja mis ei meeldinud“. Kõige lihtsam vastus oli alati – „Kõik meeldis!“, sai ühe ropsuga mõlemale küsimuse poolele vastatud. Tulles tagasi käesoleva ürituse juurde, siis kuidas sai üldse midagi mitte lõbusat seal olla!? Kuus meest, 3 mängu, särgid maas, testosteroon möllab, pallid lendavad, higi nõretab, läbilõikavad karjatused kui millimeetriga mööda lööd sellest viimasest pallist mis mängu otsustab, lisaks vastaspoolelt tulev võidu eufooriast indutseeritud joovastushüüd. Nüüd lisa sinna otsa veel korralik kuum saun. Ma ütlen veelkord – kõik oli lõbus! Peale seda pidime muidugi korra linnast läbi käima, õlled jooma, süüa ja koju tuttu. A, nüüd tuli meelde, saunas tegime ühele sõbrale seda nalja: <https://www.youtube.com/watch?v=6PKQE8FM2Uw> . Üllatavalt hästi toimis kuusjuures.

- Milliseid ebameeldivaid olukordi sellel kokkusaamisel ette tuli? Kirjelda palun (ilma nimedeta)

Ei tea et mul oleks seal midagi ebameeldivat olnud. Üks sõber muidugi, otsustas naise sellele peole kaasa võtta, ma kardan et tal oli lihtsalt natuke igav seal vahepeal. A ja üks sõber jäi pubis magama ja läks koju ära, ei tea muidugi, et see oleks väga

ebameeldiv olnud. A, mu invaliidi põlv hakkas muidugi haiget tegema, see oli päris ebameeldiv, pidin pisarad silmas edasi mängima. Kõrvalt vaadata oleks muidugi veel hullem olnud.

- Millised on legendid või lood, mida seltskonnas meelelahutuseks räägiti? Palun pane mõni neist kirja.

Ei tea, et oleks midagi väga erilist seal olnud, ühest sõbrast sai äsja piloot, rääkis neid muljeid. Väikese lennuki laenutamine ei ole kusjuures väga kallis, 4-6 kesti saaks suht mõnusalt lennata Kuressaarde, olla seal öö ja tagasi tulla. Muidugi üritasime välja mõelda skeemi, et mitu langevarjurit me peale saaks võtta, kellelt raha küsida, et neid poole tee pealt välja heita ja endal trip odavam tuleks. Lisaks mõned autojutud sinna otsa ja rohkem vist ei olnudki väga midagi. A kurat, nüüd tuli meelde! Üks sõber rääkis loo, kuidas ema oli maamajas tööd teinud, ta läks külla, vaatas et miskil põhjusel on hekilõikur vooluvõrku pandud ja keset tuba põrandal maas. Küsis vanaema käest, et miks nii? Viimane ei osanud midagi kosta. Õhtul ema oli hakanud rääkima, et kuule, mine vaata see hekilõikur üle, et 3 viimast päeva seda laadinud ja ikka tööle ei hakka. Nali on selles, et hekilõikur ainult vooluvõrgust toimibki ja akut ei ole tal kunagi olnud.

- Kas tekkis mõni ohtlik olukord, kus juhtus või oleks võinud juhtuda õnnetus (keegi teeb endale või teisele viga, lõhub midagi ära vms)? Palun kirjelda, mis juhtus, mida tehti, kuidas teised reageerisid?

Minu teada küll mitte...

- Kui suur oli seltskond?
6 meest, üks tsikk.
- Kus te pidu pidasite, aega veetsite (nimedeta)
- Milliseid jooke peol/kokkusaamisel joodi?

Õlut põhiliselt, tirts gin'i toonikuga vist joodi ka lõpus.

Laupäev käisin isa juures, sellest pole väga midagi muljetada. Tomatid kasvavad. Ukrainas toimuv on nõme. Venemaad peab kartma. Savisaar on jobu. Nõukogude ajal oli parem jms.

Õhtul käisin vana töökaaslasega välja muljetamas. Ta oli 3 teise neiuga koos. Tegime paaris pubis 2-3 õlut. Rääkisime töökaaslasega ennast üksteise eludes järje peale ja kogu

seltskonnaga sai arutatud üsna vähetähtsaid asju. Kuidas keegi MUPO'lt trahvi sai, kus kõige parem päevitada on (lemmik teema mul, võid arvata), kes suitsetamist tahab maha jätta jms. Pärast käisime tantsimas. Mõnus muusika oli. Kannatas isegi põhimõtteliselt kainelt seda olu seal nautida.

Pühapäev õppisin – hurraaaa!

Nädalavahetus:

Reedel töölt vara minema praamile, sõbra sünnipäev. Kämpad selleks puhuks mere ääres kinni pandud.

- Milliseid lõbusaid olukordi sellel kokkusaamisel ette tuli? Kirjelda lühidalt (ilma konkreetsete nimedeta)

Parimas sõbrad, meri, fantast ilm – kõik oli lõbus! Esimene õhtu, jõudsime suhteliselt hilja kohale, võtsime mõned vana tallinnad ja läksime istusime mere ääres kivide peal ja rääkisime üksteise elud läbi. Naljaked lood, päevakajalised teemad, raha, äri, tulevik, töö jms.

Teine päev olime terve päeva rannas, ujusime, mängisime palli, jalutasime, nautisime päikeseloojangut. Käisime kohalikus *fääntsi-pääntsi* restoranis söömas ja pärast käisime samas restoranis (näeb välja nagu heinaküün) tantsulka. Jälle – kõik lõbus.

Pühapäev uuesti rand, venelaste mahajäetud suurtükipatareide ekskursioon ja tagasisõit.

- Milliseid ebameeldivaid olukordi sellel kokkusaamisel ette tuli? Kirjelda palun (ilma nimedeta)

Ei tea et oleks midagi ebameeldivat olnud...

- Millised on legendid või lood, mida seltskonnas meelelahutuseks räägiti? Palun pane mõni neist kirja.

Rämedalt vaidlesime, et kui Venemaa Eestit ründaks, siis kes läheks sõtta ja kes ei läheks. Ma ei läheks. Esindasin selles vaidluses opositsiooni (ainuisikuliselt ☺). Üks sõber töötab x ettevõttes, alluvateks on kõik padujoodikust muruniitjad ja muud taolised tegelase. Rääkis enda kogemustest, kuidas sellised juhtida. Väidetavalt, on seal üks tegelane, kes reedeti läheb koju, tõmbab nina täis, paneb kaitsevaelase vormi

selga ja siis läheb linnavahele baaridesse laiama, ajab oma õigust taga ja räägib et ta on linnavõimu esindaja. Sama tüüp olevat viimasel asutuse jõulupeol kaks õlut ära joonud ja traktori juhile paar korda vastu hambaid väänanud. Teine sõber on endine x ametnik, rääkis võimult tõukamise lugu (allkirjade võltsimine jms) ja mis ta töötü eluga nüüd peale hakkab. Rohkem ei tea et oleks midagi eredamat olnud.

- Kas tekkis mõni ohtlik olukord, kus juhtus või oleks võinud juhtuda õnnetus (keegi teeb endale või teisele viga, lõhub midagi ära vms)? Palun kirjelda, mis juhtus, mida tehti, kuidas teised reageerisid?

Tulise vaidluse ajal üks sõber kukkus kivide vahele, paar marrastust, ei vajanud reageerimist. ☺

- Kui suur oli seltskond?
12 (vist)
- Kus te pidasite, aega veetsite (nimedeta)
- Milliseid jooke peol/kokkusaamisel joodi?
- Õlut põhiliselt, õhtuti mõned rummikoolad ja vanakat.

Venna juures terve nädalavahetus. Pere. Lahtised koroonameistrivõistlused (viiki jäi ;-)). Saun ja sauna õlu. Jões ujumas käimine. Grill. Miski kohaliku asja aastapäev. Eredaim mälestus: perega on ju lihtsalt hästi tore koos olla. Jutuks: kuidas kellelgi läheb ja mis vahepeal juhtunud on, kuidas edasi minna, mida teha, kas auto maha müüa ja uus osta, korteri peaks ka äkki ostma jms.

Õppisin küllaltki rämedalt. Õhtul sain sõpradega kokku, mängisime lauamänge sõbra korteris, jõime mõned õlled, vaatasime laulupidu. Pühapäeval sõitsin umbes 300 km tsikliga, vaatasin isa üle ja õppisin sinna otsa.

- Mida lõbusat, huvitavat juhtusid viimasel nädalal Facebookis või mujal internetis vaatama-lugema, laikima, (kaasa)mängima?

FB üldiselt on küllalt vähe asju mis tõeliselt huvitavad on. Vahel leiad sealt mõne hea nalja aga hingele seal tihti midagi ei ole. Sõber saatis selle ükspäev:

<http://markmanson.net/10-life-lessons-excel-30s> . See oli huvitav lugemine. Ei pakkunud suurt üllatust aga tore oli vanadele asjadele kinnitust saada.

- Kas sulle hakkasid silma ka mõned head reklaamid? Millised? Kirjuta lühidalt juurde, miks need Sinu arvates lahedad on.

Ainuksed reklaamid mis mul üldiselt pilku köidavad, on NBA kossu omad, mõned lahedad Heinekeni õllereklaamid sinna juurde ja see on suht kõik. Miks need? Läbimõeldud, ägedad, omavad suuremat mõtet kui asja reklaamimine, spordi reklaamid muidugi köidavad sind selle kirega, mida ise kunagi platsil kogunud. A, üks asi mis mul on pikemat aega juba pinnuks silmas FBs on see Tallinna Nahatöökoja reklaam. Tahaks seda nahast telefonivutlarit. Aga ei tea kas see mu telfile sobib ja pole aega olnud nendega suhelda.

- Meenuta viimase 3-5 nädala uudist (sündmust või muu aktuaalne teema), mida Sa juhtusid ise kuulama-vaatama-lugema või rääkisid sellest sõpradega?

Mis siin suurimad asjad on olnud: Ukraina (sõda+lennuki alla tulistamine). Gaza sõda, Argentiina pankrot, Kurdide sõda Iraagis on ilmselt asjad millest söögi alla ja peale lugeda sai.

- Millised uudised/teemad/sündmused need olid? Mida Sina neist arvad?

Vaatan seda nimekirja ja kõik negatiivsed, peale ühe kõik sõjad. Ja sõda, vahet pole mis eesmärkidel, lõpeb alati sellega et valatakse kohutav hulk süütute inimeste verd ja tõenäoliselt tulemuseni ikka ei jõuta. See ca 10 aastane periood kus maailmas on valitsenud võrdlemisi rahulik periood on ilmselt täielikult läbi. Suur roll on seal kahtlemata Ukraina sündmustel. Nagu mõlema maailmasõja ajal, suurte riikide konfliktid, eriti kui joonistatakse sõjalise jõuga ümber riigipiire Euroopas (mida pole juhtunud pikka aega, kui Gruusia välja jätta) laienevad kergelt alati vähem arenenud riikidesse edasi. Teataval viisil on see ilmselt eeskuju näitamine ja nüüd me olemegi olukorras, kus Euroopas on sõda, mis näeb järjest enam ja enam konventsionaalse sõja moodi välja, Nagarno-Karabahi regioonis otsustasid aserid jälle hakata võima näitama. Transnistria loodab, et venemaa vallutab ka neid, Iisraeli-Palestiini sõda. Sinna juurde palju erinevaid usukonflikte: Boko-Haram Nigeerias, Süüria, Egiptuse ülestõus, Kesk Aafrika vabariik, moslemite ambitsioonid on kõrgemad kui kunagi varem. Hirmus

mõte on see, et mis siis juhtub, kui need konfliktid ükskord läbi saavad. Mis siis need hambuni relvastatud ja sõjas karastunud ekstremistid peale hakkavad?

Blogi 5.

Läksin tsikliga X üritusele, seal oli kokkutulek, seal oli palju tuttavaid, telgid ja muud jutud saatsin ette ära. See on selline suletud lennuväli, kus 24/7 saab teha, mida ise tahad. Sõidad, oled. Selline kinnine üritus, kus tehakse ratastega igasuguseid lollusi.

Mina sel aastal ei võtnud nendest lollustest osa, sest kaks aastat oli käidud ja võistlusmoment seal puudus. Ma olin esimene aasta naisega ka, sellepärast olin ka kindlasti palju viisakam. Rehvipõletamisest võtsin muidugi osa, sest jagati tasuta rehve, muidu ei oleks võtnud.

Joodi õlut, siidrit, rummi. Kohe reedel tegime väikese rummi, võtsin kaks tükki kaasa, kell 5 hommikul sain magama. Üks rumm oli kadunud, järelikult üks rumm oli rotti lastud, kolme peale võtsime kaks 700 rummi ja enda arust rohkem ei joonud. Lõpuks mõtlesime, et äkki ikka ise jõime ära nii, et ei mäletanudki, isegi tühja pudelit ei olnud enam. Kui oleks vargil käidud, siis oles ka telefonid ja muud asjad ka kaasa võetud. Aga asjad olid kõik alles ja seal alal ei olnud väga võõraid või suvalisi ka.

Enesetunne oli järgmine päev jumala okei, kell 12 läksime tsikliga lähedalasuvasse poodi siidrit juurde tooma, kuigi seljakotti ei mahu palju just.

Laupäeval olin suht kaine, jõin mingi viis siidrit ära, pähe üldse ei hakanud, seega mõtlesin, et pühapäeval vaja ära sõita, vaatasin lihtsalt showd. Blokk tuli alkost ette, mida ikka jood, kui pähe ei hakka. Raiskamine.

Mingi vend pani risu kruusateel aga muid suuri asju polnud, see on see varustuseta sõitmine. Õhtu nael oli see, et sommid lasevad tsiklidel rehvid puruks ja veljed. Kuna see neil ei õnnestunud, pani vend tsikli põlema. Mingi baik oli. Kallas üle bensaga ja pani lihtsalt põlema. Mis siis järgmine aasta, kui sel aastal nii tehti, kas panevad ennast põlema?

Rääkisime lampi igasugu teemasid, kel tuli pähe, see rääkis, midagi erilist polnud. Olimegi kolmekesi, teised olid võõrad.

Pühapäeval sõitsime koju.

Vahepeal olin tööl, käisin Eestis. Külas ei käinud, möllan majas, teen seal ehitustöid, et elamine korda saada.

Puhkus.

Tulingi sellepärast koju, et puhata. Läksime randa, olin seal kokku kümme tundi, niisama vedelesin, jõin õlut. Päeval olime kahekesi, õhtul oli rohkem, neli inimest. Jõime. Kõike jõime ja ohtralt, õlut, siidrit, sõber tõi lõpuks rummi. Siis tulid kaks tibi veel seltskonda juurde. Seltskond vahetus kogu aeg, mingi voorimine käis. Rääkisime suvalist juttu, rääkisime, kuidas üks mees oma äri ajab, kuidas tellimused ja tarned käivad, kuidas asjad venivad ja miks. Olime nagu mingid bisnesmenid.

Päeval käisin mitu korda ujumas, õhtul enam ei käinud, sest mina ei tahtnud, plaan oli klubisse minna, ei tahtnud riideid märjaks teha. Peoriided olid seljas juba, ei tahtnud neid määrada. Päeval jõin neli õlut, siis käisin purjus peaga küll vees, lihtsalt end jahutamas, ujumas nagu ei käinud, niisama sulberdasime. **Täispeaga ujumised on jäänud minevikku, kui sai purjus peaga ujutud üle jõe, jõgi oli siis justkui lomp ju, mis see siis ära ei olnud. Enam õnneks täis peaga ei tõmba, ei paku pinget, vanust ka omajagu.** Sain ükspäeval laeval oma vana tuttavaga kokku, ta oli lepingute allkirjastamine, viskas pildi tasku, ei teagi, mis viga on, päris ära hirmutas. Nõrkus peal, süda läbi. Ma ka vana juba, enam ei kannata tervis lollust teha.

Kõik päevad olime rannas, täielik joomalaager, puhkus ühesõnaga. Vahepeal said söödud ka, burksi ja muud mõttetut saasta. Joomine ajab ju sööma ja siis ei taha korralikku asja, ikka kiirtoitu. Päev otsa ei joonud, vahepeal võtsin poe juures õlle, randa ei kannata kaasa võtta, need lähevad ju kohe soojaks. Õlled, mis külmas olid, nende valik oli poes olematu, vahepeal sain mõne külma gini ka kohalikust poest aga muud võtta polnud. Need vist raha ei tahtnud teenida, ei jaksanud siis õllesid külmas hoida, kes ikka 30 kraadise palavusega sooja õlut joob. Liikusin jalgrattaga kõik päevad, nii kaine kui täis peaga, jala ei viitsi kooserdada, jalgrattaga on hea täis peaga sõita, keegi ei kontrolli ju. Tsikliga ei sõida purjus peaga, siis võtavad load ära.

Tulime ööklubist reede ja laupäeval ratastega, nii naljakas oli kui naine ees rattaga purjus peaga vänderdas, nalja sai palju niimoodi. Ise nii hirnusime.

Viimaste nädalate jooksul on häirinud Iisraeli teema, pommitamine, a la Iisraelil on kaks hukkunud sõdurit ja Gazas hukkus 1200 inimest, lihtsalt pommitatakse. Täiesti unbelievable, Ukraina on selle koha pealt lapsemäng, Hitler oleks pidanud nad kõik ära gaasitama. Muud meediast ei näinud.

Meie töökoht müüdi maha, seda jälgisin meediast, sakslased ostsid ära, see tähendab, et meil on tööd ka edaspidi, muidu pidin kaheks aastaks Saksamaale minema.

Eestis ei toimu ju midagi, mis oluline oleks. Postimeest loen iga päev otsast lõpuni, seal midagi huvitavat ei ole.

Reklaame ei märka üldse, ei süvene ega tea neid. Reklaame näen siis, kui need on šokireklaamid, seal on midagi pörutavat, mõtlemapanevat. Mingi tilulilu ei jää üldse meelde. Mingi reklaam oli, kus auto oli kilesse mässitud, see oli vist joomisega seotud. Äkki see, et ära lase purjus sõpra rooli või midagi sellist. See jäi meelde aga muud küll midagi.

Facebookis nägingi Gaza videot, seda keskväljaku pommitamist. See oli Postimehes ka olemas, aga FBst läksingi Postimehesse ja sealt vaatasin.

Peamiselt vaatan FB-s, mida keegi jagab ja siis räägin naisega ja midagi muud ei teegi.

Blogi 6.

Ühe kuu mõtted ja tegemised

Kuna minu argielu on üsna rutiinne ja tööine ja alkoholi tarbimine piirdub üldjuhul paari õllega päevas, on paslik alustada käesolevat kuuajalist ülevaadet minu pidutsemisharjumustest just nimelt ühe väikese peo kajastamisega. Vastasel juhul jääks minu blogijunn liiga sündmustevaeseks.

Vahetult pärast jaanipäeva tuli üks minu väga hea välismaal giidina töötav sõber nädalaks Eestisse puhkama. Me saime nii kolmapäeva kui ka neljapäeva õhtul kokku, rüüpasime pubides õlut ja rääkisime huvitavatest sündmustest, mis vahepeal juhtunud oli. Tore oli üle pika aja näha. Ja meeldiv oli kuulda, et minu heal sõbral oli õnnestunud X linnas neegritüdrukuga kohtamas käia. Minul see saavutus veel puudub.

Piirdusin mõlemal nimetatud õhtul vaid mõne sümboolse (ma praeguseks enam ei mäleta, mida need sümboliseerisid) õllega, kuna mul on esmaspäevast reedeni tööpäevad ning ma olen kohusetundlik inimene ja eelistan käia tööl selge peaga. Seevastu reede õhtul jõin ma end üsna purju.

Vahemärkusena selgitan, et **loomulikult toimus mul ka jaanipäeval üsna raju kräu**, aga ma ei pea vajalikuks sellest detailselt rääkida. Niikuinii on enamikul eestlastel kombeks end jaanipäeval seaks juua. Oli jaanipäev nagu jaanipäev ikka. Söömine, joomine, lõke.

Tulen nüüd tagasi ülal mainitud reede õhtu juurde. Esimesed õlled võtsime taaskord pubis. Olime esialgu neljakesi, kõik mehed. Samas olin ma optimistlik ja eeldasin, et küll need naised ka ühelt maalt seltskonda laekuvad. Minul ja sellel giidina töötaval sõbral oli seljas pintsak, mõlemal selline *cool* ja *casual*. Selline riietus lisab enesekindlust. Ja olen täheldanud, et paljudele naistele meeldivad lahedad ja enesekindlad mehed. Mõnele muidugi ei meeldi – nad tahavad ise lahedamad ja enesekindlamad olla.

Jalutasime tol õhtul ka niisama tänavatel, pudelid jaheda, karge märjukesega näpu vahel. Enne kui see linn sügisel järsult sureb, on see täis elujõudu, rõõmu ja toredaid, meeldivaid inimesi, keda oli tol õhtul südalinnas väga palju. Ja oi kui palju ilusaid naisi. Lühikesed seelikud, siredad päevitunud sääred. Säravad naeratused ja kaunid rinnapartiid, sekka mõni prink seksikas kann.

Loomulikult oli tõlledamas ka mitmesuguseid jorsse: parmud korjasid taarat, kerjasid ja tüütasid inimesi; paar lõviks joonud ossi vehkisid pisikesi rusikaid, millega nad ähvardasid kohe-kohe inimesi nüpeldama hakata; mõni türajüri oli lihtsalt tüütu. Aga nad ei häirinud väga. Tõtt-öelda oli mul neist ülisuvapohhui, sest ilm oli nii ilus. Nagu need naisedki, kellest ma äsja rääkisin.

Kesklinnas toimus mingi välikontsert. See muusika oli saast, aga tuju oli sellegi poolest hea. Ilm ja naised olid ju ilusad ja kuumad.

Tore oli kohata häid sõpru ja meeldiv oli kallistada armsaid sõbrannasid. Ja külm õlu maitstes sellel sumedal suveõhtul, millest oli ootamatult saanud suveöö, nii hästi, et ma ei märganudi, kui sellest sai järsku varahommik. Selleks ajaks oli meid kolm, kõik juba lollid valmis, ja nagu lollile inimesele kohane, oli vaja oma lollust teistelegi näitama minna. Sel kellaajal oli avatud vaid üks urgas, kuhu me minna ei tahtnud. „Ouuuuuu, lähme stripikasse!“ hõikas sõber ühtäkki.

Selgus, et avatud urkaid oli siiski kaks.

„Jaa, lähme jaa!“ elavnes teine sõber.

Minu sõna enam ei maksnud. Elame ju demokraatlikus riigis, üks kahe vastu ei saa, vähemuse sõna ei koti kedagi.

Hämar stripiklubi oli räsitud. Nagu need hilises keskeas naisedki, kes seal litsakalt väänlesid. Ostsime letist mõned joogid ja istusime diivanile. Kuna minu X linnas resideeriv sõber on venelane, sai ta slaavitaridega kohe jutule. Jah, kõik need stripparid olid venelased – vene litsid, nagu me neid isekeskis nimetasime.

Naised hakkasid tantsima. Üsna pea olid nad peaaegu alasti, vaid stringid jäid jalga. Ega neil väga palju riideid olnudki, mida põrandale visata.

Üks strippar tuli minu juurde ja tiris stringe kehast eemale.

„Väike jootraha,“ ütles ta kiimaselt, kuigi vaevalt ta tegelikult kiimane oli. Libistasin talle viieeurose jalge vahele, misjärel ta lähenes koheselt diivanil keskel istuvale sõbrale ning nõudis samuti tantsu eest ausalt välja teenitud tasu. Sõber oli aga väga purjus ning praktiliselt ei märganudki, et proua teda kõnetas, mispeale strippar hakkas end selle sõbra süles üha intensiivsemalt nühkima. Tundus, et tal oli kindel plaan temast kupüür välja hõõruda, kuid hiljem selgus, et sellel elumehel polnud sularahagi.

Olen ikka loll, et esimese küsimise peale kohe palka maksin, mõtlesin. Kui järgmine daam jotsi küsima tuli, ütlesin kohe, et hõõrugu natuke veel.

Strippar hüppas mulle kaksiraksi sülle ja üksnes ei hõõrunud veel, vaid tegi seda märksa pühendunumalt, peaaegu nagu hoole ja armastusega. Selle järel seisis ta mu ette ning sikutas taas stringe. Kuna mul oli hää üle valju muusika rääkimisest kähe, viipas näpuga enese poole, mispeale naine kummardus mulle lähemale.

Ostsime veel paar drinki ning ühtäkki istusid kõik sealsed prouad meie seltskonnas, kõkutasid naerda ja olid muidu ülemeelikud. Vestlus oli enamasti venekeelne. Mina kui umbkeelne eestlane ei saanud suurt midagi aru. Minu vene sõber oli seevastu sõiduvees, tegi lakkamatult nalju ja naeris ise nende üle. Prouad naersid samuti.

Sõber läks leti juurde ja tellis mingi imeliku kokteili. Mina kaanisin jätkuvalt ainult õlut.
„Seitse eurot,“ ütles naine leti tagant.

Sõber hakkas juba pangakaarti makseterminali libistama, kui baaridaam asetas kokteili kolksti letile ja küsis:

„Kas sa mõnele daamile ei ostagi drinki?“

„Olgu, andke siis üks sama kokteil veel.“

„Kuuskümmend eurot.“

„Nii palju!“ ehmatas sõber.

„Naistel ongi kallimad joogid,“ öeldi kelmikalt vastuseks.

„Ah, pohhui,“ ütles sõber ja vajutas PIN-i.

On ikka loll, mõtlesin.

Ning ta tuli uuesti seltskonda, nagu üks üles pumbatud torsoga ambaalgi, kes seni oli nõutult saali teises otsas oma jooki lürpinud ning striptiisitaride tähelepanust sootuks ilma jäänud. Ta jörises midagi arusaamatut ülbe lodeva kõnemaneeeriga ja andis märku, et soovib meie seltskonnaga ühineda. Meie polnud sellega nõus, sest kes siis ikka naisi mingi õliga jagada tahab. Ja tundus, et naisedki eelistasid meiesuguseid humoorikaid vahvaid elumehi sellele töötule ehitajale.

Ambaal läks närvi, hakkas kätega vehkima ja kõva häälega räuskama, lubades kõigile lõuga anda. Stripparitel tekkis kerge paanika ja nemadki hakkasid karjuma, õigemini kiljuma, ning käskisid meil välja minna, kui kakelda tahame. Meie ei tahtnud kakelda, sest me ei olnud idioodid, siiaamaani pole.

Hetk hiljem visati meid ikkagi välja, sest kell oli kuus hommikul ja stripikas pandi kinni. Mina ja mu vene sõber olime juba maja ees, kui me karjatust kuulsime. Ja meie kolmas sõber oli hoone vahekäigus pikali maas, kui me ümber pöörasime. Kõverad kildudeks purunenud klaasidega prillid vedelesid tema kõrval.

„Ou, vägivald pole lahendus!“ hõikas sõber minu kõrval ja astus paar sammu pätile lähemale.

„Mida!“ käratas kaabakas ja lähenes omakorda mu sõbrale, kes nagu noor emahirv jooksu pistis, kuid vaid loetud sekundid hiljem naasis, aval naeratus näol, ja ütles:

„Mina ei saa mitte kunagi peksa, mul on nii kiired jalad.“

Ta lähenes taas rusikakangelasele, seisatas temast paari meetri kaugusel, võttis pintsaku põuetaskust mobiiltelefoni ning tegi temast klõpsti ühe pildi.

„Oota mida!“ ütles pätt, tegi mu sõbra suunas paar kiiremat sammu ja hakkas tema telefonist haarama, kuid piltnik jooksis jälle minema. Mõne hetke pärast tuli ta muidugi tagasi ja tegi uuesti pilti. Ambaal oli juba üsna närvis ja spurtis vihaselt paparatsso poole. Sõber eemaldus temast tagurpidi joostes ning jätkas samal ajal pildistamist.

„Mõttele enne, kui midagi teed,“ ütles piltnik. „Sa lähed kaheks aastaks vanglasse kukeks, kui nii jätkad.“

Maaslamaja toibus, tõusis hädiselt püsti ja pomises midagi tuseselt. Pätt pööras kohemaid ümber, lähenes kannatanule ja ütles:

„Türa sa kobised!“

Välejalgne piltnik läks samuti asja uurima, jäi selle kaabaka selja taga seisma, mõtles hetke, astus seejärel kolm pikka sammu tagasi, sooritas hoojooksu ning lõi talle täie jõuga jalaga perse. Pätt röögatas, võib-olla tabasid lööja varbad tema genitaale.

Samal ajal saabusid mendid. Ma ei tea, kes nad kutsus.

Irooniline, et ajuinvaliid, kes äsja rusikatega vehkis, oli ainuke, kellel võimuesindajatele midagi kaevata oli.

„Tema ütles, et ma lähen kaheks aastaks vanglasse kukeks,“ ütles ta ja osutas mu sõbrale, keda irve järgi otsustades tõesti ohvriks pidada ei saanud. Seevastu üles paistetanud näoga sõber nägi tõesti veidi õnnetu välja.

„Õiget juttu rääkisin,“ irvitas sõber vastuseks, mille järel jõmm tahtis teda uuesti rünnata, kuid üks mentidest astus vahele.

Pärast seda läksime me laiali. Mendid jäid koos selle ambaaliga, kes hõikas meile järele ja lubas mingid oma sõbrad meid peksma saata, kümme minutit striptiisiklubi ette, et vältida uue kisma tekkimist.

Kui ma koju jõudsin, tuli mul väga hea uni.

Hommikul ärgates pea küll veidi tuikas, kuid tragikoomilise intsidendi meenumine tõi minu näole naeratuse.

Õhtul läksin taas linna.

„Sa ei kujuta ette, keda mina äsja silla peal nägin,“ irvitas minu sõber, suutmata rõõmu varjata, juba kümme meetri kauguselt.

„Keda siis?“

„Stripparit!“

Olevat sillal vastu kõndinud, väike tütar käekõrval.

„Ja tead sa, mis selle striipariga seoses veel välja tuli?“

Kehitasin õlgu.

„Ma juba eile vaatasin, et see naine on kuidagi väga tuttav. Ja nüüd, kui ta mulle vastu tuli, mulle lõpuks meenus, et kurat, ta oli minu lapsehoidja, kui ma mingi 4-5aastane olin.“

„Phahahahahahahahahahaaaaa!“

„Küll see elu on ikka kummaline,“ ütles sõber, aval irve näol. „Kunagi istusin mina tema süles, nüüd istus tema minu süles.“

„Hahahahahahaaa!“

Tõesti kummaline elu.

Õhtul läksime pitsarestorani sööma ja võtsime ka mõned õlled.

„Üks külm õlu, palun,“ ütlesin.

„Meil ainult külm õlu ongi,“ ütles teenindaja.

„Andke siis see,“ nõustusin.

Kui õlu lauda jõudis, kulistasin selle kohe januga lõpuni. Esimene läheb alati januga, teine aga pigem mõnuga. Kolmas on juba puhas nauding.

Ühtäkki hakkas minu sõber laginal naerma, kuna leidis telefonist kontakti nimega Strippar. Siis hakkasin ka mina naerma, sest ka mulle meenus, et striipar – see sama, kes oli kunagi minu sõbra lapsehoidja oli stripiklubis minu sõbralt telefoni nõudnud ja sinna oma telefoninumbri toksinud, et mu sõber saaks teda millalgi kohtingule kutsuda.

„Helista talle,“ ütlesin.

„Ei helista,“ irvitas sõber ja raputas pead. Võtsin tema telefoni ja helistasin ise. Küsisin sellelt naiselt, kas ta tahaks randa paljalt ujuma minna. Proua ütles, et võib-olla hommikul kella seitsme paiku, sest ta on kella kuueni hommikul tööl. Leppisime kokku, et pärast helistame üle ja lepime täpsemalt kokku. Loomulikult ma talle hiljem ei helistanud, ma ei joonud end nii purju, et kohtumine oleks tundunud hea mõte. Ja üleüldse hakkas kogu see striptiisivärk end ammendama, polnud enam nii naljakas.

Läksime randa ja kohtusime heade sõpradega. Nautisin ilusat ilma ja mõnusa õhkkonnaga randa. Sain kinnitust, et aega on võimalik veeta palju kvaliteetsemalt, kui ma olin seda eelmisel ööl koledas urkas teinud. Värske õhk mõjus tervendavalt ja järgmisel hommikul oli väga hea ärgata – ei mingit pohmakat ega süümekaid.

Ka terve järgneva nädala olin ma üsna korralik, pärast tööpäevi käisin trennis ning õhtuti jõin kaks õlut. Pärast trenni maitseb külm õlu alati oiivaliselt. Nädalavahetusel käisin küll ööklubis, kuid ka seal olin peaaegu kaine. Tundsin, et hakkab vist vanaks jääma.

Kolmandal käesolevas blogis kajastataval nädalal algas mul puhkus. Kasutasin võimalust ning veetsin palju aega sõpradega väljas. Alkoholi tarbisin mõistlikult, jõin ainult õlut ning seda nõnda, et suutsin jääda inimeseks. Nädalavahetusel käisin taaskord ööklubis ning sedapuhku olin taas täiesti adekvaatne, kuue ölle kaugusel täielikust kainusest.

Neljandal nädalal olin ma neli esimest päeva karsklane, sest ma olin kindel, et reedel panen ma niikuinii käpa maha. Nimelt korraldas üks minu jõukas sõber oma naisega koos sünnipäeva. Ja kuna ma teadsin, et see mees ei koonerda, olin ma veendunud, et tulemas on selle aasta kõige suurejoonelisem pidu, millest mina osa olen võtnud. Nii ka oli.

Peol, mis leidis aset juubilaride kodus hoovis, oli ligikaudu 200 külalist nii Eestist kui ka välismaalt. Mina tundsin nendest isiklikult umbes kümnet. Ja üleüldse oli kogu peo olustik väga viisakas.

„Kurat, ma ei julge sinna laua taha istudagi, määrin veel midagi ära,“ ütlesin ühele tuttavale ja osutasin lumivalgete linadega kaetud laudadele ja toolidele. „Üleüldse on kõik siin nii viisakas, et ei julge end purju juuagi.“

„Oota umbes... ütleme nii...“ lausus kõrvalt üks minu sõber ja vaatas kella, „...kolm tundi, siis on kõik need inimesed juba parajalt tongis.“

Nii ka läks. Ligikaudu kolm tundi hiljem olingi ümbritsetud sadakonnast joores ülemeelikust inimesest, kes tantsisid ja jaurasid niisama valjuhäälselt. Ja järsku oli käes juba südaöö. Bänd laulis ja taevas oli ilutulestikust valge.

Minu, nagu ka enamiku teiste piduliste, meelispaik oli baarilett, kus kenad teenindajad valasid maitsvaid jooke. Kuna väljas oli täielik leitsak ja pidu algas kell neli päeval, jõin ma 12 tunni jooksul peamiselt õlut, kuid sekka ka mõned rummikokteilid, *mojito*´d ja *shot*´id.

Kui ma hommikul kella 16 paiku ärkasin, olin ma üllatunud, et ma olen kodus. Samas olin ma sellega väga rahul, sest ma ei tahtnud, et keegi mind sellisena näeks. Läksin WC-sse oksele. Ropsisin sel aastal esimest korda ja kohe mitmesuguseid delikatesse ja hõrgutisi, mis ma eelmisel päeval söönud olin. Küll minul on ikka klassi, mõtlesin.

*

Ülalpool kirjeldatud kuu aja jooksul ma midagi enneolematult põnevat Facebookis ega internetis ei näinud. Internetist lugesin ma iga päev uudiseid, et end maailmas toimuvaga kursis hoida, kuid miski ei suutnud mind šokeerida ega üllatada. Küll aga sain ma meediat jälgides iga päev korduvalt kinnitust, et maailm on ikka üsna perses paik, ümberringi on nii palju kurjust, mitmepalgelisust, vägivalda, aga mida mina, väike inimene, ikka parata saan. Maailmaparandamine on juba eos läbikukkunud missioon. Las inimesed olla vördjad edasi, kui tahavad.

Ma ei mänginud Facebookis ühtegi mängu ja reklaame märkasin vaid juhuslikult ega pööranud nendele erilist tähelepanu. Küll aga laikisin ma spontaanselt pilte, millel oli kujutatud ilu selle kõige paremas ja õigemal mõttes.

Blogi 7.

Veetsin sõpradega aega, sai grillitud väheke liha ja vesteldud erinevatel uudis teemadel. Mina kui karsklane alkoholi ei tarbinud, kuid teised tarbisid. Õnneks on minu seltskond arukas ja rooli ei kipu ega ujuma ei lähe. Nii nagu seda teevad mõningad. Õhtu oli lahe ja naerda sai palju.

Päeval olin tööl, õhtupoole tuli väljakutse tänavale, kus pidi tondiloss põlema. Kuid midagi seal ei olnud. Ilmselt ekslik väljakutse. Küllastasin ka randa, kuna seal on tihti alkoholijoobes isikuid. Nad lällasid seal ringi küll kuid vette väga keegi ei roninud. Lapsed aga ujusid seal, muidugi miinuseks nägin seda, et vanemate poolset järelvalvet ei olnud. Mina kui tubli kodanik, võtsin selle mure enda peale ja jälgisin, et kõik oleks korras, kuni nad ujumast ära tulid.

Alustasime rännaku reisi Eestimaal, kus meie teekond algas Kuressaarest, läbisime Haapsalu, Pärnu, Häädemeeste, Kabli, Karksi-Nuia, Valga, Otepää, Tartu, Palamuse, Mustvee, Jõhvi, Põltsamaa, Viljandi ja veel mõningad väiksed kohad. Seiklus oli väga omapärane, kuna esimesel päeval soovisime veeta öö Lõuna-Eesti kandis ja leidsime hea kämpingu koha vähemalt neti piltide pealt vaadatuna. Kohale jõudes avanes aga ebameeldiv vaatepilt. Kämpingud olid mustad, ümbrus lagastatud ning mis peamine, maja peremees oli raskes joobes ja tuias ringi ning ei saanud mitte midagi aru meist. Tal oli ka suur saunamaja järve ääres, otsustasime ka selle üle vaadata, et ehk see jätab parema mulje kuid, see oli peaaegu ära lagunenu ja kuskil puude rägastikus. Hinnaks küsis 150€ öö. Tule taevas appi. Veidi ringi sõites leidsime paradiisliku puhkeküla, kus otsustasime aega veeta ja öö üle elada. Seal oli ilus tiik ja vee peal ulpiv saun. Kui eelneva "peldiku" eest küsiti 150€ saime seal öömaja 10€ ja sauna 20€ terve ööpäev. Võtsime sauna ja grillisime. Kuid taas tuli tõdeda, et alkohol ja saun ei käi käsikäes. Meist eemal kuskil 200m oli tünnisaun, kus noored naised pidu panid ning alkoholi tarbisid suures koguses ning tünnisaunas lollitasid. Teadagi seda, et tünnisaunas on vee temperatuur suhteliselt kõrge ja alkoholijoobes ka veel seal sees olla, olid ühele neiule see õhtu suureks ehmatuseks, kui pani ennast seal üleni vee alla ja pinnale enam ei tõusnud. **Esimese mõttena tuli pähe Facebookis "Päästeameti" seinapostitus Märt Avandi videokatkendist. Kus võeti aega, millal pinnale tõuseb, kuid ei tõusnud. See neiu toodi sealt üsna kiiresti veest välja, kuid natuke neelas ka vett alla..** Korruga oli ta pea selge ja ütles, et ta enam sinna ei lähe ja läheb magama ära. Järgmisel päeval otsustasime minna

seiklusparki, kus jõudsim 2 minutit enne sulgemist kohale, et ära proovida pikim laskumine järve kohal, 250 meetrit. See oli tõesti äge. Kõige pealt kõrgele puu otsa ja siis vaba langemine üle maa ja järve teisele poole saart. Mida aga märkasime Peipsi järve äärt vaadates, et seal on palju palju venelasi ja ülbikuid ning muidugi taas alkoholi lembelisi, kes paadiäärtes joovad ning püüavad kala. Pole ime miks traagilised õnnetused juhtuvad. Üldjoontes olin seiklusega rahul ja kindlasti võtan millalgi selle taas ette.

Veetsin päeva rannas, kus on lastele korraldatavad ranna üritused. Üks huvitav tähelepanek hakkas minul seal silma, et kui palju on alaealisi, kes "salaja" tarbivad alkoholi, pannes alkoholi fanta, coca pudelitesse, ootuses ja lootuses, et keegi sellest aru ei saa. Kuid nautisin kohapeal näitegrupi lavastust "Ära lase purjus sõpra vette". Nalja sai palju selles, kuid noored ei mõista alati selle taga asja tõsidust. Kuna ikkagi on palju neid, kes ikka ja jälle ronivad alkoholijoobes vette. Selgitasin ka noortele ise kohapeal, mida teeb alkohol organismiga ja kuidas see seda mõjutab maa peal olles ja vees olles. Kuulati küll huviga, kuid seda, kas ka keegi seda õpetusega võtab, ei tea.

Algas suurim rannapidu. Kaks päeva täis negatiivsust, närvipinget ja rahunust. Olgugi, et liiklusmärgid on üleval, et parkimine ja peatumine keelatud. Pargitakse ikkagist kõik teeääred täis, lisaks veel kergliiklusteed. Veetsin ka mõlemad päevad koha peal ja samal ajal ise tööd tehes, kui ka politseiga koos valves olles. Kõikjal oli palju kampaania silte väljas "Ära lase purjus sõpra vette" ja kõige külastatavam telk oli meditsiinipunkt. Küsitlesime palju noori ja uurisin kohapeal, mida nad arvavad sellest kampaaniast. Paljudele oli see naljakas teema ja vastati, et pooldavad vaid kampaaniat "Lase purjus sõber vette". Küsisin nendelt, miks see neil niipidi on, vastati minule, et need reklaamklipid on nii naljakad ja annavad mõtteainet, kuidas saaks joobes isikutega nalja teha. Selgitasin neile küll seda, et nende klippide sisu on võetud reaalsest olukordadest, kuidas käitatakse seltskonnas, mis on toodud siis rahvani lavastusena. Aga nende arust paistab see välja ideena, kuidas saaks nendega palju nalja teha veekogu ääres. Olgugi, et nad tõesti tõdesid seda, et mitu nende head sõpra on nüüdseks surnud, kuna läksid ujuma täis peaga. Hommikul kuue ajal võis märgata aga andekaid vaatepilte, kus inimesed magavad, peatee ääres kraavides, pea sõiduteel. **Kamp noori tüdrukuid, kes alasti auto katusel tantsisid ja kutsusid jooma ja pidu panema.** Viimasel päeval tuli üht noort aga meedikutel elustada, kuna oli saanud alkoholimürgituse, juues ennast pildituks. Viimase päeva varahommikul tehtud kontrollpuhumise reid näitas seda, et ka liikluses on ohtlik liigelda, sest taas sõitsid mitmed juhid raskes joobes, olles ohuks teistele

kaasliiklejatele.

Mind see küll ei üllatanud, kui hommikul vara tuli rannapeolt koju tulles põles kuskil sõiduauto lahtise leegiga, teised autod on lähedal. Tõsi ta on, inimeste lollusel ei ole piire. Ülejäänud päeva ma üritasin lihtsalt välja puhata ja magada. Facebook oli täis üleskutseid, kus paluti abi, leida inimesi, kes kraapisid ära teiste autosid ja olid teiste autodel klaase sisse löönud ja otsa sõidetud. Nägemus sellest, et sellist üritust ei tohiks siin olla.

Päev algas hästi, ilus ilm oli, sai rannas käidud. Seltskond ümber ringi oli rahulik ja mõnus oli rannas aega veeta. Õhtupoole aga tuli teada, et X kohas on inimene ujuma läinud ja on kadunud. Minagi siis kimasin sinnapoole teele. Kohale jõudes, märkasin üht meest, kellega vestlust alustasin ja tuli välja, et tema oli kadunukese sõber. Kellega koos tuli randa väikest viinakest libistama. Rääkis siis tema nii, et tulid randa ratastega. Mõtlesid, et kena päiksepaisteline ilm ja teevad väikse punase (laua viin). Rannas oli palju rahvast ja lapsi. Ka tema sõber otsustas, et võtab riided seljast ja läheb mängib lastega mudasõda. Ta siis lubas minna kuna olid nende mõistes vähe joonud, ehk siis üle poole liitri oli otsas. Sõber rääkis veel, et tal aegajalt on langetõbe hood. Ühtäkki ta oli vaadanud, et sõbra enam pole ja helistas 112. Lapsed muidugi ei pannudki tähele, et onuke oma täispeaga oli kuhugi ära kadunud. Vestlesin ja küsisin talt, kas ta on kuulnud kampaaniast ära lase purjus sõbra vette, eriti kus see plakat veel teadetetahvilil oli suurelt üleval. Vastas ka tema viina edasi juues ja naerdes.. on see alles ikka lause, tema küll laseb purjus sõbra vette. Täiskasvanud inimene teab ise mis teeb. Hiljem aga selgus tõsiasi see, et alkohol ja vesi ei käi koos, sest oli tekkinud selle tulemusena langetõbi hoog ja nii ta kaduski, olles vaid paarsada meetri kaldast põlvest saati vees surnuna. Tänapäevaks siis selline päev.

Kui siis nüüd blogi loen ja vaatan tagasi ajale, tundub ikka eriti masendav see elu ümber olevat. Võimalik sellepärast, et olen koguaeg asja sees ja näen rohkem seda negatiivset osa kui positiivset külge elus. Olen rannas ja jälgin siin teisi inimesi ja seltskondasid. Rannas on sildid üleval, et klaastaraga randa minemine keelatud, kuid seltskonnad ikkagi tulevad oma õlledega ja kulistavad neid seal. Vahepeal käiakse ujumas siis tullakse tagasi. Märkasin üht huvitavat asja, muidugi ma ei tea kas see on sellest, et vesi on 25,2 kraadi soe aga üks vennike, kes oli selline aktivist jõi oma paar õlut rannas noortega ära ja läks ujuma, ma ei tea ujus vist mingi 4-7 minutit tuli välja ja ütles, et on täitsa läbi ta ei suuda rohkem ujuda. Pigem mulle tundub, et alkohol teeb oma töö organismis. Ja siin nüüd endamisi mõtlen, et ehk see

ongi veekogu õnnetuste/surmade peamine põhjuseid. Jõud raugab tugevalt alkoholi tarbides. Organism on kurnatud selle mürgi läbi töötlemisega.

Hommik käes, **ma küll palju aega facebookis ei ole, meeldib mulle väga Päästeameti lehel postitatud videoklipid.** Pidevalt jälgin neid seal. Naljaked on nad tõesti. Lugesd kommentaare nende all mis kellelegi edasi jagatud on. Arutatakse ikkagist selle teema üle palju. Kas riigil ei ole raha kuhugi mujale panna, et sellist jama kokku teevad. Parem andku normaalset tehnikat kasutusele jne...Tark on see, kes ei torma. Ma otsustasin, et ei võta sõna sellele teemal. Tean, et ennetustöö on oluline ja sellesse tuleks raha uputada, muidugi küll mõistlikus piirides. Ennetustööna suudab ligi 50% kahjudest ära hoida teine 50% tekib kuritegevuse ja muude ootamatute asjade kokkulangevusel.

Magan ma siis ilusti voodis, kui tuleb väljakutse, et on mees ujuma läinud ja tagasi pole tulnud. Läksin siis kohale ka asja vaatama, et mis jama seal on. Vesi pole seal isegi põlvedeni. Mees muidugi oli raskes joobes. istus kuskil kivi peal ja ei tahtnud ära tulla. Politsei saabudes ta muidugi ei saanud ka enam aru, kus ta asub ning küsis politseilt, et kas ta on X rannas. Ilmselgelt ennast segaseks joonud. Päästjad olid tublid ja suutsid ta elu edukalt päästa, kuid see vennike ise ei saanud aru miskit. Politsei toimetas ta kainenema. Mõelda küll, et vesi on madal ja mis ikka juhtuda saab, nagu eelmine kordki vesi oli madal, ometigi suutis otsad anda.

Jätan nüüd ranna eemale mõneks ajaks ning toimetan pikemalt arvuti taga. Jälgides facebooki siis Päästeameti leht on taas häid klippe lisanud, mis olid täpselt selle mõttega, mida olen mõelnud :) Kus selgitatakse joomise teemat.

Sain puugi, ning nüüd väsimus ja rivist maas ning antibiootikumide kuur vaja teha. Jõudu väga ei ole ja siit kohalt hetkel ei saa ka blogiga midagi teha :(

Nüüd taas jalul ja parem olla. Mida selle ajaga aga õppisin või märkasin, siis seda, et kui oled tubli ja aitad teisi siis üritatakse Sulle endale ära panna. Vähemalt on mul endal hea tunne sees.

Alustasin hommikul oma rännakut X linna suunas. Olin sõbrannaga kahekesi ja kõik oli hästi, kolasime poodides, et saada veel asju mida vaja oleks, kuna reede õhtuni oleme kinni tegemistega ja ei saa poode külastada. Liiklus nagu ikka on katastroofiline seal. Igas vähemaski kohas kus sai mööda sõidetud oli avariid, pisikesed kõksud jne. Isegi päästet nägin

ringi kimamas :D Käisin veel õhtu hilja linnas ja tundub, et ei ole vahet, mis päevaga siin tegu on seltskonnad möllavad ringi, kes rohkem või vähem joobes, autodega kimatakse oma purjus sõpradega linna vahel ringi tekitades liiklusohtrlike olukordi.

Blogi 8.

Koos sõbrannaga Läti suurimal muusikafestivalil. See oli alkoholivaba pidu, sest ööbisime Eestis. Joovastavast joogist hoolimata oli lõbus. Vaatasime ja naersime, kuidas amööbi tasemele joonud mehepojad valgete kõhtude helkides porilopmi hüppasid ja seal püherdasid. Rannavalvurid rääkisid, et igal ööl võtab politsei kinni purjus ujujaid, kes alasti vette silkavad. Festivali alal on öösel ujumine keelatud.

Kokkuvõte

Venemaal alla tulistatud Malaisia reisilennuki teema varjutas kõik ülejäänud. Idiootidele ei tohiks relvi kätte anda, võimust rääkimata!

Helistas sõber. Soe suvepäev tekitas mõtte sõita mõnda randa. Teelt haarasin autole sõbranna ja seejärel suundusime sõbra juurde. Ta oli juba alkoholiga algust teinud. „Šampi-šampi!“ on tema põhiväljend, kui ta on pisut joonud. Ja seda šampanjat oli ta rannatripiks varunud kotitäie.

Kohale jõudes sain aru, et ta oli rohkem purjus kui ma arvasin. Ei hinnanud enam ümbrust ega ruumi. Ette hoiatamata kõndis ta otse merre. Ikka kaelani vette, endal rahakotid, telefonid ja kõik asjad taskus. Alles siis jõudsime talle järele ja tõime kaldale. Ta ainult naeris. Telefon tuli ära visata. Paberraha kuivatasime ära.

Arutlesime sõbraga teemal, kes oli Ukraina-Vene kriisi mõjul teatanud, et ta boikoteerib Venemaa tooteid. Kas keegi sööb tõesti Venemaal toodetud konserve? Miks peaks keegi üldse supermarketite-ajastul konserve sööma? Sellele sisu ju ei kõlba suures osas süüa!

Kokkuvõte

Edgar Savisaar alustas jälle lindilõikamistega, avades paarisaja-meetrise tänavalõigu. Miks peaks üldse ühe korda tehtud tänava avamisest meediasündmuse tegema? Kas mõtlev inimene langetab selle järgi oma valimisotsuse? See on jäle demagoogia!

Meeldiva üllatusena leidsin talupäevadel käies, et maaelu pole veel surnud. Aga mind ärritab alati see, et laatadel müüakse endiselt Poola päritolu hilpe, mida kandmine peaks olema keelatud. Kus on Eesti disain?

Kolleegi sünnipäev väikesaarel, 30 inimest. Varutud olid ohtralt alkoholi. Siidrit, õlut ja viina. Kuigi pidime kõik järgmisel hommikul tagasi pealinna sõitma, ei olnud kahtlust, et see kõik ära juuakse. „**Kaasa võetud alkoholi on kuritegelik tagasi mandrile vedada,**“ teadis keegi **tark seltskonnast rääkida.**

Pidu peeti saarel asuvas turismitalus, kus ööbiti peamajas ja erinevates kämpingutes. Üles seati pikk laud. Kaks meest olid kaasa võtnud kitarrid, lauldi erinevaid seltskonnalaule. Õhtuhämaruses võeti ette mäng, kus mõlemad pika laua ääred võistlesid omavahel laulude laulmises tähestikulises järjekorras. Üks alustas A-st, teine pidi jätkama B-tähega algava lauluga. Kella 2 ajal öösel ei oldud veel alfabeedi lõppu jõutud.

Kokkuvõte

Kuumad suveilmad on teise ilma saatnud rohkelt inimesi. Uppus mitu inimest päevas. Mis neil viga on? Miks peab lõbusa meeleolu jaoks tingimata pildituks jooma? Ma ei saa aru sõpradest, kes pärast kusagil sotsiaalmeedias RIP-itavad, kuigi oleksid saanud õnnetuse ärahoidmiseks midagi korda saata. See on silmakirjalik!

Jõustus seadus, mis lubab telkida eramaal. Otsustasime sõpradega selle kohe lähemal ajal järele proovida. Tegelikult on see päris lõbus, kuidas Toompealt tuleb kamaluga seadusi, mille arutelu riigikogus ei jõua kunagi meediasse. Alles seaduse jõustudes tekib ühiskonnas tugev lainetus. Loomulikult ei tähendanud see seadus, et läheme kellegi õue ja paneme kaevu kõrvale telgi püsti. Aga lollid lugesid, kommenteerisid ja „klikkisid ämbri!“.

See oli meil ühes seltskonnas ka jututeemaks, mis Postimehe kommentaariumis kirjutatakse oma postituse lõppu „klikin ämbril“ vms. See peaks siis sümboliseerima eestlaslikku irooniat. Tegelikult tuleb oma postituse kinnitamiseks klikkida piktogrammil. Aga järjekordse absurdse seaduse või artikli valesstilugemise tulemusena kipub härrasrahvas alamatele oma sarkasmi demonstreerima. Huvitav kultuuriline nähe igatahes!

Kohtusin mehe ja naisega, kes tähistasid oma kuldpulmi. Igati vitaalne paar lõbustab end sellega, et osaleb igasugu telesaadetes, seriaalides ja filmides. „Me ei kurda mitte millegi üle!“ ütlesid nad. Pagan, tahaks kah pärast viitkümend abieluaastat uskuda armastusse ja õnne. Mingit retsepti nad jagada ei osanud. Kas keegi üldse oskaks?

Sõbranna sünnipäev imekaunis mereäärses suvilas. Kümneliikmelisest seltskonnast enamik olid kas ajakirjanikud, eesti keele õpetajad või toimetajad. Nii hakati kohe aasima ÕS-i kallal. Kas lubada kirjutada ühtviisi peale ja pärast? Ei ütle ju „heida voodi pärast!“.

Joodi ohtralt veini. Riesling on selle seltskonna põhiline mark. Ei pääsenud seetõttu ka vahejuhtumist, kus pimedusse mattunud aiast terrassile karanud sünnipäevalaps komistas ja lõhkus mõlemad jalad. Ära joodud alkohol uimastas, aga järgmisel päeval tuli ette võtta tee traumapunkti. Midagi hullu õnneks ei juhtunud. Paar nädalat tasasemat režiimi.

Keegi seltskonnast kurtis, et laps on uue meedia meelevaldas. Poiss püüdis klaasil näpuga jooni vedades lähemale suumida puu otsas istunud varest. Lemmikmänguks on sel lapsel muidugi Angry Birds. Enamik seltskonnast leidis, et lastele ei tohiks enne kooli üldse mingeid elektroonikavidinaid kätte anda. Lasteaias pidavat lapsed samamoodi aknast välja vaadates „suumima“ lahkuvaid lapsevanemaid.

Kokkuvõte

Viimastel nädalatel on uskumatult palju jahatud sellest, kas ja kui palju võib politsei inimeste kinnipidamisel jõudu kasutada. Näidatakse meedias mingit hägust mobiilivideot ja süüdistatakse selle põhjal politseinikke. See on ehe näide, kuidas mingi kitsa ringi osav propaganda võib ühiskonda piiratud ajahetkel mõjutada. Politsei maine on olnud alati hea, aga selle loo silumisega jäädi küll hiljaks.

Ukraina-Venemaa kriisi valguses kehtestatud sanktsioonid on ujutanud meedia üle spekulatsioonidega. Ma saan ju aru, et kohalikud ettevõtjad kardavad, aga igasugune ettevõtlus on risk. Eriti elades Venemaa piiri ääres. Kui ärimees ei suuda ette näha turumuudatusi ja sellega kohaneda, tuleb tegeleda millegi muuga.

Blogi 9.

Õhtul kl 19 toimus orkestriproov, kus vaatasime üle laulupeo repertuaari.

Õhtupoolikul asusime teele Tallinna suunas, et seada ennast laulupeo ajaks sisse. Otsustasin kahest ruumist „testosterooni sauna“ asemel „vanameeste sviidi“ kasuks, kuna vajasin hädasti mõnda lisatundi magamiseks ning, nagu sain selles hiljem veenduda, seal näis olevat ainsaks potentsiaalseks häiringuks norskajate koorilaul. Selle vastu aitavad alati kõrvatropid, mida kannan taolistel üritustel juba aastaid kaasas. Alkoholi joodi üllatavalt vähe ning rõõm on tõdeda, et võrreldes 10 aasta taguse ajaga on selles toimunud selge positiivne tagasimine.

Et olin paljude orkestrikaaslaste jaoks uus nägu, siis kasutasin võimalust ja vestlesin paari huvitavama persooniga põhjalikumalt.

Orkestritele oli päeva peale ette nähtud kaks prooviaega – üks liiga vara hommikul ja teine liiga hilja õhtul. Sinna vahele mahtus 8 h leitsakut, mis on lauluväljakul ootamiseks liiga pikk ning mujale siirdumiseks liiga lühike. Mina õnneks selle aja sisustamise pärast muretsema ei pidanud, sest esiteks sain teada, et mul tuleb kamraadi halva tervise tõttu laupäevases laulupeo rongkäigus mängida teist pilli ning noodid tuli ju enne selgeks teha (marssides pill ikkagi mõnevõrra rapub, mistõttu on väikeseformaadilist nooti raske lugeda, kui pole seda enne mõned korrad läbi mänginud) ning teiseks ja mitte viimaseks – osalesin Eesti Noorte Kontsertorkestri (edaspidi: ENKO) proovis. Kuna olin pillimängu juurde tagasi tulnud vaevalt poolteist kuud varem, siis oli too proov mulle väga-väga tõsiseks väljakutseks. Pidin ju kõrvuti mängima muusikakoolide parimatega, kes olid repertuaari juba varasemates proovides selgeks õppinud.

Laulupeo rongkäigu päev! Sain tõdeda, et pillimängu juurde naasmine oli seda väärt. Tegime

orkestriga vahvaid spontaanseid asju rongkäigus – nt trummarid tantsisid vahepeal publiku seas, mina ja mu ees marssinud mängija marssisime mõned kümned meetrid selg ees jne. Kuna muretsesin väga repertuaari selgeks õppimise pärast ning tahtsin aega võimalikult perekeskselt sisustada, siis kasutasin juhust ning sõitsin sõpradega õhtul koju. Sinna jõudes rehendasin kokku, et olin kolme palava päeva jooksul ära joonud ühe purgi õlut. Hää tulemus!

Päeva märksõnadeks on saksofon ja rand. Ja justkui oleks rannast väheks jäänud – õhtul kastsin lapsed kordamööda ja korraga vihmavee tünni, kus oli vesi jõudnud mõnusalt soojaks muutuda. Puhusin täis kummipaadi ning täitsin ka selle veega, kuna kolme rüblikut polnud võimalik tünni korraga mahutada. Kuna tütar oli jõudnud aastaga väljuda kummipaati sissehüppamiseks sobivast kaalukategooriast, siis päädis üritus korraliku paugu, katkirebenenud kummipaadi ning kõhutäie naeruga.

Sisustasin päeva sarnaselt neile eelnenud päevale – mängisin saksofoni, kuulasin internetist repertuaaris olevaid lugusid, analüüsisin noote ning printisin need endale ka välja. Lisaks tegin ettevalmistusi reisiks: varusin tee peale toidumoonna ja ajaviidet, tõmbasin internetist e-raamatu, mille abil kiirtutvusin ajaloo ning olulisemate sõnadega (tere, head aega, palun, tänan jne). Kl 00.00 sõitsime nn Selveri juurest välja, nautides bussis tänu heale Eesti wifile Brasiilia - Saksamaa jalgpalli MM-i poolfinaali.

Piiiiikkkkk tee läbi Baltikumi ja Poola. Sõidu ajal sain korduvalt kinnitust töigale, et mul ei tasu reisile eriti ajaviidet kaasa võtta. Kuniks jätkub väljas valgust, liiguvad mu silmad ikka mööda maastikku – määravad looduses kasvavaid liike, pinnavorme, ilmastikunähtusi jms, mõõdavad vahemaid, kõrgusi, analüüsivad seoseid, inimtegevuse mõjusid, leiavad sarnasusi ja erinevusi Eestiga võrrelduna jne jne jne. Kohati tundus mulle, et hoian fotokat käes mitte piltide tegemiseks, vaid nende ärakustutamiseks. Nt avastasin Poolas mingi linna vahetust lähedusest Eesti mõistes suure tuulepargi ning tahtsin sellest pilte teha (siin tahetakse tuulikuid ajada piirkonna ainsast talustki 2 km kaugusele, mistõttu oleks see olnud huvitav võrdlus), aga kuna ükski umbes 7-8 pildist ei sobinud, siis otsustasin koha hiljem üles otsida Google'i abiga (mida ma kardetavasti ei tee).

Hilisõhtul degusteerisime Hollandi-Argentina poolfinaali kõrvale õlut. Mulle üllatuseks kiideti 7-8 margi seast viiekeelselt parimaks kloostriõlle nimeline rüübe, mis oli maitset märksa keerukam kui meie kodumaine laiatarbe kraam. Äsja täisikka jõudnud poiste kohta valitses üllatavalt kultuurne ja rahulik õhkkond.

Jõudsime ööbimispaika öösel kl 2, kuna üks kahest bussist läks piiri lähistel nii rikki, et see tuli treileri peal Eestisse tagasi sõidutada. Osa rahvast jäi ööbima ja ülejäänud pakiti ühe bussi peale, mis sihtpunkti jõudmise ajaks noorte poolt parasjagu ära roojati – alkoholiaurused noored ei pidanud millekski kiirteel turvavöö kasutamise kohustust, lallasid ja läbustasid. Kasu polnud ka ühe bussijuhiga kaasas olnud elukaaslasest, kes staažika õpetajana oli siiski väga vale inimene noori korrale kutsuma. Mina otsustasin juba enne reisi, et noorte ees dotseerima ei hakka – mängisid nad ju minust märksa kõrgemal tasemel pilli ning tundsid üksteist, samal ajal kui ma alles ajasin ennast mänguvormi ning olin pms „kehaks“ kutsutud (nii nimetatakse muusikuid, kes on kutsutud mingisse kollektiivi kas täienduseks või kedagi asendama).

Hilishommikul ärganuna tormasin kohe linna peale. Panin tugevasti proovile enda orienteerumise oskuse, käies üksi täiesti võõras linnas maha ca 8-10 km. Tegin seejuures palju selliseid pilte, mis on seotud mu elukutse(te)ga. Selleks ajaks kui teised järgmisel ööl kohale jõudsid, teadsin ma juba päris hästi, kus asuvad lähimad poed, söögikohad, vaatamisväärsused ning meil oli teineteisest palju kasu (sellest allpool). Samuti oskasin neile rääkida üht-teist kohalike eluolust ja harjumustest, mis olid ringi liikudes silma jäänud (nt väga puhtad ja heakorrastatud elurajoonid jms). Kuna ainsal vihmasel päeval said seljasolnud riided parajalt märjaks, siis teise poole päevast järgisin varasemat rutiini – kuulasin mängimisele tulevaid lugusid, harjutasin neid pilliga ja pillita. Lisaks hakkasin lugema Otto Cariuse rindemärkmeid Tiiger-tüüpi tankidega sõdimisest Teise maailmasõja päevil.

Öösel jõudsid kohale pärnakad, kellega tegime päeval tiiru linna peal ning õhtul hakkasime jalgpalli MM kolmanda koha mängu ootuses jalgpalli toksima. Ehkki leppisime eelnevalt kokku, et asfaltväljakul keegi „hullu panema“ ei hakka, lõppes mäng seisuga 2:0 (neist üks minu löödud värav) siis, kui üks hilisküps ullike oli endal põlve korralikult ära äestanud (koperdas kaitsemängu ajal ise ründaja jalgadesse ja kukkus asfatile sedasi, et põlvest immitses reisi lõpuni verd, kuna haav oli nii suurepinnaline, et iga liigutus rebis kärna kuskilt katki; teised reageerisid mõningase halvaksapanuga, kuna ta seadis lisaks endale ohtu ka

kaaslase, kes pääses õnneks vaid kriimuliste peopesadega) ning järgmisel rünnakul olin mina saanud korraliku parema jala trauma – sain jooksu pealt palliga tugeva löögi vastu jala väliskülge, jalg paindus risti ning samal ajal tolele jalale toetades vigastasin korralikult jala väliskülje sidemeid. Ainus kehv lugu asja juures oli see, et vigastus tähendas ligi kuu aja pikkust ravi ja taastumist. Samas sain tänu sellele mitme noore pärnakaga sõbraks, kuna nad aitasid mul sel ja järgnevatel päevadel nt jalga siduda, pilli tassida, olid toeks treppide peal ning käisid mulle seltsiks. Samuti oli põnev ennast kõrvalt jälgida, et kuidas ajutise liikumisvõimetusega kohanen ning võin öelda, et sisustasin tolle aja igati kasulikult. Õhtul hüppasin mõned sajad meetrid vasakul jalal, et vaadata poole tosina seltsilisega jalgpalli MM pronksimängu ja degusteerida õllesid, mis jäid kvaliteedilt „poolakatele“ parasjagu alla.

Päeval toimus orkestriproov lähedalasuvas ülikoolilinnakus. Pärast seda võtsime ette 45minutilise jalutuskäigu (jah, ma olin sel ajal veel üsna lombakas) poodi, et varuda suurem kogus veini (polnud teada, kas ja kus veel saame kohapealseks tarbimiseks ja kaasavõtmiseks veinivarusid täiendada). Minu kui keskmisest suurema veinisõbra (ei mõtle siinkohal neid suhkrustatud vaadipesujääke, mida tetrapakkides või imekujulistes kellade-viledega kaunistatud pudelites müüakse ega kangestatud marjaveine) jaoks oli hämmastav, kui odavalt võis kätte saada korraliku kohaliku veini – 3 € oli juba väikest viisi priiskamine 0,75 l pudeli eest. Õhtul läksime suurema seltskonnaga (>10) lähedalasuvale staadionile MM finaali vaatama. Võtsin pudeli rosé-d kaasa ja sain kõvasti imestada kohalike sõbralikkuse üle – ehkki staadionil tarbis ca 1000-2000 inimest palju vägijooke, ei olnud kogu pikaks veninud mängu jooksul näha kaklusi, ärplemist, mõttetut röökimist, lagastamist. Politseiautot oli näha küll värava taga, aga kordagi ei hakanud neid jalgpallisõprade seas silma.

See päev, mille nimel olime kohale tulnud. Peaproovi eel tekitas äreva hetke tenorsaxi mängija, kellele tuli kutsuda kiirabi. Haiglas selgus, et noormees oli kokku kukkunud vedelikupuuduse, stressi ja tema jaoks harjumatu hõreda õhu tõttu. Peaproovis oli päris mitmel noorel pikaajalisest magamatuses ja sinna juurde käivast loppis nägu ees, aga esinemise ajaks suutsid kõik ennast kokku võtta ja tagasiside järgi oli meie esinemine olnud kogu mitmepäevase konverentsi üks kõrghetkedest. Peaproovi ja esinemise vahel kasutasin võimalust ja tegin pilte. Pärast meie esinemist kuulasime ära ka festivali peaesineja kontserdi. See oli kohutav! Saali akustika oli selline, et tuli mängida nii vaikselt kui võimalik, sest

mitmeid sekundeid kestev kaja muutis iga valjema fraasi koheselt kakofooniaks. Meie olime peaproovis sellega väga tõsiselt tööd teinud ning sellest ka positiivne tagasiside. Need umbes poolteist tundi olid tegelikult topelt piinarikkad, sest lisaks pidevale kõrvaterroorige oli nende repertuaar väga keeruline (muusikaga vähem kursis olev inimene kasutaks selle asemel sõna „igav“).

Hommik algas ärasõiduga. Selle päeva sisustasime nagu turistid ikka – pealinnas korraldati meile üle 5 h kestnud ekskursioon mööda põnevamaid kohti. Öömajja jõudes jõime karastavaid jooke ning arutasime peajasjalikult väga positiivseid päevasündmusi.

Sel päeval jõudsin koju. Ei, mitte Eestisse, vaid mägedesse. Esimene pool päevast oli ette nähtud mäe külastamiseks ja see oli seda väärt! Avarus, kõrgus, karge õhk, aktiveerunud surmateadlikkus (väljaspool transporditsooni toimus liikumine täiesti omal vastutusel, libastumise ja allakukkumise võimalusi oli piisavalt) – see kõik pani keha energiast pulbitsema!

Mäe otsast viis meid tee motelli, kus jätkus tahtmist ainult magamiseks.

Iga bussireisi kõige vähem oodatud osa – kojusõit. Leidsin rohkem aega kaaslastega vestlemiseks, muusika kuulamiseks, koduigatsuseks ning filmide vaatamiseks bussi telerist. Koju jõudsin reede varahommikul kl 4 paiku, mis tähendas seda, et suur osa tollest päevast kulus reisist taastumisele.

Pealelõunal tulid elukaaslase kolleegid meie elamist vaatama, mille ajal täitsin mõnel sobival hetkel muheda majaperemehe rolli.

Tulekustutamise päev – pea nädal aega Eestist eemal tähendas seda, et tuli sõita maale põlluservi ja aiamaa ääri trimmerdama, kastmisvett kasvahoone juurde vedama ning saunavihtade jaoks materjali koguma. Teel sinna käisime mustikal ja kukeseenel, mida saime kumbagi veidi üle 4 l. Kasutasin ka võimalust ja pesin sõbra juures saunas välismaa tolmu maha. Ühtlasi tuli jagada muljeid ning mekkida paari kaasatoodud kesvamärjukest.

Alustuseks tegin valmis saunavihad, mida sain kokku 10 tk. Eelmisel päeval kogutud metsa- ja aiasaaduste hoidistamine talveks jäi peamiselt minu privileegiks. Kuna sügavkülma oli selleks otstarbeks varutud ka maasika toormoosi, siis sain mustika-maasika segumoosi kokku 13 purki. Kukesened hautasin vähese veega kergelt läbi ja panin sügavkülma. Paar tundi veetsime ka mere ääres.

Lõuna veetsime mere ääres. Õhtupoolikul tuli soolaleivale elukaaslase sõber, kes tõi meie suupistete kõrvale mekkimiseks neli pudelit väikestes pruulikodades pruulitud kvaliteetset õlut. Et ta on ühtlasi säärase poe müüja, siis seadsime õhtu hakul sammud poe suunas, kus täiendasime varusid ning läksime randa promeneerima. Vestlesime peaaesjalikult suvest, õllest, peatselt hakkavast remondist (ta on päris hea nii ehitamises kui sellekohase nõu andmises) ja tulevikuplaanidest (hoolimata üsna kõrgest east [tal üle 40, mul üle 30] alustame mõlemad sügisel õpinguid. Tagasiteel koju pidin tõdema, et ehkki joobeaste ei olnud ennast ega teisi häiriv, pole edaspidi mõistlik nii heade maitseomadustega õlut sedavõrd palju juua (kokku jõin tolle õhtu jooksul ca 4-5 0,33 l pudelit õlut). Nüride meeltega juues on see võrreldav õlle ja raha raiskamisega.

Õhtul toimus orkestriproov. Orkestri laulusolist hoidis muusikute tuju üleval oma teravmeelsete ja tihti hea maitse piiril kõikuvate märkuste ja naljadega (nt suutis ta lõpetada mitmete torina liiga pikaks veninud proovi kohta sellega, et hakkas laulma tol hetkel kavas olnud R. Valgre popurrii lugu „Sa ütled mulle päikene“ selliste tujutõstvate sõnadega: „Sa ütled mul on väikene, sa ütled seda kõigile...“), mis olid muusika osas kiiduväärselt asjatundlikud.

Kasutasime õnnistusena sadama hakanud hoovihma ära ning jahutasime ennast noorima nubluga vihma käes. Mina astusin lausa vihma käest räästa alla ja lasin veel pahinal kaela voolata. Pärast seda vaatasime internetist Viljandi Folgi avakontserti.

Päeva naelaks oli internetist vaadatud Canzionere Grecanico Salentino kontsert Viljandi Folgil.

Ennelõunal sõitsime viiekesi maale, kus viisin ülejäänud kõige pealt randa meremõnused nautima ning ise läksin krundile trimmerdama ja kastmisvett vedama. Pärast veemõnused korjasime tühjaks kolm punase sõstra põõsast ja kaks tikripõõsast. Et töö ja lõbu oleksid tasakaalus, siis käisime sõbra juures suure trampliini peal hüppamas ja lambatallesid patsutamas.

Päeva lõpetas kodus tüdrukute pidžaamapidu, mille tarvis püstitasin aeda telgi ja selle kõrvale katsime laua hea ja paremaga. Telgis lugesin põnnidele terve raamatu taskulambivalgel ette ning sinna me jäime viiekesi ka ööbima.

Õhtupoolikul käisime Pärnu jões suplemas ja pärast seda siirdusime neljakesi parki, et kontserdil veeta üks mõnus paartund. Enne seda aurutasin veel sõstardest mahla välja. Kuna oli aimata, et lapsed tervet kontserti ei viitsi/jaksa/taha vagusi olla, siis leidsime pargis mõnusa koha, kus kaasa keskendus peamiselt muusikale ning me ülejäänud mängimisele. Tõgime palli, viskasime lendavat taldrikut, jooksimet, mürasime ning tihti kasutati mind ka ronimisvahendina.

Ööbisime telgis.

Tõsine köögipäev – kõige pealt panin sõstramahla purkidesse, mida sai kokku tosinkond. Seejärel panin hakkama tikri-apelsini moosi, mida saame koguse poolest kaks aastat süüa.

Tüdrukud soovisid pannkoogiõhtut ja selle nad ka said, koos värskelt valminud moosiga. Katsime taas aeda laua ning pärast kehakinnitamist ja õhtusi protseduure täitsin telgis järjekordselt muinasjutuvestja ülesandeid. Sinna jäime ka ööbima.

Suur päev rannas! Veetsime neljakesi pika õhtupooliku sellel kõige suurema külastatavusega rannaalal ning kasutasime minnes ja tulles ka muid võimalusi mängimiseks ja elu avastamiseks (nt erinevaid mänguväljakuid, purskkaeve, liikumisvahendeid jms). Rannavees manitsesin lapsi vett mitte suhu ajama ning võimalusel kaugemal solberdama, sest esimese asjana tervitasid meid madalas vees kolm mehhist erivärvilist junni. Müstika – inimestel on vaja ainult korra komistada, et jõuda korralikku tasuta WC-sse ning nemad roojavad vette!

Hullasime kaugemal murdlainetes ning lapsed kasutasid aktiivselt võimalust teha mu õlgadelt vettehüppeid (loomulikult kükitasin sel ajal, sest sügavus oli valitud kõige lühema rübliku järgi).

Tegime algust vannitoa remondiga – võtsime seinad paljaks plaatidest, krohvist ja krohvimattidest. Kogu elamine mattus tolmuhihi alla ning koristamist jätkus poolde öösse. Kl 19 läksin orkestriproovi, endal kõrvatagused alles tolmused ja pea hall.

Käisin noorima ja vanima rüblikuga rannas, kus olid tol päeval erakordselt hullamiskõlbulikud lained. Kasutasin võimalust ja plöksisin portsu pilte lastest vahuste lainete keskel. Tuul kuhjas vett nii tugevalt randa kokku, et äramineku ajaks oli liivarand praktiliselt vee alla mattunud.

Juulikuu jooksul huvitusin eelkõige uudistest jalgpalli MM-i, Ukraina, päevapoliitika ja teaduse kohta. Ehkki olen uudiseid lugedes küllaltki neutraalne ega kipu/kiirusta isiklikku arvamust kujundama, olen südamest kaasa elanud ukrainlaste püüdlustele seista vastu vene agressioonile. Telerit vaatasin ehk paar tundi nädala kohta, peamiselt lugesin uudiseid Postimees Online'ist. Facebookis elasin eelkõige kaasa sõprade suviste seiklustele (eriti looduses: matkamine, telkimine, meresõit, rannamõnud, metsakorilus vms).

Sõpradega koosveedetud aega iseloomustab üldisemalt suhteliselt väike joodud alkoholikogus, viibimine välitingimustes (aias, pargis), suhtlus suviselt kergetel teemadel ning turvalisus – peale jalgpallitraumade ja peaproovi eel kokkukukkunud pillimängija pole mul terve juulikuu jooksul nimetada olukordi, kus keegi mu kaaslastest sai või oleks võinud tõsisemalt viga saada.

Blogi 10.

Käisin juulikuus folgil, läksime kahekesi ühe sõbrantsiga, olime võõras seltskonnas. Avastasingi endale folgiüritused, pole neil varem käinud. Nüüd võtangi järgmisel aastal need ette... mulle meeldivad sellised väga, keskkond on hea. Sõin, nautisin head muusikat. Jõin kaks õlut, mulle meeldis, et seal polnud sellist läbu, seal oli kultuurne rahvas, keskkond oli

selline väga mõnus. See oli esimene üritus, tundus, et need ongi mulle. Üldse väga purjus inimesi ei olnud, palju olid neid, kes ei joondki. Versus noorteüritus, kus noored joovad end purju. Poole hommikuni istusime, siis sealt otse koju ära magama.

Siis tegime kodus kuu keskel veiniõhtu. Ilmselt jõime ühe veini ära, vein oli hea. Me jõime minu lemmikut, see on üks Ungari vein. Hakkas mingil määral pähe aga mitte eriti. Siis oli romantika pärast. Mingit snäkki võtsime kõrvale. Rääkisime selliseid üldiseid suhteteemasid, ei midagi erilist.

Siis oli selline üritus, kus mitu vallalist kutti hakkasid pidu tegema, alguses sõitsin rattaga sõbra juurde, tee läks läbi allee, seal kukkus puuoks mulle selja taha, see oli hull suur, mitu meetrit, kukkus juppideks. Nii oleks võinud surma küll saada, hiljem käisin veel vaatamas, oks oli sama jäme kui mu reis, no oleks vabalt võinud pihta saada. Pea kohal kuulsin, et midagi vuhiseb, panin vänta juurde, seetõttu ilmselt vedas. Siis hakkasime pidu panema. Olime kellegi kodus, lõpuks 10-15 inimesega, ikka viinakoksi jõime. Siis jalutasime pundiga läbi linna, siis jalutasime tagasi, rahvas hakkas laiali pudenema, pool rahvast viis taksot ära. Tahtsime läbi naabri aia teha otseteed teha koju, selline ülemeelik tuju oli sees. Poole tee peal sõprade naised tahtsid koju magama. Meie kolmekesi jäime tegusid tegema. Esimesena ronisime purjus peaga silla kaarele. Kui olime üle kõik selfid ära teinud ja fesarisse üles laadinud, kolistasime edasi raekoja platsi, päike juba tõusis, läksime riietega koos, jalanõud jalas külma purskkaevu. Kui olime jälle pilte teinud, Fbsse üle laadinud, siis istusime maha, kuivatasime trepi peal jalgu. Kell 7 hommikul käisime ühes aias, siis hakkasime seal käte peal seisma ja püüdsime jälle selfisid teha ja fesarisse laadima. Siis läksime kõrvalpubisse, sealt eest virutasime jalgratta, proovisime sellega kolmekesi sõita, punktist A punktist B, see ratas lagunes ära, see ei kandnud kolme inimest. Siis me pmst varastasime jalgratta, lõhkusime selle ära, siis ratta jätsime sinna eemale. Panime uuesti linna, mõtlesime, et virutaks veel mõne asja ära, näiteks paadi, sõidaks sellega koju. Aga seda ei teinud. Jõudsim ratta juurde tagasi, mõtlesime, et oleme nagu poisikesed, virutasime ratta ära, aga siis viisime tagasi. Kuu aega olid hiljem süümekad, et nii tegime. Olen mõelnud, et kui peaksin ratast linnas nägema, maksan omanikule ära. Kui rattapull sai läbi, siis tulim koju ära. Purjus peaga proovisime jalgrattaga sõitma, ukerdasime kõnniteel ja autoteel. See oli küll ohtlik, igatepidi käisime kantsa, kontrolli all oli kõik enda meelest aga ukerdasime kindlasti. Purjus ikkagi olime. Siis läksime mäkki hommikul, üritasime käruasendisse visates mäkkdraivist süüa osta, õnneks see oli kinni, süüa ei saanud, seda saime statokast.

Juuli lõpus oli Pärnus üks läbu selline seltskonnaga. See oli käisime kontserdil, natukene tantsisime, alkot ei joodud seal. Aga siis sai mindud klubisse, seal sai küll ohtralt igasuguseid jooke tarbitud, enamasti läbisegi, viinakokse oli kõige enam. Tantsisime hommikuni ja jõime, seltskond oli suurem, 5-6 inimest. Kui klubist välja tulime, oli juba valge, edasi mindi ööbimiskohtadesse. Me läksime pool teed jalgsi, pool taksoga, hakkasime jalutama, et autost midagi veel võtta, siis alles võtsime takso. Sõitma ei tahtnud küll minna, mina kindlasti purjus peaga ei sõida, isegi keegi ei teinud ettepanekut, et rooli võiks minna. Järgmisel päeval pikutasime rannas, võtsime päikest, ujuma ei läinud, sõime. Oleks tahtnud ujuda aga ei läinud, kuidagi niisama oli ka hea vedeleda ja puhata peale öist pidu.

Rannas enam ei joonud, sest päeva peale oli vaja sõitma hakata. Mingil määral olid pohmakanähud, pidid olema, kui sedasi alkot tarbitakse. Siis sõitsime külla veel järgmiseks päevaks. Minu seltskond on selline 30+, me pole enam nii pöörased enam, pole neid riskipiiril asju, nooremad on ikka hullemad, nendega juhtub ka rohkem.

Käisin maratonil ka, kui sinna minek, siis enne midagi ei joo, siis ainult spordijook, enne seda treeningud nädala sees, maratonid on nädala lõpus. Mina olen üksi käinud, siis ei pea teistega arvestama, oled enda aja peremees, ise tead, kuna lähed ja tagasi tuled, pole kiiret sedasi. Maratonil juhtub igasuguseid asju, paningi ise peaka, käisin uperkuuti seal. Kui on selline mudane ja laskumine oli mäest alla, pori on selline, et ratas on juhitamatu. Minu ees üks kukkus, üritasin temast üle hüpata aga ratas läks vastu tema ratast ja panin mäest alla hirmus kõrge lennuga salto. Üldse viimastel sõitudel on palju peakaid pannud. Paar kolm päeva on pärast õlg valus, mõned marrastused olid ka. Kiiver on õnneks peas, ilma selleta sõitma ei saa. Alati on kiiver peas, see aitab kukkumise korral, 101% olen selles kindel. Oksad on igal pool, mingid postid, kops võib vastu pead saada. Rattaga käib nii kergelt ümber, kui sõidan, ütlen teistele ka, et kiiver on A ja O. Kui oled tõsine rattur, siis kiivrita ei sõida, pühapäevavaratturid sõidavad ilma aga mina ei soovita, autod ajavad alla ja see hoiab hullema ära.

Meediast nägi seda purjus sõbra vette laskmist söögi alla ja peale, meedia tarbimine on nii selektiivne, et paljudes kohtades peab olema sama asja.

Telekat ei vaadanud, raadiot ma eriti ei kuula, kui, siis vahel autos. Peamiselt saangi infot facebookist, just suvel muud ei olegi. Postimeest ja Äripäeva loeng ka, viimast ülepäeviti,

vähemalt põgusalt. Tegelikult on Delfi ka ikka aeg ajalt. Telekauudiseid vaatasin tegelikult ikka kuskil külas äkki 2 korda ehk.

Lisa 7. Fookusgrupi transkriptsioon

Moderator (MO): Nii, kõigepealt kirjutage siis oma nimed, kuidamoodi saab need püsti ka panna, nii, et teised näeksid.

M34: Nii?

MO: Jaa, siis on nagu enamvähem. Võib-olla keegi tahab kellelegi midagi öelda, siis ta näeb nime ka. Tehke kolmnurk või.

A29: Ma mõtlesin lennuki teha.

MO: Ära lennukit päris tee. Ma panen kaks asja salvestama, sest tegemist on nii kallihinnalise materjaliga.

M34: Meie jutt on šedöövrit väärt.

MO: Teie jutt on teaduse jaoks vajalik. Nii aga töötab.

T27: Mul ei oleks vaja olnudki (viitab riitusele, kus on nimi peal).

MO: A sul on kirjas. Taavil on kõige pikem nimi.

I osa

MO: Alustame siis peale, võite täiesti vabalt rääkida oma isiklike mõtteid, oma isiklike kogemusi, vikipeediat vaja ei lähe või eriteadmisi, mina esitan lihtsalt küsimusi ja katsun seda vestlust nii modereerida, et te omavahel kaklema ei läheks ja et mul oleks pärast midagi kirjutada, ehk et te päris vait ei oleks. Alustame siis otsast peale. Millised on teie isiklikud kogemused veeõnnetustega, olete te kunagi olnud mõnes olukorras, mis seostub selle teemaga?

A28: Kas sündmusega seoses?

MO: Kuna sina oled veidi erilisem mees (varem töötas päästjana), siis jätame sündmused välja. Mis iganes veeõnnetused, vabal ajal.

A28: Kuskil 15aastat tagasi läksime kahe noore poisiga järve peale ja arvasime, et oleks ilgelt lahe planguga seal üle järve aerutada aga kuskilt maalt sai niipalju vett ja raskust peale, et hakkas vee alla vajuma. Mina muidugi põgenesin nagu rott uppuvalt laevalt, sain minema aga see vend ei tulnd mulle järgi ja avastasin, et see vend tuleb tuua. Võtsin tal kuidagi, no oskusi

polnud, kuidagi kratist kinni. Ta oli ise ka ähmi täis ja üritas kümne küünega kinni hoida aga kuidagi me kaldale saime. Õnneks oli järv kitsas ja sealt kuskil viis meetrit oli maapinnani aga noh, sügav oli, tuli ära tuua.

MO: Kas seda olukorda ei tekkinud, et sa ise oleksid end selle käigus ohtu pannud?

A28: Kindlasti oli aga kuna ta oli minust niivõrd palju füüsiliselt väiksem, siis ta ikkagi mind põhja vedada ei suutnud ja ma sain ta kuidagi kratist kinni ja kaldale toodud.

MO: On kellelgi veel kogemusi?

M34: Mina olen ka, ma olin 16-17, kui tõin nelja-aastase tüdruku ära, kes vajus vee alla, kui vanemad tina panid.

MO: Vanemad jõid?

M34: Vanemad jõid. Jõe ääres. Nad ei vaadanud, mida laps teeb. Laps mulistas seal madalas vees aga jõevesi viis ta kaasa ja seal on hauakohad ja siis äkki oli käpad ainult. Siis mul ei olnud seal palju, sisse ja kinni ja viskasin ta kaldale. See röökis muidugi sellepeale, see oli õhku tõmmanud sisse ja oksendas ja oligi kõik.

MO: Ta jäi ellu?

M34: Ta jäi ellu ja polnud tal häda rohkem midagi.

MO: Mhm.

M34: Ma sain ta nii-öelda, ma nägin kui pea läks ja siis sain aru, et tuleb ära tuua. Läheb, kõik.

MO: Keegi veel?

T27: Kunagi aastaid tagasi, ma ei tea, esimeses teises klassis olin ma laagris, seal kus lastelaagris on Lõuna-Eestis Taevaskoja kandis. Siis me käisime kasvatajatega, oli päev, kus me jalutasime, mingi matk oli ja läksime kas järve, jah järve ujuma. Üks tüdruk oli noorem minust, tal oli vend ka iseenesest laagris, ja me ujusime seal, kasvataja muidugi vees ei olnud, ta oli väljas ja tüdruk hakkas 2-3 meetrit minust eemal uppuma, oli näha, et ta ei saa enam ujuda. Ja siis ma mingeid võtteid midagi ei teadnud, võtsingi kratist kinni ja tõmbasin ta kalda peale. Ja siis tuli tal vend ka vette appi, tõime ta kaldale.

MO: Mhm, ma saan aru, et need kogemused, mis paar inimest siin välja tõid, on valdavalt seotud sellise päästmise teemaga mitte niiväga sellega, et ise oleks hätta sattunud. Kas keegi on ka ise hätta sattunud?

A28: Läbi jää olen küll vajunud.

MO: Okei.

A28: Ma arva, et oli 4-5 klass ja sõbraga oli vaja ikka katsetada, kas järvejää kannatab, et üle jää minna ja loomulikult kõige sügavamal ja järve keskel siis jää kadus aga jäin noh nii rinnust saati jää peale pidama (näitab), jäin sinna ääre peale ja sõber kuidagi ka aitas välja, sain nigu kätte. Õnneks jää alla ei läind, küll aga ikkagi rohkem kui pool keha on märg ja külmund.

MO: Okei.

M34: No kalal käies paadiga merel on ikka olnud selliseid kergeid paanikamomente, kus laine hakkab üle lööma. Need on niuksed lühiajalised.

T27: Sellist asja on mul ka olnd. Et paadil, et Võrtsu peal paadil läheb aer katki, üks aer läks katki, kolmekesi olime paadis, torm hakkas tulema, pime oli ka juba. Siis oli küll, et ohohoo, mis on. Aga jõudsime ikka kaldale.

MO: Niiet midagi sellist tõsist ei juhtunud?

T27: Ega jah.

M34: Mere peale ära on ka eksitud, tüdrukuga romantikat mindud tegema ja siis on pimedaks läinud ja sihuke udu tuleb peale, et ei näe enam (kõik naeravad või muigavad arusaajatena).

R28: (Naerdes) Kaotasid valvsuse?

A29: Unustasid ennast või?

MO: Okei.

M34: (Lõbustatult) Kuu ja tähtede järgi orienteerumine pärast.

MO: Ma saan aru jah, et need on sellise õnneliku lõpuga õnnetused ja mis on tehtud teiste aitamiseks. Et kas teil on näiteks ka kogemusi vee ääres peetud peoga, mille tagajärjel on lõpuks mindud vee äärde, või siis teine teema, et on kuskil mujal pidu tehtud ja siis on kuskilt kogemata vee äärde jõutud.

T27: Mis mina olen, see oli ka keskkooli ekskursioon, Karujärve või Saaremaa kämpingu piirkond, mis seal on järv....

M34: Karujärv.

T27: Karu jah. Ja seal klassivend jõi ennast nii täis, et noh teda tuli jälgida, noh ta tahtis ujuma minna.

MO: Kes jälgis?

T27: Ütleme, et sõbrad, me kõik teised. Et ta kindlast vette ei läheks.

MO: Mhm. Ta on elus?

T27: Jah. Aga ta oli ikka nii kapsas, et ma ei kujuta ette, kui ta oleks vette läinud, mis siis oleks saanud.

R28: Ma olen Hiiumaalt pärit ja meil kõik suured joomad lõppesidki mere ääres.

MO: Aga ei alanud sealt vä?

R28: Enam vähema algasid ka.

MO: Enam vähem algasid ja kas lõppesid ka?

R28: Me ei läinud sinna randa tripsutama selleks, et vette saaks minna vaid olimegi vee ääres lihtsalt. Ja see on täiesti tavaline, et peale diskoteegist tulekut minnakse ujuma.

M34: See on täitsa tavaline, elasimegi rannas ju lausa. Me ju ka suviti Hiiumaal olime. Läksime ju õhtul randa, grillisime, sõime, jõime, ujumas, võrkpall. Magati rannas, seal on soe ju.

MO: Hästi.

A28: Siin vahepeal oli probleem ju, nii paar aastat tagasi, kui Sunset ju tegi ju, eraldi pidu oli ju, vahupidu, kus oli, peo käigus oli külalistele lubatud minna merre ujuma ja siis said klubisse tagasi.

T27: See oli ka see aasta kuskil seal Aloha juures, mingi sihuke üritus, kus sai vette.

R28: Need rannapeod olid ju ka, et ikka napsuüritused.

A28: Jah, jah.

MO: On siis see rannapidude traditsioon see, mis seda soosib või mis põhjusel....

A28: Ma ei usu, et soosib aga ta kindlasti nagu ei lahenda ka probleemi. Eks ta ikka tekitab pigem juurde.

MO: Mhm, okei. Teil, vanad merehunnid?

S30: Eks neid variante on igasuguseid olnud jah. Mis siin pattu salata, on kanuuga sõitmas käinud purjus peaga, kuskil puu all ennast täis joonud. Jõe peal jääparvedega ringi sõidetud ja.

MO: Aga need ei ole halvasti lõppenud?

S30: Õnneks ei ole jah.

MO: Sul ka midagi tuleb meelde (pöördumine Ü29 poole)?

Ü29: (Laiutab käsi).

MO: A29, meenub sulle midagi?

A29: Ma just mõtlesin, et mul pole ühtegi sellist värvikat seika tekkinud.

MO: See ei pea isegi värvikas olema, piisab isegi, kui see on seotud teemaga, saunad on tihtipeale vee ääres.

A29. Vee ääres loomulikult aga viimane kogemus veega oli see, et lennusalga helikopter kippus tagahoovile maanduma. Ja siis tuli välja, et nad otsisid neid, kes läbi jää kukkusid, ATV vennad.

MO: See oli selle aasta alguses?

A29: Vist oli jah. Mingi natukene aega tagasi jah. Vaatasin, et hullumeelne tuleb ja maandub hoovi mulle. Õnneks lendas ikka ära. Vaatasin, et tulevad mulle järele (osalejad muigavad).

M34: See on vist jah kõige hullumeelsem asi jah, mis on, jäämineku ajal oli villisega sõit Saaremaalt Hiiumaale, niiet me hüppasime nii-öelda jää pealt vette, mingi meetrisesse vette, villisega kaldasse. Ja jää liikus kõik juba. Saaremaal minema ei saanud, liikuva jää peal olime autoga.

A29: Ujumise ja värkidega on rohkem nagu meenutused ikka sellest ajast, kui sai keskkoolis tattnökk oldud ja siis mingid väiksed peod olid, siis mõned vennad nagu kebisid alati kusagile jõkke ujuma ja tegema aga nad tulid tagasi kuiva maa peale õnneks.

MO: Mhm, ühes tükis?

A29: Muidugi ma üldse ei suuda mõista, kuuldes meediast, et niikui nad jooki saavad, siis on: a) hüppaks mingisuguse ketta rooli, kupataks ATVga, mootorrattaga või veel mingi muu tehnikaga ringi, või siis arvatakse, et oled mingi ilgelt super ujuja.

R28: Või peaks peaka panema?

A29: Ma arvan, et siin on tegemist natukene selle üldise sihukese, mnjah, mõistuse puudumisega.

MO: Minnakse lõviks ära?

A29: Mis lõviks aga vaata see on rohkem see darvinism, kui muud asjad. Vanasti oleks ju lihtsalt olnud ju nii, et poleks olnud aga tänapäeval õnneks tehakse selle nimel tööd, et need inimesed ka edasi elaks onju.

MO: Okei. Aga need inimesed, kellel oli kogemus vee ääres pidutsemisega, mida seal räägitakse, mida enne või peale vetteminemist räägitakse? Kuidas see jutuajamine või sõnavahetus üldse tekib?

R28: See võiks olla umbes, et võiks ujuma minna. (Üleüldine rõõmus naer).

A28: Ja et ega ta ilmselt enne vetteminekut sellesuhtes mingit ohutusalast juttu pole, see on alati pärast.

Läbisegi:

R: 28: Jah, et kas võtame kõik riided ära?

MO: Küsid tütarlapse käest, kas võtame kõik ära?

R28: Ta küsib mo käest.

S30: Eks see mõttemaailm on selline ka, et tuleb natukene selgemaks saada, kes seal vähe rohkem joonud on. Tõmbab klaariks. Sellist juttu olen mina küll kuulnud läbi käinud.

MO: Et läheme värskendame?

S30: Jah.

MO: Veel põhjuseid?

A29: Pigem on nii, et saunauks käin piraki lahti ja vana tuleb kisaga välja ja kaob. (Naer).

R28: Ja üksi, sest väljas on külm ja talv.

A29: Ei, ta ei seleta, miks ta läheb või kuhu, ta lihtsalt läheb vee poole.

MO: Et talle tuleb pähe mõte ja ta läheb lihtsalt?

A29: Ta tõenäoliselt arvab, et see on väga hea mõte peale kõva leili.

R28: Enamus vist ikka ei lähe seda nii-öelda ülepeavett otsima rannaääres, Pärnu rannas, ma ei tea, kui palju peab kõndima, et üle pea saada? Mitusada meetrit? Pigem ongi see jahutuse värk või.

A29: No rannas on suhteliselt raske ennast ära uputada. Siin peab lausa tahtma ära uppuda.

R28: Sa pead tõesti soovima seda.

A29: Pigem on see, tegemist sihukeste kohtadega, kus vaatad ümberringi, kus on sellised puhkeasutused, ümberringi on saunad ja reeglina on seal juures veekogu, mis pole üldsegi ju madal, onju.

M34: Sellesuhtes on aa.. meri on ju, jätame sadamad ja sellised asjad välja, aga ju ütleme, jõgi on ju selles osas hullem, et ta liigub ja ta on sügav. Noh, mina olen nagu kesk-Eestist pärit, seal oli ikka ju, saun oli jõe ääres, seal kohe lähed ja ongi neli meetrit hauda kohe.

R28: Mul on kogemus selline, et olime Väike-Maarjas päästekoolis ja tegime sellist jõepääste teemat nõõripääste mingis mudelis ja mind pandi kannatanuks. Ma läksin kuskile kivi peale ja ma ei olnud sihuke kõige saledam poiss...

M34: Ja ei ole praegu ka ☺

R28: Ja vool võttis mind ja kivi kaasa ja korraga sai sellest õppusest, jäeti kogu nõõripääste vahele ja mina proovisin kinni hoida, et minema ei läheks ja toodi välja.

M34: Ma olen Kasari peal olnud ja seal on päris süsta- ja kanuumatkad, seal on päris ekstreemsed olukordi tekkinud. Aga kui minnakse sõitma, siis on ikkagi enamusel on vestid seljas.

R28: Jaa! Selles mõttes oli jah, et vest oli olemas aga see vool oli nii tugev, et pead ära ei lööks.

M34: Aga okstesse keerutab nii ilusti kinni, et... seal on ju kõik oksad ju, sa ei saa pärast, kättesaamine on paras tegu.

A29: Statistikat ma ei tea, mis põhjusel inimesi ära upub aga Audru kandis, olles ja elades seal onju, palju neid inimesi siis suvel ja ilusa ilmaga ära uppunud on? Enamus, kes lähevad, lähevad, nemad arvavad, et nende kuradima kahetonnine mootorsaan on ilgelt hea asi, millega nagu sõita õhukese jää peal või või ATVga võib kütta veel siis, kui jää enam partigi ei kannu. Midagi taolist. Siis lähevad nagu need läbi vee sealt.

MO: Te viisite teema ilusasti nende saunade ja asjade peale, et kus seda pidu tavaliselt tehakse, kas siis seda renditakse kuskil mõni saunake vee ääres, tiigi ääres, või millegi ääres või teine variant, minnakse ikka rohkem nagu liiva peale istuma? Kus seda pidu ja alkoholi veega seoses tehakse?

M34: Oleneb aastaajast ja oleneb seltskonnast.

T27: Võib ikka igal pool olla jah.

M34: Kui on sihuke staffide vendade seltskond koos siis lõigatakse sinna jäässe auk jõepeal ja-ja tehakse ikka see nali ära, et käiakse jääaugus ja...

Ü29: Vat sellest jääaugu lõikamisest võib küll rääkida. Möödunud aasta aastavahetuse pidu, pidasime pidu, tegime sauna, võtsime napsu, õhtu arenedes siis veel ühel seltsimehel tuli mõte, et peab peale sauna ikka vette ka veel minema korra. No mis sa teed, pool meetrit jääd oli peal. Leidis kuskilt kuuri alt kirve ja sae ja asus seda auku tegema. Eks ta poolteist tundi müdistas...

R28: Sama asi oli meie seltskonnas ka eelmisel talve, olime tunnisaunaga olime jää peal, mis oli suviseks kasutuseks, et hüpata sinna vette aga oli siis see, et mootorsaega tehti auk ja polnud mingit küsimust ka.

MO: Oota aga mis see sinu vend tegi ka? Poolteist tundi ja...?

Ü29: Saagis ja lõhkus ja lõpuks sai augu sisse sinna.

MO: Ja läks sisse ka?

Ü29: Seal oli sihuke puusani vesi ainult, ega väga palju ei olnud.

A29: See näitab, kui leidlik inimene võib olla.

MO: Okei, ühesõnaga, see liiva peal napsitamine ja sealt vette minemine, see pole eesmärk omaette?

R28: Ei tundu küll.

MO: Ma saan aru, et sina lähed liiva peale romantikat tegema?

R28: Jaah.. (muigab).

M34: Pigem ta lõpeb jah öösel kella kolme nelja ajal, on 20 inimest koos aga kuidagi ikka ta läheb sihukesteks kahesteks gruppideks millegipärast?

MO: Jagatakse paaridesse?

M34: Umbes niimoodi, töö läheb edasi seksioonides.

R28: Ütleme nii, et iseenesest ei viitsi väga ujumas käia. Ei viitsi neid riideid ära võtta ja neid pärast märgadena selga panna. Ega siis rätikut ju kunagi kaasas ei ole ju.

M34: See pole oluline.

R28: Vist jah. Ei ma ütlen, ma arvan, et see alkohol on see, mis lõpuks selleks (teeb nipsu), ärritajaks on ja lõppotsuse teeb.

MO: Okei. Kuivõrd sageli te ise olete läinud alkoholi tarbinuna vee äärde?

Paus.

A29: Kas küsimus on vee äärde või vette?

MO: Teeme siis niimoodi, et nii vee äärde kui ka vette sisse.

S30: Vette pigem mitte aga ääres ikka.

MO: Kus te käite vee ääres, mis vee ääres?

S30: See veist oleneb, kasvõi merel saab käia.

MO: Nii, mere peal, nii? On sul selle kohta midagi öelda?

Ü29: Mis seal pattu salata, kuna et purjetame, siis ka seal võtame teinekord napsu.

MO: Nii? Teie olete korralikud jah?

T27: Vist ei tule meelde...

M34: Vist ei lähe ühtki kuud mööda, kus niimoodi vees ei käiks.

MO: Aus vastus.

R28: Ikka mere ääres, suvel eriti.

MO: Suvel just?

R28: Jah.

M34: Sest mina käin jääpankade vahel ka ujumas. Mul ei ole nagu vahet.

MO: Talisupleja?

M34: Ei ole talisupleja aga...

A29: Aga sinna ei kannatagi kaine peaga minna? (Kõik naeravad)

M34: (Lõbusalt) Pole probleemi noh. Selles suhtes kaine peaga on lihtsam, et pigem jätad omale fliisi selga ja koos fliisiga lähed ujuma. Siis on sihuke mõnus.

MO: Siitpoolt laua otsast veel?

A29: Ei mul.. Ma vaatan, et siin on jube ekstreemsed vennad koos et...

MO: Jääd tagasihoidlikuks?

M34: Ei, mul ei ole jah selles suhtes midagi, et ega ma ei istu seal mingi pool tundi sees, kümme minutit oled vees maksimum, kui vesi on mingi pluss kaheksa, siis kobid välja ikka.

MO: Aga mis nagu, mis on ajendiks vee ääres alkoholi tarbida või siis sinna purjus peaga minna, on seal mõni konkreetne lihtsalt sõnastatav põhjus?

R28: Oleneb ma arvan asukohast, kus sa parasjagu oled, et kui oled ikka Läänemaal, siis ikka tahes tahtmata ikkagi ümbritseb meid meri. Kui ma oleksin Paides, siis ma vaevalt vee ääres nii palju aega veedaksin.

S30: Siis vist ei mõtlekski sellele, kuigi kui kuskil saunavalik on, siis ikka sinna, kus vesi oleks lähedal.

R28: Aga oled Saaremaal või Hiiumaal, siis kindlasti ei passi enda hostelis või midagi. Lähed ikka randa, mängitakse vollet, juukse siidrit-õlut.

A28: Erinevad hobid jah, mida saab vee ääres teha, mul maal on hästi palju järvesid, mina hobi korras kalamees ja mul on seal väga palju tegemist.

M34: Ma mere ääres, täpselt samamoodi. Sellesuhtes et, kui jahile ei viitsi minna, siis kaks tundi on vaba aega, siis võtad sõbra käest paadi ja lähed loobid lanti lahes.

R28: Kalapüük, jaht, jahiga purjetamine..

T27: See on ju päris huvitav, kui alkohol ja vesi... Viljandis oli mõned aastad tagasi kooli kokkutulek. Noh üleval Männimäel, kaugel veest, noh suht kaugel veest ja siis mingisugusel põhjusel me jõudsime ikka alla järve äärde.

MO: Aga kuidas, ei tea?

T27: Kuidas me isegi teame, et noh, mingi laste mänguväljak, mingit romantikat tegime aga miks me sinna läksime, kui järele mõtlema hakata, siis väga nagu otsest põhjust ei olnud. Kiikuma või? Minuarust oligi midagi a la kiikuma.

M34: Traditsioonid võib-olla?

T27: Traditsioonid võib-olla jah, nagu vaba loodus, selles mõttes, tuul puhub.

MO: Sa tõidki välja selle järgmise küsimuse, et millised on need mõtted või väljendid, mida nagu kasutatakse. Ma sain aru, et siin olid konkreetset kokkulepped enne, et lähme nagu grüünesse, lähme kiikuma. On kellelgi veel?

A29: Aga miks eestlane üldse kipub vee äärde. Vaata kinnisvara hindasid, kõik tahavad maja mere äärde, kõik lähevad puhkama sinna, kus on mingi järv. Milleks üldse see vesi peab olema, milleks üldse peab ujuma?

T27: See loodus ja vesi tõmbab meid.

MO: S30 ja Ü29- teid ka? Noogutate...

Ü29: Oleme ühel nõul jah.

R28: Kaunis loodus.

MO: Kaunis loodus. Mis teid vee äärde tõmbab nii kuiva kui purjus peaga?

Ü29: Midagi on seal.

MO: Et seletamatu...?

A28: Vaadake või sportlikke üritusi, Pärnu randa, liiva peal on nii palju erinevaid võimalusi, mida saab suvel teha, et seal ennast välja elada.

R28: Jalgpall, võrkpall...

MO: Ja sinna käib juurde ka selline kerge alkohol?

A28: Loomulikult, ega seal kuumal päiksepaistelisel ilmal hea jahutus.

MO: Korra oli siin ka juttu sellest peaka hüppamisest, enesenäitamine oli teemaks, kui palju teil sellega kogemusi on?

R28: See oleneb täiesti inimesest, osad tahavad lihtsalt igas olukorras näidata ennast aga mul on üks sõber olnud, kes igas olukorras alati, käisime kalal või olid paadimatkad Hiiumaal, tal oli vaja peakas panna. Väga napilt on pääsenud ka. Selles mõttes, et noh, käed ees läks, kätega sai kivisse, selles mõttes et täitsa nagu kole lugu.

MO: Kellelgi veel?

S30: Eks see oleneb teadlikkusest ja ohutundest ka. Näiteks minul on küll nii, et need reklaamid, mis siin olnud on, on mind küll mõjutanud kuigipalju. Eks varem ka ikka kuuled ja näed neid asju, mis on juhtunud.

Ü29: Koolivend R meil ka samamoodi jaanipäeval olid kuskil järve ääres ja olid ka ujuma läinud või midagi ja ka hüppas ja hüppas nii õnnetult, et nihestas selgroo ära. Aga läks hästi, et taastus sellest ja nüüd on kõik okei.

A28: Ausalt öeldes ise ka kuskile maale sai maakohas harrastatud järvedesse hüppamist aga kuiks vanemkorrapidaja näitas ühte videot, kus üks mees hüppas kuskilt kai äärelt alla aga ta ei arvestanud, et seal alla oli veel üks nurk ja täpselt sinna nurga pihta nagu vajus ja siis tal olid nagu sitikatiivad nagu laiali. Siis ausalt öeldes pani mõtlema, see oli ikka kole lugu.

M34: Siis, kui meie olime sihukesed tatikad, jalgratastega ringi, 12-13, siis meil oli jõe kohale tehtud, jõe kohale kasvavad sellised remmelgad poolkaldus, meil oli köis seal. Siis selle köiega kõrge kalda kohalt lasime end vee kohale ja siis tegime igasugu saltosid. Sealt on võib-olla siis tulnud see, et ma ei tea, et ma olen mõnes mõttes tõesti võib-olla ekstremist, et hüpanud langevarjuga, aga just et sa hüppad sealt kümne meetri kõrguselt, see vabalangemise tunnetus, see on sihuke, see annab hiljem sellise naudinguga või fiilingu kaasa.

MO: Kuidas selle vetteminekuga on, et osad hüppavad ja osad lähevad otse saunast. Et kas seltskonnas on nii, et keegi lihtsalt siis käib vahepeal ära või kaob ära ja lähebki vette? Kas sellest tehakse välja või? Keegi siin ütles, et kuskil valvatakse, et ta ei läheks.

T27: Ma arvan, et see oleneb täiesti inimesest. Ma arvan, et on täiesti inimesi, kes lihtsalt kaovadki korraks ära, nad käivad ujumas ära, tulevad tagasi. Aga vähemalt minu seltskonnas, omade sõpradega-tuttavatega, keegi ei viitsi üksi ujuma minnagi. Mis sa sinna üksi ikka lähed?

M34: Pigem...

T27: Pigem just koos.

MO: Seltskondlik tegevus?

T27: Jah, seltskondlik tegevus.

M34: Tütarlapsed kipuvad olema just pigem need, kes ma ei tea, mis x tunde alusel tahavad kuskile ma ei tea, pisaraid minna panema nii-öelda.

MO: Tegelikult on siis tüdrukud hoopis need, kes vee äärde lähevad?

M34: Pigem on jah tüdrukud, kes üksinda lähevad, mehed on nagu sihukesed kariloomad rohkem, et paaris ikka.

MO: Tundub, võib see nii olla?

Ü29: Reaalne.

MO: Et kui pisaraid panna, siis kuskil romantilises kohas, kus on kiiged ja vesi ja liiv.

S30: Samas ka praktiline, saab näo ära pesta pärast.

MO: Pärast jah, meigi maha. Aga kas, kui te teate, et keegi vette läks, kas te jälgite ka seda inimest? On see üldse oluline, vaadata, mida ta seal teeb või kui läks, las ta siis läks?

T27: Nüüdseks on juba see professionaalne kretinism aga varem, kui päästes ei töötanud, ma ei mäleta aga praegusel hetkel kindlasti, kui vähemalt ise oled niipalju, et millestki aru saad, kui oled alkoholi tarbinud.

A28: Jah, siin ongi see point, et kui oled alkoholi tarbinud. Võin piinlikkusega öelda, et oma seltskonnaga paaril peol ka, et üks mees kadus ära tunniks ajaks, ei märganud ka, kui oli natuke aega kadunud olnud. Pärast tuli välja, ta oli selline võrdlemisi sile mees, sihuke õhuke, ei saanud aru ka, kui ta teki alla magas, arvasime, et voodi ongi sile. No mere ääres olime ja arvasime, et ongi hambad, et ongi üks mees vähem. Pärast tuli välja, et mees oli lihtsalt maganud.

M34: See oleneb, kes või mis, ses suhtes, et kui nähakse, et üks vend on kapsas, siis käib tihtilugu ennem välja, et see vend tuleb magama lükata vaikselt või midagi sihukest et.

R28: On kindlad isiksused.

M34: Jah. Aga on ka teada vennad, oleneb muidugi ilmastikust aga et läks merele, las minna, rabeleb välja nagunii sealt.

MO: Teil kogemusi?

S30: No ma ütlen, et minu ohutunne on selline, et ma pigem jälgisin selliseid asju, ma pigem ei lubagi üldse minna...

MO: Kui läheb, siis silm peal?

S30: Nojah, igal juhul jah, et aga mõne lolliga ei kannata ju vaielda. Mis sa taga räägid, kui tahab minna, siis läheb ja siis vaatadki juures seal.

M34: Lohesurfariid on need, teinekord läks ja tund aega kadunud, siis vaatad, et küll ta poole tunni pärast mulle helistab, et kuhu järgi tulla.

MO: Okei. Nemad lähevad ikka kaine peaga?

M34: nad on kaine peaga aga ma ütlen, et nad minu juurest käivad merele ja ma ütlen, et päris hullud vennad on selles suhtes. Laine on juba, ma läksin kolmemeetristesse, oli ta jee kolmemeetrine.

MO: Kas seda, kui purjus keegi on, on seda kombeks küsida või pole seda viisakas küsida inimese käest, et palju ta siis võtnud on.

R28: Seda on näha.

T27: Kui sa inimest tunnud, siis sa ei küsi, siis sa näed selle ära.

MO: Käitumise pealt?

M34: Küsid ära, et kas sa oled kindel endas?

MO: Igatahes väga loogiliselt läheb meie jutt. Et kas kellelgi on olnud tahtmine öelda oma sõbrale, et ära mine onju. Et vaata, sa oled natukene liiga palju võtnud. Sina ütlesid, et saab magama suruda.

M34: On istunud peale ka, on kogemata juhtunud jah, et ühe sõbra klassipidu on ja seal üks mees läks ikka nii, et ei andnud üldse aru. See on seotud natukene mitte küll veeohutusega aga rooliohutusega, hoidmise sõna otseses mõttes kinni, et ta ei läheks sõitma. Sai kitseks tõmmatud ümber posti.

MO: Okei. Kas kellelgi on veel midagi sellist?

R28: On ikka. Purjus inimest on natuke nagu, tema tähelepanu on lihtsam hajutada, võtad uue teema. Mida iganes. Paned ta selle asja unustama.

M34: Ei ole see nii.. mõni on nii järjekindel.

R28: Oleneb muidugi, kes sul on, igäühel tiksud peas praegu mõni oma inimene, minul endal samamoodi. Ja et on nagu pigem noh, võtad mingisuguse, hoiad kinni, närvitseb, rabeleb sinuga, teed väikese kakluse ka aga ta unustab ära, et ta pidi üldse vee peale minema.

M34: Einoh, sellesuhtes ongi, et seod ta kinni ümber posti ja kaks kolm tundi magab ja siis päästad ta lahti ja siis on inimene, et mida ma tegin, mina ei mäleta.

T27: No hommikul on alati...

MO: Okei, lähme siis selle reklaamiteema juurde, mida Päästeamet siin usinalt teeb, et öelge palun need mõtted, mis teil esimesena kargavad pähe kui ma ütlen väljendi purjusujumine? Mis see on?

R28: Ott Sepp ja nende reklaamid. Mulle väga hästi mõjusid, väga lõbusad.

Kõik nõustuvad läbisegi.

S30: Nii ongi, nii käibki see.

R28: Ja kõik naersid nende üle ja mõtlesid, et ma ise nii loll ei ole. Selles mõttes, et nagu päriselt.

S30: No täpselt.

Paus.

MO: Veel mõtteid?

T27: Mulle tulevad kohe meelde ikkagi need vaiade otsas sildid. Veekogu ääres, mulle tuleb purusujumine meelde, sest ma olen neid silte nii palju näinud koguaeg.

MO: Sa mõtled seda ümmargust silti keelumärgiga?

T27: Just see.

A28: Mulle meenub ikka kohe see Lembitu Kuuse kommentaar seal „Tujurikkuja“ sellest, et kesse oli, et Ago Anderson vette kukkudes juba uppus, võib-olla isegi enne, kokkupuutel veega.

M34: Minule need nii ei mõju. Sellesuhtes, et ta on liiga paroodia. Sellel ei ole sügavust.

T27: No Lembitu Kuuse oli konkreetselt škets, aga mulle need Ott Sepa ja Avandi reklaamid tegelikult ei meeldi...

MO: Miks?

T27: Sest mulle tundus, et okei, mina ujuma ei lähe, onju...

A29: (Vahele) Avandi jäi ise hiljem purjuspeaga vahele...

T27:... kui sa teed sihukest reklaami, siis see võis õhutada mingisugust poolt. Just seda, oh, teeme, vaatame, seda võistlusmomenti, seal oli see sporditeema. Onju, et teeme, vaatame...

R28: (Vahele). Et paneme kümme sisse ja..

T27: Ja, et vaatame onju...

A29: (Vahele) Minu arust ka, see kuradima reklaam arvestab inimese teatavat IQ tasemega.

T27: Ja, just, just. Täpselt.

A29: Ja kui IQ tase on alla selle, on see pigem motiveeriv...

T27: (Katkestatakse pidevalt) Ma ei tahtnud seda mainida praegu....

M34: See on paraalleel, kõik kes tulevad kiiruskatseid vaatamast rallilt, kõik annavad talda.

Täpselt sama massipsühhoos on see.

MO: Tahad sa S30 selle kohta midagi öelda?

S30: Muidugi, raudselt on nii.

MO: Hästi, veel mõtteid?

A28: Kui veel selle reklaami juurde tulla, siis võiks see olla pigem must ja valge rohkem, et mis on tegevus ja tagajärg, et seal valemõistmist ei oleks.

M34: Võib-olla selle reklaami aeg, see ajastatakse see reklaam vaatajate järgi, kui on kõige rohkem vaatajaid aga võib-olla klassifitseerida see reklaam, et hilisel tunnil on ikkagi mingi teistsugune reklaam. Et see, mis on sihukene nukrama ...

A28: Nagu politseil oli vahepeal see šokireklaam, kus näitasid neid kiiruse ületajaid... kus auto oli inimesega üks ja neid ei olnud võimalik eristada.

M34. Ega see on ikka kaks isejaja, kas ise näha laipa või telekast näha laipa. Telekas loomulikult lõhna ja kõike seda ei anna edasi aga ikkagi, noh, see šokiteraapia peaks sisse jääma, seda ei saa võtta nii lihtsalt, et see ei meenu inimestele nii kergesti.

MO: Okei, aga vaatame need reklaamid ära. Panin kokku aastast 2010 ja alustame kõige vanemast.

Reklaamide vaatamine.

MO: No mis mõtteid teil nende erinevate klippidega seoses tekkisid?

R28: Esimene oli alguses hästi lõbus aga kui ta hüppas sinna hauda, siis oli kõik öeldud.

MO: Kas tõmbas kõhu seest õõnsaks ka?

R28: (Noogutab)

A29: Mulle tundus see rohkem alkoholivastane kui ujumisvastane kampaania. Et alkoholist ju keegi ometi ei loobunud.

R28: Et jah, öeldi, et ära joo aga lõpuks siis jah.. Et joomine teeb nii lolliks nagu tema seal oli.

MO: Sa mõtled esimest?

R28: Viimast.

M34: Rõhuasetus on jah pigem alkoholil. Seda nagu inimene ei jäta nii lihtsalt.

Ü29: Kui viimasel reklaamil oli seos ujumise ja alkoholismiga, siis eelnevad olid jah, pigem ära joo.

MO: Et ära tarbi alkoholi?

Ü29: Et jah.

S30: Mulle meeldis see üks, kus naisterahvad paljastasid ennast.

MO: Miks?

S30: Just sellepärast, et kuidas sa selle inimese sealt ära saad, sihukesi olukordi on ma arvan, et kõigil olnud, kus mõni sõber täis peaga kuskil käkerdab, tahab ujuma minna. Mis sa teed taga? Mõni lööbki käega, et ma ei viitsi lolliga vaielda.

R28: Et julgeks sõna võtta..

S30: Just täpselt. Või seesama madratsi puhumine kasvõi. Puhud selle madratsi täis ja kukudki pots sinna samamoodi peale.

MO: Kas need oleks need võtted, mida reaalses elus annaks tarvitada?

R28: Tähendab, iga olukord on erinev küll aga tähtis ongi see mõte mujale saada.

T27: Täitsa nõus aga selle teise, 2011 aasta, kus neid võtted olid, mingil põhjusel läks see kampaania minust nii täiega mööda. Ma tulin eelmisel aastal tööle keskusesse ja siis leidsin laualt selle väikese märkmikukese, 101 seda nippi, kus ohoh on ägedad asjad onju, hästi huvitav lugemine. Siis hakkasin youtubest neis vaatama, et 2011, et misasja ma siis tegin. Ma polnud mitte ühtegi näinud, polnud kuulnd ka sellisest asjast.

MO: Kas oli veel kellelgi seda, et ta mõnda kampaaniat ei märganud.

S30: Seda hauda hüppamist, seda nagu mäletan aga need kõrvalejuhtivad tegevused, neid küll ei mäleta.

T27: Aga mõtle, kui sa praegu youtubei vaatad, neid on nii palju erinevaid, neid on hästi palju. Mina mõtlesin välja tegelt praegu, mul sel aastal telekat ei olnudki, ma ei vaadanud üldse telekat.

MO: Okei. A29, kuidas sul, kas kõik kampaaniad on tuttavad?

A29: See viimane, kõige pikem, seal on ju kuradi komöödiavennad, need ju oskavad nalja teha. Irvitad küll aga samas kas see reaalselt mõjub ka, minumeelest sihuke pullitegemine, seda saab igal pool telekast näha. Naljakas, naerad tükk aega, mismoodi see seondub siis, et positiivne hahaa? Ma arvan, et nagu liikluseski mulle, isiklikult mulle nagu ta jõuab tunduvalt rohkem kohale või noh. Räägib siin raadioski, et viis kilomeetrit kiiruseületamist blabla...

paned kohe teise kanali, ma ei taha kuulata seda jura. Kui keegi vaatab netist neid videoid, kus näitab ikka, kuidas keegi sõna otseses mõttes kägarasse paneb, kui teda tuleb autost nii ära kaapida kohe. Siis mõtled küll, et kurat, see on ikka jube värk, et niimoodi võib juhtuda. See igal pool positiivne foon, naljafoon on taustal, see ei jõua kohale mingitele inimestele.

S30: See ei tööta jah.

A29: Šokikampaania on selline, mis ma arvan, et mõjub inimestele.

MO: Milline reklaam neist, mis ma näitasin, kõige rohkem võiks panna kaasa mõtlema?

Enamus nõustub, et esimene.

M34: Esimene ja kui inimene võtab seal 70-80 võtab, noh enamuse võtab visuaalse poolega informatsiooni, siis seda annab ka süvendada, kui visuaalsele poolele oleks ka võib-olla mingisugune tõesti matusemuusika või midagi sinna taha panna või, et see pidu kaobki sinna ära lihtsalt et, see pidu läheb hoopis teiseks peoks üle nagu öeldakse. Pidusumbub.

MO: Mhm. Me jõuame juba jälle sujuvalt küsimuseni, et mis nendes reklaamides oleks võinud teisiti olla?

Vaikus.

MO: Sina, M34, pakkusid, et sinna võiks tulla matusemuusika teema juurde?

A29: Pooled reklaamid algasid minumeelest sellise fooniga, et inimene pidavat psühholoogias haarama esimest asja, mis ta mingist reklaamiklipist näeb. Et pooled asjad algasid niimoodi, et ilgelt lahe pidu on, alkohol....

R28: (Vahele) Kõik on hästi õnnelikud.

A29: ... ja siis tuleb lõpus mingi muu see slogan, et alkohol ja vesi, oh, see on jumala lahe, inimene joob vee ääres.

S30: See on siis tagajärg juba?

M34: Võib-olla jah, täppisplaneerimise võtta omale jah, et tagurpidi nagu ühesõnaga. Et see esimese kolme sekundi refleks.

T28: Seal ongi see, et esimesed kolm sekundit vaatad ära, esimesed kaks korda ütleme vaatad reklaami ära, a järgmine kord vahetad kanalit. Kolm sekundit ikka vaatad seda pidu, vaatad jälle kolm sekundit pidu, vahetad kanalit, sul jääb kogu aeg see pidu sisse. Seda lõppu enam ei vaata, reklaam võib pikaks minna, sina enam ei viitsi vaadata, vahetad kanalit....

R28: (Räägib samal ajal) Et võib teha ka niimoodi, et näitad kurva poole, matuse ära ja siis ma ei tea, kerid tagasi..

Ü29: Jaa, siis tekib mõte, et ahaa, mispärast see matus seal on.

MO: Okei.

A29: Küsimus suurele ringile, kes selle reklaami tegi, kas selle reklaami mõtlesid välja mingid reklaamibüroo mingisugused tegelased, kellel või kes peavad alati tegema tabava reklaami või selle taga oli ka mõni psühholoog näiteks ka, kes teab, missugust efekti peab teatav nagu asi omandada...

M34: Teine teemaarendus, et siit võib vaadata, et üks reklaamibüroo teeb võib-olla alkoholitootjatele ja Päästeametile, et siis sujuvalt viia asjad kokku kergelt.

A29: Vaadake igasugu neid läänemaiseid liiklusõhutusele, rongi või raudteeohutusele, mina ei tea, et oleks sellised positiivset trullallaa-trullallaa.. Youtube on täis neid, näitab kuidas autoga pannakse inimestele otsa, juppe kõik kohad täis, näitab õnnetusi, mis juhtunud on. Seal ei ole sihukest chilli ja grilli taustal.

MO: Nagu meil?

S30: Ma just hakkasin mõtlema, et rongiasjad on ju konkreetsed. Aga siin need reklaamid, kõigepealt hakatakse müüma hoopis midagi muud. Mingi üritus, mingid asjad, siis on mingi tagajärg. Aga nagu enne ka välja tuli, see peaks hakkama teistpidi pihta.

T28: Sellesmõttes oli see 2011 need nipid, seal võib-olla seda müümist....

M34: See on võib-olla see prime time reklaam.

T28: Jah, seal sa vaatad isegi sellepärast, et esimest korda vaatad, siis vaatad täiesti huviga, samamoodi nagu need Tele2 reklaamid, kui sa esimest kord reklaami nägid, sa vaatasid 2-3 korda ilusti läbi selle, naersid, naljakas oli aga võib-olla hiljem neid ei vaadanud.

R28: Mina paneksin rõhku rohkem sellele, et läheks kurvaks, et pärast näitaks võib-olla mingi väikest tüdrukut nutmas, kes on enda isast ilma jäänud või emast ilma jäänud. Et noh..

T27: Kui seda kohe alguses teha..

R28: Just, kui seda alguses teha, see on südametunnistuse koht.

Ü29: Maanteeametil on väga kihvt ilus reklaam selle kiiruseületamise kohta. Kus ta seletab ära, jutu point on, et see minut, mis te võidate sellega..

M34: See reklaam on just nii pikk onju..

Ü29: Huvitav on kuulata aga samas paneb mõtlema.

T27: Aga samas kõige parem reklaam, kõige parem reklaam oli nädal aega tagasi, a mis peale seda tuli, Pärnus sõidavad autodega, teevad lollusi. Ma ei tea, kui sihuke reklaam juba ei mõju...

A28: Tegelikult pole need reklaamid täitsa umbluust kokku pandud, eelmine nädal sai käidud Tallinnas konverentsil, tuleb sihuke mees nagu Märt Treier rääkis meile üldse sellest telemaastikust ja reklaamindusest, siis tegelikult on keskmine televaataja sihuke vanemaeline

mammi ja ja, televaatajad üldiselt ei taha, et telekas neile midagi õpetab. Nad ei taha kuulda ega näha midagi, et televiisor õpetab neid. Ehk siis on see moment, et kui see reklaam algab, mingisuguse maitsuse või asjaga, siis on võrdlemisi suur tõenäosus, et inimene keerabki selle kanali ära. Ta tahabki tegelikult telekast saada pulli ja nalja ja näha teiste tragöödiat võib-olla jah enam vähem sellist, võib-olla olid need reklaamid mõnes mõttes õige nurga alt, alustab sihukse fooniga, et sa nagu ei pea otseselt kaasa mõtlema, see tundub nagu tore ja lõbus, las see kanal jääb. Lõpuks ikkagi mingi õpetussõna tuli, inimene on natukene nagu süvenend sellesse.

MO: Et oled juba konksu otsas, küll sa siis lõpuni vaatad?

A28: Jaa. Et et inimesed ei taha väga tegelikult telekast saada õpetussõnu, nagu ei taha saada ajalehest või igalt poolt mujalt. Mis oli minu jaoks natuke üllatav. Aga no see ongi ilmselt praegu selle ruumi jaoks võib-olla natukene imelik mõelda, sest noh ma kujutan ette, et siin on keskmisest natuke et ee.. kõrgema IQga inimesed. Televiisorivaatajad, keda naerutatakse 24/7, noh nemad vaatavadki hobuseklappidega. Ainult niimoodi, midagi ümberringi ei näe ja on nõus sellega, mis sealt tuleb.

MO: Kuidas teil on, jälgite te televisiooni?

S30: Ikka rohkem talveperioodil, suveperioodil vähem.

Teised noogutavad.

MO: Seega suvel pole teile veeohutuskampaaniat mõtet teha?

S30: On aga mingeid muid kanaleid pidi.

A29: On aga mingi teistmoodi lähenemisega. Rõhuda statistikale kasvõi. See võib-olla, et keegi kuskil ära upub ei huvita võib-olla kedagi aga keskmise statistika järgi on iga inimene ükskõik millise inimesega omavahel seotud läbi kaheksa teise inimese. Kui sa ütled inimesele näiteks, et sinu sõbra sõbra sõber upub ära järgmine aasta, kuna läheb purjus peaga ujuma, see on fakt, see on üks kolmele, matemaatiline valem. See paneb mõtlema, et tõepoolest, mina tunnengi kellegi kaudu ühte inimest, kes niikuinii ära upub.

MO: Okei, et me siis kuskilt maalt tunneme kedagi, kes tunneb kedagi, kes kelle sõber, tuttav, sugulane, ema-isa upuvad?

A29: See on täpselt see sotsiaalvõrgustiku mudel, kui ma ütlen Bill Gates, siis läbi kaheksa inimese sina tunnend teda.

MO: Aah, okei!

A29: Paraku see niimoodi toimub, see on täitsa fakt. Aga võtame väiksema mastaabi, siis Eesti riigis tunneb igaüks läbi kolme inimese kedagi, kes on ära uppunud.

MO: Me veidi juba sellest rääkisime, et kuivõrd palju need reklaamid panevad alkoholi ja vetteminemise ja vees ujumise koosmõjule mõtlema, siin tuli see välja, et on tahetud justkui seda öelda, et ärge jooge ja ärge ujuge, et tehke ühte või tehke teist. Siin öeldi, et reklaam oli justkui pidudele. Kui me mõtleme nende kahe asja koosmõjule, vetteminek, vees ujumine ja joomine, kuidas see reklaam selle koha pealt võis seda tegevust ennetada, kas ta ennetas?

M34: Ise mõtled küll seda aga kas seda nagu mõni teine selle peale tuleb, on omaette probleem.

A29: Ma arvan, et nagu ma enne ütlesin, see reklaam mõjub inimestele, kel IQ on teatud väärtusest üle. Nad võib-olla mõtlevad selle reklaami peale, kui neil on mingi otsuse koht, et kurat teeks või ei teeks ja niipalju mõistust neil ikka peas veel on. Aga sihukestele päris tumm-tumm vendadele onju, neile on pigem julgustav, et näe lähedad vennad, tegid pulli, lähme teeme ka, kurat, täis peaga järgi. Onju. Ma ei usu, et sellest väga kasu on.

MO: Okei, hästi, et on tore vaadata aga kasu pole midagi?

A29: Ta pigem tõstab sellist üldist ühiskonna teadmist selles suhtes, et see on nagu üks teema, millega nagu tegeletakse ja mis on nagu aktuaalne. Individuaalisiku baasil mingit kasu sellest pole.

T27: See ongi reklaami sihtgrupile...

R28: Kuidas sellele rullnokale see asi söödavaks teha. Rullnokk ise peab selle reklaami tegema, et see talle söödav oleks.

M34: Et pigem see tuleks väga konkreetselt sealt välja lugeda või välja kirjutada või näidata, et sul ongi kaks valikut, ega ta muudmoodi ikka aru ei saa.

MO: Selge.

A29: Pole seda statistikat vaadanud, et palju neid doktorikraadiga ära upub.

S30: Mis ei ole lubatud, on keelatud. Keelatud minna.

MO: Et rakendada mingeid seaduslikke meetmeid.

S30: Näiteks.

MO: Ja siis on nii, et sõbrad saavad karistada, kes vette lasevad?

S30: Mis iganes...

R28: Siis lähevad sõbrad minema ja ei too välja ka enam.

M34: Selles mõttes, et KarS isegi annab selle, mingis mõttes annab võimaluse aga mina küll isiklikult ei taha mingi teise idioodi tegevuse, isegi, kui ma olen talle öelnud, ei saa lõpuni teisi hoida, kui sant tahab sauna, siis ta läheb sauna, nagu öeldakse.

MO: Okei, nüüd saate veidi joonistada, väike selline pildikene, võtke valge paber, kirjutage sinna keskele ohtlik olukord, mis sellest ohuolukorrast võivad hargneda, mis mõtted, mis sõnad, mis laused, ideed. Tegemist on mõttekaardiga, kus keskel on oht või ohtlik olukord, pange sinna ümberringi kirja mõtted, mis teil seostuvad ohutemaatikaga üldiselt.

T27: Kas me mõtleme veeohutust või?

MO: Tegelikult üldse riskikäitumist. Kui ma ütlen sõnad oht ja risk, mis teile meenub. Sinna ümber märksõnad, mis teie jaoks olulised on.

Joonistamiseks kulus 5 minutit.

MO: Nii aga teeme sellise väikese ringmängu, et igaüks paari sõnaga tutvustab, mida ta kirja pani ja miks.

M34: Ühesõnaga, kas ma hoian seda, et kõik näeksid. Oht, kui on, siis kindlasti pean mina olema sellega kuidagi seotud. Kui mina ei tunneta ohtu või ei näe seda ohtu, siis seda ohtu ei ole olemas. Mul peab olema sellega mingi seos. Siis ongi, et mina, et enda nahk on kõige lähema, et ehk mina olen ohus või ja mida ma siis teha saan, kui minu lähedased on ohus, on võõrad, et mis mõttes, et esiteks kõige parem sellesuhtes on ohu ennetamine üldse, siis on ehk võimalik oht neutraliseerida ja samas on võib-olla, see pole veeohuga kõige suurem nagu võib-olla, olen mina nagu, võib-olla saan löögi enda peale võtta, et teised on nõrgemad. Siis on kindlasti lähedased, siis on kuidas neid kaitsta kindlasti ja kui tõhusalt. Kui tõsiselt ikka kaitsta, kas ma lähen ikkagi üle nii-öelda kõigest. Kui on võõrad, siis mis määral ma saan neid mõjutada või ohtu mõjutada. Kindlasti on abi kutsumine, abi saamine tekitab küsimuse, kui asi on ikka pee ja kolm punkti, perses ühesõnaga, siis mismoodi see taastumine nii minul kui ka teistel sellest on.

MO: Okei, järgmine.

T27: Köhatab... mul tuli sihukene. Ohtlik olukord, suhteliselt kirjutasin ohtliku olukorraga. Mulle esimesena pähe tulevaid sõnu. Alustasin kohe siit foonilt surm, vigastused, halvatus, kurbus, ehk siis kui midagi toimub, siis mis tagajärg võib olla sellel halvatusel, näiteks kurbus, lein. Samuti võib olla ohtlik olukord, et õnnetus mingisugune toimus, probleemid, unistuste purunemine. Mingi hetk tuli kaine mõistuse kadumine, ehk siis kaotad ka piiride tundmise, järgmine märksõna tuli alkohol, siis tuli suur kiirus põhjustab ohtlikke olukordi ja siis ka mulje avaldamine, kui alkoholi on, siis seda ikka toimub. Ohtlik võib olla ka töö, kui sa ei kasuta turvavahendeid, ohtude minimaliseerimine. Ohutud töövõtted.

A29: Minu oma tuli väga lihtne, ma loen lihtsalt ette. Siin on mingeid suhtelisi seoseid ohu ja sellega, mis inimesele pähe kargavad seoses sellega. See on veidi teistmoodi lähenemine, mida ma mõtlen, mis on ohu esimesed allikad, kirjutasin siia rasketehnika, liiklus, elekter, alkohol, kiirus, ettevalmistamatus, tuli ja lõhkeained. Huvitav, miks ma siia lõhkeained panin. Võib-olla sellepärast, et kui ma tattnökk olin, siis ma mitu korda, ma siiamaani imestan, et mul kõik näpud küljes on. Pauku sai tehtud. Siiamaani on, peale paari äpardust, ei taha rohkem pauku teha. Ühel korral sain kõvasti põletada. Aga oht, ma arvan, et rasketehnika ja liiklusega on seotud. Rasketehnika, mul on omad kokkupuuted ka sellega. Et igasugused traktorid ja asjad on väga ohtlikud elukad. Siit tuleb ka ettevalmistus, kui neid kasutada ilma ettevalmistuseta, kiirelt kiirelt midagi teha raksetehnikaga on väga halb mõte. Sõiduauto kaalub ühe tonni, mingi traktor kaalub neli viis tonni. Siis elekter, mingil põhjusel on mul pidevalt.. ma olen sihuke inimene, et ennem teen ise ära, natukene elektrist jagan ka, kui kutsun kellegi tegema. Aga seal on ka alati, et kõik kaitsmed välja ja topeltkaitsmed välja, ennem kui ennem kui teen aga paar korda on voolu saadud.

MO: Valmistad ette, sõnaga?

A29: Jah. Et see on nagu ettevalmistus siin. Alkohol on puhtalt siin puhtalt sellel samal põhjusel, ujumised asjad. Ehk siis ma isiklikult ei leia, ma ei ole kunagi veel sellise mõtte peale tulnud, et paneks tina ja läheks ujuma. Ma ei tea, kas mul ei meeldi lihtsalt ujuda või milles asi on. Miks ma siis peaksin veel mõnusalt vindisena ujuma minema külma vette. Kiirus. Kiirus on ka siin sihuke asi, millest tuleb väga palju ohte, ma ei sõida aeglaselt. Veel enam, ma sõidan erinevate muude sõidukitega ka, mille kiirused on nagu, kiirused on suured ja ma arvan, et on kõige suurem oht, millega ma kokku puutun siin selle aasta jooksul.

R28: Minu ohtlike olukordade kaart on umbes samasugune, paar tiiru sain. Lisaks nendele surmadele ja vigastustele, mis T28 ja A29 välja tõid, nagu M34 ka ütles, et kannatanud, kurbus, et kõrvaliste isikute ohtupanemine või jätmine, just selle ujumise suhtes. Kas jätab ta ohtu või on kaks varianti, või et siis jätab ta abitusse. Et lähed, paned käe ette või sa ei pane. Et see on nagu mõlemat pidi ja sellega kaasneb ka vastutus. Et tagajärg või peab vastutama või julgema öelda või aga noh, enamasti ei öelda. Enamasti lastakse lihtsama vastupanu teed, ju taga ei juhtu... et las ta käib seal põlvist saadik vees ära.

MO: Et mis ma ikka õiendan?

R28: Keegi ei taha näägutaja olla.

MO: Tujurikkuja?

R28: Jah.

A28: Mul on sihuke tagasihoidlik päike väike. Suurem osa asju on nimetatud, noh, mõne asja, mis ma ise juurde, et võib-olla siis, et mis nagu ohtudeni viib, oli minu esimene mõte. Et lisada või siis iseenda piiride kompimine ükskõik siis, mis alal. Enda ülehindamine või alahindamine, siis võib-olla nagu natukene jonni või mingile keelule vastu astumine, et seda ma ei või aga just seda ma teen. Mis mõttes, et ei või, mina võin. Ja et oskused, et siin ma natukene selgitaks. Mulle kunagi õudsalt meeldis rallimaailma ässa, Colin McRae ütlus, mingi tema kolleegi kergemat avariid, et et kuidas teie ennast selle ala peal tunnete, see on võrdlemisi ohtlik ala aga teie peaksite end turvaliselt tundma. Et noored, noortel seda ikka juhtub, neid igasugu avariisid ja siis Colin McRae minu arust väga hästi ütles, et meil see ala on tegelikult väga ohtlik, et noored ei oska, sõidavad teelt välja ja vanad on liiga kogunud ja sõidavad teelt välja, et siis see võib käia ka mujale, mitte ainult selle ala peale.

MO: Selge. S30.

S30: Mul tuli ka väike päike.

MO: Huvitav, et päris palju päikeseid tuli.

S30: Ma püüdsin ka natukene laiemalt seda asja vaadata. Panin ennast sellesse olukorda, kui ma näiteks mingi oht või risk, või ma näen midagi sellist. Siis ma ikka hakkasin analüüsima olukorda, kas ma olen teadlik sellest ohust, kas ma olen piisavalt ettevaatlik, kas selle tagajärg on õnnetus, kas ma tunnen end selles olukorras piisavalt turvaliselt. Mis on ennetavad tegevused, et sellesse olukorda mitte sattuda.

MO: Ja viimane, viimasel on alati lihtne, kõik on eelnevalt ära öeldud.

Ü29: Jah, kõik on eelnevalt ära öeldud. Mul polegi midagi lisada (naer). Sai ka väga lage paber, kirjutasin sõna oht siia ja siis hakkasin mõtlema, mis mul assotsieerub sellega. Esimesena kargas pähe liiklusõnnetused, tuleõnnetused ja siis jupp tühja maad. Mõtlesin, et mis siin olla võib. See oli siis ohtu eirav käitumine inimeste poolt, vastutustundetud. Et hinnatakse enda võimeid üle nagu siin mainiti, mis näite ma oskan tuua, et et et.. no täpselt liiklusest võib välja tuua, kus filmiti, kuidas rullnokad sõitsid siin Pärnu linna vahel. Lihtsalt, et nad peavad seda tegema, see on ohtlik aga siiski seda tehakse.

MO: Kas see on siis põnev?

Ü29: See on kellegi jaoks kindlasti põnev.

MO: Aga see, kes auto alla jääb?

Ü30: Selle jaoks ei ole..

MO: Nii ring on peal aga mõned mõtted siin juba olid ka, et kuidas need ohtlikud sündmused siis alguse saavad. Et A29 siin ilmselgelt viitas ühele kahe rattalisele sõbrale, kiirus, mis on

need asjad veel, need tegevused veel, millest ohud alguse saavad. Liiklusest oli ka päris mitu näidet.

Vaikus.

MO: Ei pea ainult endast rääkima.

M34: Mõne asjaga sa tegeledki kogu aeg riski piiril teadlikult.

MO: Nagu näiteks?

M34: Ma iga kord, kui ma näiteks jahile lähen, siis ma teadvustan endale, või ütleme, jahile minnes on üks asi, siis ma lähen metsa aga kuna mul on verekoer, siis ma lähen haavatud ulukile järgi ja siis ma teen teatud ettevalmistused selleks. Ma käisin langevarjuga hüppamas, siis olid teatud ettevalmistused kõik selleks. Mul on alati niisugune mõte olnud, ma ei tea, kuskohast ma selle mõtte sisse olen saanud, mul on variant a ja variant b alati. Et kui midagi perse läheb, siis mul on kindel plaan, kuidas sellest välja tulla. Mingi asjad ma alati mõtlen enda jaoks läbi.

MO: Okei.

Kõik läbisegi: mis see langevarjuga plaan b on?

M34: (Kõvasti ja naerdes) Varuvari on sul olemas ju selle jaoks.

S30: Mul on samamoodi, mõtleva inimesena mõtled ikka asjad läbi ja olukorrad ja analüüsid asjad läbi enne, kui sa midagi tegema lähed. Mis iganes, kes siin autodega linna vahel kihutavad, need tõenäoliselt pole mõelnud mitte midagi lihtsalt. Tuul puhub läbi ja nüüd lähme.

MO: Siin on spetsialistid, sa ju tõesti ei kihuta autoga suvaliselt keset tänavat, sa teed seda väga teadlikult ja teatud kohtades.

S30: Noh, see on läbimõeldud tegevus, et sul on autor turvapuudid asjad, turvaistmed. Sa tead, et seal on alati oht aga see oht on vähemalt viidud nii miinimumini.

A28: Minu meelest see Läänemaa ralliäss oli ka ju bemmivend ma sain aru.

M34: Kruusma jah, rahvarallit sõitis. See üsna minu lähedalt oli tegelikult.

S30: Ise ka tegelen autoralliga ja rallikrossiga ja siin on ka täpselt see teema, et vaata neid noori on rahvarallidel näha küll. Nad ei tunne mitte mingit ohtu.

M34: See ongi see kõige hullem noh, et põhimõtteliselt ee.. see on mingi hoiak, et ei osata võita või kaotada. Ma ei oska seda öelda, vaid minnakse vaid tänavale hiljem seda välja elama ja tunnustust nagu saama, võib-olla see on tõesti lapsepõlvest, et ei ole tunnustatud.

S30: Noh eks neid asju on näha, kasvõi enda nahal võin öelda, et ma olen käinud ka kolm või neli korda üle katuse autoga aga tõenäoliselt on see ohutunne tunduvalt kõrgem, kui ta tookord oli.

M34: Mina olen kardiga ka sõitnud ja isegi kardi ole suutnud üle kupli keerata. Et kunagi meil oli jah sihuke, et sõitsime mööda jääd ja meil olid rajad, kus me sõitsime ja tegime aga meil oli mingis mõttes kogu aeg teadmine oli see, et kui asi on nahkas, kes siis abi läheb kutsuma. Sihuke kuidagi või. Kui tõsisemalt hakata millegagi tegelema, siis tuleb see kohe sisse või noh, tuli kunagi sisse.

MO: See ohutunne?

M34: See polnud mitte ohutunne vaid käitumine, kui juhtub midagi et see mõeldi läbi.

A29: Minu meelest on kõik igasugused hobid seotud kahe asjaga, üks on riskide hindamine, teine on riskide maandamine. Ses suhtes, et autosport, kõikide riskide maandamine, sellised alad, need on tunduvalt ohutumad, kui need hullud, kes siin linna peal ringi kütavad. Ma just paar päeva tagasi nägin seda saadet, mis oli nendest *pagejumperitest*, kes hüppavad selle oravakostüümiga...

M34: Jaa, ma tean, kes need on...

MO: Ei, räägi edasi, mina ei tea...

A29: Nad lendavad niimoodi, lähevad kõrge mäe otsa ja hüppavad kõrgelt alla ja siis kihutavad puude kõrgusel, lendavad sealt niimoodi alla. Ja siis kõik vaatavad onju, et oh issand jumal, hullumeelne vend. Tema aga rääkis, et tal on ka pere ja lapsed onju aga tema tõesti, rumalus oleks kutsuda seda hullumeelsuseks, sest tema on oma riskid hindanud ja riskid maandanud, tal on ettevalmistus, ta on kõik kümme korda läbi mõelnud. Tal on koolitusvahendid. Tõenäoliselt, et tema tuleb sellest eluga välja, on suurem, kui üks rullnökk tõmbab gemmiga 120 linna sisse ja igal pool siin liikluse vahele.

M34: Jaa aga sama näiteks, kui Iru korstna otsast käisin laskumas, see on 200 meetrit nii-öelda. Siis kõik mõtlevad, et võtad selle julgestusköie kätte, hindad, kui suur see tõenäosus on, et see pooleks läheb, siis tuledki ilma julgestuseta sealt alla ja siis tunnedki seda adrenaliinilaksu, kui oled seal tuule ja ilma ja kõikide asjade meelevaldas.

MO: Ühesõnaga otsid meelega seda ohtlikku olukorda?

M34: Mingitel hetkedel kindlasti aga see on teadlik otsimine.

MO: Kuidas on, et kui väljas on 30 meetrit tuult, siis jahiga merele?

Ü29: No ei kipu. Aga kui on võistlussituatsioon, siis kaob kas teinekord ohutunne või et ikka proovid seda viimast kiirust võib-olla võtta, kuigi kaine mõistus ütleb, et võib-olla peaks

mõne purje ära korjama.. aga ikka ajad seda viimast vinti veel taga, vaatad küll, et pool meeskonda oksendab.

T27: Selle kohta võiks kohe öelda, kui see regatt oli, siis mina mittepurjetaja mõtlesin, et nüüd panevad vastu seina. Ma ei tea, mitte midagi purjetamisest, ma ei tea, kuidas see käib. Tagasi tulles ma mõtlesin, et nüüd me lähme sinna sadamasse sisse, nii napilt keerasid ära. See ongi see riskide maandamine, ma ei teadnud mitte midagi sellest, ma ei teadnud, kui ohtlik see on või kui ohutu see on. Ma rahustasin end sellega, et mul on praegu profid, kes sõidavad, nad teavad, äkki see ongi normaalne, ise hoiad kinni ja ohohohooo...

Kõik naeravad.

MO: Hirm oli nahas jah?

T27: No oli jah. Nad tegid..

R28: Kaardilugejana autos on ka päris hirmus ilmselt olla.

Ü29: Et su elu ripub teise mehe kätes?

S30: Seal pole sellist aega mõelda ohu peale.

M34: Kui sa kaarti tõsiselt loed, siis sa ei jälgi seda rada niiväga.

Kõik räägivad läbisegi.

M34: Mul onupoeg sõitis ka rallikrossi.

MO: Kui need ohtlikud olukorrad on tekkinud, mis iganes need siis ka ei ole, siis kuidas te ise olete nendes olukordades käitunud? Veidi on sellest ka juttu olnud. Mis te ise teete? T27, sina hoidsid kinni, kuigi oleks võinud ka karjuda, et peatage paat, ma tahan maha minna.

T27: Ei tea, kas sellisel hetkel oleks saanud peatada, vist ei oleks. Keeras täpselt ära õigest kohast. Selles olukorras ma arvestasin sellega, et purjetajad teavad, mida teevad, mis on nende jaoks täiesti normaalne selle punkti võtmiseks. A mul endal oli küll, et oo, sihukesed vennad.

MO: M34 ütles, et julgestusköis justkui peaks olema aga see on justkui adrenaliini pärast.

M34: Ta annab adrenaliinilaksu aga kui ma hakkas võtma seda, mis kõige harilikum on liikluses, siis kui on ikka must jää ja auto läheb ikka täiega lappama kätte ära, siis teinekord instinktid, puhtad instinktid ainult.

MO: Tuleb kuskilt see teadmine?

M34: Mingis osas mõtled ka, et mis kuradima moodi, mis mis, ise olen mitu korda mõelnud, et mismoodi ma niimoodi käitusin. Või nii edasi, miks ma nii tegin.

MO: Ei saagi sõnadega seletada?

M34: Ei saagi sõnadega seletada.

R28: Mina tegin nädalavahetusel Hiiumaal käies tegin põrsaste vahel slaalomit. Selles mõttes, et samamoodi, ma ei tea, kuidas ma sealt välja tulin. Kuus põrsakest läks, panin esimese teise vahelt läbi.

MO: Tee peal vä?

R28: Jah. Ma isegi ei võtnud väga palju hoogu maha, sest panin vahelt läbi. Tulid padapadapat ja hoog veits maha ja esimese teise vahelt läbi ja pedalit juurde ja...

S30: Mina julgeks öelda seda, et see on kogemus ja teadlikus juba, mis sind selles olukorras juhib.

R28: Kui oli see koht möödas, siis ma ei saanud arugi, jäin seisma, tõmbasin kõrvale ja vaatasin, et joppas.

A29: Joppamise asi see vaevalt oli, kes ikka sigadega nii palju saab tee peal, et oleks juba kogemus sees.

Kõik läbisegi.

S30: See on ikka auto juhtimine.

Ü29: Kaine mõtlemine, et ei vajuta pidurit põhja ja...

R28: No nad olid väikesed, ega nad midagi teind ei oleks.

A29: Praegu ma mõtlen jah, et viimased kaks sekundit lähevad jube aeglaselt, vaatad, kui see loom tuleb.

T27: Tahtsin seda rääkida, et et eh.. et aegluubi olukord, see tuleb sellest kogemusest. Ma kunagi sõitsin, kui ma Järvakandis olin, laenatud autoga, mul oli treener kõrval, hästi suur torm oli, hästi sihuke tihe lumi oli, midagi ei näinud, siis Luige ringil peale valgusfoori Tallinna poole sõites, jah, sõidame normaalselt, aeglaselt, 60-70ga, siis äkki paistis rekka kollane tagumine. Kohe ees. Siis mõtled, siis tuli nagu aegluubi olukord, me veel rääkisime treeneriga kõrval, nii kuhu poole, teepeale ei saa, otse ei saa, siis tuleb minna kraavi poole, siis me sõitsime sinna kraavi rekka ja lumevalli vahele. Täpselt nii palju oli rekkast, lumes sees täpselt niipalju kui auto pikkus on, sõitsime sinna rekka ja lumevalli vahele. Mõtlesin, et vabsee, kõik on korras onju, niikui meie seisma saime, hakkas rekka edasi liikuma. Olime uuesti tee peal, kõik oli korras. See oli ka selline hetk, mul oli ka aega korraks mõelda, me saime isegi korra arutada- paremale? Vasakule? Paremale. Auto tulid ju täiega vastu. Jõudsid selle ajaga mõelda, ongi siis võib-olla see kogemus või siis instinkt. Et sul on nagu mingisugusel hetkel on, suudad mõelda.

MO: Et aeg justkui venib suureks?

A29: Inimese aju pidavat töötama hädaolukorras, ma ei tea, mitu korda kiiremini ta pidi töötama aga.. Seepärast ongi niimoodi, et paar korda on liikluses saanud olla niisuguses situatsioonis, et kui hiljem mõtled, siis kole palju mõtteid sai läbi mõeldud selle paarikümne meetriga mis nagu jäi, sa jõuad kõik asjad läbi mõelda. Kui ma kitsale otsa panin, siis ma nägin looma, ma jõudsin läbi mõelda kõik asjad, ma jõudsin vahemaa ära hinnata, kiirust vaatasin, spidomeetrit. Ma jõudsin läbi mõelda, kummale poole, et kui ma vastassuuna vööndisse tõmban, siis kuna kiirus oli suur, siis ma ei suuda garanteerida, et see auto vibama ei hakka. Eet, selletõttu ma korrigeerisin ainult nii vähe, et ma sain selle autoga ikkagi paremasse nurka, kui ma oleks rohkem keeranud, poleks ma sellest loomast mööda ka saanud. Aga ma ei julgenud rohkem väänata, ma teadsin, et siis läheb auto käest ära. See oleks juba hullem variant olnud. Palju hullem, kui metsa vahel auto ära läheb, kui et see loom tuleb mulle sisse. Ja siis selletõttu saigi siis rammida looma tagumisse külge, noh, sai otsa seal. Aga hiljem mõtlesingi, et kolepalju mõtteid sai läbi mõeldud selle hetkega, kui enam vähem oli, et loom, pidur ja rohkem ei olnud. Aga selle aja jooksul, kui seda pidurit sai rabada, mõtsid sa palju asju läbi, praegust mõtled, jaa.... Väga huvitav värk.

MO: Et justkui on väga tark mõistus, mis suudab nii palju protsessida.

A29: Hästi kiiresti jah mõelda jah, et mida ma kõik suutsin selle ajaga läbi mõelda.

T27: Et kui ma noor autojuht olin, siis me sõitsime...

MO: Kes sa siis praegu oled (naerab)?

T27: No nüüd olen sõitnud palju. Et kogemust on ka Saksamaal kiirteel päris palju. Et suhteliselt alguses, kui ma load sain, siis ma sõitsin ühe auto mahakandmisele niimoodi, et Pärnus Viljandi poole peale Kilingi-Nõmmet, räägitakse, et ei vajuta pidurit, sidur alla, ma mäletan seda hetke, kui auto läks külglibisemisse, jalad piduri peale ja tead ise samal ajal mõtled, et ei tohi teha, ei tohi ju pidurit vajutada ja siis oli puusse. Mõtlesid kogu aega aga sa enam ei jõudnud seda jalga nagu ära võtta. Mõte käis nii kiiresti, et ei tohi ju vajutada aga jalg enam ei jõudnud ja sidurit vajutama ei jõudnud ja siis oli juba hilja.

A29: See on vastik tunne, ma tean seda. Talvel ma olen autoga sõitnud niimoodi, et jumal tänatud, et vastassuunas keegi vastu ei tulnud. Tee peal oli väike hüpekas, lamellid olid all ja ma ei tea igatahes, mis oli juhtunud, sõitsin sihukse 80 umbes, lihtsalt tegi auto 360 tee peal, lihtsalt võttis külje ette ja keset teed läks. See oli kaks aastat tagasi, mõlemalpool teed olid suured vallid, vedas, et need vallid olid veel pehmed. Auto läks vastassuuna vööndisse, tegi niimoodi kaks ringi ning maandus tagumise otsaga tohutus suures vallis. Ma tulin autost välja ja kogu selle aja olin ma hinge kinni hoidnud. Et mõtsin, kuhu ma nüüd pidama jään. Üks asi

on see, et sul pole aega mõelda, sul ongi, et kits jookseb teele või kes iganes, sa pead nagu murdsekundiga rabad pidurit ja siis ongi, niipalju kui jõuad selle sekundiga keerata ja teha, siis on tulemus. Teine asi on see, et pead ootama lõpptulemit..

MO: Et siin järgmine küsimus oligi, et mis emotsioone need ohuolukorrad on teis tekitanud, et mis võiks olla need märksõnad, et mis mis need tunded siis on, et aeg venib ja mõnikord samad käib tohutult mõtteid peas läbi, et mis ohuolukordadega, mis emotsioonid nendega on.

Ü29: Analoozne olukord talve, et must jää ja ka siis oli ja tuttava inimese auto, kallid auto, ja ka siis Märjamaa vahel mööda kitsast teed siis sai sõidetud, detsembrikuu ja ka üks kurv oli libe ja siis tagaveoline ja hakkas keerutama seal ja küljeaknast nagu vaatasin, et mänd, nägin neid puid ja kraavi, kuhu ma külg ees pidin sõitma, siis jõudsin mõelda, et oi oi, kui palju see auto maksab, saan jupp aega kinni maksta seda ja. Jõudsin seda veel mõelda, et kuhupoole ma rooli veel keeran ja lõpuks asi laheneb hästi, jäin sinna tee peale, jätsin auto seisma ja...

MO: Aga mõtled, kui palju ajaliselts võis see vahemaa olla? Aeg olla?

Ü29: 100 kilomeetri pealt teed kolm tiiru, palju see aega võis võtta? Mingi... 5 sekundit äkki.

M34: Tiirutamine võib võtta päris kaua aega, sest see tiirutamine käis niimoodi ja see võis käia veel niimoodi, sa lihtsalt liigud niimoodi edasi.

Ü29: See distant, mis ma läbi sõitsin, võis olla kuskil 50-60 meetrit. Aga igatahes palju mõtteid oli seal. Ikka materiaalne pool oli ka.

MO: Arvutasid rahasse ära või?

Ü29: No, põhimõtteliselt küll jah.

MO: Ühesõnaga, erinevaid emotsioone veel?

S30: Minul on olnud veel mitmeid kordi olnud üks ja sama mõte, kõigepealt on mitu piiksu, hästi palju roppe sõnu, siis on see mõte, et millal ükskord läbi saa, siis on see mõte, et kuidas siit kähku minema saada.

MO: Okei, see on juba siis, kui olukord on lõppenud või?

S30: Mhm. Ei, selles mõttes, olukorra käigus seda mõtled, millal see jama läbi saab, siis on juba kähku minema.

Ü29: Jõuad juba tagajärgedele ka juba mõelda selle...

MO: Et jõuad rahasse arvutada, et mõelda, mis kits või puu või...

M34: Mänspe kiriku torni ehitasime, siis see oli sihuke parasjagu ekstreemne. Lammutusmoment oli parasjagu plekkide maha võtmine, sihuke 25-30 meetri kõrgusel oled, sul on turvatraksid peal, siis see kõis jookseb kogu aeg ümber selle onju, ja siis kui kukud, siis sa saad alati haiget seal. Vat siis kui siis ongi, siis ühel hetkel seal ei ole midagi, seal on kõik

mäda, tulebki nii, et sa võtad sellest laudisest kümne küünega kinni ja niikuidas jaksad, siis tuled niimoodi, sa saad haiget aga selle kukkumise momendi peal, kui sa oled õhus, enne, kui traksid sind pidurdavad, siis hakkab süda lööma, siis käib kkkkrk.. ja siis paned mürraki vastu seinale. Aga valu, aga ühesõnaga, valu sa sellel momendil ei tunnegi niimoodi juba. Pigem on see, et saad sinna maa peale, siis on nii, et ei saa kõndida, ei saa astuda. Aga see adreka laks on jah, see tuleb nii kõva tegelikult sisse, et...

MO: Te olete sellesmõttes toredad meesterahvad, et teie käest emotsioone vist ei saagi kätte. Selline korralik eestlane.

A29: Mis emotsioone siin saab olla siis..

MO: Hirme, ärevust..

A29 ja 34 räägivad läbisegi.

M34: Selles suhtes... kui sündmus on juba käes.

A29: Mis seal...

MO: Okei.

M34: Seda saab nagu faasideks jagada, on see et tõesti kui sa sinna ennem lähed, siis sul on seal hirm onju, et kui sa pead selle asja ära tegema. Riskid on enam vähem maandatud ja siis sa seal kukud, siis see on juba järgmine faas. Hirmu nagu sellel momendil nagu siis nagu paanikat nagu ma ei tea, ei mäleta niiväga nagu et oleks sellel momendil. Pigem ongi see, et kkkkr.. kramp nagu.

S30: Sa keskendud sellele, et see asi üle elada.

M34: Jah.

MO: Okei. Et see alalhoiu instinkt tekib või?

M34: Jah, viimasel hetkel millestki kinni saada nagu.

MO: Ennast päästa?

A29: Aga siis sihukest mõtet ei teki, et kurat, pidin ma siia ronima.

M34: Ei, seda mõtet ei ole nagu sellesuhtes.

T27: Käisime seal seikluspargis..

S30: Mul sama mõte tuli.

T27: Seal üleval, seal kus need, voh, mina sea lõpus, kus oli veel see viimane hetk ära minna, siis ma seal lõpuotsa alguses, siis ma mõtlesin, et pidin ma siia tulema.

S30: Mul oli samamoodi.

T27: See oli tõesti, oohoo.. seal oli tõesti. Ma kardan kõrgust, siis seal, jah...

MO: Sa mõtled seda redelit, mis sealt üleval tuli?

T27: See, kus olid need ümmargused latakad nõõri otsas, siis sa pidid selle ühe peale minema, siis järgmise peale. Seal ma vuheldasin, lasin end läbi aga sedagi teha oli noh. Kardan kõrgust noh, läheb krampi. Ei saa enam, mõtled küll, et kõik on kinni, mida ma siin kardan aga kardad. Nagu esimest korda, mis ma mäletan, et mul kõrgusehirmust läks jalg krampi, enam ei kontrolli noh. Siis ei saa teha seda.

M34: Mingil hetkel sellesuhtes, et minul on see isiklik kogemus, seoses sellega, et kunagi leppisin oma vana pruudiga kokku, et me lähme langevarju hüppeid tegema. Siis pandi meid niimoodi lennukisse, et tema pidi esimesena hüppama ja mina teisena. Siis juhtus niisugune asi, et tema läks lennuki ukse peale, instruktor noogutab, tema pani lennukist välja. Ma vaatasin ka, mina viletsam pole, silmad kinni ja panin lennukist hurraaga välja kohe. Täpselt kui maa peal kokku saime, siis rääkisin talle, et mina nagu mõtlesin, et mina kehvem ei ole. Siis tema rääkis, et ta mõtles, et kui tema ei hüppa, pani silmad kinni ja hüppas, siis mina hüppan kindlasti ja tema ka kehvem ei ole.

MO: Okei. Selge. Aga võtame selle teema vaikselt kokku, mul on siin päris üsna vist oleme graafikus, ma ei näe kella enam. Aga jah, siis ongi viimane tagumine aeg. Küsin veel seda, et et kuidas veel suhtute veel sellesse, kui sõber läheb purjus peaga vette, et kui teie peate selle eest vastutama. Et kui öeldaksegi, et sina vastutad, kui see vend läheb?

R28: Ütleme nii, et kui tal pruut läheb, ütleb, et ta läheb koju laste juurde ja.. sa vaata, hoia mu mehel silm peal, siis seda ma ka kindlasti teen.

MO: Kui sa oled lubaduse andnud?

R28: Jaa. Selles mõttes siis on see kindel. Siis on sul vaata kindel kontakt koduga olemas, ma ei suudaks elu sees pärast ots vaadata, et sa pole seda teinud. Või öeldakse umbes nii, et ma lähen ära, hoidke mu mehel silm peal, siis on kõik alati nii et äkki keegi teine vaatab, lükatakse seda vastutust kellegi teise õlule.

MO: Okei. Kui jääb liiga üldiseks see lubadus?

R28: Jaa.

M34: Inimestel on alati keeruline ei öelda aga mmm.. ongi see, et mismõttes ma tal silma peal hoian, ma pole ka lasteaiakasvataja.

R28: Noh selge on ka see, et otsene kontakt tähendab seda, et sa palud sõbralt abi, mitte ei niioelda suvaliselt peol viibijalt.

MO: On kellelgi veel sellega kogemusi? Mõtteid?

A29: Mina ei sa saa üldse sellest kontseptsioonist aru. Ära lase purjus sõpra vette. Üldiselt ma, võib-olla olen ma vales seltskonnas aga üldiselt ma, kes ikka üldse laseks purjus inimest

vette ujuma? Pigem on see sihuke küsimus selles, et kas keegi näeb teda minemas sinna või saad sa üldse midagi teha, et ta sinna ei läheks? Kui ta üle purde vette kargad, mis teed siis, kargad talle järgi?

MO: Või siis kinni siduda?

A29: Jah, kui ta pool tundi enne seletab, et ta hakkab ujuma minema ja ta on kõva mees onju, loomulikult ma ütlen talle, et kuule ära mine. Aga kui ta lihtsalt teiste teadmata või üle vee sinna kargab äkitselt sisse kedagi teavitamata, mina tean sihukesi juhuseid...

M34: See on ääretult ebatõenäoline..

A29: See pole nii, et ma joon veel ühe pudeli viina ja siis ma lähen ujuma.

M34: See on ääretult ebameeldiv, kui inimene on juba niivõrd tahmas, et ta ei saa absoluutsekt aru noh, millega ta tegeleb, siis temaga veel vaielda, sõna otseses mõttes on, on 99% on toomoment tüli ja kerge kaklus. Kui inimene tõesti mingit matsu välja ei jaga, ta läheb ja tuigub ja üldse millestki aru ei saa.

A29: Et tal on kinnisidee, et tema läheb ujuma ja..

M34: See on ikka täiesti katastroof, ma ei saa öelda, et sõpru mul tõesti sihukseid ei ole aga ma olen sattunud seltskonnas ikka ühed siitpoolt ja teised sealtpoolt ja kuskil keegi ikka on selline tainas sees.

A29: Jah, ma arvan ka, et kõige hullem on, kui tainas on seltskonnas. See rikub kõigi õhtu ära ju.

R28: Teinekord mõtled, et hea olekski, kui ta teinekord sinna varakult juba ujuma läheks.

M34: Peo ajal..

MO: Miks?

R28: Saab jalust ära (naerab).

MO: See on liiga karm (naerab). Palju sul sõpru üldse on?

R28: Kolm.

A29: Alles vä? (kõik naeravad endiselt). Aa.. ei ma olen seda sinuga täitsa ühte meelt. Ma olen pidevalt mõelnud, et kuuled, siin on kampaania, et ära mine purjus peaga vette ja ma ei tea, misasja veel kampaaniatega, siis mõtled, et elu on ikka niisuguseks läinud, et lihtsalt tulebki inimesi. Vanasti sai neid lihtsalt otsa, kui oli loll, suri ära, onju. Aga nüüd nähakse nagu sihukest vaeva, et nüüd neid siis poputada onju.

R28: Nagu nende narkomaanide elustamisega, analoogia, kaks süsti annaks, kolmas oleks juba.. sinu rong on läinud.

MO: Et lõputult pole mõtet seda teemat ülal hoida?

R28: See on natuke karm aga...

S30: ma näen, et seda sanitaarlasku võib vaja minna küll aga kui keegi ikka läheb ujuma, eks ma ikka püüan temaga vaielda küll. Mulle see ei meeldi ja tolku sellest pole aga hoian tal silma peal küll.

Ü29: Et vaatad, kuidas ta ära upub?

S30: Ei mitte seda aga...

MO: Et las ta läheb?

R28: Kukub end kaltsmärjaks ja...

A29: Mis see õigustatud lähenemine siis oleks? Ütleme, et ma joon kellegagi ja vana läheb ilgelt härga täis ja läheb ujuma onju. Nii hakkab seal uppuma, nüüd peaksin mina purjus peaga talle järgi minema?

R28: Jah!

A29: Ja ise ära uppuma?

M34: Siin on võib-olla see küsimus, et kusmaalt on purjus või adekvaatne ta on, mis on ta füüsilised võimekused sellel hetkel.

MO: Näiteks saun, kaks õlut ja tiiki? Okei?

M34: See on täitsa okei.

T27: Tegelikult mul tuli praegu üks huvitav asi, see oli eelmisel kevadel, pulmas. Vanem meesterahvas, üle neljakümne, tal oli vaja ujuma minna. Aga me olime üldse juba hommik oli juba. Ega ma ise ka enam midagi ei jaganud. Hüppaski ennast katki niimoodi, et põlev tuli päris suur auk sisse, siis ma võtsin autost selle siduda, või nagu jagasin aga noh, kiirabi tuli alles kohale siis, kui mina helistasin, sest tema ise suutnud ja teised ei suutnud kiirabile selgeks teha, et on vaja kiirabi. Siis ma nii palju lõi kaineks ehmatusega, et sai selgeks tehtud, et siin on kiirabi vaja, et ma tean, et mul natukene kogemust on. Siis tuli kiirabi kohale.

MO: Et vahel on inimesed nii purjus, et ei suuda isegi kiirabi kutsuda?

T27: Jah.

MO: Okei. Aga küsin veel seda, et kas vee ääres joomist ja purjutamist ja vetteminekut oleks võimalik millegagi asendada. See on ka viimane küsimus.

A29: Langevarjuhüpetega võib-olla.

M34: Mida, kas joomist või ujumist?

MO: Joomist ja ujumist koos.

Ü29: Asendada?

T27: Et millegagi asendada?

MO: Et millegagi asendada, et jood küll aga ujuma ei lähe. Mis on see tegevus, mida teha, et sõitma ka ju ei minda, või noh minnakse aga..

A29: Need on ju kõik Eesti meelisspordialad. Rallikross, purjus peaga võidusõitmine, purjus peaga ujumine, purjus peaga ... vähe on asju, mida eestlane teeb ka kaine peaga.

MO: No te olete täna kained, ma loodan.

A29: See on üks asi, mida me teeme. Aga me lähme koju pärast ja hakkame jooma.

Kõik naeravad.

MO: Pärast sellist vestlusringi?

A29: Ma peangi minema õlut poest tooma.

MO: Et mul sikspäkki ei ole aga tahad, ma toon sulle poest?

T27: Millegagi asendada?

A29: Mina arvan, et tegevuste ja kõikide asjadega, riskide maandamine, ettevalmistus puhas. Joo purjus peaga, uju purjus peaga aga enne seda paneme kõigile kummipiilu ümber.

MO: Okei, see on üks variant.

A29: Eksju. Kui ta tahab minna niiväga sinna vette, mida sa uimerdad selle kummipiiluga seal onju.

MO: Või päästevestiga.

M34: Jah, korraliku päästevestiga.

A29: Just, korraliku päästevestiga. Kui tahad, uju noh. Mine uju üle selle jõe või mine näita.

T27: Ma arvan, et selle automaatse paukvesti, niikui vette läheb, siis kohe pffhhhh.... Siis ehmatab ära ka, tuleb tagasi.

MO: Vee ääres, kui juuakse, siis on sihuke seadus, et..

M34: Siis tõenäoliselt näpatakse see paukvest maa peal lahti ja ongi kõik.

A29: Ja selga ei pane keegi...

R28: Ja siis istume seal.. kiikude peal ja joome õlut kel vestid on seljas ja.

A29: Et vestid on tühjaks vajunud..?

R28: Keegi ei kavatse vette minnagi.

M34: Seal on hästi keeruline, et seal peab hakkama vaatama neid algfaase onju.

R28: Ma arvan, et see on inimesepõhine.

M34: Peab vaatama, kes joob, mida joob ja mis on see keskkond, kas seal on tõesti mingisugune lobikene, et võib istuda sinna sisse või on seal mingi järsk kai või..

Ü29: Kes on keskmine purjus peaga uppuja siin?

MO: Täna on see meesterahvas vanuses 40-60, kes joob ja läheb ujuma.

M34: Seal tuleb pigem see...

MO: See on läinud täitsa metsa, meil on vanad inimesed.

M34: Terviserike, ma pakun.

MO: Tegelikult ei ole joomist seal palju, tegelikult on seal ka naisi, see ravimite teema on üks teema, mis seal sees on aga tavaliselt on see pigem, et vahepeal tuli päris palju neid inimesi, kes kodus läksid tiigi äärde ja uppusid. Sel aastal on kahjuks ka viis last juba, kaks kaheaastast ja...

A29: Tehke lastele kampaaniat aga ärge kuradima seda raha raisake mingite täis inimeste, kellel kui on mõistus, siis on aga kui ei ole, siis ei ole midagi teha ma ütlen lihtsalt.

M34: No see, no see on...

A29: Andke see raha laste ja muude sihukeste asjade peale, minuarust on see ühiskonna praeguse ressursi säästmise koht.

MO: Teie ei ole need, keda peab ennetama? Ühesõnaga, lähete, upute, vahet pole?

A29: Minu arust võtke see raha, millega päästetakse ühtesid madala IQ-ga lolle, kes ennast täis peaga ära uputavad, pange see näiteks laste kuradima sihukese, no et lapsed tiiki ära ei upuks, vanemate, et valvaks oma laste järgi. Pange see raha sinna.

T27: See on lastevanemate..

S30: Jah, meid enam ümber ei kasvata...

A29: Täiskasvanud inimene, kui ta on loll, siis ta on loll.

S30: ... ennetav tegevus...

M34: Ära sa ütle midagi, ma olin siin ikka, mõni ikka õpib ka ikka.

MO: Endast räägid?

M34: Endast ka. Aga mul on päris palju selliseid kogemusi, et kui 20-30 ta ühel hetkel pannakse ikka vastutama oma pere eest või siis mingil hetkel kuskil ikka tärkab see, ee... mina?

MO: Et mina vastutan?

M34: Jah, et mingi hetkeni, kui elab, noor mees, olgu 25-30, elab ema isaga koos, enda leiva või asjade eest ei vastuta, siis siis nagu trillalalaa-trullalaa käib onju. Et teatakse kogu aeg on kõik olemas, kõik asjad tehakse ära aga ühel hetkel kui see kui see minateadvus, mina vastutan, mina teen, siis, see nagu tõuseb siis..

R28: Seal olekski vaja äkki seda teadlikkust, nagu sa ütsid, vaata, lapsevanematele. Et eee... üks laps jääb emata või siis üks ema jääb lapseta. Panna see südametunnistuse peale rõhuda rohkem.

M34: Aga kahjuks on ikkagi nii, et mingi osa on seal sees, mingi osa päästab aga mingi osa on (koputab lauale).

R2: Mingit osa jah..

A29: Millest mu räägime, ega nende ujujate koha pealt samamoodi, et võib-olla päästab, võib-olla ei päästa.

R28: Mis see profiil purjuspeaga uppujatel on?

MO: 40-60, seal vahemikus.

R28: Mehed 60ni, need on kalastajad ju.

MO: Kalastajad, suvel olid purjus peaga vanad inimesed läksid ujuma, hooajati on erinev, sügisel, kevadel on kalastajad. Nii aga selge, siin juba on aeg täis saanud.

Lisa 8. Blogipidaja juhend

Hea sõber!

Aitäh, et oled nõus osalema uuringus, mille eesmärgiks on rohkem teada saada Eesti noorte meeste pidutsemise- ja meediakasutuse harjumustest. Kasutan seda infot oma magistritöö tarbeks.

Palun Sul lihtsalt kuu aja jooksul kirja panna oma mõtteid ja tegemisi. Abiks on Sulle alljärgnev väike juhend. Tähtis on, et Sa teeksid sissekandeid järjepidevalt, sest hiljem ei ole sündmused enam meeles. Sinu nime ei kasutata kusagil, analüüsin ja esitlen tulemusi üldistatult.

Tee nii:

1. Loo endale blogi, helifailide kataloog või lihtsalt tavaline tekstifail arvutis, kuidas mugavam tundub.
2. Iga kord, kui käid pidudel, veedad sõpradega, sugulaste või lähedastega vaba aega, siis järgmisel päeval loe palun sisse või pane kirja omad vahetud muljed vabas vormis.

Muuhulgas vasta palun järgmistele küsimustele:

- Milliseid lõbusaid olukordi sellel kokkusaamisel ette tuli? Kirjelda lühidalt (ilma konkreetsete nimedeta)
- Milliseid ebameeldivaid olukordi sellel kokkusaamisel ette tuli? Kirjelda palun (ilma nimedeta)
- Millised on legendid või lood, mida seltskonnas meelelahutuseks räägiti? Palun pane mõni neist kirja.
- Kas tekkis mõni ohtlik olukord, kus juhtus või oleks võinud juhtuda õnnetus (keegi teeb endale või teisele viga, lõhub midagi ära vms)? Palun kirjelda, mis juhtus, mida tehti, kuidas teised reageerisid?
- Kui suur oli seltskond?
- Kus te pidu pidasite, aega veetsite (nimedeta)
- Milliseid jooke peol/kokkusaamisel joodi?

3. Lisaks meenuta iga nädala lõpus või uue alguses:

- Mida lõbusat, huvitavat juhtusid viimasel nädalal Facebookis või mujal internetis vaatama-lugema, laikima, (kaasa)mängima?
- Kas sulle hakkasid silma ka mõned head reklaamid? Millised? Kirjuta lühidalt juurde, miks need Sinu arvates lahedad on.
- Meenuta viimase 3-5 nädala uudist (sündmust või muu aktuaalne teema), mida Sa juhtusid ise kuulama-vaatama-lugema või rääkisid sellest sõpradega?
- Millised uudised/teemad/sündmused need olid? Mida Sina neist arvad?

Saada oma salvestus, blogi link või helifail augusti alguses minu meilile evelin.trink@gmail.com.

Kõik küsimused on loomulikult teretulnud!

Ette tänades,

Evelin Trink

Lisa 9. Uppunute statistika 2013.-2014.

**Uppunute arv maakonna ja kuu järgi,
2015**

	Jaanuvar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Ok
Harju maakond	1									
Hiiu maakond										
Ida-Viru maakond	1			1						
Jõgeva maakond				1						
Järva maakond										
Lääne maakond										
Lääne-Viru maakond										
Põlva maakond										
Pärnu maakond		2								
Rapla maakond										
Saare maakond										
Tartu maakond										
Valga maakond										
Viljandi maakond										
Võru maakond										
Kokku	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0

**Uppunute arv maakonna ja kuu järgi,
2014**

	Jaanuvar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September*	Ok
Harju maakond	0	0	1	2	2	1	2	4	1	2
Hiiu maakond	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Ida-Viru maakond	0	0	0	1	0	0	3	3	1	0
Jõgeva maakond	0	0	2	1	0	0	1	1	0	0
Järva maakond	0	0	0	0	0	1	2	2	0	0
Lääne maakond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lääne-Viru maakond	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Põlva maakond	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0
Pärnu maakond	2	0	0	0	2	0	0	0	1	0
Rapla maakond	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Saare maakond	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
Tartu maakond	0	0	1		2	1	1	0	0	0
Valga maakond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viljandi maakond	0	0	0	1	0	0	1	3	1	0
Võru maakond	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
Kokku	2	0	4	9	6	4	13	15	5	3

* sh üks vannis uppunu

Allikas: Päästeameti koduleht, URL: <http://paasteamet.ee/et/paasteamet/statistika/uppunud.html> (kasutatud aprill 2015).

Uppunute statistika soo ja alkoholi tarbimise järgi

Aasta	Uppunud kokku/meeste %	Uppunud suvel/meeste %	Suvistest uppunutest ujumaminejate osakaal	Suvistest uppujatest alkoholi tarvitanute osakaal
2013	56/77%	30/77%	37%	46%
2014	67/88%	31/80%	77%	58%

Allikas: Päästeameti uppunute analüüsid 2014 ja 2015.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Evelin Trink, (sünnikuupäev: 16.10.1980)

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Noorte meeste pidutsemispraktikate ümberkujundamine veeohutusest lähtuvalt“, mille juhendaja on Triin Vihalemm,

- 1.1. Reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2. Üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. Olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tallinnas 25.05.2015

